

MALAYSIA

**PENYATA RASMI PARLIMEN
DEWAN RAKYAT**

**PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGKAL KETIGA
MESYUARAT KEDUA**

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN MENTERI BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN	(Halaman 1)
JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN	(Halaman 7)
USUL-USUL:	
Usul Menjunjung Kasih Titah Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong	(Halaman 27)
Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada Peraturan Mesyuarat	(Halaman 79)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

1. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Datuk Azhar bin Azizan @ Harun
2. “ Timbalan Yang di-Pertua, Dato’ Mohd Rashid Hasnon [Batu Pahat] – PPBM
3. “ Timbalan Yang di-Pertua, Dato’ Sri Azalina Othman Said, D.P.M.K., S.P.M.P., D.P.M.S., D.G.M.K., P.G.D.K. [Pengerang] – UMNO

MENTERI

1. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Tan Sri Muhyiddin bin Mohd Yassin, P.S.M., S.P.M.P., S.P.M.J., S.M.J., P.I.S., B.S.I., S.H.M.S., S.P.S.A., S.P.M.P., S.U.N.S., S.P.D.K., D.P., P.N.B.S. [Pagoh] – PPBM
2. Yang Berhormat Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato’ Seri Mohamed Azmin bin Ali, S.P.M.S, D.S.M.S. [Gombak] – PPBM
3. “ Menteri Pertahanan, Dato’ Sri Ismail Sabri bin Yaakob, S.S.A.P., D.I.M.P., D.M.S.M., A.D.K. [Bera] – UMNO
4. “ Menteri Kewangan, YM Tengku Dato’ Sri Zafrul Tengku Abdul Aziz [Senator]
5. “ Menteri Kerja Raya, Dato’ Sri Haji Fadillah bin Yusof, P.G.B.K., A.B.S., S.S.A.P., D.G.S.M. [Petra Jaya] – PBB
6. “ Menteri Pendidikan, Dr. Radzi bin Jidin – Senator
7. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Ekonomi), Dato’ Sri Mustapa bin Mohamed, S.J.M.K., S.S.A.P., S.I.M.P., D.P.M.S. [Jeli] - PPBM
8. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Tugas-tugas Khas), Datuk Seri Mohd Redzuan bin Md Yusof, D.G.S.M. [Alor Gajah] – PPBM
9. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Parlimen dan Undang-undang), Dato’ Takiyuddin bin Hassan, D.J.M.K., J.P. [Kota Bharu] - PAS
10. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama), Datuk Dr. Haji Zulkifli Mohamad Al-Bakri - Senator
11. “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Sabah dan Sarawak), Datuk Seri Panglima Dr. Maximus Johnity Ongkili, P.G.D.K., A.S.D.K., J.P., S.P.D.K., D.G.S.M., [Kota Marudu] – PBS
12. “ Menteri Pengangkutan, Datuk Seri Ir. Dr. Wee Ka Siong, D.M.S.M., D.G.S.M. [Ayer Hitam] – MCA
13. “ Menteri Alam Sekitar dan Air, Dato’ Tuan Ibrahim bin Tuan Man [Kubang Kerian] – PAS
14. “ Menteri Sumber Manusia, Datuk Seri M. Saravanan, D.M.S.M., P.M.W., A.M.N. [Tapah] – MIC
15. “ Menteri Wilayah Persekutuan, Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa, P.S.M., S.P.D.K., D.G.S.M., S.I.M.P. [Ketereh] – UMNO
16. “ Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Datuk Seri Rina binti Mohd Harun, D.G.S.M. [Titawangsa] – PPBM
17. “ Menteri Pengajian Tinggi, Dato’ Dr. Noraini Ahmad, D.S.A.P., D.M.S.M. [Parit Sulong] – UMNO
18. “ Menteri Tenaga dan Sumber Asli, Dato’ Dr. Shamsul Anuar bin Nasarah, D.P.M.P., S.M.S., P.P.N., P.P.T. [Lenggong] - UMNO
19. “ Menteri Dalam Negeri, Dato’ Seri Hamzah bin Zainudin, S.P.M.P., D.P.M.P., D.P.T.J., K.M.N., A.M.P., P.P.T., J.P. [Larut] – PPBM
20. “ Menteri Kesihatan, Datuk Seri Dr. Adham bin Baba [Tenggara] – UMNO
21. “ Menteri Pertanian dan Industri Makanan, Datuk Seri Dr. Ronald Kiandee, S.M.W., P.G.D.K., A.S.D.K. [Beluran] – PPBM

22. Yang Berhormat Menteri Pembangunan Luar Bandar, Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad, D.M.S.M., S.S.A.P., P.J.N., D.P.M.K. [Mersing] – PPBM
23. “ Menteri Luar Negeri, Dato’ Seri Hishammuddin Tun Hussein, S.P.M.P., S.S.A.P., S.I.M.P., D.P.M.J., D.S.A.P., P.N.B.S., D.G.S.M., S.P.D.K. [Sembrong] – UMNO
24. “ Menteri Perdagangan Dalam negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Datuk Alexander Nanta Linggi, D.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., P.P.T., P.J.K., J.P., P.B.S., A.B.S. [Kapit] – PBB
25. “ Menteri Komunikasi dan Multimedia, Dato’ Saifuddin Abdullah [Indera Mahkota] – PPBM
26. “ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Puan Hajah Zuraida binti Kamaruddin [Ampang] – PPBM
27. “ Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi, Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar [Rembau] - UMNO
28. “ Menteri Pembangunan Usahawan dan Koperasi, Dato’ Sri Dr. Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, P.J.N., P.B.S., J.B.S., J.S.M., P.N.B.S. [Santubong] – PBB
29. “ Menteri Perusahaan Perladangan dan Komoditi, Dato’ Dr. Mohd Khairuddin bin Aman Razali, D.M.P., D.I.M.P. [Kuala Nerus] – PAS
30. “ Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya, Dato’ Sri Hajah Nancy Shukri, K.M.N., P.G.B.K., S.S.A.P. [Batang Sadong] – PBB
31. “ Menteri Perpaduan Negara, Datuk Halimah binti Mohamed Sadique, P.J.N., P.I.S. D.C.S.M. [Kota Tinggi] – UMNO
32. “ Menteri Belia dan Sukan, Dato’ Sri Reezal Merican bin Naina Merican, D.I.M.P., S.S.A.P. [Kepala Batas] – UMNO

TIMBALAN MENTERI

1. Yang Berhormat Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Datuk Lim Ban Hong – Senator
2. “ Timbalan Menteri Pertahanan, Dato’ Sri Ikmal Hisham bin Abdul Aziz, D.I.M.P., S.S.A.P. [Tanah Merah] – PPBM
3. “ Timbalan Menteri Kewangan I, Datuk Abd Rahim bin Bakri, D.M.S.M., A.S.D.K. [Kudat] – PPBM
4. “ Timbalan Menteri Kewangan II, Tuan Mohd Shahar bin Abdullah [Paya Besar] – UMNO
5. “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Dato’ Eddin Syazlee bin Shith [Kuala Pilah] – PPBM
6. “ Timbalan Menteri Pendidikan I, Dato’ Dr. Mah Hang Soon, - Senator
7. “ Timbalan Menteri Pendidikan II, Tuan Muslimin bin Yahaya [Sungai Besar] – PPBM
8. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Ekonomi), Tuan Arthur Joseph Kurup [Pensiangan] – PBRs
9. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Tugas-tugas Khas), Datin Mastura binti Mohd Yazid [Kuala Kangsar] – UMNO
10. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Parlimen dan Undang-undang), Datuk Haji Shabudin Yahaya, P.J.K. [Tasek Gelugor] – PPBM
11. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama), Ustaz Haji Ahmad Marzuk bin Shaary [Pengkalan Chepa] – PAS
12. “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Sabah dan Sarawak) Dato Hajah Hanifah Hajar Taib [Mukah] – PBB
13. “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Tuan Haji Hasbi bin Habibollah [Limbang] – PBB

14. Yang Berhormat Timbalan Menteri Alam Sekitar dan Air, Dato' Dr Ahmad Masrizal Muhammad – Senator
15. “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Tuan Haji Awang bin Hashim [Pendang] - PAS
16. “ Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan, Dato' Seri Dr. Santhara [Segamat] – PPBM
17. “ Timbalan Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat, Dato' Hajah Siti Zailah binti Mohd Yusoff, D.J.M.K. [Rantau Panjang] – PAS
18. “ Timbalan Menteri Pengajian Tinggi, Dato' Mansor bin Othman, D.M.P.N. [Nibong Tebal] – PPBM
19. “ Timbalan Menteri Tenaga dan Sumber Asli, Tuan Ali anak Biju [Saratok] – PPBM
20. “ Timbalan Menteri Dalam Negeri I, Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Haji Mohamed Said, D.I.M.P., S.M.P., K.M.N., S.S.A.P. [Kuala Krau] – UMNO
21. “ Timbalan Menteri Dalam Negeri II, Tuan Jonathan bin Yasin [Ranau] – PPBM
22. “ Timbalan Menteri Kesihatan I, Dato' Dr. Haji Noor Azmi bin Ghazali, D.P.M.P. [Bagan Serai] – PPBM
23. “ Timbalan Menteri Kesihatan II, Datuk Aaron Ago Dagang, P.J.N. [Kanowit] – PRS
24. “ Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Makanan I, Datuk Seri Haji Ahmad bin Hamzah, D.C.S.M., D.M.S.M., K.M.N., P.J.K., D.G.S.M., S.S.A.P. [Jasin] – UMNO
25. “ Timbalan Menteri Pertanian dan Industri Makanan II, Dato' Haji Che Abdullah bin Mat Nawi [Tumpat] – PAS
26. “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar I, Dato' Sri Haji Abdul Rahman bin Mohamad, D.I.M.P., S.M.P., A.M.P. [Lipis] – UMNO
27. “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar II, Dato' Henry Sum Agong, P.B.S., P.S.B.S. [Lawas] – PBB
28. “ Timbalan Menteri Luar Negeri, Dato' Kamarudin Jaffar, D.S.N.S., B.C.M. [Bandar Tun Razak] – PPBM
29. “ Timbalan Menteri Perdagangan Dalam negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' Rosol bin Wahid [Hulu Terengganu] – PPBM
30. “ Timbalan Menteri Komunikasi dan Multimedia, Datuk Zahidi bin Zainul Abidin, D.M.S.M., S.M.P. [Padang Besar] – UMNO
31. “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Sri Dr. Haji Ismail bin Abd Muttalib, S.A.P., A.A.P., A.M.P., P.K.C., D.I.M.P., D.S.A.P., S.S.A.P. [Maran] – UMNO
32. “ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi, Tuan Haji Ahmad Amzad bin Mohamed @ Hashim [Kuala Terengganu] - PAS
33. “ Timbalan Menteri Pembangunan Usahawan dan Koperasi, Datuk Wira Hajah Mas Ermieyati binti Samsudin, D.S.M., B.C.M., A.N.S., P.J.K., P.B.B., D.M.S.M., D.C.S.M., [Masjid Tanah] – PPBM
34. “ Timbalan Menteri Perusahaan, Perladangan dan Komoditi I, Dato' Sri Dr. Wee Jeck Seng, S.S.A.P., D.M.S.M., [Tanjong Piai] – MCA
35. “ Timbalan Menteri Perusahaan, Perladangan dan komoditi II, Tuan Willie anak Mongin [Puncak Borneo] – PKR
36. “ Timbalan Menteri Pelancongan, Seni dan Budaya, Datuk Dr. Jeffrey Kitingan [Keningau] – STAR
37. “ Timbalan Menteri Perpaduan Negara, Dato' Sri Ti Lian Ker – Senator
38. “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Tuan Wan Ahmad Fayhsal bin Wan Ahmad Kamal – Senator

AHLI-AHLI (PN)

1. Yang Berhormat Datuk Seri Panglima Abdul Azeez bin Abdul Rahim, P.J.N., D.I.M.P., J.P., S.P.D.K., S.J.M.K., S.S.A.P, D.H.M.S, D.C.S.M., P.J. [Baling] – UMNO
2. “ Dato’ Seri Haji Abdul Hadi Awang, S.S.M.T. [Marang] – PAS
3. “ Tuan Abdul Latiff bin Abdul Rahman [Kuala Krai] – PAS
4. “ Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan, D.M.S.M., P.J.K. [Pontian] – UMNO
5. “ Tuan Ahmad Fadhli bin Shaari [Pasir Mas] – PAS
6. “ Dato’ Seri Ahmad Faizal bin Azumu, S.P.M.P. [Tambun] – PPBM
7. “ Datuk Ahmad Jazlan bin Yaakub, P.J.N., K.M.N. [Machang] – UMNO
8. “ Dato’ Haji Ahmad Nazlan bin Idris, D.I.M.P., [Jerantut] – UMNO
9. “ Tuan Ahmad Tarmizi bin Sulaiman [Sik] – PAS
10. “ Dato’ Seri Dr. Ahmad Zahid bin Hamidi, S.S.A.P., D.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., P.P.T., P.J.K., J.P., S.P.M.P., S.J.M.K., S.P.S.N., S.P.D.K., D.U.N.M., P.N.B.S., D.P.M.K., [Bagan Datuk] – UMNO
11. “ Dato’ Hajah Azizah binti Mohd Dun, D.I.M.P., P.G.D.K. [Beaufort] – PPBM
12. “ Dato’ Sri Bung Moktar bin Radin, P.G.D.K., A.S.D.K., A.D.K., S.S.A.P. [Kinabatangan] – UMNO
13. “ Tuan Che Alias bin Hamid [Kemaman] – PAS
14. “ Dato’ Sri Hasan bin Arifin, D.S.A.P., S.S.A.P. [Rompin] – UMNO
15. “ Dato’ Hasbullah bin Osman, D.P.M.P., A.M.P., J.P. [Gerik] – UMNO
16. “ Dato’ Seri Haji Idris bin Jusoh, S.S.M.Z., D.P.M.T., P.J.K. [Besut] - UMNO
17. “ Dato’ Jalaluddin bin Alias [Jelebu] – UMNO
18. “ Datuk Mohamad bin Alamin [Kimanis] - UMNO
19. “ Dato’ Seri Mahdzir bin Khalid, S.H.M.S., S.S.D.K., D.P.M.P., J.P., B.K.M. [Padang Terap] – UMNO
20. “ Dato’ Haji Mohd Fasih bin Mohd Fakeh, P.J.K., K.M.N. [Sabak Bernam] – PPBM
21. “ Dato’ Seri Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, S.S.A.P, S.P.M.P., D.M.S.M., A.M.P., B.K.T., D.J.M.K., [Padang Rengas] – UMNO
22. “ Dato’ Mohd Nizar bin Haji Zakaria [Parit] – UMNO
23. “ Dato’ Sri Mohd Najib bin Tun Abd Razak, S.P.D.K., S.S.A.P., S.S.S.J., S.I.M.P., D.P.M.S., D.S.A.P., P.N.B.S., D.K., S.P.M.K., S.P.M.S., D.M.K., S.P.S.A., S.P.N.S., D.U.P.N., D.U.N.M, D.P. [Pekan] – UMNO
24. “ Tuan Nik Mohamad Abduh bin Nik Abdul Aziz [Bachok] – PAS
25. “ Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh [Pasir Puteh] – PAS
26. “ Tan Sri Noh bin Haji Omar, P.S.M, D.P.M.S., D.M.S.M., K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. [Tanjong Karang] – UMNO
27. “ Tuan Ramli bin Dato’ Mohd Nor [Cameron Highlands] – UMNO
28. “ Tuan Sabri bin Azit [Jerai] – PAS
29. “ Dato’ Haji Salim Sharif [Jempol] – UMNO
30. “ Dato’ Seri Dr. Shahidan bin Kassim, S.P.M.P., S.S.A.P., A.M.P [Arau] – UMNO
31. “ Dato’ Syed Abu Hussin bin Hafiz Syed Abdul Fasal [Bukit Gantang] – PPBM

32. Yang Berhormat Dato' Sri Haji Tajuddin bin Abdul Rahman, D.P.M.P., D.M.S.M., K.M.N., A.M.P., J.P. [Pasir Salak] – UMNO
33. “ Datuk Seri Tengku Adnan bin Tengku Mansor, S.S.A.P., D.G.S.M., S.I.M.P., S.J.M.K., D.M.S.M., P.J.N., D.S.D.K., D.S.A.P., K.M.N., D.I.M.P. [Putrajaya] – UMNO
34. “ Tengku Razaleigh Hamzah, D.K., S.P.M.K., P.S.M., S.S.A.P., S.P.M.S. [Gua Musang] – UMNO
35. “ Tuan Shahrizukir bin Abd Kadir [Setiu] – PAS
36. “ Tuan Haji Wan Hassan bin Mohd Ramli [Dungun] – PAS
37. “ Tuan Haji Yamani Hafez bin Musa [Sipitang] – PPBM
38. “ Datuk Zakaria bin Mohd. Edris @ Tubau [Libaran] – PPBM

AHLI-AHLI (PH)

1. Yang Berhormat Dato' Abdullah Sani bin Abdul Hamid, D.S.P.N. [Kapar] – PKR
2. “ Tuan Haji Ahmad bin Hassan [Papar] – WARISAN
3. “ Tuan Ahmad Fahmi bin Mohamed Fadzil [Lembah Pantai] – PKR
4. “ Tuan Haji Akmal Nasrullah bin Mohd Nasir [Johor Bahru] – PKR
5. “ Puan Alice Lau Kiong Yieng [Lanang] – DAP
6. “ Dato' Seri Anwar bin Ibrahim [Port Dickson] – PKR
7. “ Tuan Awang Husaini bin Sahari [Putatan] – PKR
8. “ Dr. Azman bin Ismail [Kuala Kedah] – PKR
9. “ Datuk Mohd Azis bin Jamman [Sepang] – WARISAN
10. “ Tuan Cha Kee Chin [Rasah] – DAP
11. “ Tuan Chan Foong Hin [Kota Kinabalu] – DAP
12. “ Tuan Chan Ming Kai [Alor Setar] - PKR
13. “ Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim] – PKR
14. “ Tuan Charles Anthony Santiago [Klang] – DAP
15. “ Tuan Chong Chieng Jen [Stampin] – DAP
16. “ Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong] – DAP
17. “ Datuk Christina Liew Chin Jin [Tawau] – PKR
18. “ Datuk Seri Dr. Haji Dzulkefly bin Ahmad, D.G.S.M. [Kuala Selangor] – AMANAH
19. “ Tuan Fong Kui Lun [Bukit Bintang] – DAP
20. “ Puan Hajah Fuziah binti Salleh [Kuantan] – PKR
21. “ Tuan Gobind Singh Deo [Puchong] – DAP
22. “ Puan Hannah Yeoh [Segambut] – DAP
23. “ Datuk Dr. Hasan bin Bahrom [Tampin] – AMANAH
24. “ Datuk Haji Hasanuddin bin Mohd Yunus [Hulu Langat] – AMANAH
25. “ Tuan Hassan bin Abdul Karim [Pasir Gudang] – PKR
26. “ Datuk Ignatius Dorell Leiking [Penampang] – WARISAN
27. “ Puan Isnaraissah Munirah binti Majilis @ Fakharudy [Kota Belud] – WARISAN
28. “ Dato' Johari bin Abdul, D.S.D.K. [Sungai Petani] – PKR
29. “ Puan June Leow Hsiad Hui [Hulu Selangor] – PKR

30. Yang Berhormat Tuan Karupaiya a/l Mutusami [Padang Serai] – PKR
31. “ Puan Kasthuriraani a/p Patto [Batu Kawan] – DAP
32. “ Dr. Kelvin Yii Lee Wuen [Bandar Kuching] – DAP
33. “ Tuan Kesavan a/l Subramaniam [Sungai Siput] – PKR
34. “ Tuan Khalid bin Abd Samad [Shah Alam] – AMANAH
35. “ Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka] – DAP
36. “ Tuan Larry Soon @ Larry Sng Wei Shien [Julau] – PKR
37. “ Dr. Lee Boon Chye [Gopeng] – PKR
38. “ Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi] - WARISAN
39. “ Tuan Lim Guan Eng [Bagan] – DAP
40. “ Tuan Lim Kit Siang [Iskandar Puteri] – DAP
41. “ Tuan Lim Lip Eng [Kepong] – DAP
42. “ Tuan Loke Siew Fook [Seremban] – DAP
43. “ Puan Maria Chin binti Abdullah [Petaling Jaya] – PKR
44. “ Dr. Michael Teo Yu Keng [Miri] – PKR
45. “ Dato’ Mahfuz bin Haji Omar, D.S.D.K. [Pokok Sena] – AMANAH
46. “ Tuan Ma’mun bin Sulaiman [Kalabakan] – WARISAN
47. “ Tuan M. Kulasegaran [Ipoh Barat] – DAP
48. “ Tuan Mohamad bin Sabu [Kota Raja] – AMANAH
49. “ Datuk Mohamaddin bin Ketapi [Lahad Datu] – WARISAN
50. “ Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin [Sepang] – AMANAH
51. “ Datuk Wira Haji Mohd. Anuar Mohd. Tahir [Temerloh] – AMANAH
52. “ Datuk Wira Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli [Lumut] – AMANAH
53. “ Datuk Seri Panglima Haji Mohd Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K., D.S.A.P., D.M.S.M., J.P., S.P.M.P., S.P.D.K., P.G.D.K. [Semporna] - WARISAN
54. “ Tuan Mordi anak Bimol [Mas Gading] – DAP
55. “ Tuan Muhammad Bakhtiar bin Wan Chik [Balik Pulau] – PKR
56. “ Datuk Seri Dr Mujahid Yusof Rawa, D.G.S.M. [Parit Buntar] – AMANAH
57. “ Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang] – PKR
58. “ Tuan Nga Kor Ming [Teluk Intan] – DAP
59. “ Dato’ Ngeh Koo Ham, D.P.M.P. [Beruas] – DAP
60. “ Tuan Nik Nazmi bin Nik Ahmad [Setiawangsa] – PKR
61. “ Tuan Noor Amin bin Ahmad [Kangar] – PKR
62. “ Puan Noorita binti Sual [Tenom] – DAP
63. “ Puan Nor Azrina binti Surip [Merbok] – PKR
64. “ Puan Nurul Izzah binti Anwar [Permatang Pauh] – PKR
65. “ Tuan Oscar Ling Chai Yew [Sibu] – DAP
66. “ Dr. Ong Kian Ming [Bangi] – DAP
67. “ Tuan Pang Hok Liong [Labis] – DAP
68. “ Tuan P. Prabakaran [Batu] – PKR
69. “ Tuan Ramkarpal Singh a/l Karpal Singh [Bukit Gelugor] – DAP
70. “ Datuk Rozman bin Isli, K.M.W., P.P.N. [Labuan] - WARISAN
71. “ Puan Rusnah binti Aluai [Tangga Batu] – PKR

72. Yang Berhormat Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong] – DAP
73. “ Datuk Seri Shamsul Iskandar @ Yusre bin Haji Mohd Akin [Hang Tuah Jaya] – PKR
74. “ Datuk Seri Saifuddin Nasution bin Ismail, D.G.S.M. [Kulim-Bandar Baharu] – PKR
75. “ Dato’ Seri Haji Salahuddin bin Ayub, D.S.P.N. [Pulai] – AMANAH
76. “ Tuan Sim Chee Keong [Bukit Mertajam] – DAP
77. “ Tuan Sim Tze Tzin [Bayan Baru] – PKR
78. “ Tuan Sivakumar Varatharaju Naidu [Batu Gajah] – DAP
79. “ Tuan Sivarasa Rasiah [Sungai Buloh] – PKR
80. “ Tuan Steven Choong Shiau Yoon [Tebrau] – PKR
81. “ Tuan Su Keong Siong [Kampar] – DAP
82. “ Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang] – PKR
83. “ Tuan Tan Kok Wai [Cheras] – DAP
84. “ Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew [Wangsa Maju] – PKR
85. “ Tuan Teh Kok Lim [Taiping] – DAP
86. “ Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh] – DAP
87. “ Puan Teo Nie Ching [Kulai] – DAP
88. “ Tuan Tony Pua Kiam Wee [Damansara] – DAP
89. “ Puan Vivian Wong Shir Yee [Sandakan] – DAP
90. “ Dato’ Seri Dr Wan Azizah Wan Ismail, D.P.P.N. [Pandan] - PKR
91. “ Datuk Seri Panglima Wilfred Madius Tangau, J.S.M., P.G.D.K., J.P., A.D.K., S.P.D.K. [Tuaran] - UPKO
92. “ Tuan William Leong Jee Keen [Selayang] – PKR
93. “ Tuan Wong Chen [Subang] – PKR
94. “ Tuan Wong Hon Wai [Bukit Bendera] – DAP
95. “ Tuan Wong Kah Woh [Ipoh Timur] – DAP
96. “ Tuan Wong Ling Biu [Sarikei] – DAP
97. “ Puan Wong Shu Qi [Kluang] – DAP
98. “ Tuan Wong Tack [Bentong] – DAP
99. “ Dato’ Dr. Xavier Jayakumar a/l Arulanandam D.J.M.K. [Kuala Langat] – PKR
100. “ Puan Yeo Bee Yin [Bakri] – DAP
101. “ Tengku Zulpuri Shah bin Raja Puji [Raub] – DAP

AHLI-AHLI BEBAS

1. Yang Berhormat Dato’ Wira Haji Amiruddin bin Haji Hamzah [Kubang Pasu]
2. “ Tuan Jugah a/k Muiyang @ Tambat [Lubok Antu]
3. “ Tun Dr. Mahathir bin Mohamad [Langkawi]
4. “ Dr. Maszlee bin Malik [Simpang Renggam]
5. “ Dato’ Seri Utama Haji Mukhriz Tun Dr. Mahathir [Jerlun]
6. “ Datuk Dr. Shahrudin bin Md Salleh [Sri Gading]
7. “ Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman [Muar]

AHLI-AHLI PBB

1. Yang Berhormat Tuan Haji Ahmad Johnie bin Zawawi [Igan]
2. “ Tuan Lukanisman bin Awang Sauni [Sibuti]
3. “ Datuk Robert Lawson Chuat [Betong]
4. “ Dato Sri Hajah Rohani binti Abdul Karim, P.G.B.K., P.B.S., P.P.B., S.S.A.P. [Batang Lupa]
5. “ Puan Rubiah binti Wang [Kota Samarahan]
6. “ Tuan Haji Yusuf bin Abd Wahab [Tanjong Manis]

AHLI-AHLI PDP

1. Yang Berhormat Tuan Anyi Ngau [Baram]
2. “ Dato' Seri Tiong King Sing, S.S.S.A., D.S.S.A., J.P., P.J.N. [Bintulu]

AHLI-AHLI PSB

1. Yang Berhormat Dato' Masir Kujat, P.P.B., D.I.M.P., J.M.N. [Sri Aman]
2. “ Tuan Baru Bian [Selangau]

AHLI SUPP

1. Yang Berhormat Dato' Sri (Dr.) Richard Riot anak Jaem, P.J.N., J.B.S., K.M.N., S.S.A.P.[Serian]

AHLI PRS

1. Yang Berhormat Datuk Wilson Ugak anak Kumbong, P.J.N. [Hulu Rajang]

DEWAN RAKYAT**Ketua Pentadbir Parlimen**

Datuk Kamis bin Samin

Setiausaha Dewan Rakyat

Nizam Mydin bin Bacha Mydin

Setiausaha Bahagian (Pengurusan Dewan)

Amisyahrizan bin Amir Khan

PETUGAS-PETUGAS**CAWANGAN PENYATA RASMI (HANSARD)**

Azhari bin Hamzah

Monarita binti Mohd Hassan

Halijah binti Mat Sin

Rosna binti Bujairomi

Alzian binti Baharudin

Muhammad Qhidir bin Mat Isa

Siti Norlina binti Ahmad

Noraidah binti Manaf

Nor Hamizah binti Haji Hassan

Nor Liyana binti Ahmad

Sharifah Nor Asilah binti Syed Basir

Nik Nor Ashikin binti Nik Hassan

Hafilah binti Hamid

Nor Faraliza binti Murad @ Nordin Alli

Sherliza Maya binti Talkah

Nor Effazimmah binti Maliki

Nur Annisa binti Hamid

Herdawati binti Mohd Amir Abbu

Hasnah Sakinah binti Mohd Hashim

Nur Hazwanie binti Mohd Rozali

Nurul Atikah binti Basrudin

Ahmad Syahril bin Haji Sikari @ Sik'ari

Azmir bin Mohd Salleh

Mohd. Izwan bin Mohd. Esa

Nor Kamsiah binti Asmad

Aifarina binti Azaman

Noorfazilah binti Talib

Farah Asyraf binti Khairul Anuar

Julia binti Mohd. Johari

Syahila binti Ab Mohd Khalid

Ismalinda binti Ismail

Hazliana binti Yahaya

Amir Arshad bin Ab Samad

Hizamihatim Maggisa bin Juara

Muhammad Firdaus bin Ahmad

Izzul Syazwan bin Abdul Halim

Maryam binti Azinuddin

Mohd Aizuddin bin Pahrol Laili

MALAYSIA
DEWAN RAKYAT
PARLIMEN KEEMPAT BELAS
PENGGAL KETIGA
MESYUARAT KEDUA

Selasa, 28 Julai 2020

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

JAWAPAN-JAWAPAN MENTERI BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Dato Sri Hajah Rohani binti Abdul Karim [Batang Lupar]** minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan, apakah inisiatif yang telah diambil oleh kementerian untuk menambahkan bilangan anggota bomba wanita khususnya di kalangan pegawai di dalam Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia.

Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Puan Hajah Zuraida binti Kamaruddin]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Alhamdulillah.* Saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Batang Lupar di atas keprihatinan Yang Berhormat Batang Lupar mengenai perjawatan anggota bomba di kalangan wanita. Tuan Yang di-Pertua, ketika ini di seluruh negara, Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia mempunyai anggota sebanyak 14,400 orang. Purata ataupun *percentage* daripada kalangan wanita, hanyalah mencapai hampir lima peratus sahaja.

Jadi daripada purata ini, lima peratus di kalangan wanita. *Alhamdulillah*, di peringkat pegawai tinggi mencapai hampir 10 peratus. Jadi, memandangkan kerja bomba ini adalah dipersepsi atau dilihat sebagai satu kerja untuk orang lelaki dan saya lihat bahawa ada banyak jurusan kerja di dalam Jabatan Bomba itu sendiri iaitu daripada segi skop kerja-kerja untuk kaunseling kepada mangsa-mangsa trauma, wanita dan kanak-kanak, kerja-kerja memberikan pertolongan kecemasan kepada wanita dan kanak-kanak, kerja-kerja program kesedaran pencegahan kebakaran, kerja-kerja program pencegahan kebakaran di dapur untuk suri rumah dan juga kerja-kerja demonstrasi pencegahan kebakaran untuk suri rumah dan kerja-kerja administratif.

Oleh kerana banyak juga skop kerja-kerja yang kita percaya lebih elok diisi oleh pegawai bomba wanita, maka sekarang, Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia, saya sudah minta mereka meningkatkan pengambilan anggota wanita. Walaupun pengambilan anggota bomba ini adalah setakat kelayakan SPM, tetapi kita dapati dalam lulusan tahun lepas, kita dapati sebanyak 44 rekrut adalah terdiri daripada pemegang-pemegang ijazah.

Wanita juga dalam angka seluruh Malaysia ada seramai 39 orang, kalau tidak silap saya. Jadi, ini juga kita lihat ada peningkatan di kalangan rakyat Malaysia yang berkecayaan lebih tinggi yang berminat untuk menjadi anggota kepada Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia kerana memandangkan kerjaya ini adalah kerjaya yang sangat *passionate* yang mana memberikan perkhidmatan kepada rakyat, tidak kira apa keadaan. Dalam keadaan kebakaran, banjir, kecemasan dan kemalangan, malah juga kerja-kerja yang lebih rumit dan sulit juga, mereka amat gemar untuk memanggil anggota bomba untuk membantu mereka.

Tak termasuk kita dengar ular masuk rumah, ular sawa dan sebagainya. Monyet panjat pokok tak boleh turun pun panggil bomba, kucing juga dipanggil bomba. Jadi ini kerja-kerja yang kita tidak boleh nafikan penglibatan wanita yang mungkin lebih boleh menyantuni isu-isu yang agak lebih memerlukan keprihatinan orang perempuan. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya menjemput Dato Sri Hajah Rohani binti Abdul Karim untuk soalan tambahan yang pertama.

Dato Sri Hajah Rohani binti Abdul Karim [Batang Lupa]: Terima kasih. Soalan tambahan saya, saya bersetuju dengan Yang Berhormat Menteri bahawa peranan wanita dalam sesebuah institusi itu sangat mustahak untuk menjamin pengurusan yang seimbang dan juga gender sensitif. Soalan tambahan saya, apakah yang sedang dilakukan oleh Yang Berhormat Menteri di KPKT untuk merencanakan *contribution*, dengan izin, wanita di dalam agensi-agensi kerajaan yang lain pula. Bomba itu dah cantik tetapi macam mana kita boleh membawa jabatan lain. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat, silakan Yang Berhormat Menteri.

Puan Hajah Zuraida binti Kamaruddin: Terima kasih Yang Berhormat Batang Lupa. Walaupun itu dah keluar sikit daripada skop KPKT, namun demikian saya nak beri tambahan sikit mengenai usaha-usaha yang kami buat untuk pastikan pengambilan anggota wanita dalam pasukan bomba ini akan dapat ditingkatkan.

Jadi, saya juga memberi panduan ke Jabatan Bomba dan Penyelamat Malaysia, agar melonggarkan kelayakan-kelayakan, ujian-ujian yang lebih keras itu. Kalau tidak untuk buat kerja lasak, jadi tidak perlulah mereka mengambil ujian-ujian yang seperti orang lelaki. Jadi, ini adalah satu perkara yang saya minta dilonggarkan.

Yang keduanya juga, saya minta untuk buat pengambilan khusus untuk wanita. Dengan adanya satu pengambilan khusus untuk orang perempuan, kemungkinannya akan menarik perhatian orang perempuan untuk datang menjadi rekrut kepada program-program latihan kita. So itu antara- saya juga telah menetapkan kuota untuk bomba mencapai, walaupun sekarang ada dalam lebih seribu kekosongan, kalau saya isi semua 1,000 itu orang perempuan pun, tak cukup 30 *percent*. Namun demikian, kita akan cuba tingkatkan daripada lima peratus mungkin ke 10 peratus dahulu dan daripada situ mungkin kita akan tingkatkan daripada semasa ke semasa. Untuk KPKT juga, memandangkan bahawa seperti apa Yang Berhormat Batang Lupa sebut, kita kena ada satu program gender sensitif dan sebagainya.

■1010

Jadi, untuk pegawai-pegawai lelaki, kita pastikan bahawa mereka faham tentang cara kerja orang perempuan. Oleh kerana dengan adanya penglibatan orang perempuan, ini akan dapat menyempurnakan lagi semua perancangan kita dalam pembangunan negara. Jadi, ini penting. Perspektif dan pemikiran orang perempuan dengan lelaki berbeza. Jadi, ia harus menyempurnakan semua perancangan dan polisi.

Untuk KPKT juga, dalam penetapan meletakkan kaunselor ataupun ahli majlis, KPKT juga menetapkan agar semua majlis, *local council* melantik sekurang-kurangnya tiga peratus wanita dalam *council*. Akan tetapi malangnya, parti-parti politik juga gagal untuk menamakan orang perempuan untuk mencukupkan kuota itu. Namun demikian, ada peningkatan, di Selangor agak tinggi dan di negeri-negeri lain juga saya lihat dari semasa ke semasa ada nampak *gender sensitive* dan ada peningkatan penglibatan wanita dari semasa ke semasa.

Jadi, kita harus semua- untuk Menteri-menteri lelaki semua yang ada dalam Dewan ini, saya harap kita akan dapat amalkan *gender sensitization program* atau mengarusperdanakan jawatan-jawatan ini kepada orang perempuan juga. Agar semua perancangan dan polisi itu akan lebih sempurna. Terima kasih.

Datuk Haji Hasanuddin bin Mohd Yunus [Hulu Langat]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri dan Tuan Yang di-Pertua. Saya meneliti jawapan yang diberikan oleh Yang Berhormat Menteri dan ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat Batang Lupa yang khusus bertanya tentang penglibatan wanita dalam bomba. Angka yang disebutkan tadi lima peratus sahaja wanita keseluruhan bomba dan 10 peratus di kalangan pegawai tinggi. Saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri, boleh atau tidak kita letakkan satu *target* yang lebih spesifik? Daripada lima peratus hendak kepada berapa, daripada 10 peratus hendak kepada berapa? Oleh kerana ini akan menjamin kaum wanita di luar sana- penglibatan mereka dan *target* yang akan dibuat oleh pegawai-pegawai di kementerian Yang Berhormat. Terima kasih.

Puan Hajah Zuraida binti Kamaruddin: *Alhamdulillah*, saya sangat puji sikap Yang Berhormat Hulu Langat yang sangat *gender sensitive*. *Alhamdulillah*, terima kasih. Ini akan memberi ruang kepada kami untuk meneliti balik atau menyemak balik. Mungkin kita akan *categorize* kan pekerjaan-pekerjaan itu dan kita akan meletakkan kuota pada kerja-kerja yang spesifik, yang khusus untuk wanita. Jadi, kuota itu kita akan dapat lebihkan daripada yang biasa ya.

Akan tetapi pada amnya, saya ingat kalau untuk- dalam 14,400 anggota bomba ini, saya ingat kalau kita dapat capai lagi lima *percent*, 10 peratus daripada puratanya, itu amat memuaskan ketika ini. Untuk kerja-kerja spesifik itu, mungkin kita akan lebihkan kuotanya yang tinggi, memandangkan gred penguasa bomba, gred yang atas itu 10 *percent* adalah wanita, menunjukkan wanita berkaliber di peringkat itu. Akan tetapi untuk ketua-ketua balai, setakat ini kita sudah ada lapan ketua balai adalah daripada wanita. Ini tidak cukup kerana balai seluruh negara ada sebanyak 327 balai. Jadi, ini menjadi satu perkara yang harus kita tingkatkan untuk wanita mengendalikan *administrative* dan *management* di balai-balai seluruh negara. Terima kasih.

2. Tuan Wong Hon Wai [Bukit Bendera] minta Menteri Wilayah Persekutuan menyatakan, apakah rasional keputusan DBKL untuk penggantungan pengeluaran lesen arak di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan bilakah pengeluaran lesen akan disambung semula.

Menteri Wilayah Persekutuan [Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa]: Terima kasih Yang Berhormat Bukit Bendera. Sebenarnya, soalan Yang Berhormat itu tidak berapa tepat sebab soalan menyebut rasionalnya DBKL untuk penggantungan lesen penjualan arak. Sebenarnya, tidak ada sebarang penggantungan lesen penjualan arak, yang ada ialah pembekuan pengeluaran lesen-lesen yang baharu bagi dalam kawasan Dewan Bandaraya Kuala Lumpur.

Seperti mana Yang Berhormat sedia maklum, mutakhir ini timbul keresahan di kalangan orang ramai berpunca daripada beberapa peristiwa akibat daripada pemandu-pemandu yang dikatakan mabuk dan telah mengancam nyawa dan ada juga sehingga menyebabkan kematian. Daripada situ, kita menerima banyak pandangan daripada orang ramai, badan-badan NGO dan juga parti politik bahawasanya peristiwa itu dikaitkan dengan beberapa perkara, termasuk soal pelesenan, kaedah mengeluarkan lesen, waktu arak dijual, kepada siapa dijual dan sebagainya.

Susulan daripada itu, timbul cadangan-cadangan, termasuk daripada kerajaan untuk menyemak hal-hal yang berkaitan, termasuk soal perundangan. Maka, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur berpendapat adalah wajar dalam keadaan kita sedang meneliti apakah kaedah-kaedah penambahbaikan yang boleh dilakukan demi kepentingan awam, maka lesen-lesen baharu tidak dikeluarkan sehinggalah satu garis panduan yang lebih kemas dan lebih teratur dapat kita adakan.

Selain daripada itu Yang Berhormat, kepada soalan bilakah lesen-lesen baharu ini boleh dikeluarkan? Untuk makluman Yang Berhormat, lembaga pelesenan yang berkenaan telah pun dilantik. Mereka dijangka akan bersidang bulan depan dan diharapkan apabila mereka bersidang, sudah ada garis panduan baharu yang lebih kemas, lebih teratur bagi mengelakkan- ataupun sekurang-kurangnya membantu mengurangkan peristiwa-peristiwa yang saya maksudkan tadi.

Pada masa yang sama, akan ada perdebatan di dalam Dewan ini kerana ada rang undang-undang yang diperketatkan. Maka, saya percaya mungkin Ahli-ahli Yang Berhormat juga akan menyentuh syor-syor dan cadangan tertentu supaya kita dapat menambah baik soal pengawalan, pengeluaran lesen arak dan penggunaan arak yang menyebabkan masalah kepada orang ramai. Terima kasih Yang Berhormat.

Tuan Wong Hon Wai [Bukit Bendera]: Ya, saya mendengar jawapan daripada Yang Berhormat Menteri Wilayah Persekutuan. Persoalannya, sama ada pengumuman tersebut telah dibuat pada 1 Jun? Sehingga hari ini, sudah 58 hari masih belum ada garis panduan yang dikeluarkan. Sama ada sebelum pengumuman atau sepanjang 58 hari ini sama ada, ada rundingan ataupun *consultation* ataupun dialog dengan *stakeholders* berkenaan, sama ada daripada pihak hotel, restoran, bar, pemborong, *importers*, *merchant* dan sebagainya. Hal ini kerana industri ini melibatkan banyak peluang pekerjaan, ribuan peluang pekerjaan dan sama ada rundingan ataupun *consultation* dibuat sebelum ini dan semasa ini. Itu soalan saya.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa: Terima kasih Yang Berhormat. Tidak ada sebarang masalah kalau pihak-pihak berkenaan ingin mengemukakan sebarang syor. Seperti mana juga Ahli-ahli Yang Berhormat, waktu perbahasan akta berkenaan nanti juga boleh membuat segala syor. Pada masa yang sama, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur telah mengaturkan satu sesi *retreat* pada awal bulan Ogos untuk membincangkan garis-garis panduan itu agar ia dapat disiapkan. Yang Berhormat tidak perlu khuatir tentang kelewatan ataupun majlis itu tidak bersidang, baru sebulan setengah.

Oleh sebab di bawah Kerajaan Pakatan Harapan dahulu, lebih daripada setahun lembaga itu tidak bersidang, dari bulan Mei 2018 sehinggalah September 2019 baru bersidang.

Jadi, lebih daripada setahun. Ini baru tidak bersidang sebulan lebih Yang Berhormat dan tidak timbul masalah kesan kepada penganggur, pekerja dan sebagainya. Apa yang kita buat ini hanya garis panduan, pemilik-pemilik lesen sedia ada mereka dapat menjalankan *business* seperti biasa. Sebenarnya, saya ikuti beberapa kenyataan akhbar yang dibuat secara bersama oleh beberapa Ahli Yang Berhormat. Akan tetapi apa yang disebutkan itu saya rasa sudah ada dimanipulasikan berlebihan daripada keadaan sebenarnya.

Untuk makluman Yang Berhormat, lesen-lesen yang diperbaharui setakat ini yang dikeluarkan oleh kerajaan terdahulu 2,096, tamatnya bulan September. Sekarang belum lagi bulan September. Setakat ini, yang sudah pohon hendak diperbaharui baru ada 200 lebih ya. Mereka masih lagi mempunyai masa kerana semua lesen itu masih belum pun tamat. Berkaitan dengan lesen baharu, cuma ada 69 permohonan lesen baharu. Itu pun baru *submit* dan masih boleh dipertimbangkan. Akan tetapi yang penting, apabila lesen baharu hendak dikeluarkan, kita ingin memastikan garis panduan baharu yang lebih teratur.

Negara Malaysia Yang Berhormat mutakhir ini, lesen arak dijual dengan terlalu mudah. Hatta Singapura mengehadkan masa arak itu dijual. Hatta di England hanya premis tertentu sahaja boleh menjual arak.

■1020

Mutakhir ini, kelihatan terdapat di sesetengah kedai runcit pun boleh beli arak. Arak boleh dibeli pada masa yang tidak terhad. Saya fikir ini perlulah dikaji dan diteliti semula. Jadi kalau ada syor dan cadangan daripada *stakeholders* tidak ada menjadi masalah. Mereka boleh mengemukakan syor-syor yang tersebut. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya persilakan Yang Berhormat Kuala Krai.

Tuan Abdul Latiff bin Abdul Rahman [Kuala Krai]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya ucap tahniah kepada Kementerian Wilayah Persekutuan atas pembekuan lesen baharu sehingga ada garis panduan baharu yang disebut oleh Yang Berhormat Menteri tadi.

Soalan tambahan saya adalah apakah kerajaan ataupun kementerian berhasrat untuk mengehadkan kedai-kedai penjualan arak ini di Kuala Lumpur, khususnya di kawasan yang didiami oleh orang Islam dan juga menilai semula kedai-kedai yang telah pun ada di kawasan-kawasan orang Islam ini? Terima kasih Yang Berhormat Menteri.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Kuala Krai. Silakan Yang Berhormat Menteri.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa: Sepertimana yang kita semua faham soal lesen arak, ia diperlesenkan kerana ia perlu dikawal. Kawalan itu adalah bagi menjaga kepentingan awam, menjaga keharmonian dan sebagainya. Ini tidak tertakluk hanya kepada negara kita. Hatta negara-negara Barat sekalipun. Mereka mempunyai kawalan yang agak ketat dan teratur. Akan tetapi ada *tendency* saya kata. Ada *tendency* dalam negara kita perkara itu semakin hari menjadi semakin longgar. Ini adalah menjadi tanggungjawab kita hendak menjaga kepentingan awam bahawasanya garis panduan perlulah lebih teratur. Sudah tentulah penjualan minuman keras tidak boleh hendak disamakan dengan penjualan kordial ataupun minuman biasa sebab ia akan menjejaskan orang lain selain daripada peminum, sepertimana yang kita tahu.

Jadi, sebagai sebuah kerajaan yang prihatin dan bertanggungjawab, semua aspek itu akan diambil kira. Sensitiviti kawasan, waktu penjualan, premis dan tempat menjual hendaklah kita siapkan satu garis panduan supaya ia menjadi lebih teratur, lebih kemas tanpa kita menghalang soal hak sesiapa yang ingin melibatkan diri dengan membeli ataupun meminum arak. Akan tetapi adalah menjadi tanggungjawab bagi kerajaan tempatan terutamanya di bawah akta yang ditentukan dan juga menjadi tanggungjawab ahli-ahli Lembaga Pelesenan tidak boleh mengeluarkan lesen mengikut sesuka hati ahli-ahli lembaga.

Jadi apa yang akan dilakukan pada awal bulan Ogos nanti, saya baharu selesai melantik lima orang Ahli Lembaga baharu. Mereka akan diberikan garis panduan yang jelas. Mereka tidak boleh secara mutlak sesuka hati mengeluarkan lesen tanpa satu garis panduan yang lebih jelas.

Jadi, garis panduan ini yang saya maksudkan perlu disiapkan dengan mengambil kira perkara-perkara termasuk apa yang Yang Berhormat sebutkan tadi. *Insya-Allah*.

3. Tuan Chong Chieng Jen [Stampin] minta Menteri Kesihatan menyatakan, tentang pelan kementerian untuk menangani isu peningkatan kes COVID-19 di Kuching terutamanya di kalangan kluster Sentosa yang melibatkan kakitangan hospital kerajaan, *'the frontliners'*. Apakah langkah tambahan yang akan diambil kementerian untuk melindungi dan menjaga kebajikan pekerja-pekerja kesihatan, pesakit dan juga orang awam di persekitaran hospital tersebut dan juga apakah langkah tambahan untuk membendung penularan wabak COVID-19 di Kuching serta membantu peniaga-peniaga yang terjejas akibat pandemik itu.

Menteri Kesihatan [Datuk Seri Dr. Adham bin Baba]: Terima kasih Yang Berhormat Stampin. Sehingga 27 Julai 2020, sebanyak 650 kes COVID-19 dilaporkan di Jabatan Kesihatan Negeri Sarawak dengan 19 kematian. Kumulatif kes yang dilaporkan di daerah Kuching sahaja sehingga 27 Julai 2020 adalah 397 kes dengan jumlah kumulatif kematian 12.

Untuk kluster Sentosa, kita telah mengesan sejak 18 Julai 2020 sehingga 27 Julai 2020 seramai 680 orang telah dikenal pasti dan disaring. Daripada jumlah tersebut sebanyak 21 kes didapati positif COVID-19. Manakala 587 negatif, 72 lagi sedang menunggu ujian COVID-19. Pengesanan secara aktif dan kontak rapat masih diteruskan.

Daripada 21 kes positif itu, 16 kes adalah di kalangan anggota Kementerian Kesihatan Malaysia. Seramai dua orang anggota perkhidmatan sokongan iaitu syarikat mengurus fasiliti di hospital tersebut, satu pesakit dalam, manakala dua lagi adalah kontak ahli keluarga kepada kes.

Langkah-langkah pencegahan dan pengawalan telah diambil untuk melindungi dan menjaga kebajikan pekerja-pekerja kesihatan, pesakit dan juga orang awam di persekitaran hospital. Antaranya pesakit dan petugas yang disahkan positif COVID-19 telah diasingkan dan sedang dirawat di Hospital Umum Sarawak. Pengesanan kontak di kalangan pesakit dan anggota kesihatan disahkan positif COVID-19 diteruskan.

Kontak rapat kepada anggota kesihatan dan pesakit yang positif COVID-19 di kuarantin di stesen kuarantin yang telah dikenal pasti dan kita memberikan penekanan terhadap aktiviti pencegahan dan pengurusan jangkitan COVID-19 seperti sentiasa mengamalkan pemakaian *personnel protective equipment* yang bersesuaian, penjarakan sosial, sering mencuci tangan dengan sabun serta mengelakkan 3C iaitu mengelakkan *crowded space, close conversation, confined space*. Kita juga mengadakan saringan kesihatan mental kepada semua anggota yang positif COVID-19 serta ahli keluarga.

Tuan Yang di-Pertua, KKM juga membuat mobilisasi pegawai dari seluruh negeri Sarawak bagi menggantikan petugas ke Hospital Sentosa yang sedang dirawat dan di kuarantin. Taklimat khas diberikan kepada semua anggota kesihatan yang ditempatkan di Hospital Sentosa mengenai penekanan terhadap pematuhan rawatan COVID-19, serta menjalankan aktiviti pembersihan dan disinfeksi di kawasan terlibat termasuk kawasan berisiko tinggi mengikut prosedur standard KKM.

Tuan Yang di-Pertua, KKM Petrajaya juga memobilisasikan pasukan bantuan penasihat teknikal ke Sarawak untuk meninjau dan membantu memberikan pandangan mengenai penularan serta pengurusan jangkitan COVID-19 di sana. Kerajaan Pusat telah meluluskan permohonan Kerajaan Negeri Sarawak untuk menghadkan pergerakan perjalanan antara zon di Sarawak bermula 1 Ogos hingga 14 Ogos 2020. Mana-mana individu yang ingin bergerak antara zon perlu mendapatkan kebenaran daripada pihak Polis Diraja Malaysia, manakala pergerakan dalam zon adalah dibenarkan.

Tuan Yang di-Pertua, di peringkat membantu peniaga-peniaga, kita telah menjalankan pendekatan bersasar iaitu *targeted approach* untuk menyaring dan mengesan kes secara aktif termasuk di pasar-pasar dan premis perniagaan berdekatan melibatkan penjaja dan peniaga serta pembekal. Selain daripada pihak MEDAC dan agensi di bawahnya dalam membantu usahawan yang terjejas agar menambah keyakinan kembali bekerja. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya persilakan Yang Berhormat Stampin untuk soalan tambahan pertama.

Tuan Chong Chieng Jen [Stampin]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Walaupun apa Yang Berhormat Menteri sebut adalah banyak langkah yang telah diambil. Akan tetapi satu hakikatnya adalah kemudahan-kemudahan PPE atau *personal protective equipment* adalah amat kekurangan untuk pegawai-pegawai *frontliners* sehingga mereka terpaksa untuk meminta derma daripada orang awam, masyarakat dan juga NGO-NGO.

Untuk mereka yang dikesan dan dikuarantin, ini satu rintihan daripada seseorang kakitangan di Hospital Sentosa. Dengan izin saya akan *quote*; *"Can't help but wonder why are Sarawakians coming back from overseas are allowed to be quarantined in hotels fully paid by the state government, whereas we the hospital staff from Sentosa clusters are being thrown into hostels of a college never heard before in some secluded areas which are poorly maintained. P/S: the hostels were empty before this and some of the rooms didn't even have pillows and linens to begin with and the internet connection over there is so weak that people need to go to the library for better access to the internet. But, how can we go to the library if we are under quarantine? And to those who think that we are whining, tell me, what else can you do if you have no internet during quarantine?"* Itulah rintihan daripada seorang kakitangan yang dikuarantin.

Tuan Yang di-Pertua: Soalannya? Yang Berhormat, soalan...

■1030

Tuan Chong Chieng Jen [Stampin]: Bolehkah Yang Berhormat Menteri memberi perhatian kepada perkara ini dengan meningkatkan kemudahan-kemudahan kepada mereka yang dikuarantin *especially the frontliners*? Kita sentiasa mengatakan terima kasih kepada mereka tetapi semasa mereka menjalankan tugas mereka, kemudahan mereka kekurangan. Semasa mereka dijangkiti, kemudahan pun kekurangan. So, saya minta Yang Berhormat Menteri berilah perhatian untuk menambah baik kemudahan untuk mereka. Terima kasih.

Datuk Seri Dr. Adham bin Baba: Boleh, Yang Berhormat Stampin. Kementerian Kesihatan memang sentiasa meningkatkan kesiapsiagaan.

Saya menjawab dahulu isu berkaitan dengan kuarantin kepada petugas *frontliners* di Hospital Sentosa. Kita telah agihkan mereka ke Akademi Lembaga Hasil sebenarnya, kawasan yang baik dengan seramai 10 orang. Kita agihkan mereka ke Institut Aminuddin Baki seramai 86 orang dan kita adakan juga *home quarantine* untuk mereka lebih selesa seramai 27 orang daripada semua yang kena kuarantin.

Semasa wabak tengah meningkat pada MCO 2, MCO 3 dan MCO 4, memang berlaku kekurangan *personal protective equipment* (PPE). Ia bukan satu item. Ia ada banyak item seperti *gloves*, kita ada *jumpsuit*, *isolation gown*, *plastic apron*, *boot cover*, *shoe cover*, *face shield*, *head cover*, banyak item. KKM telah mengambil langkah proaktif dengan mendapatkan bekalan daripada seluruh dunia sebenarnya sementara mendapatkan bekalan yang diperolehi dari dalam negara. Untuk peringkat negeri Sarawak, sebenarnya setakat ini kita mempunyai tempoh bertahan untuk PPE mencukupi dan melebihi apa yang dikehendaki. Terima kasih.

Dato' Hajah Azizah binti Mohd Dun [Beaufort]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Menteri, saya difahamkan mengikut laporan semalam, terdapat tiga kes positif COVID-19 di Sabah daripada kalangan saringan pra pembedahan, ertinya di hospital. Saya tidak tahu sama ada mereka ini dijangkiti semasa di hospital untuk menerima pembedahan ataupun tidak.

Akan tetapi, persoalan saya, saya ingin tahu, kita tahu memang akan ramai *patients*, dengan izin, akan datang ke hospital untuk mendapatkan rawatan pembedahan, untuk *review* dan kes-kes yang lain. Apakah langkah-langkah yang telah dibuat oleh KKM bagi memastikan mereka yang datang ke hospital untuk rawatan-rawatan ini akan selamat dan tidak akan dijangkiti oleh COVID-19? Terima kasih.

Datuk Seri Dr. Adham bin Baba: Ya, terima kasih Yang Berhormat Beaufort. Untuk Sabah, semalam ada tiga kes yang dikaitkan dengan mereka yang datang untuk pra pembedahan iaitu kes indeks 8901, kes indeks 8902 dan kes indeks 8903. Mereka ini datang untuk dirawat untuk pembedahan dan memang menjadi amalan dan juga cara strategi Kementerian Kesihatan, mana-mana kes yang hendak dibedah diwajibkan mengambil RT-PCR iaitu *test* untuk COVID-19 sebelum kita mengadakan pembedahan. Ini adalah untuk keselamatan semua pesakit yang ingin membuat pembedahan. Sekiranya mereka didapati positif, kita akan rawat dahulu. Tentu sekali kita akan rawat mereka di hospital umum di Kota Kinabalu dan mereka ini sama ada bergejala atau tidak bergejala, kita akan pastikan mereka selamat untuk dirawat di hospital *setting* KKM.

Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka]: Soalan tambahan, Tuan Yang di-Pertua. Boleh minta lagi satu soalan?

Tuan Yang di-Pertua: Maaf, telah habis masa yang diperuntukkan.

Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka]: Satu lagi. Tuan Yang di-Pertua, ini berkait dengan COVID-19 ini, penting.

Tuan Yang di-Pertua: Sebenarnya soalan yang ditujukan oleh Yang Berhormat Stampin itu mempunyai tiga soalan, maaf ya. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang tamatlah sesi untuk waktu pertanyaan-pertanyaan Menteri pada hari ini. Terima kasih Ahli-ahli Yang Berhormat.

[Waktu Pertanyaan-pertanyaan Menteri tamat]

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. **Tuan Ramli bin Dato' Mohd Nor [Cameron Highlands]** minta Perdana Menteri menyatakan, apakah tindakan yang dilakukan oleh pihak kerajaan dalam menangani isu sindiket warga asing yang mengambil kesempatan meneroka tanah-tanah di pelbagai kawasan yang belum dibangunkan kerajaan dan pemiliknya dan apakah tindakan yang dikenakan terhadap individu warganegara Malaysia yang menjadi dalang dalam sindiket ini.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Tugas-tugas Khas) [Datin Mastura binti Mohd Yazid]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Cameron Highlands.

Tuan Yang di-Pertua, pihak kerajaan sentiasa memberikan perhatian serius dalam membanteras kegiatan sindiket warga asing yang mengambil kesempatan untuk meneroka tanah-tanah di pelbagai kawasan yang belum dibangunkan kerajaan dan pemiliknya. Perlu dinyatakan di sini, Yang Berhormat, isu bagi pencerobohan-pencerobohan tanah-tanah kerajaan di setiap negeri adalah di bawah bidang kuasa kerajaan negeri merujuk kepada seksyen 425, Akta Kanun Tanah Negara 1965 dan seksyen 447 Kanun Keseksaan- Menceroboh.

Majlis Keselamatan Negara tidak mempunyai sebarang kuasa dalam hal ehwal tanah negeri melainkan kerajaan negeri memohon pertolongan dari Kerajaan Persekutuan seperti Kerajaan Negeri Pahang di mana Cameron Highlands terletak. Jadi, ini adalah mungkin berkaitan rapat juga dengan kes pencerobohan tanah di Cameron Highlands.

Daripada segi kesalahan, tindakan denda tidak melebihi daripada RM500 ribu atau penjara tidak melebihi lima tahun atau kedua-duanya boleh dikenakan kepada pelaku dan mereka yang bersubahat. Itu adalah perundangannya, Tuan Yang di-Pertua. Agensi yang bertanggungjawab mengetuai usaha ini adalah pejabat tanah daerah dan aduan dibuat terus kepada PDRM mengenai pencerobohan yang telah dilakukan.

Tuan Yang di-Pertua, keadaan seperti ini berlaku kerana kekurangan penguatkuasaan yang lebih tuntas. Oleh sebab itu, tindakan yang lebih bersepadu perlu dibuat terhadap jaringan-jaringan sindiket warga asing di tanah kerajaan yang belum dibangunkan. Peniaga juga boleh lari dari membayar cukai dengan keuntungan yang diterima daripada aktiviti pertanian di tanah-tanah kerajaan yang belum dibangunkan.

Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Cameron Highlands, beberapa tindakan dan langkah untuk menangani isu ini, antaranya:

- (i) menjalankan operasi pencerobohan tanah yang diterokai secara haram dan melaksanakan operasi secara bersepadu bersama agensi keselamatan lain seperti ATM, Jabatan Imigresen, Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia (APMM) dan Agensi Kawalan Sempadan (AKSEM);
- (ii) mempertingkatkan risikan operasi di lokasi panas (*hotspot*) kemasukan PATI seluruh negara; dan
- (iii) membuka siasatan di bawah kesalahan jenayah terancang.

Antara insiden-insiden yang pernah berlaku, Tuan Yang di-Pertua, dan juga maklum kepada Yang Berhormat sebab berlaku dalam kawasan Yang Berhormat adalah:

- (i) penangkapan pemilik-pemilik kebun yang meneroka secara haram di bawah Ops Benteng yang melibatkan seramai 24 orang anggota penguat kuasa termasuk polis dan tentera yang ditahan;
- (ii) Ops Gading dengan tangkapan seramai 118 orang pemilik kebun iaitu penduduk tempatan kerana terlibat dalam penerokaan tanah secara haram; dan
- (iii) Ops Lestari yang menggantikan Ops Gading yang melaksanakan secara inklusif merangkumkan kebajikan dan kesejahteraan pekebun.

Kerajaan akan terus memastikan masalah pencerobohan ini dapat dibanteras. Pihak kerajaan tidak akan bertolak ansur dan bertindak tegas terhadap mana-mana pihak yang sewenang-wenangnya melanggar peraturan serta undang-undang negara. Terima kasih.

Tuan Ramli bin Dato' Mohd Nor [Cameron Highlands]: Terima kasih atas jawapan, *alhamdulillah*. Hanya yang saya agak tertekan sedikit dan ingin penjelasan juga iaitu mengenai tindakan-tindakan yang telah diambil. Apakah langkah-langkah supaya benda ini jangan berulang? Ini bila kita beroperasi, sekali ambil tindakan, semua lari. Selepas itu benda itu berulang, berulang, berulang. Apakah langkah-langkah yang dicadangkan oleh pihak kementerian?

Datin Mastura binti Mohd Yazid: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Langkah-langkah yang perlu dibuat dan saya amat setuju, memang ada pembolosan dan ketirisan di sini. Jadi, pencegahan untuk dilaksanakan bagi mencegah lagi perkara ini berulang kali adalah dengan:

- (i) menjalankan pemantauan secara berkala terhadap kawasan-kawasan yang berisiko untuk diterokai;
- (ii) meningkatkan usaha dan kekerapan penguatkuasaan secara bersepadu, secara lebih strategik dan berfokus dengan agensi-agensi Kerajaan Persekutuan dan negeri;
- (iii) setiap pegawai yang diberi kuasa atau ditugaskan dalam unit penguatkuasaan perlu diberi kefahaman yang sejelas-jelasnya supaya ketegasan pegawai dapat dilaksanakan seperti yang ditetapkan dalam peraturan setiap negeri;

■1040

- (iv) jabatan-jabatan teknikal juga yang lain seperti Jabatan Bekalan Air, Jabatan Bekalan Elektrik hendaklah turut memainkan peranan bersama dengan pihak berkuasa negeri dalam menangani masalah pencerobohan ini supaya kita dapat merungkai perkara ini secara tuntas dan ada lagi ini, Tuan Yang di-Pertua;
- (v) memperkasakan keupayaan risikan dengan melakukan *engagement* dengan penduduk setempat bagi mendapatkan maklumat mengenai sebarang aktiviti penerokaan secara haram;
- (vi) memberikan kesedaran awam terhadap masyarakat mengenai peri pentingnya peranan yang perlu dimainkan dalam membanteras penerokaan secara haram, khasnya di kalangan warga asing;
- (vii) memberi pendedahan kepada masyarakat umum tentang baik buruk dan masa depan mereka di negara ini sekiranya kegiatan pencerobohan tanah ini terus berlaku;
- (viii) meminta orang ramai memberi kerjasama dalam menangani masalah ini dan menggunakan media massa dalam meningkatkan kesedaran kepada orang ramai. Jangan pula kita membiarkan pihak penceroboh mengambil kesempatan menagih simpati pula pada orang ramai atas tindakan penguatkuasaan ke atas mereka dan justifikasi ke atas langkah penguatkuasaan perlu diperjelaskan sejelas-jelasnya kepada pihak awam supaya mereka faham dan menerima secara positif perkara ini;

- (ix) satu lagi Tuan Yang di-Pertua, menyediakan laporan mengenai cukai tanah dan premium dari semasa ke semasa. Dengan ini pihak berkuasa negeri dapat memantau dan mengenal pasti mana-mana kawasan yang tidak dikenakan cukai dan tunggakan yang perlu dijelaskan dari semasa ke semasa.
- (x) mengkaji semula kegunaan pembangunan tanah kenapa tanah-tanah itu tidak dibangunkan dalam masa yang sesuai; dan akhir sekali Tuan Yang di-Pertua,
- (xi) ini semua perlu dilaksanakan dengan tegas, bersungguh-sungguh dan melibatkan semua pihak termasuklah ahli-ahli politik yang ada di Dewan Rakyat ini mohon kerjasama.

Terima kasih.

Tuan Hassan bin Abdul Karim [Pasir Gudang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Daripada jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri, Yang Berhormat Timbalan Menteri menyedari sistem negara kita mengamalkan sistem *federalism*. Soalan saya, adakah daripada jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri itu meletakkan kegagalan penguatkuasaan di pihak kerajaan negeri dalam perkara ini? Terima kasih.

Datin Mastura binti Mohd Yazid: Terima kasih Yang Berhormat, terima kasih. daripada Tuan Yang di-Pertua. Semestinya apa sahaja usaha dia mesti ada satu pertandingan di antara Kerajaan Persekutuan dan juga kerajaan negeri Yang Berhormat. Jadi, soal tanah jelas bahawa ia di bawah bidang kuasa kerajaan negeri. Jadi, mungkin itu sebab MKN dalam masa yang sama perlu mengadakan kerjasama di mana usaha-usaha Majlis Keselamatan Negara yang sudah tentu pakar dalam bidang perkara ini untuk memberi kerjasama secara tuntas hingga ke bawah.

Paling penting Yang Berhormat, Tuan Yang di-Pertua adalah kesedaran di kalangan penjawat awam bahawa kerja seseorang penjawat awam di dalam pejabat tanah itu bukan hanya untuk melihat perkara-perkara yang berkaitan dari segi *transfer* dan melihat perkara-perkara yang kebiasaan dibuat hari ke hari oleh pelanggan-pelanggan yang datang pejabat tanah tetapi juga hal-hal pencerobohan ini yang juga mengambil kira hal-hal berkaitan jenayah dan juga akta-akta yang berkaitan dengan imigresen. Terima kasih. *Assalamualaikum*.

2. Puan Hajah Fuziah binti Salleh [Kuantan] minta Perdana Menteri menyatakan, jenis bantuan kerajaan kepada institusi dan maahad tahfiz yang terkesan akibat penutupan institusi susulan penularan COVID-19.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama) [Datuk Dr. Haji Zulkifli Mohamad Al-Bakri]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*.

Tuan Yang di-Pertua, melalui pembentangan bajet tahun 2020, Kerajaan Persekutuan telah memperuntukkan sebanyak RM100 juta secara *one-off* bagi selenggara dan naik taraf institusi-institusi pendidikan Islam meliputi sejumlah RM25 juta untuk institusi pondok, sejumlah RM50 juta untuk institusi tahfiz dan sejumlah RM25 juta untuk sekolah agama yang berdaftar. Kerajaan Persekutuan sentiasa prihatin kepada perkembangan institusi pendidikan Islam yang terkesan susulan pandemik COVID-19.

Oleh itu, kerajaan telah bersetuju memperuntukkan sebanyak RM21 juta daripada peruntukan sejumlah RM100 juta tersebut untuk meringankan beban para guru dan institusi pendidikan Islam. Sehingga 30 Jun tahun ini, peruntukan bantuan khas COVID-19 telah diagihkan kepada pecahan seperti berikut:

Institusi Pendidikan	Unit (buah)	Jumlah agihan (RM/Juta)
Tahfiz	979	6,372
Pondok	204	1,373
Sekolah Agama	647	10,657
Jumlah keseluruhannya		19

Sekian, terima kasih.

Puan Hajah Fuziah binti Salleh [Kuantan]: Terima kasih kepada Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri di atas menjawab soalan tadi. Ketelusan dan kebertanggungjawaban adalah amat penting dalam penggunaan dana awam sama ada disalurkan oleh peruntukan kerajaan ataupun dari yang dikutip terus dari orang awam.

Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri berkenaan dengan Tabung Musa'adah COVID-19 JAKIM yang dikutip daripada dana awam, yang bertujuan untuk membantu mereka yang terkesan, khususnya penjawat awam di barisan hadapan. Saya dimaklumkan lebih kurang sebanyak RM200 juta telah dikutip dan disalurkan.

Soalan saya ialah Yang Berhormat Menteri pernah melaporkan pada 7 hari bulan Julai bahawa PASTI menerima sejumlah RM100,000 daripada tabung tersebut bahawa PASTI menepati syarat untuk menerima sumbangan tabung *musa'adah* ini. Soalan saya, tidakkah Yang Berhormat Menteri dapati ada kepentingan peribadi Yang Berhormat Timbalan Menteri kepada Yang Berhormat Menteri apabila memberi kepada PASTI, yang jelas sekali ada kepentingan politik di situ kerana pasti ini kita tahu diuruskan oleh Dewan Pemuda PAS ya.

Bukankah lebih elok kalau disalurkan kepada- walaupun memenuhi syarat mungkin kepada golongan guru-guru KAFA contohnya. Pohon penjelasan Yang Berhormat Menteri. Terima kasih.

Datuk Dr. Haji Zulkifli Mohamad Al-Bakri: Pertama sekali saya hendak ucap terima kasih berkenaan dengan sejumlah RM200 juta yang telah kita belanjakan itu sebenarnya untuk tabung *musa'adah* yang kita kumpul daripada JAKIM tidak sampai pun sejumlah RM6 juta, sebanyak RM5 juta sahaja lebih kurang. Maknanya satu angka yang sedikit dan perbelanjaan yang kita gunakan, kita merentasi semua perkara terutamanya ketika pandemik COVID-19. Baru-baru ini, kita telah menyalurkan kepada Orang-orang Asli, nelayan, asnaf-asnaf bahkan sekolah-sekolah, universiti-universiti dan pelajar-pelajar. Maka, termasuk salah satunya adalah PASTI.

Begitu juga kepada yang lain. Maksudnya apa yang kita bagi itu mengikut permohonan dan kita bersifat terbuka, termasuklah kepada tadika-tadika yang lain kita bagi. Bukan hanya kepada satu sahaja tetapi apa yang mengikuti kriteria kita akan bagi, *insya-Allah*. Terima kasih.

Datuk Seri Panglima Abdul Azeez bin Abdul Rahim [Baling]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* Yang Berhormat Menteri. Saya meneliti ucapan Yang Berhormat Menteri tadi dan menurut kalau kita tengok menurut kalau kita tengok menurut Presiden Persatuan Madrasah Tahfiz Al-Quran Malaysia kebanyakan institusi berkenaan dengan masalah kewangan untuk menjelaskan bil utiliti iaitu bil api, bil air dan sebagainya.

Di antara kawasan saya untuk makluman Yang Berhormat Menteri, lebih sejumlah 70 sekolah pondok tahfiz dan sebagainya. Jadi soalan saya pada hari ini, adakah saya juga dengar sebanyak RM19 juta telah dikeluarkan. Saya ucapkan terima kasih kepada kerajaan.

Akan tetapi, soalan saya pada hari ini, apakah sejauh manakah kerjasama yang dijalankan bersama kerajaan-kerajaan negeri untuk memastikan semua madrasah tahfiz dan sekolah pondok ini dapat dibela. Ini kerana ada yang daftar, ada yang tidak daftar. Contoh, di tempat saya sahaja saya boleh beritahu kepada Yang Berhormat Menteri. Saya selaku Ahli Parlimen cuba membantu mereka. Di antaranya Madrasah Islahiah Diniah, Kampung Memali di antara ramai pelajar-pelajar di situ. Sekolah Tahfiz Pondok Al-ABADA di bawah Ustaz Idris, Parit Panjang. Saya yakin Yang Berhormat Menteri pun kenal Sekolah Pondok Misbah Al-Falah di Pondok Lanai.

■1050

Mereka selama ini daftar tapi mereka tidak dapat sangat sebab mereka dapat sumbangan daripada pelajar-pelajar, ibu ayah mereka datang bagi sumbangan. Akan tetapi apabila jadi COVID-19 ini, mereka tidak ada ruang langsung untuk membayar bil utiliti.

Jadi saya mencadangkan kepada Yang Berhormat Menteri, apalah salah kiranya Yang Berhormat Menteri panggil semua yayasan yang ada, zakat negeri, zakat pusat, YaPEIM, YADIM, JAKIM, MAWIP, Yayasan Dakwah yang semua itu di bawah kepimpinan Yang Berhormat Menteri. Panggil dia orang duduk satu meja dan bincang untuk cari dana bagi membantu. Ada negeri-negeri yang kutipan zakat begitu tinggi seperti negeri Selangor dan Wilayah Persekutuan dan negeri-negeri yang lebih kaya, bantulah sekolah-sekolah pondok ini.

Soalan saya, ada tidak kegiatan ini bakal dilaksanakan selain daripada budi bicara Yang Amat Berhormat Perdana Menteri yang telah memberikan RM19 juta, *alhamdulillah*. Adakah tambahan? Oleh sebab COVID ini kita tidak tahu sampai bila Yang Berhormat Menteri. Terima kasih Yang Berhormat Menteri.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Baling. Silakan Yang Berhormat Menteri.

Datuk Dr. Haji Zulkifli Mohamad Al-Bakri: Untuk menjawab soalan ini sebenarnya apa yang kami lakukan adalah kami telah mengaktifkan daripada sumber yang kita katakan tadi daripada RM100 juta. Sebahagian daripada maahad tahfiz, sekolah pondok datang dengan pelbagai permohonan, maka kita sebenarnya sudah proses permohonan sebahagian daripada mereka dan sebahagiannya telah disalurkan sebagaimana Yang Berhormat Baling sebutkan tadi.

Saat yang sama, kita juga telah mengambil kira apa yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Baling dan memang kita telah bahagi pun sebahagiannya dan akan bahagi dan sedang bahagi pun ada. Data-data itu kalau boleh juga untuk rujuk- *refer* kepada biasanya setiap bulan, kita akan kemukakan dari sudut apa yang kita belanjakan, musaadah COVID itu dan ia akan meningkat sehingga sampai lebih daripada RM200 juta.

Maksud saya ia akan tambah RM10 juta, RM20 juta, RM30 juta saluran-saluran itu, salah satunya kepada maahad tahfiz, kepada pondok-pondok dan semuanya itu kita akan bantu *insya-Allah* mengikut kadar kemampuan kita. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya sekarang mempersilakan Yang Berhormat Dato' Hasbullah bin Osman untuk soalnya.

3. Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik] minta Menteri Perusahaan Perladangan dan Komoditi menyatakan, apakah usaha pihak kementerian dalam meningkatkan harga dan pasaran eksport minyak sawit.

Timbalan Menteri Perusahaan, Perladangan dan Komoditi II [Tuan Willie anak Mongin]: Selamat pagi, salam sejahtera. Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya menjawab soalan ini bersekali dengan soalan yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat Jempol pada hari ini 28 Julai 2020 dan Yang Berhormat Jebebu pada 4 Ogos 2020 yang turut menyentuh isu yang sama.

Tuan Yang di-Pertua, cabaran utama yang dihadapi oleh kerajaan adalah untuk menstabilkan harga komoditi sawit dan getah kerana harga komoditi ini bergantung kepada pelbagai faktor. Antaranya adalah senario pasaran harga di pasaran peringkat global yang turut dipengaruhi oleh pertumbuhan ekonomi, permintaan, penawaran dan juga stok.

Penularan wabak COVID-19 juga telah menjejaskan sedikit sebanyak permintaan untuk keluaran sektor agri komoditi yang turut menyebabkan kejatuhan harga. Sehubungan itu, antara langkah terkini yang dilaksanakan oleh pihak kerajaan dan demi menstabilkan harga sawit dan getah adalah seperti berikut.

Pertama, kerajaan memberi pengecualian kepada duti eksport minyak sawit, minyak isirung sawit mentah, minyak isirung sawit diproses sehingga 31 Disember 2020.

Kedua, meningkatkan adunan bio bahan api sawit dengan diesel petroleum melalui Program Bio Diesel B20 iaitu adunan 20 peratus bio diesel sawit dan 80 peratus diesel petroleum bagi membantu meningkatkan penggunaan minyak sawit mentah domestik. Pelaksanaan program ini dijangka akan membantu meningkatkan penggunaan minyak sawit domestik kepada 1.06 juta tan metrik berbanding dengan B10 iaitu sebanyak 534 ribu tan metrik setahun. Peningkatan penggunaan ini juga akan merancakkan lagi permintaan dan seterusnya memberi impak positif terhadap industri sawit negara.

Ketiga, meningkatkan kerjasama dengan negara-negara pengeluar utama getah iaitu Thailand, Indonesia dan Malaysia di bawah kerangka *International Tripartite Rubber Council* (ITRC). Kerjasama ini dijalinkan untuk melaksana dan memantau pengurusan pengeluaran getah asli serta meningkatkan penawaran dan permintaan getah di pasaran dunia melalui tiga mekanisme utama iaitu:

- (i) *Agreed Export Tonnage Scheme;*
- (ii) *Supply Management Scheme;* dan
- (iii) *Demand Promotion Scheme.*

Keempat, penerokaan pasaran baharu melalui aktiviti promosi dan pepadanan pasaran baharu dengan pengilang tempatan dan pembeli dari luar negara.

Kelima, menjalankan misi-misi ekonomi dan teknikal bagi mengukuhkan hubungan dengan negara-negara pengimport utama produk-produk agri komoditi Malaysia bagi mendapatkan pasaran yang lebih meluas di negara-negara tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, mengenai pertanyaan daripada Yang Berhormat Jelebu mengenai penetapan harga lantai. Bagi kerajaan kita tidak ada perancangan untuk menetapkan harga lantai bagi komoditi sawit dan juga getah pada masa kini. Sekian, terima kasih.

Dato' Hasbullah bin Osman [Gerik]: Terima kasih di atas jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Soalan saya, berapakah jangkaan sasaran nilai eksport minyak sawit mentah yang akan diperolehi oleh Malaysia melalui permintaan dari Turki.

Kedua, kita sudah lama buat R&D melalui MOSTI dan juga MPOB tetapi sehingga hari ini apakah produk-produk yang berkualiti yang boleh kita eksport ke luar negara yang boleh pihak kementerian nyatakan. Tidak akanlah sekadar minyak sawit merah dengan RON itu sahaja, mesti ada produk-produk lain lagi yang boleh dikeluarkan oleh negara melalui R&D yang kita sudah jalankan lebih daripada 20 tahun. Minta penjelasan Yang Berhormat Timbalan Menteri. Terima kasih.

Tuan Willie anak Mongin: Terima kasih Yang Berhormat, soalan yang begitu baik. Sebenarnya saya hendak perbetulkan sedikit mengenai soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat. Sebenarnya kita tidak mengeksport minyak mentah sawit kepada negara Turki.

Sebenarnya minyak yang kita eksport adalah minyak sawit berproses, ia berbeza. Jadi untuk makluman semua Yang Berhormat dalam Dewan dan juga Yang Berhormat yang bertanyakan soalan. Kita menyasarkan pertambahan 300 tan metrik eksport minyak sawit berproses menerusi Turki dan untuk memasuki pasaran Greece dan juga Balkan. Negara Turki ini kita akan gunakan sebagai *hub* untuk membawa minyak sawit yang kita telah proses kepada negara-negara lain seperti Greece dan Balkan.

Menjawab soalan apakah usaha kerajaan mengeluarkan produk-produk berasaskan sawit yang terdapat di dalam Malaysia ke luar negeri. Dalam hal ini, kementerian sedang melaksanakan pelbagai langkah promosi iaitu menerusi Majlis Minyak Sawit Malaysia (MPOC) dan juga Lembaga Minyak Sawit Malaysia (MPOB) bagi meningkatkan kebolehpasaran produk sawit ke negara-negara luar.

Selain daripada itu, kita juga ada aktiviti promosi yang melibatkan kerjasama daripada pejabat Kedutaan Malaysia di Eropah khususnya bagi perkara yang melibatkan hubungan di antara kerajaan iaitu *Government to Government* (G2G). Serta penglibatan daripada Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri (MITI) dalam aspek pemasaran.

Jadi kita sebenarnya hendak memberitahu seluruh dunia sebab minyak sawit ini anugerah Tuhan dan kita akan bawa minyak sawit ini ke seluruh pelosok negara dan kita juga telah melakukan promosi ini di negara Timur Tengah dan juga negara Afrika. Kita berharap agar perkara yang kita lakukan ini dapat membuahkan hasil dan juga membantu negara kita. Terima kasih.

Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka]: Soalan tambahan.

Tuan Karupaiya a/l Mutusami [Padang Serai]: Padang Serai.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan Yang Berhormat Kota Melaka.

■1100

Tuan Khoo Poay Tiong [Kota Melaka]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan saya, Tuan Yang di-Pertua. Memandangkan kerajaan baru telah mengeluarkan satu slogan yang baru 'Sawit Anugerah Tuhan'. Jadi, soalan saya kepada Yang Berhormat Menteri bahawa adakah kerajaan merancang untuk menggunakan slogan ini 'Sawit Anugerah Tuhan' ini di peringkat antarabangsa, terutamanya apabila kita hendak lawan kempen anti kelapa sawit?

Kalau kita cuba terjemahkan 'Sawit Anugerah Tuhan' ini kepada bahasa Inggeris, macam 'pengkhianat' kita *translate* ke Inggeris ialah '*traitor*'. Kalau kita *translate* 'Sawit Anugerah Tuhan', adakah ia akan meyakinkan pasaran antarabangsa? Itu soalan saya. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Kota Melaka. Silakan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Tuan Willie anak Mongin: Okey, terima kasih sahabat saya Yang Berhormat Kota Melaka. Sebenarnya, memang benar kita akan menguar-uarkan slogan kita bahawa sawit ini anugerah tuhan. Kalau kita *translate* dalam bahasa Inggeris '*Is a God Gift*'. Kita akan terus menobatkan sawit kita sebab kita percaya bahawa sawit ini boleh diperluaskan penggunaannya di peringkat hiliran. Peringkat hiliran ini kita inginkan *value added* itu berlaku dalam negara kita.

Oleh sebab sekarang ini banyak daripada produk-produk sawit kita, khasnya CPO ini kita jual ataupun kita eksport ke negara luar tetapi *value added* di peringkat *downstream* tidak berlaku dalam negara kita. Bayangkan kalau *downstream* itu berlaku di dalam negara kita. Kita boleh mencipta dan memberi ruang pekerjaan yang banyak dan negara kita juga mempunyai pendapatan yang lumayan daripada sektor hiliran ini.

Jadi, untuk menjawab soalan Yang Berhormat Kota Melaka tadi memang kita akan *advocate*, kita akan uar-uarkan. Kita juga percaya bahawa kerajaan memang mempunyai ketekunan untuk memberi satu slogan yang baru, bukan sahaja dalam negara tetapi luar negara. Sekian, terima kasih.

Datuk Zakaria bin Mohd. Edris @ Tubau [Libaran]: Tuan Yang di-Pertua, mohon Libaran.

Dato' Jalaluddin bin Alias [Jelevu]: Tuan Yang di-Pertua, boleh satu lagi Tuan Yang di-Pertua, soalan saya berkaitan dengan...

Tuan Yang di-Pertua: 30 saat. 30 saat Yang Berhormat Jelevu.

Dato' Jalaluddin bin Alias [Jelevu]: Boleh?

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Dato' Jalaluddin bin Alias [Jelevu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak tanya Yang Berhormat Menteri tadi. Tadi Yang Berhormat Menteri jawab, dia kata kementerian tidak ada hasrat hendak letak harga lantai. Saya minta kementerian *consider*. Ini kerana pekebun kecil sawit ini adalah antara golongan yang begitu *fragile*. Yang Berhormat Menteri buat silap *statement*, harga sawit jatuh, pekebun yang jadi mangsa. Yang Berhormat Menteri gaduh dengan negara-negara China, India, *Europe*, sawit jatuh, pekebun kecil yang jadi mangsa. Saya minta *consider* yang itu.

Perkara yang penting sekali Tuan Yang di-Pertua ialah BTS. Dahulu semasa Barisan Nasional, kita bagi subsidi kepada pekebun kecil ini, BTS ini atau bantuan tanaman semula kepada pekebun kecil sawit. Apabila Pakatan Harapan masuk, dia ambil BTS ini dia jadikan sebagai pinjaman. Sekarang ini saya hendak tanya, *yes or no* kementerian sama ada bagi balik BTS ini kepada pekebun kecil atau kekalkan sebagai pinjaman? Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Tuan Willie anak Mongin: Okey, terima kasih rakan saya, Yang Berhormat Jelevu amat prihatin dengan penanam sawit di seluruh Malaysia. Ada dua persoalan yang diketengahkan. Satu, mengenai harga lantai dan yang satu, mengenai BTS ataupun bantuan tanam semula sawit. Sebenarnya, untuk harga lantai ini, kita di peringkat kementerian belum memberi ketetapan tetapi kita sentiasa terbuka demi untuk memartabatkan industri sawit dan untuk membantu pekebun-pekebun kecil. Kita akan bincang perkara ini di peringkat kementerian.

BTS sebenarnya memang benarlah semasa Pakatan Harapan, mereka keluarkan geran BTS ini dan *convert* ataupun tukar kepada pinjaman. Ramai daripada pekebun-pekebun sawit kecil kita yang amat terkesan. Akan tetapi memandangkan Kerajaan Perikatan Nasional ini amat prihatin dan kita telah meminta kerajaan untuk memberi geran semula dan kita telah pun meminta perkara ini di dalam Rancangan Malaysia Kedua Belas... [*Tepuk*] Dan *insya-Allah*, *God willing*, kita akan jadikan ia satu realiti. Itulah hasrat kita sebab kita memang kerajaan prihatin.

Datuk Wilson Ugak anak Kumbong [Hulu Rajang]: Terima kasih. Terima kasih Yang Berhormat Menteri.

Datuk Seri Panglima Abdul Azeez bin Abdul Rahim [Baling]: Itu pun anugerah Tuhan. *Alhamdulillah*.

Dato' Jalaluddin bin Alias [Jelebu]: Boleh naik pangkat jadi Menteri.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Saya mempersilakan Yang Berhormat Batu Sapi untuk soalan keempat.

4. Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi] minta Menteri Kesihatan menyatakan, prosedur-prosedur yang terlibat dalam sesuatu proses perolehan yang dilaksanakan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia ketika pandemik COVID-19 ini.

Timbalan Menteri Kesihatan II [Datuk Aaron Ago Dagang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Batu Sapi. Soalan Yang Berhormat Batu Sapi ini adalah berkenaan dengan prosedur perolehan Kementerian Kesihatan semasa pandemik COVID-19.

Untuk makluman Yang Berhormat dan Dewan yang mulia ini, Kementerian Kesihatan memang sentiasa mematuhi prinsip asas perolehan dan digariskan di bawah Akta dan Tatacara Kewangan yang berkuat kuasa. Semua perolehan bekalan, perkhidmatan dan kerja yang dibuat adalah berdasarkan prinsip terbaik, telus, adil, menjimatkan dan menguntungkan kerajaan.

Justeru, khusus bagi tujuan perolehan aset iaitu perubatan, bukan perubatan dan sebagainya, Kementerian Kesihatan telah mengenal pasti dan memperincikan item-item yang perlu diperolehi. Kementerian akan turunkan kuasa kepada pusat bertanggungjawab (PTJ) untuk memberi tanggungjawab kepada mereka mengikut had-had yang diadakan. Proses sedia ada, memang kita ketahui seperti pembelian terus, sebut harga dan tender.

Ketika pandemik COVID-19 ini mula menular di negara kita bermula Januari 2020, kementerian telah melaksanakan perolehan secara darurat bagi memastikan kesemua keperluan peralatan dan kelengkapan untuk petugas-petugas barisan hadapan hospital kementerian dapat dipenuhi dengan secepat mungkin. Oleh itu, kementerian menggunakan garis panduan dan prosedur di bawah Perolehan Perbendaharaan (PB) 3.3 iaitu Garis Panduan Perbelanjaan Darurat (AP) 55, dan Perolehan Darurat 173/2. Melalui prosedur ini, kementerian telah berjaya memperoleh sebahagian besar keperluan peralatan dan kelengkapan yang diperlukan dalam menghadapi COVID-19 walaupun kita berdepan dengan kekurangan sumber dan saringan secara global.

Terdapat lebih kurang 182 syarikat pembekal dilantik oleh kerajaan untuk perolehan darurat ini. Setakat ini, daripada segi PPE, kementerian berjaya menyediakan simpanan stok- *stockpile* untuk digunakan dalam masa tiga bulan. Ini akan diteruskan mengikut kehendak semasa akan datang. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Silakan Yang Berhormat Batu Sapi untuk soalan tambahan pertama.

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Peliknya Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Timbalan Menteri yang menjawab, memandang Yang Berhormat Menteri tadi ada di Dewan menjawab soalan MQT nombor tiga. Jadi, kenapa Yang Berhormat Menteri takut? Apakah yang mahu ditakutkan?... [*Tepuk*] Apakah, mungkin dia sibuk.

Dato' Jalaluddin bin Alias [Jelebu]: Itu pun hendak tanya kah?

Timbalan Menteri Kesihatan I [Dato' Dr. Haji Noor Azmi bin Ghazali]: Hendak dengar jawab kah, hendak apa ini?

Dato' Jalaluddin bin Alias [Jelebu]: Apa jadi masalah?

Dato' Dr. Haji Noor Azmi bin Ghazali: Apa masalah awak?

Datuk Wilson Ugak anak Kumbong [Hulu Rajang]: Dahulu pun sama.

Tuan Che Alias bin Hamid [Kemaman]: Dia pun hebat, Timbalan Menteri.

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Sekiranya sudah ada dalam Dewan, dia jawablah.

Tuan Yang di-Pertua: Sila tanya soalan tambahan.

Dato' Jalaluddin bin Alias [Jelebu]: Yang Berhormat Timbalan Menteri setaraf Yang Berhormat Menteri.

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Tuan Yang di-Pertua, bulan April atau Mei yang lalu, pihak SPRM telah menyiasat beberapa kontrak rundingan terus yang dianugerahkan oleh Kementerian Kesihatan ini. Kes tersebut berkaitan dengan proses pelantikan kontraktor untuk setiap pembelian prosedur perolehan kecemasan untuk menangani COVID-19.

Jadi soalan saya, apakah konsep pengauditan yang sedang dan akan dipraktikkan oleh kementerian dalam memastikan setiap bekalan perolehan oleh pihak ketiga dapat dilaksanakan secara adil dan telus tanpa wujud proksi atau pelaksanaan lantikan yang diragui kredibilitinya?

Juga saya minta penjelasan lanjut daripada pihak kementerian, sekiranya proses perolehan kit ujian COVID-19 ini Tuan Yang di-Pertua, yang bernilai sehingga RM330 juta yang dikaitkan ke Klinik Adham Baba, milik Yang Berhormat Menteri Kesihatan... [Tepuk]

■1110

Mungkin itulah sebab Yang Berhormat Menteri Kesihatan lari daripada Dewan untuk menjawab soalan ini. Sila penjelasan.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Dipersilakan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Aaron Ago Dagang: Terima kasih atas soalan Yang Berhormat tadi. Ada dua soalan. Satu adalah secara audit atas semua perolehan yang kita dapati melalui perolehan darurat ini. Memang setiap item yang kita ingin dapatkan melalui proses 'perolehan' ini adalah melalui MOF. Mereka yang menentukan dengan *lists* yang kita *submit* dalam satu bulan semua *list* barang-barang yang kita ingin beli ataupun bekalkan kepada kementerian adalah diluluskan oleh MOF. Kalau belum lulus, kita tidak boleh beli. Dari segi peruntukan, kita memang ada peruntukan.

Soalan yang kedua adalah berkenaan dengan, *I think it's a BGI Lab* yang kita dapati di pusat *research* di *NIH Research* di Setia Alam. Saya ada jawapan untuk soalan ini, Yang Berhormat, kalau Yang Berhormat ingin, ataupun kalau saya disuruh untuk membaca, agak panjang sikit. Boleh Tuan Yang di-Pertua?

Tuan Yang di-Pertua: Boleh. Silakan.

Datuk Aaron Ago Dagang: *All right. Now*, Kementerian Kesihatan Malaysia telah melantik syarikat Khazanah Jaya Sdn. Berhad bagi membekalkan peralatan '*reagen*' dan '*consumables*' dan juga *lab mitigation* yang menggunakan *BGI Genomics*, satu *lab* yang telah kita dapatkan daripada China. Kos perolehan ini, seperti yang disebut oleh Yang Berhormat, adalah RM30.5 juta dan ini kita telah pun dapati dalam bulan Mei tahun ini.

Untuk perincian, ini adalah satu *lab* yang digunakan untuk ujian COVID-19 ini, *lab* ini yang kita ada di *NIH Research* Setia Alam ini dapat membuat ujian sebanyak 5,000 sehari. Dulu kita belum ada, jadi kita ada masalah sebab kapasiti yang kurang. Satu lagi kita bekalkan ke Kota Kinabalu yang mempunyai kapasiti 1,000 ujian sehari.

Jadi, begitulah dengan *lab* ini. Dari segi bayaran sekarang cuma 50 *percent* sahaja yang sudah dibayar dan 30 *percent* akan menunggu beberapa *autoclave* akan di-*install* di sana dan 20 *percent* lagi mengikut bayaran yang sepatutnya mengikut peruntukan prosedur perolehan tersebut. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Tuan Haji Ahmad bin Hassan [Papar]: Papar.

Tuan Yang di-Pertua: Soalan tambahan kedua saya akan beri peluang sebelah sini pula. Kalau tak ada, saya tawarkan ke sebelah sini.

Tuan Haji Ahmad bin Hassan [Papar]: Papar.

Dato' Seri Dr Wan Azizah Wan Ismail [Pandan]: Minta laluan. Pandan.

Tuan Yang di-Pertua: Maaf. Yang Berhormat Papar ini dah lama berdiri. Silakan.

Tuan Haji Ahmad bin Hassan [Papar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan saya, berapakah jumlah dan nilai syarikat tempatan dan luar negeri yang berjaya mendapatkan sebut harga atau tender semasa tempoh COVID-19 hingga sekarang? Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Silakan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Aaron Ago Dagang: *Detail* untuk jumlah syarikat dan nilai mungkin saya tidak ada jawapan di sini. Akan tetapi, kalau kita melihat jumlah perbelanjaan setakat bulan ini kepada semua aset, ubat-ubatan dan sebagainya, kerajaan telah membelanjakan sebanyak RM650 juta. Ini daripada peruntukan yang dibagi kepada kematian dalam RM1 bilion lebih. Jadi, kita masih ada baki untuk masa-masa akan datang. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Puan Teo Nie Ching [Kulai]: Soalan tambahan.

Datuk Seri Shamsul Iskandar @ Yusre bin haji Mohd Akin [Hang Tuah Jaya]: Yang Berhormat Timbalan Menteri, soalan lagi. Boleh satu soalan lagi?

Tuan Yang di-Pertua: Maaf, telah melangkaui masa. Minta maaf. Saya mempersilakan Yang Berhormat Parit untuk soalan yang seterusnya.

5. Dato' Mohd. Nizar bin Haji Zakaria [Parit] minta Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi menyatakan:

- (a) apakah peranan dimainkan oleh Kementerian dalam membantu usaha pembangunan vaksin COVID-19 di peringkat antarabangsa memandangkan Malaysia tidak mempunyai fasiliti pembuatan vaksin; dan
- (b) sejauh manakah tenaga pakar di Malaysia mencukupi dan mampu untuk memberi sumbangan kepada usaha ini.

Menteri Sains, Teknologi dan Inovasi [Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar]: *Bismillahir Rahmanir Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera. Terima kasih kepada sahabat saya daripada Parlimen Parit atas soalan ini.

Tuan Yang di-Pertua, dalam usaha membantu pembangunan vaksin COVID-19, Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI) telah memulakan langkah dengan menjalinkan sains diplomasi dan kolaborasi strategik bersama negara-negara yang berupaya menghasilkan vaksin.

Pada 21 April 2020, pasukan petugas kolaborasi antara MOSTI, Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM) dan Kementerian Luar Negeri ditubuhkan untuk meneroka peluang antara Malaysia dan negara-negara lain untuk menjalin kerjasama strategik dalam penyelidikan dan pembangunan vaksin dan ubat-ubatan COVID-19. Ini bagi membolehkan Malaysia mendapat akses kepada vaksin COVID-19 apabila ia dihasilkan memandangkan Malaysia buat masa ini tidak ada kemudahan pembuatan vaksin manusia.

MOSTI juga telah mengambil inisiatif untuk terlibat dalam pertubuhan *Coalition for Epidemic Preparedness Innovations* (CEPI). Penyertaan Malaysia sebagai ahli CEPI membolehkan Malaysia mendapatkan akses kepada pembangunan vaksin, pemindahan teknologi dan kepakaran baharu kepada penyelidik tempatan. CEPI juga telah menaja beberapa syarikat dan institusi yang sedang membangunkan vaksin COVID-19 seperti Moderna dan Oxford AstraZeneca yang kedua-duanya sekarang berada dalam ujian klinikal fasa tiga.

CEPI juga komited kepada pengagihan vaksin secara adil dan terbuka dengan kos yang sederhana untuk seluruh dunia. Malaysia juga sedang berusaha untuk berbincang dengan pihak negara China berkenaan dengan pembangunan vaksin oleh syarikat dan institusi dari negara tersebut. China sekarang mempunyai beberapa syarikat dan institusi yang sudah sampai ke tahap yang ke hadapan seperti CanSino Bio yang diberi kelulusan terhad oleh Kerajaan China dan Sino Farm yang sedang melaksanakan ujian klinikal fasa tiga di Emiriah Arab Bersatu (UAE) dan SinoVac yang sedang melaksanakan ujian klinikal fasa ketiga di Brazil.

Esok petang, saya dijadualkan untuk mengadakan sidang video bersama dengan rakan sejawatan saya di China, Wang Ji Gang berkenaan hal ini termasuk kemungkinan Malaysia mendapat akses kepada vaksin daripada China sekiranya Kementerian Kesihatan Malaysia mendapati ia sesuai, selamat dan berkesan untuk digunakan.

Malaysia pada masa kini dalam usaha untuk melengkapkan ekosistem pembangunan vaksin. Pembangunan vaksin ini akan mengambil masa dan memerlukan perancangan serta kajian yang teliti.

Mesyuarat Sains Negara yang dipengerusikan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pada 14 Julai 2020 telah bersetuju MOSTI dan Kementerian Kesihatan Malaysia menyediakan *road map* pembangunan vaksin negara untuk negara kita mempunyai kemampuan untuk menghasilkan vaksin manusia dalam jangka masa sederhana sekali gus mempunyai keselamatan dan kemandirian (*vaccine security and self-reliance*) tanpa bergantung sepenuhnya kepada import seperti mana yang berlaku sekarang.

Merujuk kepada pembangunan vaksin COVID-19, ia bukan hanya melibatkan penghasilan vaksin semata-mata. Ia bermula dengan memahami bahan genetik virus SARS-CoV-2 itu sendiri. Maklumat *genom* ini digunakan untuk membangunkan vaksin. Malaysia melalui *Malaysian Geonomic Institute*, Makmal Kesihatan Awam Kebangsaan, Institut Pendidikan Perubatan (IMR) dan Universiti Malaya telah berjaya menjuju *genom* dari 20 sampel virus yang dipencil daripada pesakit di negara kita dan maklumat tersebut dihantar ke *Global Initiative on Sharing All Influenza Data* (GISAIID) yang diguna oleh saintis di seluruh dunia untuk membangunkan vaksin.

Selain daripada itu, penglibatan pemain industri tempatan juga sedang dilaksanakan seperti menyediakan pengeluaran vaksin pada peringkat *fill and finish* apabila vaksin ditemui kelak. Ini membolehkan Malaysia membeli vaksin tersebut dengan *volume* yang besar dan melaksanakan *fill and finish* di negara kita di mana dua buah syarikat berkaitan kerajaan GLC telah dikenal pasti untuk menyediakan kemudahan tersebut. Ini boleh membantu kerajaan memulakan proses imunisasi dengan lebih cepat. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Dipersilakan Yang Berhormat Parit untuk soalan tambahan pertama.

Dato' Mohd Nizar bin Haji Zakaria [Parit]: Tunggu dulu. Parit dulu.

Tuan Yang di-Pertua: Sila. Ya, *sorry*. Yang Berhormat Parit.

Dato' Mohd Nizar bin Haji Zakaria [Parit]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tahniah kepada Yang Berhormat Menteri yang telah pun menjelaskan secara detil tentang vaksin ini, khususnya COVID-19 ini. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Menteri, apakah betul kerajaan sudah bersetuju untuk melantik dua buah syarikat iaitu Pharma Niaga dan juga Duopharma untuk membolehkan proses pembotolan *fill and finish* vaksin COVID-19 dilakukan di negara ini kerana lebih murah dan mudah?

■1120

Apakah kriteria pemilihan dua syarikat ini sebagai syarikat *fill and finish* apabila ditemui kelak? Mengapakah pemilihan syarikat bagi tujuan ini tidak dibuat secara tender terbuka? Adakah Malaysia pernah ditawarkan atau menawarkan diri melaksanakan percubaan ke atas manusia bagi vaksin COVID-19 yang sedang dihasilkan oleh negara luar?

Apakah faktor yang diambil kira dalam perkara ini? Bagaimana kerajaan boleh memastikan pendekatan diplomasi sains yang telah digerakkan benar-benar mampu meletakkan negara kita dalam kedudukan terbaik, khususnya untuk mendapatkan akses terawal kepada vaksin yang akan dihasilkan. Terima kasih.

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kepada Yang Berhormat Parit. Pendekatan kerjasama awam–swasta bagi peringkat *fill and finish* ini telah kita bincangkan dalam Mesyuarat Majlis Sains Negara pada 14 Julai yang lepas. Keputusan pemilihan syarikat bagi tujuan *fill and finish* ini tidak tertakluk kepada Duopharma dan Pharmaniaga sahaja. Mereka adalah antara pilihan syarikat yang sekarang ini mempunyai keupayaan untuk melaksanakan *fill and finish*.

Namun demikian, pemilihan syarikat mestilah dilakukan. Begitu juga, berdasarkan kepada keupayaan mengilang produk farmaseutikal tempatan yang telah memenuhi keperluan Amalan Perkilangan Baik (GMP) mengikut standard *Pharmaceutical Inspection Co-operation Scheme* dan pemilihan pengilang yang telah memenuhi standard ini sangat penting bagi memastikan aspek *fill and finish* ini dapat dilaksanakan secara selamat.

Walau apapun keputusan untuk melantik syarikat-syarikat tersebut mestilah memenuhi syarat yang bakal ditetapkan oleh National Pharmaceutical Regulatory Agency (NPRA) di bawah Kementerian Kesihatan Malaysia dan sudah pasti pelantikan ini akan mengikut tatacara kerajaan yang sedia ada.

Soalan berkenaan sama ada Malaysia pernah ditawarkan untuk menjalankan *human trial* di Malaysia. Ya, memang betul Malaysia pernah menawarkan diri kepada negara luar seperti China bagi kajian klinikal vaksin COVID-19. Walau bagaimanapun, semasa proses rundingan sedang dijalankan, terdapat beberapa syarikat yang telah menarik diri disebabkan bilangan kes COVID-19 yang semakin menurun di Malaysia.

Untuk kita menjalankan *clinical trials* kita memerlukan bilangan kes yang banyak. Oleh sebab itulah syarikat-syarikat China membuat *clinical trials* mereka di negara seperti UAE dan Brazil di mana didapati ada puluhan ribu kes COVID-19 tetapi oleh sebab kejayaan Kerajaan Malaysia membendung penularan wabak COVID-19 ini kita sudah tidak layak untuk menjalankan *clinical trials*.

Namun demikian, kita masih lagi bersedia dan kita ada keupayaan untuk menjalankan ujian klinikal melalui agensi Clinical Research Malaysia yang mempelopori pembangunan ekosistem pendidikan klinikal di Malaysia. Kita juga ada mempunyai fasiliti yang mampu menjalankan penyelidikan klinikal fasa 1 iaitu Pusat Penyelidikan Klinikal Hospital Umum Sarawak. Terima kasih.

Datuk Seri Saifuddin Nasution bin Ismail [Kulim-Bandar Baharu]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Pertama saya hendak ucapkan tahniah di atas pelancaran Dasar Sains Negara yang telah diumumkan Yang Berhormat baru-baru ini. Soalan saya, mendengar jawapan tadi Yang Berhormat ada menyebut bahawa kementerian sedang menyediakan ekosistem bersabit dengan pembangunan vaksin.

Seingat saya Yang Berhormat, seawal 15 tahun dahulu negara telah pun memulakan langkah yang betul dengan mengadakan Dasar Bioteknologi Negara yang memberikan sasaran pembangunan produk *biotech* kesihatan termasuk R&D dan pembangunan vaksin dengan menggunakan kepakaran saintis Malaysia. Hasilnya, pelbagai institusi ditubuhkan di antara tahun 2003 hingga tahun 2006. Contohnya, Malaysian National Institute for Natural Products, Vaccines and Biologicals (9-Bio), sudah 15 tahun. Apakah sehingga tempoh itu belum menampakkan sebarang hasil dalam pembangunan vaksin sehingga kita terpaksa merangka satu ekosistem baru?

Tuan Khairy Jamaluddin Abu Bakar: Terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sejak tahun 2006 MOSTI dan Kementerian Pengajian Tinggi telah membiayai 55 projek pembangunan vaksin yang melibatkan 16 institusi tempatan. Daripada projek-projek tersebut yang masih lagi *ongoing development* untuk vaksin manusia, lima. Satu sahaja yang sudah tahap *pre-clinical* iaitu untuk *cholera* manakala 19 vaksin haiwan telah pun dibangunkan. Jadi sekarang ini kita lebih berjaya dari segi pengkomersialan untuk vaksin haiwan berbanding dengan vaksin manusia.

Didapati dalam kajian yang telah pun kita buat beberapa kelemahan yang telah pun kita kenal pasti dalam model pembangunan vaksin yang telah dilaksanakan dahulu termasuklah penubuhan '9-Bio' yang tidak berjaya akhirnya di bawah Kementerian Kesihatan Malaysia.

Oleh yang demikian, satu *road map* (hala tuju) baru sedang dibangunkan supaya kita dapat melihat kepada pembangunan vaksin ini dengan pendekatan yang berbeza dengan pendekatan yang lebih fokus kepada beberapa virus sahaja tanpa kita cuba buat terlalu banyak penyelidikan yang seperti mana berlaku sekarang ini dan untuk kita melihat kepada pembiayaan R&D yang lebih tersusun dan juga yang lebih *targeted* kepada virus-virus yang akan kita kenal pasti.

Kita akan melihat kepada *the entire ecosystem* daripada *basic research*, *pre-clinical*, *clinical trials* sampailah kepada pengkomersialan untuk memastikan bahawa segala kelemahan yang lepas dapat kita perbetulkan dan atasi.

6. Dato' Wira Haji Amiruddin bin Haji Hamzah [Kubang Pasu] minta Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri menyatakan, kejayaan Kerajaan Malaysia menarik pelabur-pelabur dari China dan Jepun yang membuat keputusan untuk memindahkan- *relocate* operasi mereka keluar dari Negara China akibat perang dagangan antara Amerika-China serta pandemik COVID-19. Berapakah bilangan pelabur ini, di negeri mana mereka ditempatkan, jumlah pelaburan yang terlibat dan berapa peluang pekerjaan yang diwujudkan.

Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri [Datuk Lim Ban Hong]: Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu saya ucapkan terima kasih kepada soalan Yang Berhormat Kubang Pasu yang menunjukkan keprihatinan beliau terhadap usaha kerajaan dalam menarik pelabur-pelabur asing masuk ke negara.

Tuan Yang di-Pertua, dalam menghadapi ketidaktentuan ekonomi global susulan perang ataupun konflik perdagangan di antara Amerika Syarikat dan China serta pandemik COVID-19, Kerajaan Malaysia komited dan sentiasa berusaha untuk memastikan Malaysia kekal sebagai destinasi pelaburan yang terpilih, berdaya saing serta mendapat keyakinan para pelabur asing dan tempatan.

Pelbagai langkah, usaha dan strategi sedang dan akan dilaksanakan oleh kerajaan bagi menarik pelabur-pelabur asing yang terkesan akibat perang ataupun konflik perdagangan Amerika Syarikat dan China dan juga wabak COVID-19.

Pendekatan utama kerajaan adalah dengan menyasarkan syarikat-syarikat dalam rantaian bekalan global yang terkesan dengan konflik perdagangan mahupun pandemik COVID-19. Langkah-langkah, usaha dan juga strategi-strategi ini termasuklah pertamanya penyusunan semula yang membolehkan produk-produk Malaysia digunakan sebagai penggantian barangan import dari China oleh Amerika Syarikat dan juga negara lain dalam rantaian bekalan global.

Kedua, penyusunan semula Malaysia sebagai destinasi penempatan semula bagi syarikat-syarikat yang terkesan dengan impak konflik perdagangan dan juga pandemik COVID-19. Syarikat-syarikat dari Amerika Syarikat dan juga negara-negara lain boleh juga menjadikan Malaysia sebagai Pusat Pengeluaran Serantau Alternatif dalam penyelarasan strategi untuk memasarkan produk mereka ke pasaran Amerika dan juga negara lain dalam rantaian bekalan global.

Dalam konteks ini, Pelan Jana Semula Ekonomi Negara atau secara ringkas PENJANA yang telah diumumkan oleh kerajaan pada 5 Jun 2020 antara lain menawarkan pakej-pakej untuk menggalakkan pelaburan di Malaysia seperti pengecualian cukai istimewa kepada syarikat asing yang memindah operasinya ke Malaysia dan menjadikan Malaysia sebagai pusat penghasilan produk untuk memenuhi keperluan rantaian bekalan global.

■1130

Tuan Yang di-Pertua, sehingga 31 Mei 2020, Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia (MIDA) telah memberikan khidmat fasilitasi kepada sejumlah 86 syarikat dari China dan pelbagai negara lain untuk penempatan semula ke Malaysia berikutan perang perdagangan. Daripada jumlah tersebut, MIDA telah berjaya menarik sejumlah 32 projek dengan pelaburan berjumlah RM17.5 bilion yang mana 28 projek dengan pelaburan sejumlah RM8.36 bilion telah diluluskan dan empat projek dengan pelaburan bernilai RM9.14 bilion sedang dalam proses penilaian. Projek-projek tersebut akan dilaksanakan di negeri Selangor, Johor, Pulau Pinang, Negeri Sembilan, Melaka dan Perak.

Daripada 28 projek yang telah diluluskan ini, 10 projek bernilai RM2.67 bilion adalah dari syarikat negara China yang mewujudkan sekurang-kurangnya 1,131 peluang pekerjaan. Selain itu, dua projek yang telah diluluskan adalah dari negara Jepun dengan jumlah pelaburan RM188.18 juta dan 206 peluang pekerjaan akan diwujudkan.

Tuan Yang di-Pertua, meskipun isu perang ataupun konflik perdagangan Amerika Syarikat dengan China dan pandemik COVID-19 telah mengubah dan menjejaskan rantaian bekalan global, kerajaan akan terus melipat gandakan usaha bagi memastikan Malaysia kekal sebagai lokasi yang mesra pelabur untuk menyokong pertumbuhan ekonomi jangka masa panjang negara. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Dipersilakan Yang Berhormat Kubang Pasu untuk kemukakan soalan tambahan pertama.

Dato' Wira Haji Amiruddin bin Haji Hamzah [Kubang Pasu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri atas jawapan yang diberikan. Dari jawapan yang telah diberikan tadi sebanyak 32 projek yang telah pun diluluskan, saya ingat salah dari projek itu adalah sebenarnya di Kulim Hi-Tech Park. Antara sebab mereka membuat keputusan untuk *relocate* ke Malaysia, dan di tempat yang saya sebutkan itu tadi ialah kecepatan atau *speediness of* kita membuat keputusan. Pertama, kita sudah ada tempat untuk mereka *relocate*, kemudian infrastrukturnya baik dan kemudian permohonan mereka itu mendapat keputusan dengan segera.

Jadi soalan saya Tuan Yang di-Pertua kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri ialah apakah jaminan yang dapat kita berikan supaya proses memberi jawapan-jawapan kepada permohonan-permohonan mereka ini dapat disegerakan kerana banyak permohonan itu sudah tentu melibatkan banyak kementerian dan agensi supaya ia dapat disegerakan dan boleh memberikan sebab untuk mereka *relocate* ke sini.

Keduanya Tuan Yang di-Pertua ialah kita juga mendapat maklum bahawa *Apple* berhasrat untuk *relocate* 20 peratus daripada *production* iPhone mereka ke India dan tidak ke negara kita. Agaknya apa benda yang kita *lacking* yang menyebabkan India ada *competitive edge* dari Malaysia. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Silakan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Lim Ban Hong: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih sekali lagi kepada Yang Berhormat Kubang Pasu tentang keprihatinan yang membangkitkan soalan tambahan. Pertama, apa cara dan juga kaedah pendekatan yang akan diambil oleh kerajaan khususnya Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri untuk mempercepatkan proses permohonan pelabur-pelabur asing yang ingin melabur di sini.

Yang Berhormat, saya ingin menarik perhatian Yang Berhormat kepada satu unit khas yang telah diwujudkan iaitu *Project Acceleration and Coordination Unit* (PACU), dengan izin, yang telah ditubuhkan dan diletakkan di bawah MIDA dan ini merupakan satu unit yang telah ditubuhkan untuk menyediakan untuk menyediakan khidmat fasilitasi untuk projek pembesaran dan juga pelaburan semula. Saya fikir dengan penubuhan unit PACU dia akan membantu dalam mempercepatkan proses-proses permohonan dan juga penilaian projek-projek pelaburan yang bakal dilaksanakan di Malaysia.

Berkenaan dengan soalan kedua yang Yang Berhormat bangkitkan berkenaan dengan syarikat yang akan melabur di Malaysia. Yang Berhormat pada waktu ini, kita sebenarnya sedang menilai banyak projek dan juga menerima banyak permohonan daripada negara-negara lain, bukan saja dengan dari syarikat yang disebutkan oleh Yang Berhormat, juga dari negara-negara lain dan saya fikir unit PACU yang saya sebutkan tadi bersama dengan MIDA dan juga agensi-agensi di bawah Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri, kita akan membuat penilaian dan kita akan melakukan perbincangan dengan syarikat-syarikat ini untuk menyediakan satu pendekatan dan satu persekitaran pelaburan yang paling baik untuk mereka untuk secara jangka masa panjang pertumbuhan ekonomi negara. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Zakaria bin Mohd. Edris @ Tubau [Libaran]: Tuan Yang di-Pertua, mohon soalan tambahan.

Dato' Sri Hassan bin Ariffin [Rompin]: [Bangun]

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: [Bangun]

Tuan Yang di-Pertua: Mohon saya jemput Yang Berhormat dari Libaran.

Datuk Zakaria bin Mohd. Edris @ Tubau [Libaran]: Terima kasih, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Lepas ini boleh satu tambah Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Zakaria bin Mohd. Edris @ Tubau [Libaran]: Soalan saya minta Yang Berhormat Menteri jelaskan...

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Tuan Yang di-Pertua: Sila Yang Berhormat Libaran.

Datuk Zakaria bin Mohd. Edris @ Tubau [Libaran]: Minta Yang Berhormat Menteri jelaskan apakah usaha kerajaan dalam menyediakan tenaga kerja terlatih tempatan untuk menarik pelabur asing di negara kita. Apakah pandemik COVID-19 telah membuka peluang dan ruang kepada kerajaan dalam menarik pelabur asing di negara kita. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Silakan Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Lim Ban Hong: Tuan Yang di-Pertua, soalan yang dibangkit ini mempunyai dua bahagian. Saya ingin menjawab bahawa pandemik COVID-19 ini sebenarnya membawa peluang, ruang dan pada masa yang sama juga membawa risiko.

Peluang dan juga ruang kepada kita ialah seperti yang dalam jawapan saya, saya sebutkan pandemik COVID-19 ini membawa gangguan kepada rantai bekalan global ataupun, dengan izin, *global supply chain*.

Dengan gangguan rantai bekalan global ini, kita nampak ada syarikat-syarikat yang terkesan dengan gangguan ini, mereka akan melakukan penempatan semula. Mereka juga akan kita kata mempelbagaikan sumber perolehan bahan mentah dan juga mereka akan pelbagaikan pasaran untuk produk-produk mereka dan kesemua ini merupakan peluang-peluang yang terbuka kepada kita kerana Malaysia sebagai salah sebuah destinasi yang terpilih untuk pelabur-pelabur asing, kita kata sentiasa dilihat sebagai satu destinasi yang dipilih untuk penempatan semula hab-hab penghasilan produk.

Jadi pada masa yang sama selain daripada peluang dan ruang ini, pandemik COVID-19 juga membawa kita kata risiko kerana risiko ini ialah kita nampak dari segi kilang-kilang di Malaysia ini kita juga sebahagian daripada rantai bekalan global di mana produk-produk yang kita hantar ke sesetengah kilang di negara lain mungkin akan terjejas dan terganggu apabila penghasilan ataupun penjualan produk di kilang utama tersebut terjejas akibat pandemik COVID-19.

Berkenaan dengan usaha kerajaan untuk menyediakan tenaga kerja yang mahir untuk kita kata membantu pelabur-pelabur menyediakan satu persekitaran yang lebih baik untuk pelabur-pelabur yang masuk ke negara kita, Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri bersama dengan kementerian lain sentiasa prihatin dan juga sentiasa berusaha ke arah itu dan kita sentiasa bekerjasama dengan kementerian lain contohnya Kementerian Sumber Manusia dan juga kementerian yang lain untuk menyediakan tenaga kerja yang mahir yang diperlukan oleh industri-industri yang masuk ke Malaysia. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Sri Hassan bin Ariffin [Rompin]: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Rompin dulu.

Tuan Yang di-Pertua: Sebenarnya Yang Berhormat Rompin telah lama menunggu Yang Berhormat Pontian. Maaf.

Dato' Sri Hassan bin Ariffin [Rompin]: Terima kasih.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Saya hendak bertanya pada pelaburan yang sedia ada, penambahan pelaburan sedia ada.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Rompin dulu.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Bukan hanya pelabur dari luar tetapi pelaburan sedia ada.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Rompin dulu Yang Berhormat.

Datuk Seri Haji Ahmad bin Haji Maslan [Pontian]: Tadi saya sudah bangun juga awal.

Tuan Yang di-Pertua: 30 saat Yang Berhormat Rompin.

Dato' Sri Hassan bin Ariffin [Rompin]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Adakah kerajaan berhasrat untuk menambah insentif-insentif yang lebih seperti *tax holiday*, *capital allowance* kepada pelabur-pelabur ketika ini yang hendak melabur dalam negara kita terutama di kawasan-kawasan sebelah Pantai Timur ataupun Sabah dan Sarawak. Terima kasih.

■1140

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Silakan Yang Berhormat Menteri.

Datuk Lim Ban Hong: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat yang prihatin tentang pembangunan negara khususnya di Pantai Timur. Untuk makluman, daripada stimulus pakej ataupun Pakej Rangsangan Ekonomi yang telah diumumkan, kita tahu sejumlah RM295 bilion telah diperuntukkan melalui pakej-pakej rangsangan yang namanya PRIHATIN, PRIHATIN SME dan juga PENJANA.

Yang Berhormat, dalam Pakej Rangsangan Ekonomi ini termasuk juga pakej untuk kita kata menarik pelabur-pelabur asing di mana pakej-pakej rangsangan ini merangkumi kawasan Pantai Timur yang telah disebutkan oleh Yang Berhormat tadi.

Contohnya, kita ada Malaysia-China Kuantan Industrial Park (MCKIP) yang merupakan salah sebuah kawasan pembangunan industri yang utama di Pantai Timur, kawasan ini bersama dengan kawasan-kawasan industri yang lain turut diberikan perhatian dan termasuk juga dalam Pakej Rangsangan Ekonomi terutamanya pakej-pakej untuk menarik pelabur-pelabur asing ke kawasan tersebut.

Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri akan memberi penekanan kepada semua kawasan termasuk kawasan Pantai Timur yang disebutkan tadi oleh Yang Berhormat. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Haji Yusuf bin Abd Wahab [Tanjong Manis]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

*Musim landas musim tengkujuh;
Soalan Tanjong Manis nombor tujuh.*

7. Tuan Haji Yusuf bin Abd Wahab [Tanjong Manis] minta Menteri Kesihatan menyatakan, bilakah klinik kesihatan akan dibina di sebelah selatan Pulau Buit (Kampung Semop) kerana tiada kemudahan kesihatan yang berdekatan.

Timbalan Menteri Kesihatan II [Datuk Aaron Ago Dagang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan Yang Berhormat Tanjong Manis ini adalah sangat spesifik iaitu pembinaan klinik kesihatan di Kampung Semop, Pulau Buit di Sarawak.

Untuk makluman Yang Berhormat, kementerian memang maklum keperluan perkhidmatan kesihatan di selatan Pulau Buit iaitu Kampung Semop. Sehubungan itu, kerajaan telah pun meluluskan projek pembinaan klinik kesihatan jenis enam di Kampung Semop dalam Rancangan Malaysia Kesepuluh dahulu. Jadi projek ini telah di tender buat pertama kali pada bulan Februari 2017 dan pelantikan kontraktor tidak dapat dibuat oleh sebab sebut harga oleh mereka adalah terlalu tinggi dan keputusan untuk di tender balik adalah pada bulan Julai 2018.

Pada Oktober 2019, kontraktor yang *success* pada kontrak itu pun *finally* tidak bersetuju dengan syarat-syarat dalam tender itu maka tender itu pun gagal sekali lagi. Jadi, itulah masalah kepada klinik kesihatan ini. Jadi dalam bulan Januari 2020, Lembaga Perolehan Persekutuan Negeri Sarawak telah memutuskan supaya projek ini di tender semula.

Jadi untuk makluman Dewan yang mulia ini, buat masa ini perkhidmatan kesihatan di Pulau Buit adalah melalui Pasukan Kesihatan Bergerak Darat ataupun *Village Health Team* dari Klinik Kesihatan Daro yang membuat lawatan secara berkala, lima kali setiap bulan kepada lima buah kampung di Pulau Buit iaitu Kampung Semop, Kampung Saai, Kampung Kut, Sebako-Sedi. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Dipersilakan Yang Berhormat Tanjong Manis untuk soalan tambahan pertama.

Tuan Haji Yusuf bin Abd Wahab [Tanjong Manis]: Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri di atas jawapan tadi. Memandangkan tender tersebut beberapa kali sudah gagal untuk dijalankan disebabkan sebut harganya mungkin terlampau tinggi daripada harga yang diperuntukkan. Apakah tindakan kementerian selanjutnya sekiranya ada lagi tender yang dikeluarkan, namun sebut harganya masih lagi lebih tinggi daripada bajet ataupun peruntukan?

Yang Berhormat Timbalan Menteri, harus faham bahawa Pulau Buit sekarang ini terletak di atas sebuah pulau di mana jalan tidak ada dan menggunakan feri untuk menghantar bekalan untuk pembinaan. Jadi memang secara logiknya, kos pembinaan akan bertambah. Jadi bolehkah kerajaan memperuntukkan lebih lagi bajet kepada projek ini supaya pembinaan klinik akan berjalan akhirnya, dari tahun 2018, tahun 2019, tahun 2020 pun tidak lagi berjalan projek ini. Sekian, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Datuk Aaron Ago Dagang: Terima kasih Yang Berhormat Tanjong Manis. Saya pun melihat daripada *chronology of event* kepada Klinik Kesihatan Kampung Semop ini memang amat mengelirukan, dari tahun 2017, 2018, 2019, 2020. Sekarang ini kita sudah membuat keputusan- untuk makluman Yang Berhormat, tender ketiga akan diiklankan pada minggu depan, minggu pertama bulan Ogos ini. Saya juga mengharap selepas ini kita dapat menjalankan pembinaan bagi klinik kesihatan ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan Yang Berhormat Lumut.

Datuk Wira Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli [Lumut]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Permatang Pauh. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri.

Soalan ini spesifik untuk Pulau Bruit, saya pun ingin bertanya kerana saya pernah pergi ke sana, ia pulau disebutkan oleh wakil tadi menggunakan feri. Ini klinik jenis *type six*, jenis enam yang saya rasa paling kecil Tuan Yang di-Pertua, dengan andaian dan anggaran *outpatient* 30 orang sehari. Jadi, saya hendak bertanya adakah Kementerian mempunyai satu dasar terutamanya di Sarawak supaya mana-mana pembangunan klinik baru seperti yang ada di Pulau Bruit ini dalam keadaan perhubungan yang payah dan sumber kuasa tenaga yang terhad mengambil peluang-peluang untuk menaik ataupun menjadikan klinik-klinik baru ini sebagai pusat kecemerlangan kesihatan untuk warga luar bandar dan yang terpencil ini. Dari segi sudut sistem rekodnya, sistem *referral*-nya supaya ia tidak tinggal seperti klinik kampung yang amat ketinggalan. Bagaimana? Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Silakan.

Datuk Aaron Ago Dagang: Terima kasih atas soalan tadi. Memang Kementerian sedia maklum ke atas keadaan *facility* kesihatan di seluruh negara. Satu daripada tugas saya yang dilantik dalam Kementerian ini adalah untuk melihat keperluan *facility* kesihatan terutamanya klinik-klinik dan hospital di seluruh negara terutamanya di Sabah dan Sarawak. Disebabkan itu, saya pun telah menjelajah di beberapa buah tempat di Sarawak untuk melihat sendiri keperluan-keperluan klinik ataupun *facility* kesihatan.

Memang Yang Berhormat, kita mempunyai banyak perancangan dari segi *electronic record* dan sebagainya di Kementerian memang sedang dibangunkan walaupun dahulu kita mempunyai beberapa sistem tetapi ia tidak selaras. Kita sudah menubuhkan satu *team* daripada pelbagai agensi dalam kerajaan untuk menggunakan satu sistem yang dapat memberikan keselesaan untuk kegunaan yang dapat memberi khidmat yang lebih baik kepada *facility* kesihatan di negeri ini. Terima kasih.

Datuk Mohamad bin Alamin [Kimanis]: Terakhir, terakhir Tuan Yang di-Pertua. Bolehlah.

Tuan Yang di-Pertua: Maaf, kita telah melangkaui masa. Saya sekarang ingin menjemput Yang Berhormat Wangsa Maju untuk soalan seterusnya.

8. Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew [Wangsa Maju] minta Menteri Wilayah Persekutuan menyatakan, tindakan Kementerian bagi mengatasi masalah kekurangan rumah kos rendah di mana ramai pekerja berpendapatan rendah di Kuala Lumpur terpaksa menyewa bilik '*partition*' kecil yang dibina di atas kedai. Sehingga ada yang terpaksa berkongsi bilik kecil seramai 5 ke 10 orang.

Menteri Wilayah Persekutuan [Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa]: Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya menjawab soalan nombor lapan ini daripada Yang Berhormat Wangsa Maju bersekali dengan soalan nombor 11 bertarikh 24 Ogos 2020 yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Batu, memandangkan kedua-dua soalan ini adalah saling berkait iaitu mengenai isu rumah kos rendah di Wilayah Persekutuan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kementerian sangat memandangkan berat terhadap keperluan dan kewujudan rumah-rumah kos rendah di Wilayah Persekutuan khususnya di Kuala Lumpur. Untuk itu, Kementerian bercadang untuk melancarkan satu program baru iaitu membina Rumah Prihatin iaitu rumah-rumah yang dibina dengan harga di bawah daripada RM200 ribu iaitu rumah-rumah tiga buah bilik yang boleh ataupun mampu dibeli oleh golongan yang berpendapatan rendah.

■1150

Namun demikian, ada dua aspek. Satu soal pemilikan rumah, satu lagi adalah soal rumah-rumah yang boleh disewakan dengan harga yang dimampu oleh golongan sasar. Oleh sebab yang demikian, selain daripada 5,000 unit rumah Residen Prihatin yang dirancang untuk dibina, Kementerian Wilayah Persekutuan khususnya melalui Dewan Bandaraya mengadakan dua jenis program iaitu satunya *council homes* dan yang keduanya *micro homes*.

Dewan Bandaraya Kuala Lumpur sedang membina hampir 2,000 unit *council homes* yang disediakan untuk disewa dengan kadar sewa kira-kira antara RM350 sebulan ke RM850 sebulan bagi *council homes*.

Manakala bagi *micro homes* rumah-rumah kecil yang disewa pada kadar kira-kira RM100 sebulan dan ini juga sedang dibina dan dijangkakan kira-kira 1,000 unit *micro homes* dapat diadakan dalam tempoh lima tahun. *Micro homes* ini sedang juga dibina untuk para pekerja seperti pekerja-pekerja di pasar borong dan sebagainya.

Kita sedang meneliti untuk mewujudkan satu dasar perumahan yang lebih komprehensif dengan mengambil kira keperluan rumah kos rendah masa hadapan di Wilayah Persekutuan. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Silakan Yang Berhormat Wangsa Maju untuk soalan tambahan pertama.

Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew [Wangsa Maju]: Terima kasih saya ucapkan kepada Yang Berhormat Menteri atas jawapannya yang telah memberi satu harapan kepada semua penduduk di Kuala Lumpur.

Akan tetapi, saya menerima banyak maklumat berkenaan terdapat rumah sewa PPR yang dahulu telah diberi kepada kroni-kroni politik, khususnya UMNO, walaupun mereka ini telah memiliki rumah sendiri. Akibatnya, rumah-rumah PPR yang dimiliki mereka itu disewakan kepada pihak yang lain dengan satu kadar yang lebih tinggi.

Saya hendak tahu, Tuan Yang di-Pertua, apakah tindakan yang akan diambil oleh Yang Berhormat Menteri bagi mengelakkan salah guna agihan rumah sewa *council homes* yang akan dibina itu dari terus diulangi seperti apa yang berlaku dahulu? Apakah Yang Berhormat Menteri bercadang untuk menarik balik PPR yang telah salah guna penyewaan ini kepada permohonan yang lebih layak dan lebih memerlukan? Sekian.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Silakan Yang Berhormat Menteri.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa: Terima kasih Yang Berhormat. Saya memandang serius tuduhan Yang Berhormat lakukan di mana rumah-rumah itu diberikan kepada mereka yang tidak berkelayakan. Sekiranya Yang Berhormat mempunyai maklumat, saya harap Yang Berhormat dapat menyampaikan supaya perkara itu boleh diteliti. Adalah penting dalam mengendalikan dalam soal perumahan awam kita dapat menguruskan dengan baik supaya ia diterima oleh kumpulan sasar.

Kita mempunyai banyak lagi agenda bagi memastikan penduduk di rumah-rumah PPR ini mendapat perumahan yang lebih baik. Sebagai contoh, semalam kita telah membuat keputusan, misalnya penduduk-penduduk di Perumahan Sri Labuan yang sekarang ini tinggal di rumah-rumah yang sebuah bilik dan dua buah bilik sahaja, akan dipindahkan ke rumah baharu tiga buah bilik yang diberikan secara percuma sebagai gantian kepada rumah-rumah mereka yang kecil. Jadi, program yang sebegini mungkin menarik perhatian sesetengah pihak untuk menyalahgunakannya. Jadi, saya fikir kita perlu bekerjasama supaya perkara itu tidak berlaku dan kita harus berikan keadilan kepada mereka yang layak, *insya-Allah*. Terima kasih.

Puan Hannah Yeoh [Segambut]: Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat. Saya rasa soalan tambahan kedua perlu di sebelah sini. Jikalau tidak ada- Yang Berhormat Batu telah lama menunggu. Maaf. Silakan.

Tuan P. Prabakaran [Batu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Soalan saya berkaitan dengan isu perumahan PPR ataupun pangsapuri. Isu berkaitan dengan *parking*, di mana banyak PPR ataupun pangsapuri di Kuala Lumpur memang sangat susah apabila mereka menghadapi isu ini di mana *parking* sampai tiga *lane parking* kereta dan susah untuk bomba masuk ke dalam. Apakah rancangan kementerian untuk mengatasi isu ini? Sebelum ini Kerajaan Pakatan Harapan telah mengadakan rancangan untuk membuat beberapa *parking* untuk PPR dengan pangsapuri. Contohnya, PPR Beringin, PPR Batu Muda dan Pangsapuri Sri Perak di Parlimen Batu. So, apakah status terkini berkaitan dengan isu *parking*? Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Batu. Silakan Yang Berhormat Menteri.

Tan Sri Datuk Seri Panglima Haji Annuar bin Haji Musa: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Untuk makluman Yang Berhormat Batu, sehingga kini, ruang tempat letak kereta tambahan telah dibina oleh Dewan Bandaraya Kuala Lumpur di kawasan-kawasan perumahan yang tertentu.

Sehingga kini, terdapat kira-kira 7,000 buah *parking lot* yang telah dibina di tempat letak kereta bertingkat di beberapa projek perumahan. Dasar ini akan diteruskan di mana tempat yang sesuai, secara berperingkat, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur bersedia untuk membina tempat-tempat letak kereta tambahan bagi kemudahan penduduk di PPR. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya ingin mempersilakan Yang Berhormat Dato' Haji Mohd Fasih bin Mohd Fakeh.

9. Dato' Haji Mohd Fasih bin Haji Mohd Fakeh [Sabak Bernam] minta Perdana Menteri menyatakan, jumlah aduan yang diterima kerajaan khususnya JAKIM terhadap individu, kumpulan dan NGO (Islam dan bukan Islam) yang menghina Nabi Muhammad SAW dan mencemarkan kesucian agama Islam dan apakah tindakan yang diambil kerajaan terhadap individu, kumpulan dan NGO berkenaan serta nyatakan langkah kerajaan bagi menyekat dan membendung individu dan kumpulan berkenaan (sama ada Islam dan bukan Islam) dari terus menghasut dan merendah-rendahkan ajaran Islam dari segi aqidah, ibadah dan syariah Islam (perundangan Islam).

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama) [Datuk Dr. Haji Zulkifli Mohamad Al-Bakri]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*, salam sejahtera.

Tuan Yang di-Pertua, suka saya tegaskan kepada Dewan yang mulia ini, Kerajaan amat memandang serius berkenaan dengan isu-isu penghinaan terhadap agama Islam yang berlaku mutakhir ini. Dengan itu, Kerajaan mengambil langkah-langkah yang tegas bagi melindungi dan mempertahankan kedudukan serta kesucian Islam sebagai agama bagi Persekutuan sebagaimana yang termaktub dalam Perkara 3 Perlembagaan Persekutuan.

Justeru, Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama) akan bekerjasama erat dengan mana-mana agensi penguatkuasaan berkaitan bagi menangani isu ini secara kolektif dan berkesan.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sehingga 30 Jun 2020, Unit Pemantauan Isu Hina Agama JAKIM telah menerima dan menyaring sebanyak 42,500 mesej aduan dalam media sosial. Walau bagaimanapun, setelah disaring, daripada jumlah tersebut, hanya 431 dikenal pasti sebagai aduan dan sebanyak 83 pautan berkaitan telah dipanjangkan kepada SKMM untuk tindakan. Ini kerana bidang kuasa mengenai kesalahan menghina agama dalam media sosial adalah terletak di bawah Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia iaitu di bawah seksyen 233, Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 [Akta 588].

Berdasarkan aduan yang dipanjangkan oleh JAKIM, pihak SKMM telah menjalankan penelitian terhadap kandungan-kandungan tersebut dan ia diangkat untuk proses tindakan lanjut di bawah peruntukan seksyen 211 dan seksyen 233 Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 [Akta 588].

Peruntukan undang-undang lain yang turut diguna pakai adalah di bawah seksyen 298A (1) Kanun Keseksaan [Akta 574]. Saya tidaklah mahu disebutkan di sini, banyak individu-individu yang telah dikenakan mengikut peruntukan undang-undang tersebut yang telah dilaksanakan.

Di samping itu, kesalahan menghina agama Islam yang dilakukan oleh seseorang yang menganut Islam boleh dikenakan tindakan di bawah akta atau enakmen kesalahan jenayah syariah negeri-negeri. Sebagai contoh, Akta Kesalahan Jenayah Syariah (Wilayah-wilayah Persekutuan) 1997 [Akta 559] di bawah Bahagian III, kesalahan yang berhubung dengan kesucian agama Islam dan institusinya memperuntukkan beberapa seksyen berkaitan;

■1200

- (i) Seksyen 7 iaitu kesalahan menghina atau menyebabkan dipandang hina agama Islam;
- (ii) Seksyen 8 iaitu kesalahan mempersendakan ayat Al-Quran atau hadis; dan
- (iii) Seksyen 9 iaitu kesalahan menghina atau mengingkari pihak berkuasa agama.

Dalam pada masa itu, agensi-agensi di bawah Jabatan Perdana Menteri terus memainkan peranan yang komprehensif dan holistik dalam menangani isu ini. Pertama, menerusi institusi kefatwaan iaitu dengan mengeluarkan artikel yang menjelaskan kepada masyarakat berkenaan larangan menghina agama. Bukan sahaja agama Islam, bahkan larangan kepada menghina agama lain.

Kedua, menjalankan kajian dan penelitian secara berterusan untuk melihat keberkesanan akta atau enakmen berkaitan sedia ada dari sudut keberkesanannya dan penyelarasannya dalam menangani isu-isu berkait penghinaan agama.

Justeru, Jabatan Perdana Menteri - Hal Ehwal Agama akan sentiasa bekerjasama dengan pihak SKMM, PDRM dan semua pihak berkuasa agama negeri bagi mengekang aktiviti penghinaan agama yang tidak sihat. Dalam masa itu, usaha-usaha menyampaikan kefahaman mengenai keindahan Islam kepada seluruh rakyat Malaysia akan terus dipergiatkan mampu memperbetulkan banyak salah faham, sekali gus meredakan kes-kes penghinaan yang mungkin berpunca daripada salah faham terhadap ajaran Islam. Islam ada sebuah agama nasihat. Agama yang menekankan konsep pesan memesan kepada kebenaran dengan penuh kesabaran. Sekian.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Ahli-ahli Yang Berhormat, maaf masa telah pun pukul...

Dato' Haji Mohd Fasih bin Mohd Fakeh [Sabak Bernam]: Tidak boleh soal lagi?

Tuan Yang di-Pertua: Tinggal 30 saat ya.

Dato' Haji Mohd Fasih bin Mohd Fakeh [Sabak Bernam]: Terima kasih kepada Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang dan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri yang telah memberi jawapan sebentar tadi. Cuma saya hendak menjelaskan, baru-baru ini seorang warga emas telah didenda sebanyak RM15 ribu, dan sepatutnya berjumlah RM50 ribu denda yang sepatutnya dikenakan. Baru-baru di Dewan yang mulia ini, daripada Yang Berhormat Kota Raja telah mengeluarkan satu istilah- saya hendak tanya kepada Yang Berhormat Menteri sama ada istilah itu betul ataupun tidak, perkataan 'hijrah' ditukar kepada 'pelarian'. Adakah juga yang bercadang mengkaji semua undang-undang ini yang berkaitan dengan menghina Nabi Muhammad? Adakah Yang Berhormat Kota Raja boleh diklasifikasikan kepada kategori menghina Nabi Muhammad? Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Sila Yang Berhormat Menteri.

Datuk Dr. Haji Zulkifli Mohamad Al-Bakri: Terima kasih. Pertama, saya memohon maaf, masa itu saya tidak ada dalam Dewan. Kedua, sekadar melihat beberapa sedutan semata-mata, sepatutnya kalau kita tengok keseluruhan, beliau ada mentafsirkan maksud satu persatu.

Saya teringat dalam satu Kitab Fiqh Al-Sirah yang dikaryakan oleh guru kami, Syeikh Mohammed Said Ramadan Al-Bouti. Bila mana beliau mentakrifkan 'hijrah', di mana beliau menyatakan bahawa Rasulullah SAW tatkala hijrah ke Kota Madinah, bukanlah bermakna Rasulullah melarikan diri dengan melarikan diri begitu tetapi adalah atas perintah dan tuntutan Allah SWT... [Tepuk] Istilah 'hijrah' berbeza sangat dalam mana-mana terma daripada segi agama, berbanding dengan yang lain. *Insyallah*, saya akan bagi buku yang saya karyakan berkenaan dengan hijrah ini *insyallah*, *wallahualam*.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Sebelum saya tamatkan sesi waktu pertanyaan, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang selama ini telah mematuhi Prosedur Operasi Standard Fasa Pemulihan COVID-19 semasa kita berada di Dewan dan luar Dewan. Saya menasihati agar Ahli-ahli Yang Berhormat akan terus sentiasa patuh kepada Prosedur Operasi Standard Fasa Pemulihan Parlimen Malaysia.

Bukan sahaja Ahli-ahli Yang Berhormat sahaja tetapi kalau boleh, Ahli-ahli Yang Berhormat menasihatkan juga pegawai-pegawai Ahli-ahli Yang Berhormat serta juga pelawat-pelawat Ahli-ahli Yang Berhormat semasa berada di luar pun. Marilah kita sama-sama mematuhi Prosedur Operasi Standard Fasa Pemulihan itu agar kita tidak menjadi ataupun untuk mengekang penularan wabak COVID-19 ini. Sekian, terima kasih.

Yang Berhormat, sekarang tamatlah sesi untuk waktu pertanyaan-pertanyaan bagi jawab lisan pada hari ini.

[Sesi Pertanyaan-pertanyaan bagi jawab lisan tamat]

USUL

MENJUNJUNG KASIH TITAH SERI PADUKA BAGINDA YANG DI-PERTUAN AGONG

Aturan Urusan Mesyuarat dibaca bagi menyambung semula perbahasan yang ditangguhkan atas masalah:

“Bahawa suatu ucapan yang tidak sepertinya dipersembahkan kepada Ke bawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, demikian bunyinya:

“Ampun Tuanku,

Patik, Yang di-Pertua dan Ahli-ahli Dewan Rakyat di dalam Persidangan Parlimen, memohon ampun mempersembahkan suatu ucapan yang ikhlas daripada Majlis Dewan Rakyat mengucapkan sebanyak-banyak syukur dan menjunjung kasih Titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong semasa membuka Penggal Ketiga, Parlimen Yang Keempat Belas.” **[27 Julai 2020]**

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, izinkan saya terlebih dahulu untuk mengumumkan senarai pembahas pada tengah hari ini. Kita akan mulakan dengan Yang Berhormat Parit. Disusuli dengan Yang Berhormat Tanjong Malim. Kemudiannya Yang Berhormat Puchong. Selepas itu, Yang Berhormat Ledang. Kemudiannya Yang Berhormat Selangau dan kemudiannya, Yang Berhormat Jerai.

Saya mempersilakan Yang Berhormat Parit untuk membahaskan Usul ini, dipersilakan.

12.06 tgh.

Dato' Mohd Nizar bin Haji Zakaria [Parit]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*, salam sejahtera... *[Membaca selawat]*

*[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Mohd Rashid Hasnon) **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Pertama, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada Tuan Yang di-Pertua atas kesempatan yang diberikan kepada saya untuk turut serta mengambil bahagian dalam perbahasan menjunjung Kasih Titah Ke Bawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong di Dewan yang mulia ini.

Tuan Yang di-Pertua, terlebih dahulu izinkan saya juga merakamkan penghargaan terima kasih kepada para pejuang barisan hadapan yang telah bertungkus-lumus bekerjasama menghadapi pandemik wabak COVID-19 ini. Penghargaan ini juga diberikan kepada rakyat Malaysia yang turut mematuhi serta mengikuti segala arahan yang dikeluarkan oleh kerajaan bagi memutuskan rantai COVID-19 ini, khususnya di negara kita.

Usaha jitu dari semua pihak ini dalam menangani pandemik COVID-19 ini telah pun membuahkan hasil sehingga negara kita, Malaysia diiktiraf sebagai antara lima negara terbaik di dunia dalam mengawal COVID-19. Sungguhpun begitu, bagi diri saya juga, ingin berpesan kepada rakyat agar terus mematuhi SOP serta segala arahan yang telah pun ditetapkan oleh kerajaan. Hal ini kerana kes COVID-19 di negara kita mula menunjukkan peningkatan kembali sejak beberapa hari yang lalu.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin membawa rasa syukur rakyat pada hari ini kerana tidak perlu lagi berasa gusar tentang hala tuju masa depan negara. Kegusaran ini berlaku apabila melihat Kerajaan Pakatan Harapan memerintah dengan tiada hala tuju yang jelas serta tiada kejujuran dalam membantu rakyat. Tempoh 22 bulan Pakatan Harapan menjadi sejarah yang pasti akan diingati oleh rakyat sampai bila-bila.

Tempoh 22 bulan, macam-macam perkara yang cukup merisaukan rakyat jelata. Keangkuhan tidaklah berkekalan lama apabila berlakunya peralihan kuasa kerajaan. Peralihan kuasa ini memberi gambaran jelas bahawa kuasa pemerintahan itu merupakan ketentuan Allah dan kita janganlah sombong, angkuh serta riak sewaktu memegang kuasa. Tuan Yang di-Pertua, selepas berlakunya peralihan kuasa kerajaan, negara perlu menghadapi pula pandemik COVID-19 yang turut melanda dunia.

Kerajaan Perikatan Nasional terbukti telah membuat percaturan yang terbaik dalam menghilangkan kegusaran rakyat bagi menghadapi pandemik ini yang berlaku buat pertama kalinya. Kerajaan telah mengumumkan beberapa inisiatif bagi membantu rakyat menghadapi pandemik COVID-19 ini. Antaranya dengan mengumumkan Pakej Rangsangan Ekonomi Prihatin Rakyat (PRIHATIN), Pelan Jana Semua Ekonomi Negara (PENJANA) serta pemberian Bantuan Prihatin Nasional (BPN).

Pemberian ini secara jelas memperlihatkan kesungguhan usaha kerajaan dalam meringankan bebanan rakyat. Saya juga amat berharap kepada pihak kerajaan yang cukup prihatin hari ini mungkin dapat lagi menambah apa-apa sahaja keperluan bantuan yang boleh membantu rakyat di negara kita.

■1210

Tuan Yang di-Pertua, baru-baru ini kerajaan telah pun memutuskan hari Jumaat sebagai Hari Jawi sebagai usaha memartabatkan tulisan Jawi. Pengumuman kerajaan ini merupakan salah satu inisiatif yang sangat baik kerana ia dilihat sebagai salah satu usaha untuk memelihara warisan dan kebudayaan Malaysia.

Namun begitu, terdapat segelintir individu yang bertindak memperlekehkan pengumuman tersebut di media sosial. Semua pihak yang menolak tulisan Jawi seharusnya sedar bahawa tulisan Jawi diiktiraf dalam Perlembagaan Persekutuan sebagaimana termaktub dalam seksyen 9 Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67. Akta ini menyatakan; *“Tulisan bagi Bahasa Kebangsaan ialah tulisan Rumi; dengan syarat bahawa ini tidak melarang penggunaan tulisan Melayu yang lebih dikenali dengan nama tulisan Jawi...”*

Saya ingin bertanya kepada kerajaan, adakah kerajaan bersetuju bahawa perbuatan menghina tulisan jawi ini sebagai perbuatan melanggar Perlembagaan Malaysia dan wajar untuk diberikan hukuman yang berat dan sejauh manakah usaha yang dilaksanakan oleh kementerian untuk memberi kefahaman kepada seluruh rakyat yang ada di dalam negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyentuh sedikit dan memohon kepada kerajaan khususnya Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri- ada suara-suara yang menyatakan permasalahan dan ketidakpuasan hati, apabila berdepan dengan Mahkamah Syariah di negara ini secara amnya dan di Mahkamah Syariah Wilayah Persekutuan secara khususnya, tentang pentadbiran dan prosedur Mahkamah Syariah yang mana mengakibatkan kelewatan serta ketidakadilan dalam kes-kes yang dikendalikan oleh Mahkamah Syariah.

Disarankan bahawa Mahkamah Syariah sedikit sebanyak menerima pakai cara pentadbiran yang kini dilaksanakan di Mahkamah Sivil di Malaysia yang lebih mudah, tidak rumit dan lebih efisien. Antara kelemahan dan atau kekurangan yang dinyatakan iaitu tentang pentadbiran dan prosedur di Mahkamah Syariah, ketidakseragaman undang-undang di antara setiap negeri yang mengakibatkan pemakaian dan pemahaman undang-undang yang tidak konsisten.

Bidang kuasa Mahkamah Syariah yang masih terhad dan mudah dicabar oleh mana-mana pihak- ketidakseragaman pemakaian undang-undang yang tidak jelas di antara setiap negeri yang boleh menyebabkan kekeliruan pihak-pihak dan pentafsiran undang-undang yang berbeza- saya mohon supaya pihak kerajaan khususnya Yang Berhormat Menteri, dapat memberikan penjelasan-penjelasan tentang apa yang saya sebutkan sebentar tadi.

Tuan Yang di-Pertua, menerusi Titah Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong, baginda secara jelas menyatakan rasa kebimbangan melihat polarisasi kaum yang masih wujud pada ketika ini. Saya melihat Titah Diraja ini merupakan satu mesej yang sangat jelas yang bagi menangani permasalahan provokasi di antara kaum. Sudah sampai masanya untuk kerajaan bertindak bagi memberikan rakyat penghayatan yang lebih mendalam terhadap prinsip asas Rukun Negara.

Saya berpandangan sekiranya setiap individu menghayati serta mendalami Rukun Negara yang kelima iaitu ‘Kesopanan dan Kesusilaan’ sudah pasti tidak akan berlakunya provokasi perkauman yang melampau di antara kaum.

Bagaimanakah kementerian akan memastikan aspek penghayatan Rukun Negara dapat difahami dengan baik oleh rakyat Malaysia? Apakah bentuk kempen serta kawalan yang telah dilaksanakan dan yang akan dirancang? Apakah peruntukan undang-undang sedia ada tidak mampu untuk mengawal serta mengekang aktiviti provokasi perkauman di media sosial dan sebagainya.

Jangan hanya apabila berlakunya sesuatu isu, maka permohonan maaf sahaja yang disebut. Jadi, saya mohon kepada pihak kerajaan dan juga kementerian untuk bertindak tegas kepada mana-mana mereka yang menyebut ataupun melanggar nilai-nilai sensitiviti dan provokasi khususnya di dalam negara kita.

Tuan Yang di-Pertua, baru-baru ini PDRM telah menjalankan siasatan terhadap laman sesawang yang didakwa mengiklankan dan menjual MyKad palsu secara dalam talian. Sindiket ini menjual MyKad secara terbuka dalam laman sesawang pada harga sekitar USD300, manakala pasport pula dijual pada harga sekitar USD1400. Saya melihat, terdapat keperluan mendesak untuk kerajaan menyegerakan penukaran kad pengenalan baharu dengan ciri-ciri keselamatan yang lebih baik memandangkan kad pengenalan Malaysia mudah mungkin dipalsukan. Adakah terdapat sebarang perancangan oleh pihak kerajaan untuk menukar kad pengenalan baharu dengan ciri-ciri keselamatan khas sebagai langkah untuk membanteras aktiviti pemalsuan kad pengenalan?

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyebut tentang isu rumah mampu milik. Kerajaan perlu meneliti kembali harga rumah mampu milik mengikut kesesuaian kawasan serta kemampuan rakyat di kawasan tersebut. Saya ingin mencadangkan kepada pihak kementerian supaya mengkaji semula harga rumah mampu milik mengikut kemampuan semasa rakyat. Selain daripada itu, kementerian seharusnya mengkaji semula harga perumahan mampu milik yang dibina di kawasan bandar mahupun juga luar bandar. Saya ingin bertanya kepada pihak kerajaan, adakah terdapat sebarang kajian yang telah dilaksanakan bagi mengkaji semula kesesuaian harga rumah mampu milik yang dibina.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin menyentuh berkenaan isu pemotongan gred padi yang tinggi yang dihadapi oleh para pesawah khususnya di luar kawasan jelapang padi termasuklah di kawasan saya. Saya ingin menyatakan bahawa kementerian seharusnya memandang serius berkenaan isu ini. Hal ini kerana, sekiranya penggredan ditetapkan oleh pengilang terlalu tinggi, ia sudah tentu akan memberi kesan kepada sumber pendapatan para pesawah. Sudah sampai masanya kerajaan mengawal aktiviti penggredan padi di kilang memproses padi supaya pihak pengilang tidak mengambil kesempatan mengaut keuntungan yang lebih.

Saya ingin bertanya kepada pihak kerajaan, apakah status terkini terhadap cadangan untuk menubuhkan tribunal aduan yang dilihat mampu untuk membantu pesawah yang mengharungi isu penggredan padi ini. Adakah terdapat sebarang pemantauan yang telah dilaksanakan oleh kementerian di kilang pengumpulan padi yang memastikan tiada unsur pemotongan gred padi yang terlalu tinggi?

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin masuk juga tentang hal-hal di kawasan saya. Saya telah pun beberapa kali menyebut bahawa kawasan di Parlimen Parit ada seluas 3,290 hektar yang dibahagikan kepada tujuh kawasan pengairan luar jelapang. Masalah yang sering dihadapi oleh para petani di kawasan saya khususnya adalah infrastruktur pengairan yang kurang sempurna, stesen pam pengairan yang lama dan uzur, paras air Sungai Perak yang rendah serta kos penyelenggaraan yang tinggi. Saya memohon kepada pihak kerajaan untuk mempertimbangkan bagi meletakkan kawasan sawah padi luar jelapang khususnya di kawasan Parlimen Parit di bawah pengurusan dan seliaan Kawasan Pembangunan Pertanian Bersepadu (IADA) Seberang Perak.

Objektif memasukkan kawasan sawah padi luar jelapang di kawasan Parit di bawah pentadbiran IADA Seberang Perak adalah untuk memudahkan usaha bagi menambah lagi infrastruktur pengairan padi di kawasan saya di samping meningkatkan purata hasil pengeluaran padi sebanyak lima hingga enam tan sehektar. Saya merasakan adalah lebih baik kerajaan mengangkat kawasan sawah padi seluas 3,290 hektar di kawasan Parlimen Parit ini dimasukkan terus ke dalam kawasan jelapang padi. Saya mohon jawapan serta pertimbangan dan kelulusan daripada pihak kerajaan.

Kedua, isu yang ingin saya bangkitkan dan berulang kali iaitu isu Jalan Parit-Seputih yang mana ia berliku-liku ataupun berkelok-berkelok yang memerlukan kepada pelebaran lurus khususnya Jalan Parit-Seputih ini.

■1220

Saya ingin mohon penjelasan daripada pihak kerajaan khususnya kementerian. Apakah status terkini projek melebar lurus Jalan Parit-Siputeh yang sebenarnya juga sering saya bawa di dalam Dewan yang mulia ini supaya dapat diberikan jawapan?

Ketiga...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Minta rumuskan Yang Berhormat. Ada selama 20 saat.

Dato' Mohd Nizar bin Haji Zakaria [Parit]: Sebentar. Saya juga mohon kepada Kementerian Pendidikan untuk memberikan kelulusan bagi membina baru pejabat pendidikan daerah khususnya di kawasan Parlimen Parit.

Saya juga ingin bertanya kepada Kementerian Pendidikan, di mana kawasan Seri Iskandar merupakan bandar baharu yang memerlukan dua sekolah iaitu satu sekolah menengah dan satu sekolah rendah. Walaupun, dua itu telah ada tetapi oleh sebab untuk menampung sesi persekolahan bagi murid-murid ataupun pelajar, maka memerlukan dua sekolah lagi iaitu satu sekolah menengah dan satu sekolah rendah.

Jadi, oleh sebab masa yang tidak mengizinkan, saya ingin membaca pantun untuk Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Silakan.

Dato' Mohd Nizar bin Haji Zakaria [Parit]: Tuan Yang di-Pertua,

Meletus bedil berbunyi;

Mencebur ikan dalam laut;

Tepi perigi bata bersepai.

Meletus cakap hebat berbunyi;

Bersembur ayat ikut mulut;

Dibagi harta habis digadai.

Kaya kelapa colek bersama;

Pakai suasa buah cermai;

Si kaya angkuh tidak boleh diterima;

Masa berkuasa buruknya perangai.

Dengan itu, saya menjunjung kasih. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih.

Dato' Mohd Nizar bin Haji Zakaria [Parit]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: *Wassalamualaikum.* Terima kasih Yang Berhormat Parit. Sekarang saya jemput Yang Berhormat Tanjong Malim selama 15 minit.

12.22 tgh.

Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang kepada Tanjong Malim untuk mengambil bahagian dalam sesi perbahasan Usul Menjunjung Kasih Titah Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini, Tanjong Malim juga merupakan jurucakap perumahan, kerajaan tempatan dan infrastruktur untuk Parti Keadilan Rakyat. Maka, isu pertama yang saya ingin bangkitkan adalah isu perumahan.

Tuan Yang di-Pertua, saya menyambut baik usaha kerajaan untuk memperbanyakkan rumah-rumah mampu milik dan Program Perumahan Rakyat (PPR) agar rakyat yang kurang kemampuan dapat memiliki rumah sendiri. Namun, pihak KPKT tidak mempunyai perancangan yang tuntas dan menyeluruh menyebabkan ramai pemilik rumah PPR atau program perumahan lain terpaksa menanggung kos berlebihan.

Sebagai contohnya, kerajaan tidak memberikan tumpuan yang secukupnya ke atas kesesuaian lokasi program-program perumahan. Ada yang terletak di kawasan luar bandar yang jauh dari pusat bandar yang tidak mempunyai perkhidmatan pengangkutan awam yang sempurna menyebabkan kos pengangkutan pemilik rumah program-program ini bertambah.

Menurut data Jabatan Statistik, komposisi penggunaan isi rumah (*household consumptions*) dengan izin terbahagi kepada 12 kategori. Antaranya, makanan, perumahan, pendidikan, kesihatan, pengangkutan dan lain-lain.

Penggunaan dalam perumahan merupakan bahagian terbesar dalam penggunaan isi rumah iaitu kira-kira sebanyak 20 peratus. Manakala, penggunaan dalam pengangkutan sebanyak 13.5 peratus merupakan penggunaan ketiga besar selepas perumahan dan makanan. Menurut Khazanah Research Institute, di antara tahun 2004 dan tahun 2016, pendapatan isi rumah rakyat secara purata telah bertambah lebih 100 peratus iaitu dari sejumlah RM3,249 kepada RM6,958. Dari permukaan, ini merupakan satu pencapaian yang agak baik.

Namun, kalau kita teliti perinciannya, dalam tempoh yang sama, penggunaan isi rumah dalam kategori perumahan telah naik mendadak sebanyak 125 peratus, manakala penggunaan kategori pengangkutan telah naik sebanyak 76 peratus. Maksudnya, kenaikan pendapatan isi rumah tidak memberi sebarang makna kepada rakyat jelata sebab penggunaan bulanan isi rumah juga naik secara mendadak.

Laporan *Transforming Urban Transport* tahun 2015 yang dibentangkan oleh *Malaysia Economic Monitor*, Bank Dunia telah menunjukkan kos relatif pengangkutan Malaysia adalah lebih tinggi daripada bandar-bandar Asia Timur seperti Hong Kong dan Tokyo. Kalau kerajaan tidak ada perancangan yang menyeluruh, program-program perumahan yang sepatutnya membantu rakyat, tidak dapat mencapai matlamat sepenuhnya.

Sebagai contoh, peserta Program Perumahan Mampu Milik (PPR), berjaya memiliki rumah kerana subsidi kerajaan tetapi kos pengangkutan bertambah akibat lokasi rumah yang kurang strategik. Maka, kementerian harus mewujudkan koordinasi yang lebih mantap dengan kerajaan negeri dan kerajaan tempatan. Satu kajian yang dijalankan oleh *Journal of the Malaysia Institute of Planners* telah membawa perkara ini ke perhatian awam. Kajian ini mengutarakan kesukaran untuk membawa perancangan peringkat pusat ke dalam perancangan peringkat negeri dan PBT.

Salah satu faktor adalah kekurangan kapasiti teknikal di peringkat PBT secara amnya, walaupun PBT memainkan peranan yang penting dalam menggabungkan keperluan dan unsur-unsur tempatan ke dalam *master planning*. Menurut Khazanah Research Institute, kebanyakan agensi perumahan kerajaan negeri tidak mengumpul data yang mencukupi untuk memantau permintaan perumahan di negeri mereka.

Apa yang dimasukkan dalam perancangan tempatan atau negeri sekarang cuma merupakan jangkaan saiz isi rumah dan populasi tanpa *granular data*, dengan izin seperti komposisi isi rumah mengikut umur atau pendapatan ketua isi rumah. Data sebegini penting untuk kerajaan untuk membuat jangkaan yang lebih tepat mengenai jenis dan kategori rumah yang diperlukan oleh sesebuah komuniti. Tanpa data-data ini, usaha kerajaan untuk membantu rakyat memiliki rumah mungkin terbantut.

Data Jabatan Statistik menunjukkan bahawa kerajaan telah memberikan tumpuan yang serius dalam pembinaan perumahan mampu milik yang di subsidi oleh kerajaan, *government existed housing*, dengan izin. Dari tahun 2009 hingga tahun 2014, perbelanjaan kerajaan dalam *government existing housing* adalah sekitar sejumlah RM200 juta hingga RM600 juta. Mulai dari tahun 2015, perbelanjaan kerajaan dalam segmen ini naik mendadak mencecah sejumlah RM1,300 juta iaitu sebanyak RM1.3 bilion. Pada tahun 2016, melebihi sebanyak RM1.6 bilion.

Usaha kerajaan ini harus dipuji dan diteruskan. Namun, dengan kelemahan penguasaan data, usaha kerajaan ini mungkin tidak menepati sasaran dan perbelanjaan yang besar ini mungkin menggadaikan perbelanjaan untuk baik pulih PPR, *maintenance*, dengan izin ataupun *government existed housing* ini mungkin akan *crowd out*, dengan izin, sektor swasta dari pembinaan perumahan mampu milik kerana tiada ataupun kurang insentif. Maka mereka akan bina rumah harga sederhana ataupun rumah yang mahal walaupun tidak ada permintaan.

Isu yang kedua yang saya ingin sentuh adalah tentang pemantauan proses pembinaan oleh KPKT. Kalau kita meneliti Laporan Ketua Audit Negara, terdapat dua perkara yang saya ingin menarik perhatian Dewan yang mulia ini. Pertama adalah Perumahan Penjawat Awam Malaysia (PPAM) Putrajaya. Projek PPAM Putrajaya terdapat sebanyak 11 daripada sejumlah 21 projek yang telah ditangguhkan.

Ada juga yang mengalami kelewatan sehingga selama 682 hari iaitu dekat kepada dua tahun dan denda sebanyak RM3.3 juta yang harus dikenakan kepada kontraktor, belum dikutip sehingga hari ini.

Ada juga penyelewengan seperti rumah PPAM dijual kepada Perbadanan Putrajaya (PPJ) iaitu agensi pelaksana iaitu rumah PPAM Larai, PPAM Pudina dan PPAM Jintan di mana jelas melanggar peraturan yang ditetapkan iaitu PPAM hanya boleh dijual kepada penjawat awam.

Selain daripada PPAM, terdapat juga PPR yang berkonsep sewa beli yang dilaksanakan oleh Jabatan Perumahan Negara. Antara lapan projek, cuma dua disiapkan mengikut kontrak asal. Kelewatan sampai selama 1,550 hari. Pelantikan kontraktor secara rundingan terus yang melibatkan sebanyak RM1.3 bilion telah pun diberikan kepada dua syarikat yang berkaitan menurut Laporan Ketua Audit Negara.

Maka, saya minta perhatian daripada KPKT memberikan satu penyelesaian yang tuntas supaya projek-projek seperti ini boleh memberi manfaat kepada rakyat dalam tempoh masa yang pendek.

■1230

Tuan Yang di-Pertua, isu kedua yang saya ingin sentuh adalah MM2H. Seluruh dunia sedang bertempur dengan pandemik COVID-19 termasuk negara kita. Kesan pandemik ini ke atas ekonomi amat buruk. Industri pelancongan merupakan salah satu sektor yang berhadapan dengan kesan ekonomi yang paling ketara. Oleh itu, kerajaan harus memberikan tumpuan kepada industri ini. Bantu pengusaha-pengusaha pelancongan termasuk individu-individu yang terlibat secara terus dalam industri ini seperti pemandu bas dan van pelancongan, pekerja-pekerja hotel, pekerja-pekerja restoran dan sebagainya. Hari ini saya akan menyentuh salah satu unsur penting dalam industri pelancongan iaitu *Malaysia My Second Home* (MM2H).

MM2H ini dilaksanakan sejak tahun 2002 oleh Kementerian Pelancongan Seni dan Budaya. Program ini membenarkan warga atau pesara negara asing yang memenuhi syarat-syarat menetap di Malaysia sebagai rumah kedua mereka. Visa MM2H ini diberi selama tempoh 10 tahun. Pemegang visa MM2H boleh tinggal di Malaysia dalam tempoh 10 tahun tersebut dengan syarat tidak boleh bekerja tetapi boleh melabur dalam perniagaan. Pelaburan niaga membawa peluang pekerjaan kepada warganegara Malaysia. Peserta-peserta MM2H perlu melalui proses penapisan yang ketat oleh pihak keselamatan negara kita.

Pada masa yang sama, pemohon MM2H yang berusia 50 tahun ke atas wajib meletak simpanan deposit tetap sebanyak RM150 ribu manakala mereka yang berumur di bawah 50 tahun wajib meletak simpanan deposit tetap berjumlah RM300 ribu. Selain itu, pemohon juga perlu menunjukkan pendapatan luar pesisir sebanyak RM10 ribu ke atas satu bulan.

Berdasarkan statistik Pusat MM2H, sebanyak 48,471 permohonan sudah pun diluluskan sejak program ini diperkenalkan. Menurut jawapan MOTAC pada tahun lepas, program MM2H telah menyumbang RM19.9 bilion kepada ekonomi negara kita. Menurut persatuan perunding-perunding MM2H, permohonan-permohonan sebelum ini yang dirujuk kepada MOTAC mencapai kelulusan lebih kurang 90 peratus.

Malangnya, mulai 25 hari bulan tahun ini, ramai perunding dan ejen MM2H telah menerima surat tolak untuk permohonan yang mereka kemukakan dalam tempoh Ogos sehingga Disember 2019 tanpa sebarang alasan dan sebab. Permohonan-permohonan ini telah ditangguhkan lebih daripada enam bulan dan akhirnya 90 peratus permohonan ini telah ditolak oleh MOTAC. Keadaan sebegini tidak pernah berlaku sejak pelaksanaan program MM2H. Sesetengah daripada pemohon MM2H telah melabur di hartanah mewah dan mendaftar anak-anak mereka di sekolah swasta antarabangsa. Dengan penolakan permohonan secara besar-besaran, berapa kerugian yang bakal dialami oleh negara kita.

Dalam keadaan pasca COVID-19 di mana ekonomi negara menghadapi cabaran yang besar, tindakan kerajaan yang menolak 90 peratus permohonan MM2H tanpa sebab adalah amat tidak munasabah. Tindakan kerajaan akan membunuh industri ini sebab selepas hujung tahun lepas, perunding-perunding tidak sempat mencari pelanggan baharu sebelum PKP dilaksanakan. Mereka langsung tidak ada pendapatan untuk tempoh enam bulan. Permohonan lama pula hampir semua ditolak. Bagaimana syarikat ini dapat bertahan?

Bukan setakat itu, Tuan Yang di-Pertua. Sementara perunding-perunding MM2H tengah membuat rayuan kepada kementerian tentang permohonan nama, kementerian telah mengeluarkan notis pada 29 Jun untuk maklumkan bahawa operasi Pusat MM2H akan dihentikan mulai 1 Julai 2020. Sebarang permohonan baharu tidak akan diterima sehingga awal tahun 2021.

Maka ini bermakna semua perunding-perunding MM2H tidak ada sebarang pendapatan sepanjang tahun 2020. Malah, mereka perlu bayar balik wang deposit yang telah dibayar oleh pelanggan-pelanggan sebelum ini. Semua usaha mereka sejak tahun lepas lenyap begitu sahaja. Ini bagai sudah jatuh ditimpa tangga. Kenapa kerajaan boleh memberi insentif ataupun bantuan kepada industri lain tetapi bertindak begitu kejam terhadap industri pelancongan khususnya program MM2H ini?

Kalau keadaan ini tidak diperbetulkan dengan segera, banyak syarikat yang mengendalikan permohonan MM2H akan tutup dan ramai pekerja akan kehilangan pekerjaan. Lebih parah lagi, tindakan kerajaan ini telah menjejaskan nama baik Malaysia dari pandangan pelabur dan warga asing.

Maka, saya menyeru MOTAC untuk memulihkan program MM2H ini dengan serta-merta supaya negara kita tidak melepaskan peluang dalam menambah baik ekonomi pasca COVID ini serta membantu industri MM2H yang juga merupakan pengusaha pelancongan.

Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Yang Berhormat, minta rumuskan. Yang Berhormat ada satu minit 30 saat.

Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim]: Ya. Isu akhir yang saya ingin sentuh adalah tentang keabsahan kerajaan. Seperti yang kita sedia maklum, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah pun mengatakan bahawa kerajaan ini bukan pilihan rakyat. Walaupun prosesnya sempurna dan sah di sisi undang-undang tetapi apa yang kehilangan adalah mandat rakyat. Saya juga teliti ucapan daripada Yang Berhormat Arau dan juga Yang Berhormat Pontian yang bermati-matian mempertahankan kerajaan ini mengatakan kerajaan ini bukan kerajaan 'pintu belakang'.

Tuan Yang di-Pertua, saya ada seorang kawan. Beliau belajar agama di Mesir. Saya tanya dia- saya tidak tanya dia tentang politik. Saya tanya dia tentang hukum penyembelihan ayam. Hukum penyembelihan ayam, saya tanya dia. Dia kata hukumnya adalah wajib untuk sembelih mengikut hukum Islam. Kalau ayam itu tidak disembelih mengikut hukum Islam, maka ayam itu adalah bangkai dan najis.

Tuan Yang di-Pertua, saya tanya dia apakah ayam itu halal kalau ayam itu disembelih mengikut hukum Islam, proses sempurna tetapi ayam itu ayam curi. Tuan Yang di-Pertua, jawapannya tegas- haram! Ya lah, saya tak tahu adakah kawan-kawan lain hendak mempertikaikan kawan saya. Jawapannya haram. Tuan Yang di-Pertua, saya hendak tanya pandangan Yang Berhormat Menteri Agama, apakah ini adalah satu tafsiran yang betul? Tuan Yang di-Pertua, kalau mereka pantang digelar kerajaan 'pintu belakang', maka mulai saat ini saya akan menggelar mereka sebagai kerajaan 'ayam curi'.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Ahli Yang Berhormat masa sudah Yang Berhormat.

Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim]: Tuan Yang di-Pertua, saya akan gulung dengan serangkap pantun.

*Apa guna daunnya lebat;
Kalau buahnya dimakan ngengat;
Apa guna mengaku sahabat;
Kalau engkau sanggup berkhianat... [Tepuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat Tanjong Malim.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order. Point of order.* *Point of order* untuk sahabat saya ini ialah P.M. 36(12). Dia mengelirukan Dewan berhubung dengan hukum agama tadi. Saya ingat dia tak boleh buat analogi macam itu sebab saya punya seorang...

Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim]: Tuan Yang di-Pertua, saya tanya Menteri Agama.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ya tetapi ini Dewan, kami dengar. Kalau hendak tanya Menteri Agama di belakang sana tak apa tetapi bila kami mendengar, rakyat mendengar, dia ada... *[Dewan riuh]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Tidak apa, Yang Berhormat Arau, Yang Berhormat Arau.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Maka ia tertakluk di bawah P.M. 36(12).

Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim]: Adakah pendapat kawan saya itu salah atau betul?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Masa dia sudah tamat. Baik, baik.

Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim]: Yang Berhormat Arau bagi tahu lah salah atau betul.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ya tetapi tak boleh hanya dengar cakap dari Mesir begitu sahaja. Dalam Islam bukan cakap ustaz daripada Mesir sebagai hukum, tetapi Islam berlandaskan al-Quran dan as-Sunah. Ijma' dan Qias.

Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim]: Biar Menteri jawablah. Biar Menteri jawab.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Kita kena merujuk kepada mufti, tanya mufti tetapi Dewan ini kami dengar. Saya hendak bagi tahu, kalau dirujuk kepada majlis fatwa, tak apa. Ini seorang ustaz daripada Mesir.

Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim]: Biar Menteri jawablah. Kenapa Yang Berhormat Arau? Apakah kena mengena dengan Yang Berhormat Arau? Saya bangkitkan dalam ucapan saya, saya minta penjelasan daripada...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Baik, Yang Berhormat Arau dan Yang Berhormat Tanjong Malim. Ini bukan sesi perbahasan. Saya ingin teruskan kerana telah memakan masa untuk pembahas yang seterusnya.

Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim]: Yang Berhormat Arau, Yang Berhormat Arau bukan menteri lagi.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya bukan bahas tetapi saya hendak masuk bawah *Point of Order* 36(12) yang telah mengelirukan Dewan ini. Mengelirukan Dewan yang cukup dahsyat pada hari ini.

Tuan Chang Lih Kang [Tanjong Malim]: Yang Berhormat Arau jangan tergesa-gesa sangat... [*Pembesar suara dimatikan*]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Baik, terima kasih. Baik, saya ingin teruskan dengan menjemput Yang Berhormat Puchong untuk memberikan perbahasan beliau. Silakan Yang Berhormat, 15 minit.

12.39 tgh.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberikan saya peluang juga untuk mengambil bahagian di dalam perbahasan pada pagi ini.

Tuan Yang di-Pertua, pada 14 Mei yang lalu, kita ada dimaklumkan berkenaan dengan satu berita keputusan satu kes di Mahkamah Sesyen Kuala Lumpur di mana pertuduhan-pertuduhan yang telah pun dikemukakan terhadap seseorang penama tersebut telah pun ditarik balik dan apa yang diperintahkan adalah satu perintah DNAA yang bermaksud perintah dilepaskan tanpa dibebaskan.

Susulan daripada itu, Tuan Yang di-Pertua, kita lihat ada kenyataan yang dikeluarkan oleh Jabatan Peguam Negara untuk memberi penjelasan berkenaan dengan sebenarnya apa berlaku di dalam kes tersebut.

■1240

Ini khususnya selepas kita lihat ramai yang menimbulkan soalan berkenaan dengan kesahan keputusan tersebut dan juga berkaitan dengan kenapa perlu untuk keputusan sebegini dibuat, khususnya di mana jumlah wang yang terlibat dalam kes itu sungguh besar dan juga ianya satu kes yang telah pun menarik perhatian daripada peminat-peminat perundangan di seluruh dunia. Itu adalah kes PP lawan Riza Shahriz bin Abdul Aziz.

Tuan Yang di-Pertua, kita sedia maklum bahawa kita ada proses mahkamah dan kita semua tahu bahawa di mana ada satu keputusan untuk membawa pertuduhan, maka kita lihat bagaimana mahkamah serius untuk pastikan bahawa di dalam keadaan tersebut, keadilan dicapai.

Kita lihat kes-kes di Malaysia dan saya bagi contoh, kes-kes yang cukup ringan di mana kita lihat tindakan diambil, tindakan yang tegas untuk tujuan ini.

Saya bagi contoh, satu kes pada 4 Jun Tuan Yang di-Pertua, di Terengganu yang melibatkan seorang buruh yang bernama Rahmat Rahman, umur dia 41 tahun. Beliau dituduh curi petai. Untuk kes itu, beliau dipenjarakan selama 15 bulan. Kemudian, kita juga ada kes-kes lain. Saya bagi contoh yang lain, berkenaan dengan satu kes di mana seseorang itu telah pun dituduh kerana curi tin susu dan beliau ini dipenjarakan untuk tiga bulan. Jadi, ini adalah contoh-contoh yang kita dapat lihat untuk orang biasa, di mana undang-undang yang sedia ada diperketat.

Akan tetapi dalam kes ini, seseorang itu dituduh dan saya baca daripada kenyataan Peguam Negara supaya tidak ada sebarang masalah. Dia kata, "*Penama tersebut was charged...*" dengan izin kerana kenyataan daripada Jabatan Peguam Negara ini adalah bahasa Inggeris. Saya pohon kebenaran Tuan Yang di-Pertua, dan juga supaya kita pastikan tidak ada masalah dengan istilah khususnya dari sudut penterjemahan. Dia kata, "*Penama tersebut was charged with five money laundering offences punishable under Section 4(1) of the Anti-Money Laundering and Anti-Terrorism Financing Act 2001 for receiving proceeds of an unlawful activity, totaling USD248,173,104...*". Lanya cukup besar, *USD250 million*. "*... linked to 1MDB between April 2011 and November 2012*".

Kita tahu bahawa penama tersebut telah pun dituduh buat kes ini, kemudian kita lihat pertuduhan tersebut digugurkan dan kita ada Perintah DNAA. Menurut surat daripada Peguam Negara ini dan saya baca, ada surat yang diterima oleh peguam kepada tertuduh tersebut di mana mereka buat representasi dan ini adalah satu perkara yang biasa Tuan Yang di-Pertua. Jadi saya tidak mempertikaikan hak seseorang peguam untuk mengemukakan representasi buat pihak tertuduh yang beliau mewakili dalam sesuatu kes jenayah.

Di sini disebut dengan cukup jelas, apakah asas dan juga bahan yang tersebut dalam surat tersebut dan dikatakan sebegini, izinkan saya. "*On 18th November 2019, the Solicitors sent a letter of representation to this Chambers seeking for a review of all five charges against Riza Aziz in the Kuala Lumpur Sessions Court. The letter of representation, among others, proposed that Riza Aziz, first, surrender his rights in three properties seized by the United States Department of Justice and for Riza Aziz to facilitate the return of the same or its value, to the Government of Malaysia...*".

Kemudian, kita ada tiga lagi hartanah, *one unit of bungalow in Beverly Hills, California; another apartment located in New York and other unit of townhouse in London, United Kingdom* yang perlu dikembalikan menurut persetujuan tersebut. Kemudian, "*...agreeable to have the monies seized from him which form the subject matter in a related matter before the Kuala Lumpur High Court, be forfeited to the Government of Malaysia and to pay a compound...*" di bawah seksyen 92, akta yang berkaitan.

Now, di dalam...

Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin [Sepang]: Yang Berhormat Puchong. Yang Berhormat Puchong, boleh sikit?

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Kenyataan tersebut, kita lihat bagaimana Peguam Negara telah pun menyatakan bahawa beliau bersetuju kerana *with this arrangement Mr. Speaker are*, perenggan tiga, "*...the Government of Malaysia is expected to recover approximately USD108 million...*" Ini dengan cukup jelas....

Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin [Sepang]: Yang Berhormat Puchong.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Menunjukkan bahawa...

Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin [Sepang]: Yang Berhormat Puchong.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Keputusan yang dibuat tersebut adalah keputusan di mana seseorang itu dilepaskan tanpa dibebaskan dengan syarat bahawa beliau akan membayar balik kepada Kerajaan Malaysia bahan yang bernilai seperti hartanah dan juga dengan dalam bentuk *cash*, kewangan. Ini adalah satu perjanjian...

Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin [Sepang]: Yang Berhormat Puchong, boleh? Sekejap sahaja.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Sebentar Yang Berhormat Sepang- ini adalah satu perjanjian yang dicapai di antara tertuduh atau penama tersebut Tuan Yang di-Pertua, dan peguam beliau, melalui peguam beliau dan Peguam Negara di mana pertuduhan digugurkan atas sebab perjanjian untuk kembalikan harta dalam nilai tersebut

walaupun dalam bentuk hartanah ataupun dalam bentuk tunai. Jadi persoalan Tuan Yang di-Pertua, adalah sama ada, ada ataupun tidak satu perjanjian sebegini rupanya adalah sah dalam undang-undang?

Di sini Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya membuat rujukan kepada Akta Kontrak yang cukup jelas menyatakan jenis-jenis kontrak yang tidak sah di dalam negara ini. Ia disebut di dalam seksyen tersebut cukup jelas dan nyata seperti berikut. Saya baca, seksyen 24 yang bertajuk atau berjudul seperti berikut. "*Apa balasan dan tujuan yang sah di sisi undang-undang dan apa yang tidak*". Makna seksyen ini menghuraikan dengan terperinci apa yang dinyatakan sebagai balasan itu sah dan apa yang tidak.

Di sini di dalam misalan-misalan di bawah seksyen tersebut, kita merujuk kepada misalan (h) dan saya baca apa yang dinyatakan di sini Tuan Yang di-Pertua. "*A berjanji dengan B untuk menggugurkan dakwaan kerana rompakan yang telah dimulakan terhadap B dan B berjanji untuk mengembalikan nilai barang yang dirompak itu*". Perjanjian itu Tuan Yang di-Pertua, adalah batal kerana tujuan dia tidak sah di sisi undang-undang. Saya baca sekali lagi, "*A berjanji dengan B untuk menggugurkan...*", cukup jelas, "*...dakwaan kerana rompakan yang telah dimulakan terhadap B dan B berjanji untuk mengembalikan nilai barang yang dirompak itu*". Perjanjian itu Tuan Yang di-Pertua, adalah batal kerana tujuannya tidak sah di sisi undang-undang.

Jadi, soal yang berbangkit Tuan Yang di-Pertua, adalah- ini bukan sahaja bertumpu kepada kes ini. Saya bangun sebagai wakil rakyat untuk saya nak tanya, adakah perjanjian sebegini rupa sah di dalam undang-undang? Kalau tidak sah, bagaimana satu perjanjian tersebut untuk kes yang sebegini besar yang telah pun menarik minat seluruh dunia boleh diselesaikan dalam cara ini khususnya melalui Jabatan Peguam Negara. Ini kerana Tuan Yang di-Pertua, dengan segala hormatnya Peguam Negara, negara ini adalah pihak yang harus mendukung dan melindungi undang-undang negara ini. Takkan melalui Peguam Negara, jabatan beliau, satu perjanjian dimasuki yang tidak sah.

Jadi, saya minta satu pandangan dan juga satu jawapan daripada Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Undang-undang) ataupun kerajaan, mana Menteri yang sanggup jawab soal itu, kenapa dibuat keputusan sedemikian? Soal juga yang timbul pun adalah berkenaan dengan kes-kes lain.

Adakah ini bermakna Tuan Yang di-Pertua, bahawa daripada sekarang, sekiranya berlaku satu rompakan atau kes rasuah seperti mana kita lihat hari ini, adakah ini bermaksud bahawa sekiranya representasi dibuat, kita kembalikan wang yang kita curi atau rompak itu atau kita ambil, peroleh melalui perbuatan rasuah itu, maka dengan keadaan tersebut, pertuduhan itu akan gugur?

Ini kerana ini menjadi satu *precedent* dan kita tidak boleh kata untuk kes ini kita setuju, tetapi untuk kes lain kita tidak dengan tidak ada alasan yang kukuh. Jadi, itu soal yang saya bangkitkan kerana kepada saya cukup jelas bahawa ada pelanggaran untuk seksyen 24 tersebut. Saya minta penjelasan daripada kerajaan berkenaan dengan perkara tersebut.

Soalan daripada Yang Berhormat Sepang.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Sila Yang Berhormat Sepang.

Tuan Mohamed Hanipa bin Maidin [Sepang]: Terima kasih sahabat saya Yang Berhormat Puchong. Satu persoalan yang menarik yang beliau bangkitkan. Cuma saya, soalan saya pendek sahajalah. Tadi Yang Berhormat membangkitkan isu ada rakyat biasa yang kena hukuman 15 bulan penjara kerana mencuri petai. Adakah Yang Berhormat sedar bahawa mencuri petai ini satu kesalahan serius dalam negara kita kerana ia berbau busuk?

Jadi, oleh sebab itulah mahkamah mendapati bahawa ia suatu kesalahan yang serius. Oleh sebab itulah rasanya PH dulu mungkin kesalahan lain adalah kesalahan serius, tetapi dalam kerajaan sekarang ini, mencuri petai adalah satu kesalahan serius. Apa pandangan Yang Berhormat?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Sila Yang Berhormat Puchong.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: Terima kasih sahabat saya daripada Sepang. Kalau satu kesalahan curi petai boleh membawa kepada satu pemenjaraan untuk 15 bulan, maka dalam keadaan kes yang saya sebut tadi Tuan Yang di-Pertua, cukup jelas bahawa hukuman yang seharusnya dikenakan hukuman yang lebih besar.

Ini kerana ia melibatkan jumlah yang cukup besar. Satu jumlah yang tidak pernah kita dengar dalam negara ini.

■1250

Dalam satu kes peribadi, beratusan juta sampai tahap berbilion-bilion yang juga dilaksanakan di luar negara dan sebagainya tetapi saya tidak hendak masuk kepada fakta kes itu. Soal yang saya bangkit bukan berkenaan dengan kes ini sahaja. Soal yang saya bangkit adalah berkenaan dengan tanggungjawab dan tugas Peguam Negara. Ini kerana kita lihat apa yang dilaksanakan itu adalah satu perkara yang melanggar kepada saya, seksyen 24. Dalam keadaan tersebut, saya minta supaya satu penjelasan diberikan khususnya berkenaan dengan kebolehpakaian *precedent* ini kepada kes-kes lain dalam masa hadapan buat sistem kehakiman negara kita.

Kemudian Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin bangkitkan perkara yang berkaitan dengan Yang Berhormat Segambut. Di sini Tuan Yang di-Pertua izinkan—Tuan Yang di-Pertua saya minta sedikit ruang daripada Tuan Yang di-Pertua. Saya hendak maklumkan, saya ada *interest* dalam kes ini kerana saya mewakili beliau dalam kes ini tetapi tidak ada apa-apa bayaran, hanya setakat saya ikut ke balai polis kerana mendukung dan juga menyokong seorang sahabat wakil rakyat saya.

Di dalam kes beliau, beliau diminta supaya hadir di Bukit Aman untuk diambil satu kenyataan berhubung kait dengan laporan yang dibuat terhadap beliau di mana beliau dikatakan memuat naik satu pautan di dalam *Facebook* dan juga melalui ciapan *Twitter* yang dikatakan adalah satu kenyataan yang berbaur hasutan. Akan tetapi sebenarnya apa yang berlaku adalah kita sementara atau semasa siasatan tersebut telah membawa perhatian pihak polis dan pegawai penyiasat kepada fakta yang sebenar bahawa sebenarnya bukan beliau tetapi pihak ketiga yang telah pun membangkit, membawa ataupun memuat naik paparan tersebut kepada paparan *Facebook* dan juga ciapan tersebut kepada *Twitter*.

Saya hendak buat rujukan kepada satu kenyataan yang dikeluarkan oleh Ketua Polis Negara berhubung kait dengan kes ini. Kenyataan tersebut Tuan Yang di-Pertua, adalah kenyataan melalui BERNAMA yang bertarikh 11 Julai tahun ini di mana dinyatakan dan saya ulangi apa yang disebut di sini.

The IGP said "Police investigations have completed and it showed that the seditious posting had nothing to do with the Segambut Member of Parliament...". But Tuan Yang di-Pertua "...Was made by the muafakatnasional.net portal..."

Jadi saya hendak tanya, bila kes berkenaan dengan Ahli Parlimen, satu kenyataan diambil, kita akur, kita terima, kita hadir di Bukit Aman untuk memberi kerjasama penuh dan selepas itu kita memberi penjelasan dan nampak bahawa pihak lain yang sebenarnya melakukan kesalahan tersebut... *[Menunjukkan senaskhah dokumen]*

Saya hendak tanya kenapa sehingga sekarang tidak ada tindakan yang diambil? Apakah keputusan selepas daripada ini? Takkan dalam kes sebegini di mana ada kenyataan terbuka yang menyatakan bahawa Ahli Parlimen Segambut tidak melakukan satu kesalahan dan kita telah pun berjaya menunjukkan siapa yang melakukan kesalahan itu, takkan kita tidak akan ambil tindakan. Khususnya di mana di sini kita lihat bahawa penama tersebut juga dinamakan oleh Ketua Polis Negara secara terperinci dalam rencana yang diterbitkan oleh BERNAMA seperti mana saya rujuk tadi.

Masa tidak mengizinkan lagi, Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Seminit lagi ya, rumuskan.

Tuan Gobind Singh Deo [Puchong]: ...Boleh saya hanya mungkin mengemukakan beberapa soalan. Hari ini Tuan Yang di-Pertua saya lihat ada satu laporan di dalam *Malay Mail online* di mana dinyatakan bahawa peguam-peguam untuk seorang warga Bangladesh yang dikatakan berkaitan dan telah pun ditemu ramah dalam rencana Al Jazeera. Peguam tersebut yang ingin berjumpa dengan anak guam mereka dihalang daripada jumpa anak guam mereka.

Saya hendak tahu kenapa mereka dihalang? Walau apa juga kesalahan seseorang itu, beliau mempunyai hak untuk berjumpa dengan peguam untuk mendapat nasihat supaya beliau dapat mempertahankan diri beliau daripada tuduhan-tuduhan khususnya seperti tuduhan di dalam kes ini.

Jadi saya minta supaya satu penjelasan diberikan berkenaan dengan perkara ini dan Menteri memberi penjelasan. Sekiranya boleh Tuan Yang di-Pertua supaya mereka melihat kepada perkara ini dan cuba selesaikan dalam masa yang terdekat, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua, jika tidak ada masa saya ucapkan terima kasih kerana memberikan saya peluang untuk mengambil bahagian dalam perbincangan ini. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat Puchong. Seterusnya saya ingin menjemput Yang Berhormat Ledang. Mungkin dalam tempoh sampai pukul 1 tengah hari kita akan *break*, sambung balik pukul 2.30 petang. Silakan Yang Berhormat Ledang.

12.54 tgh.

Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*, salam sejahtera. Untuk permulaan saya merakap sembah, menyokong usul Menjunjung Kasih di atas Titah Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong. Perbincangan saya ini akan saya sentuh berkenaan dua perihai penting iaitu pertama ekonomi dan yang kedua, demokrasi. Tinggi harapan saya agar dua perkara ini dapat saya bahaskan secara membumi dan membawa kepada penyelesaian buat rakyat dan negara keseluruhannya.

Tuan Yang di-Pertua, dunia dikejutkan dengan kehadiran tidak diundang wabak COVID-19. Lebih 16 juta kes dan hampir 700 ribu kematian seluruh dunia setakat ini. Terkini di Malaysia mencatatkan sebanyak 124 kematian, dengan kadar kesembuhan lebih 96 peratus. Walaupun kenaikan angka kes positif harian masih antara satu atau dua digit, kebimbangan tetap ada terutamanya apabila hari ini kita dengar ada satu himpunan di mahkamah. Kita bimbang berlaku kluster baharu, akibat daripada satu perhimpunan yang tidak dikekang dan tidak dikawal.

Beberapa Ahli: Betul, betul.

Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang]: Langkah pencegahan wajib diamalkan malahan dengan lebih berdisiplin secara bersama bagi memastikan penularan ini benar-benar tamat. Kita tidak kalah tetapi kita belum menang. Wabak COVID-19 ini bukan sekadar menyinggung aspek kesihatan, bahkan membawa impak yang kritikal kepada ekonomi. Gelombangnya melanda seluruh dunia, antara keselamatan nyawa dan keselamatan perut. Prestasi ekonomi dijangka merudum pada suku pertama 2021 jika tindakan pemulihan tidak diambil. Kemelesetan ekonomi menjadi satu cabaran buat semua negara di samping ujian untuk mengawal penularan wabak ini.

Ekonomi pandemik menyaksikan hampir semua sektor ekonomi dalam negara kita terkesan. Kajian kesan COVID-19 kepada ekonomi dan individu pusingan pertama oleh Jabatan Perangkaan Malaysia mendapati 52.6 peratus daripada responden menyatakan sangat terkesan oleh PKP.

Tuan Yang di-Pertua, kita menerima baik usaha kerajaan dalam menangani masalah ekonomi melalui pakej-pakej rangsangan seperti PRIHATIN dan PENJANA, demi rakyat. Kita tidak menafikan bahawa bantuan ini memberi ruang bernafas buat rakyat. Akan tetapi tinjauan saya sewaktu mengagihkannya kepada penduduk di Ledang mendapati bahawa bantuan kerajaan sebelum ini belum cukup membuka jalan untuk menyelesaikan isu *survival economy* terutamanya buat golongan B40.

Ada keluarga yang saya temui mereka mengadu hanya bergantung kepada bantuan PRIHATIN kerana ketua keluarga ialah pemandu lori dan tidak bergaji sepanjang tempoh PKP. Ada yang bekerja sebagai pengawal keselamatan dan pemandu van sekolah. Tanggungan tujuh, lapan orang. Ditamatkan kontrak semasa PKP dan terpaksa bekerja sendiri menjual kuih-muih. Ada yang menjaja buah-buahan dan kurang hasil semasa PKP tetapi mereka tetap berikhtiar sendiri tanpa bergantung kepada pinjaman.

Ada peniaga barangan besi yang minta geran khas PRIHATIN untuk PKS. Katanya dah lulus tetapi dana belum disalurkan. Barangkali ini yang dimaksudkan dengan keluhan oleh Dewan Perniagaan Melayu Malaysia yang mendakwa penyaluran dana untuk PKS agak perlahan, biarpun permohonan diluluskan lebih awal. Saya tidak perlu sebut nama-nama seperti Makcik Kiah, Pak Mail, Encik Salleh, Encik Lim ataupun Encik Muthu. Saya cuma sekadar mengisahkan cabaran yang sebenar dihadapi oleh rakyat. Ini meskipun ada pakej PRIHATIN tambahan untuk PKS berjumlah RM10 bilion, Program Subsidi Upah yang ditambah kepada RM13.8 bilion.

Saya bimbang Tuan Yang di-Pertua, masa depan mereka apabila moratorium tamat, apabila tiada lagi BPN, tiada lagi bantuan khas PKS, tiada subsidi upah dan lain-lain dalam keadaan di mana kos sara hidup dan harga barang mungkin bertambah naik. Oleh sebab itu beberapa persoalan harus dibangkitkan dalam Dewan yang mulia ini, yang sepatutnya diadakan lebih awal. Bukan untuk kita merencatkan tetapi bagi meneliti keberkesanan Pakej Rangsangan yang diumumkan dan melihat pembaikan yang boleh dilaksanakan.

Contohnya, saya ingin tahu apakah jaminan kerajaan bahawa sumber peruntukan yang besar tersebut tiada ketirisan atau berlaku penyelewengan seperti yang didakwa berlaku yang melibatkan sebuah syarikat mendapat kontrak pembinaan makmal bernilai RM30 juta dan kontrak pembekalan sut peralatan pelindung diri (PPE) sedangkan syarikat tersebut didakwa sebagai syarikat pemaju hartanah. Ini saya tanya dalam *Facebook* saya bertarikh 20 Mei.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Yang Berhormat Ledang jam telah menunjukkan pukul 1.00 tengah hari, saya mohon sambung selepas daripada waktu rehat.

Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang]: Baik, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Ahli-ahli Yang Berhormat Dewan berhenti rehat.

[Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 tengah hari]

[Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.32 petang]

■1430

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Sri Azalina Othman Said) mempengerusikan Mesyuarat]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sekarang saya menjemput Yang Berhormat Ledang untuk sambung. Sembilan minit 30 saat. Silakan Yang Berhormat.

2.32 ptg.

Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, saya sambung perbincangan saya. Membangkitkan berkenaan dengan soalan yang paling utama yang harus dibentangkan jawapannya dalam Dewan ini iaitu apakah fokus utama kerajaan dalam kerangka memulihkan ekonomi negara? Apakah sumber yang akan digunakan? Hasil daripada cukai, hasil daripada pendapatan GLC, hutang?

Bank Negara Malaysia mengumumkan unjuran KDNK Malaysia menguncup di antara 0.1 peratus hingga 4.6 peratus tahun ini. Banyak sektor yang terjejas tapi sektor manakah yang menjadi keutamaan kerajaan? Apakah kerajaan akan mengambil langkah ke arah pengembangan fiskal melalui langkah pencairan ataupun *liquidity measures*, dengan izin? Atau pun pindaan undang-undang menghadkan hutang kerajaan yang sekarang ini terletak kepada 55 peratus? Apakah ada langkah lindungan undang-undang ke atas perniagaan yang terjejas akibat COVID-19? Apakah moratorium dilanjutkan, bukan sahaja untuk pinjaman bank tetapi juga pembayaran sewa premis?

Tidak asing kalau saya sebut antara fokus utama semestinya diberikan kepada pampasan struktur ekonomi golongan B40 yang terjejas teruk dan penyelesaian kepada isu pengangguran yang jelas dan kian nyata. Bila kita membincangkan dua fokus utama ini timbul persoalan, adakah bantuan dan suntikan oleh kerajaan mencukupi dan menyentuh sasarannya? Seperti yang disebut oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan, kerajaan telah melaksanakan suntikan fiskal berjumlah RM45 bilion bagi membiayai pakej PRIHATIN dan PENJANA. Jumlah ini menggunakan hampir lima peratus KDNK negara. Adakah ia mencukupi?

Negara jiran, Singapura meletakkan rangsangan fiskal pada kadar mencecah 20 peratus. Kanada 9.8 peratus, Australia 8.5 peratus. Misalan ini bukan saya bawa untuk mengatakan kita wajar mengikut jejak langkah mereka tetapi sebaliknya ialah sebagai panduan untuk kerajaan meneliti semula, apakah kadar suntikan fiskal itu mencukupi untuk ekonomi. Malaysia telah mencatatkan nilai KDNK bagi suku tahun pertama 2020 pada RM344.2 bilion. Apakah perancangan kerajaan bagi memastikan nilai KDNK ini boleh dimanfaatkan untuk rakyat dalam situasi kritikal seperti sekarang?

Tuan Yang di-Pertua, juga adakah bantuan dan rangsangan yang diberikan kerajaan menyentuh kumpulan sasaran yang ditetapkan sebagaimana yang dibangkitkan dalam perbahasan sebelum-sebelum ini. Di Ledang sendiri, tinjauan saya di lapangan telah memberi gambaran bahawa ada kelompangan sedikit sebanyak dalam sistem pemberian pakej tersebut. Sebagai contoh, konsep bantuan kepada PKS yang disalurkan melalui bank-bank dengan syarat dan peraturan yang ketat mengakibatkan banyak PKS yang lebih di bawah tidak mendapat manfaat. Sedangkan mereka inilah yang benar-benar memerlukan rangsangan bagi memacu semula perniagaan.

Dalam isu pengangguran, umum mengetahui berdasarkan hasil kajian Jabatan Perangkaan Malaysia menunjukkan kadar pengangguran dalam negara akan meningkat kepada 5.5 peratus atau lebih 860 ribu orang yang akan kehilangan kerja bagi keseluruhan 2020. Malah, tidak kurang yang menyebutkan ia akan melebihi sejuta orang pada hujung tahun. Statistik dan unjuran ini belum mengambil kira pekerja yang diberikan cuti tanpa gaji. Seperti di Ledang, seorang buruh kontrak, hidup tertekan menyara empat orang anak dengan baki simpanan kerana dicutikan dari projek yang terjejas. Ini sebuah realiti yang berat tetapi benar dan harus diladani dengan menyeluruh.

Berkaitan itu, sebagai jurucakap teknologi digital dan telekomunikasi bagi Keadilan, saya juga ingin membangkitkan persoalan kepada kerajaan, terutamanya kepada Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi, Kementerian Sumber Manusia serta Kementerian Komunikasi dan Multimedia berkenaan usaha dan perancangan ke arah penyelesaian kemelut ekonomi dan pengangguran berorientasikan teknologi.

Apakah langkah-langkah jangka masa pendek, sederhana dan panjang dalam memanfaatkan agenda digital dan merapatkan jurang digital antara wilayah bandar dan luar bandar, Sabah, Sarawak dan Semenanjung, antara kaum. Terutama di kalangan pekerja dan anak-anak muda, supaya ada penebat atau ada persediaan pasca COVID-19 sekiranya ada juga risiko-risiko wabak yang lain pada masa akan datang. Kita minta jauhkan. Adakah kerajaan akan mempertimbangkan fakta bahawa sehingga 2018, ekonomi digital kita menyumbang sebanyak 18.5 peratus kepada KDNK? Ini satu angka yang besar.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengesyorkan untuk kerajaan memberi tumpuan pengeluaran fiskal kepada dua perkara utama iaitu sistem perlindungan sosial yang lebih kukuh dan perbelanjaan langsung awam serta pembangunan. Menurut data Bank Dunia 2020, Malaysia hanya belanja satu peratus daripada KDNK untuk bantuan sosial. Sistem perlindungan sosial yang lebih kukuh, bermakna menangani pengangguran, mengukuhkan program pengekalan kerja, termasuk melanjutkan subsidi upah sehingga hujung 2020 dan pemberian bantuan tunai yang lebih luas, terselaras dan mengakar umbi.

Zakat umpamanya pada pendapat saya, masih belum dimanfaatkan sebaiknya untuk rakyat yang memerlukan. Manakala, perbelanjaan langsung dan pelaburan ialah dengan meningkatkan prasarana perubatan dan kesihatan. Peralatan, sumber manusia, kerja-kerja awam, pendidikan maya, termasuk prasarana digital dan pakej pemulihan untuk sektor-sektor yang paling terkesan seperti pelancongan.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin beralih kepada perkara kedua yang saya bahaskan pada petang ini iaitu berkenaan dengan demokrasi. Malaysia mengamalkan demokrasi berparlimen, Raja berperlembagaan. Satu kriteria penting dalam mengamalkan sistem ini ialah falsafah pembahagian kuasa ataupun *separation of powers*, dengan izin. Ia menggabungkan cabang *executive*, *legislative* dan *judiciary* sebagai merealisasikan doktrin semak dan imbang. Saya yakin semua Ahli-ahli Dewan faham dan malah, masyarakat di luar pun sangat mengerti tentang perkara ini.

Akan tetapi selain daripada tiga cabang kuasa ini, wujud satu lagi cabang kekuatan demokrasi yang sering diabaikan. Malah pada pendapat saya, dipermainkan iaitu kekuatan kuasa rakyat. Selain semak dan imbang yang berlaku dalam Parlimen dan jawatankuasa-jawatankuasa, rakyat juga menjadi agen semak dan imbang yang sangat berkesan.

■1440

Malangnya demokrasi serta doktrin semak dan imbang ini telah diabaikan sewaktu negara sedang dalam kemelut wabak COVID-19. Seperti yang ditekankan oleh blok Pakatan Harapan, kita tidak mempertikaikan keputusan Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dalam pelantikan Perdana Menteri. Kita tidak mempertikaikan proses yang mengikut lunas undang-undang.

Akan tetapi, yang menjadi isu ialah etika di mana rakyat telah melaksanakan tanggungjawab, merealisasikan mandat mereka melalui pilihan raya tetapi akhirnya politikus di atas berbuat sesuka hati mengambil mudah mandat yang diberikan. Ia bukan pengkhianatan kepada mata parti sahaja tetapi lebih malang ialah pengkhianatan pada kaca mata rakyat. Perbuatan tidak beretika malah menggadaikan prinsip...

Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh [Pasir Puteh]: Minta laluan.

Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang]: Maaf, tidak banyak masa.

Dr. Nik Muhammad Zawawi bin Haji Salleh [Pasir Puteh]: Banyak lagi masa itu.

Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang]: Perbuatan tidak beretika malah menggadaikan prinsip, maruah dan demokrasi demi wang serta kuasa ini telah menyebabkan rakyat muak dengan politik. Malahan, permainan politik ini juga telah menjadi racun yang membawa kesan yang jelas kepada rakyat kebanyakan. Sudah ada di kalangan rakyat yang mengatakan lain kali tidak payah undi lagi. Orang-orang politik dan parti politik sendiri sahajalah yang tentukan siapa hendak jadi PM, siapa hendak jadi TPM, Menteri dan wakil rakyat yang mana yang hendak dijual beli. Nilai wakil rakyat naik mencanai hingga berpujuh juta.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat, sila gulung ya, Yang Berhormat.

Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang]: Akan tetapi, nilai mandat itu seolah-olah tidak ada nilai lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat, sila gulung ya. Kurang seminit.

Tuan Syed Ibrahim bin Syed Noh [Ledang]: Baik. Saya ingin bertanya kepada Yang Amat Berhormat Pagoh dan Menteri Kewangan. Berapakah kos perbelanjaan bagi gaji dan elaun sebulan Menteri dan Timbalan Menteri yang seramai 70 orang? Berapakah pula kos perbelanjaan untuk gaji dan elaun sebulan untuk jawatan-jawatan GLC kepada Ahli-ahli Parlimen?

Apakah melompat parti satu kesalahan mengikut undang-undang? Tidak, buat waktu ini. Apakah melompat secara sukarela satu kesalahan untuk undang-undang? Tidak. Yang salah ialah apabila melompat dengan motif untuk menerima bentuk suapan yang boleh berbentuk wang, hadiah, bonus, undi, jawatan dan lain-lain. Ini boleh menjadi kesalahan di bawah Akta SPRM 2009.

Saya berpendapat satu kajian wajar dilakukan untuk menghalang perbuatan begini. Sama ada undang-undang anti lompat, sistem pilihan raya berasaskan parti atau lain-lain cara. Ini kerana saya bimbang, Tuan Yang di-Pertua, apabila rakyat sebagai cabang penting demokrasi akan hilang kepercayaan terhadap sistem demokrasi pilihan raya dan akan mempersoalkan keabsahan kerajaan dan kepimpinan negara. Ini sebenarnya yang perlu lagi dibimbangkan.

Sehubungan dengan itu, saya hendak menggulung. Sebagaimana pesanan Yang di-Pertuan Agong dalam Titahnya sebagai seorang pemimpin, kita sebagai wakil rakyat wajib menjadi teladan kepada rakyat. Ada kematangan dan berakhlak dalam politik. Berpegang kepada prinsip keadilan. Membela nasib rakyat. Mengamalkan politik bersih. Jauhkan diri daripada politik sempit agama dan perkauman.

Akhirnya, Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang menyokong petisyen kecaman ke atas rancangan- *annexation plan* oleh Israel ke atas jajahan Palestin. Juga ucapan terima kasih kepada Menteri Luar Negeri yang membuat seruan kepada semua bagi pihak kerajaan. *Insya-Allah*, petisyen itu akan saya serahkan kepada pihak Kedutaan Palestin, Kedutaan Amerika Syarikat, pertubuhan Ahli-ahli Parlimen serantau dan sedunia seperti IPU, AIPA, *League of Parliamentarians for Al Quds* dan lain-lain lagi. *Insya-Allah*, usaha ini merupakan usaha kita bersama sebagai satu suara atas nama keadilan, keamanan dan kemanusiaan sejagat.

Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sekarang saya menjemput Yang Berhormat Selangau.

2.44 ptg.

Tuan Baru Bian [Selangau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua memberi saya peluang untuk mengambil bahagian dalam perbincangan menjunjung kasih atas Titah Diraja Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong di Dewan yang mulia ini.

Terlebih dahulu saya ingin merakamkan penghargaan saya kepada semua mereka yang terlibat dalam perkhidmatan penting dalam tempoh PKP dan PKPB terutamanya kepada mereka yang berada di barisan hadapan yang pergi bekerja setiap hari berada di posisi berisiko terdedah kepada virus. Barisan hadapan yang tidak mementingkan diri inilah sebab jumlah jangkitan dan kematian di negara kita agak rendah berbanding negara-negara yang lain. Kita terhutang budi bukan sahaja kepada doktor dan jururawat tetapi juga kepada semua kakitangan sokongan di hospital dan juga pekerja yang membekalkan perkhidmatan awam semasa pelaksanaan PKP.

Ketua Pengarah Kesihatan, Dato' Seri Dr. Noor Hisham Abdullah adalah seorang tokoh yang disenangi oleh rakyat Malaysia dengan perwatakan yang tenang dan berkeyakinan dalam sidang media hariannya serta keupayaan untuk menjawab banyak soalan dari pemberita memberikan kita keyakinan bahawa orang yang bertanggungjawab memiliki semua fakta dan angka. Dato' Seri Dr. Noor Hisham telah diiktiraf oleh badan antarabangsa dalam mengendalikan krisis ini di negara kita. Bersama-sama rakyat Malaysia, saya ingin menyampaikan ucapan tahniah dan penghargaan kepada beliau.

Bagi ramai di antara kita, pengalaman yang kita lalui semasa PKP telah mengajar kita beberapa pengajaran atau membawa kesedaran yang mendalam. Salah satu kesan daripada wabak COVID-19 adalah ramai orang yang bekerja di bandar terpaksa kembali ke kampung dan rumah panjang masing-masing sementara menanti tempoh PKP ditamatkan. Kesedaran yang amat besar bagi kita di Sarawak ialah pemeliharaan hak tanah adat (NCR) Orang Asal atau Orang Asli adalah begitu berharga dan tidak ternilai. Kata pepatah kaum Orang Asal- orang Dayak mengatakan bahawa, "*Tanah itu kehidupan mereka*" terbukti menjadi kenyataan semasa tempoh PKP. Pada masa lalu, nenek moyang kita hidup bercucuk tanam di tanah mereka, memungut hasil dari hutan dan menangkap hasil dari sungai. Saya boleh mengatakan bahawa mereka boleh bertahan selama tiga bulan tanpa datang ke bandar untuk mendapatkan makanan.

Walau bagaimanapun, semasa PKP tahun ini, pusat perkhidmatan saya telah menyaksikan ribuan keluarga dari pelbagai rumah panjang yang datang untuk memohon bantuan bekalan makanan. Bolehkah kita mengatakan bahawa keadaan mereka ini kini lebih buruk daripada bapa dan datuk nenek mereka? Keadaan ini memberi isyarat kepada kita agar mengambil tindakan yang lebih padu dan menggesa pihak berkuasa untuk memberi pengiktirafan hak tanah adat kepada Orang Asli negara ini. Kerajaan negeri di seluruh negara perlu berusaha dengan lebih serius dalam mengiktiraf hak tanah NCR mereka ini kerana hak atas tanah adalah di bawah kuasa kerajaan negeri.

Walaupun hak NCR ini tidak termaktub dalam undang-undang statut negara tetapi sekiranya satu adat Orang Asli itu masih wujud dan diamalkan sejak nenek moyang mereka sampai ke hari ini, adat itu pasti diiktiraf. Prinsip ini telah dinyatakan pertama kalinya di dalam kes Adong Kuwau dan Sagong Tasi di Semenanjung dan kes Nor Anak Nyawai dan Madeli Salleh di Sarawak.

Dalam usaha melindungi hak semua Orang Asli di Malaysia, saya mencadangkan agar Kanun Tanah Negara atau *the National Land Code*, dengan izin, dipinda untuk mengiktiraf hak NCR di seluruh Malaysia supaya semua negeri sedar hak rakyat khususnya dari golongan Orang Asli terhadap sesebuah tanah tersebut.

Ibu sekolah dan klinik usang di luar bandar Sarawak. Banyak sekolah dan klinik di luar bandar Sarawak dan Sabah dibina daripada tahun 1970-an, malah ada yang dibina lebih awal. Pada masa ini, hampir semua sekolah dan klinik tersebut berada dalam keadaan yang uzur dan amat daif. Pada tahun 2016, Pengarah Pendidikan Negeri Sarawak mengatakan bahawa kebanyakan sekolah luar bandar telah dibina dengan menggunakan bahan substandard lebih 40 tahun yang lalu dan bangunan ini tidak akan bertahan lama. Saya bersetuju sepenuhnya dengan beliau selepas saya melawat beberapa buah sekolah luar bandar negeri Sarawak.

Persoalannya, berapakah lagi sekolah yang masih dalam kategori itu? Apakah rancangan kerajaan untuk sekolah-sekolah usang ini?

Semasa saya memegang jawatan Menteri Kerja Raya, saya telah memohon sebuah syarikat untuk membantu membina klinik dekat Kampung Long Sukang sebagai projek tanggungjawab sosial korporat (CSR). Saya juga sukacita memaklumkan bahawa projek ini telah disiapkan.

Masih terdapat dua lagi klinik di dalam kawasan Dewan Undangan Negeri saya Ba'kelalan yang berada dalam keadaan usang iaitu Klinik Long Semadoh dan Klinik Ba'kelalan. Perkara yang sama turut berlaku di Parlimen Selangau. Saya ingin menyoalkan adakah rancangan kerajaan bagi memperbaiki klinik-klinik ini?

Perwakilan dari Sabah dan Sarawak di Parlimen. Tuan Yang di-Pertua, banyak Ahli-ahli Yang Berhormat telah menyentuh tentang masanya tepat bagi perwakilan dari Sabah dan Sarawak harus membentuk 34 peratus kerusi Parlimen Persekutuan seperti agihan asalnya. Sebagai wakil Parlimen dari Sarawak, saya setuju dan menyokong cadangan ini kerana Sarawak sebuah negeri yang besar dan banyak kawasan parlimennya adalah lebih besar dari mana-mana negeri di Malaysia.

■1450

Misalnya, kawasan Parlimen saya sendiri Selangau, yang hampir sama luasnya dengan negeri Pahang. Namun begitu, kebanyakan kawasan ini hanya boleh dihubungi melalui jalan-jalan balak, sungai, malah trek pejalan kaki. Peningkatan wakil dari kawasan tersebut di Parlimen Persekutuan, pasti memberi kebaikan kepada masyarakat di kawasan tersebut, terbaik untuk integrasi nasional. Saya menyeru kepada semua MPs Sarawak dan Sabah dalam Kerajaan PN, untuk bersama-sama berjuang untuk memperoleh 34 peratus jumlah kerusi Parlimen bagi Sabah dan Sarawak.

Lebuhraya Pan Borneo. Kerajaan PH telah bersetuju agar Lebuhraya Pan Borneo dibina tanpa melalui negara Brunei Darussalam. Perkara ini penting agar rakyat Malaysia amnya dan Sarawak khususnya, dapat bergerak dari hujung negeri Sarawak ke hujung yang lain tanpa memerlukan pasport. Kebergantungan dengan jalan melalui Brunei terbukti membawa masalah kepada warga Malaysia semasa wabak COVID-19. Ini kerana Kerajaan Brunei telah menutup pintu sempadan mereka daripada dilalui oleh warga asing.

Tambah lagi, Kerajaan Brunei baru-baru ini telah memutuskan supaya cukai berjumlah B\$3.00 dikenakan caj kepada orang asing yang menggunakan jalan raya melalui negara Brunei. Saya ingin mengetahui sama ada Kerajaan PN masih ada niat untuk meneruskan projek pembinaan jalan yang tidak melalui Brunei yang diluluskan oleh Kerajaan PH dahulu yang disebut *Sarawak-Sabah Link Road (SSLR)* dari Long Lama ke Merapok, Lawas dan didapati sebagai keperluan yang amat mendesak dan perlu diberi keutamaan selepas pengalaman yang dipelajari daripada peristiwa COVID-19 ini.

Lebuhraya Trans-Borneo. Kerajaan PH juga telah memulakan Lebuhraya Trans-Borneo untuk menghubungkan bahagian pedalaman Sabah, Sarawak, Brunei dan Kalimantan di Indonesia yang dijangka siap pada masa 10 tahun. Bajet 2020 telah memperuntukkan sebanyak RM600 juta untuk membiayai bahagian pertama projek tersebut dari Tawau ke Simenggaris. Saya ingin mengetahui sama ada Kerajaan PN berhasrat untuk meneruskan projek ini.

Kemunculan semula LBU. Saya dimaklumkan bahawa Menteri Kerja Raya telah memohon untuk melantik Maltimur Resources Sendirian Berhad sebagai perunding pengurusan projek bagi Projek Lebuhraya Pan Borneo dan kemungkinan pertemuan telah pun diadakan. Saya difahamkan bahawa Maltimur Resources Sendirian Berhad adalah salah satu rakan kongsi dan pemegang saham utama di dalam LBU selaku bekas PDP Projek Lebuhraya Pan Borneo di mana LBU memegang sebanyak 55 peratus daripada saham projek ini.

Kerajaan PH telah menamatkan perkhidmatan LBU selaku PDP projek ini dan tindakan ini telah menjimatkan wang negara sebanyak RM2.86 bilion. Kami mendapati penglibatan LBU tidak diperlukan kerana JKR Sarawak mampu untuk menyelia projek ini. Saya memohon Yang Berhormat Menteri Kerja Raya untuk menjelaskan, mengapa beliau tidak mempunyai keyakinan terhadap JKR Sarawak untuk melaksanakan peranan dan tanggungjawab sebagai penyelia bagi Projek Lebuhraya Pan Borneo sehingga beliau ingin melantik perunding seperti Maltimur Resources Sendirian Berhad yang akan menambah kos projek ini. Saya juga ingin memohon Yang Berhormat Menteri KKR untuk memaklumkan, berapakah kos tambahan yang ditanggung oleh kerajaan selepas tindakan ini diambil?

Anak tanpa warganegara. Masalah untuk mendapatkan sijil kelahiran dan kad pengenalan masih berlaku di kawasan luar bandar di negeri Sarawak. Masih ramai anak Sarawak tidak mempunyai dokumen kerana pelbagai sebab seperti lokasi rumah mereka yang terpencil, tiada kesedaran untuk mendaftarkan anak mereka atau perkahwinan ibu-bapa yang tidak didaftarkan.

Maklumat seperti prosedur dan proses untuk mendapatkan sijil kelahiran dan kad pengenalan tidak dimaklumkan dengan jelas kepada rakyat atau disebarkan dengan berkesan. Hal ini telah membawa kepada banyak kebimbangan dan kekeliruan. Keadaan ini sangat mendukacitakan kerana walaupun masalah ini telah berlarutan untuk sekian lama, namun tiada jalan penyelesaian yang konkrit telah diambil untuk menyelesaikan masalah ini sehingga ke hari ini.

Kementerian yang bertanggungjawab diseru agar berusaha dan mengambil tindakan yang jitu dan bersepadu bagi membolehkan kanak-kanak dan belia ini diberi dokumen supaya mereka dapat menikmati hak dan keistimewaan mereka sebagai warganegara Malaysia.

Kesimpulannya, Tuan Yang di-Pertua, saya ingin membuat sedikit komen tentang kenyataan yang dibuat oleh Yang Berhormat Pasir Salak di Dewan ini mengenai Malaysia adalah Tanah Melayu. Sebagai seorang asli dari Sarawak, saya merasa sangat kecewa dengan kenyataan Yang Berhormat Pasir Salak yang memberi gambaran atau persepsi yang salah. Seolah-olahnya negara ini adalah negara untuk satu kaum sahaja. Kita semua tahu bahawa negara ini terdiri daripada pelbagai kaum.

Yang Berhormat Pasir Salak seakan-akan lupa bahawa negara ini turut merangkumi Sabah dan Sarawak. Beliau juga seakan-akan lupa dengan kaum Orang Asli di Semenanjung Malaysia yang sudah tinggal di sini berkurun lamanya. Saya di sini bukan untuk berdebat tentang siapa kumpulan asal yang mendiami tanah ini tetapi ingin menekankan kenyataan seperti ini perlu dihentikan kerana ia bukan dapat membangunkan tetapi menghancurkan persahabatan dan keharmonian masyarakat di negara ini.

Tuan Yang di-Pertua, lirik lagu Malaysia berjaya memberi satu gambaran yang tepat bagi kita mengenai negara kita ini. Antara lirik tersebut adalah "*Dari Perlis sampailah ke Sabah, kita sudah merdeka*" dan, "*Satu bangsa satu negara, Malaysia berjaya*". Mungkin Ahli Parlimen Pasir Salak sudah lupa bahawa semasa negara kita dalam krisis dahulu, Orang Asli, orang Sarawak dan orang Sabah sama-sama berjuang dan mempertaruhkan nyawa mereka demi mempertahankan negara tercinta ini.

Semasa zaman komunis dahulu, Orang Asli dan Orang Dayak dari Borneo turut serta menyertai operasi membanteras komunis. Semasa konfrontasi dengan Indonesia 1963, salah seorang bapa saudara saya dari Long Luping terkorban dalam pertempuran, demi untuk mempertahankan negara ini yang baru sahaja ditubuhkan. Dalam tahun 1969, semasa rusuhan kaum berlaku, *Sarawak Ranger* turut datang membantu bagi memastikan keadaan kembali dalam kawalan.

Rakyat Malaysia yang datang daripada latar belakang yang berbeza seperti Orang Asli, KadazanDusun, Dayak, Melayu, Cina dan India sudah terkorban demi mempertahankan negara ini. Hal ini jelas menggambarkan lirik-lirik lagu *Negaraku*, dengan izin, *our National Anthem* yang berbunyi demikian. *I quote "Negara ku tanah tumpahnya darah ku"*. Malaysia adalah rumah milik semua kaum dari Perlis ke Sabah dan Sarawak bukan untuk satu kaum sahaja.

Saya harap Yang Berhormat Pasir Salak ingat balik Titah Sultan Nazrin pada tahun 2017 yang mengatakan, *and I quote, "Rakyat Malaysia adalah dari semua bangsa, agama dan lokasi geografi yang berbeza perlu percaya tanpa ragu bahawa mereka mempunyai tempat di bawah cahaya matahari Malaysia"*. Sultan Nazrin turut bertitah bahawa slogan dan retorik atas nama bangsa dan agama dengan nada melampau perlu dihentikan dengan cepat kerana ia serupa bara api yang akan membawa kepada permusuhan dan seterusnya membawa kehancuran kepada negara ini.

Titah ucapan Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong di Dewan ini pun menekan perkara yang sama. Malangnya, ada juga ahli politik di negara ini yang langsung tidak memikirkan kesinambungan percakapannya dan memainkan sentimen ini demi kuasa.

Sebagai penutup Tuan Yang di-Pertua, saya ingin memetik Martin Luther King Junior yang mengatakan, *and I quote him, "Saya mempunyai impian bahawa keempat-empat anak kecil saya suatu hari akan hidup di sebuah negara di mana mereka tidak akan dinilai oleh warna kulit mereka tetapi perwatakan mereka"*. Saya mempunyai tiga orang anak dan seorang cucu. Impian Martin Luther King Junior adalah impian saya untuk negara ini.

Saya berdoa agar saya dapat melihat mimpi ini menjadi kenyataan. Semoga Allah memberkati Malaysia dan membawa nikmat yang lebih baik untuk semua rakyat Malaysia.

Saya ingin berdoa satu doa yang disebut dalam Al-Kitab bab 5, ayat 24, yang berbunyi demikian, *and I quote, "Tetapi biarlah keadilan bergulung-gulung seperti air dan kebenaran seperti sungai yang selalu mengalir"*.

Tuan Yang di-Pertua, biarlah keadilan dan kebenaran mengalir dari Dewan yang mulia ini ke semua pelosok di negara Malaysia yang tercinta. Saya menyokong Titah Diraja. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Terima kasih Yang Berhormat. Sekarang saya menjemput Yang Berhormat Jerai.

■1500

3.00 ptg.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.* Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya mukadimahkan ucapan Menjunjung Kasih Duli Yang Maha Mulia Yang di-Pertuan Agong dengan sepotong ayat. Surah Al-Haj, ayat 41... *[Membaca sepotong ayat Al-Quran] "Orang-orang yang diberi kuasa di muka bumi, mereka memelihara shalat, menunaikan zakat dan saling menyeru kebaikan dan mencegah kemungkaran dan kepada Allah SWT dikembalikan semua urusan"*.

Pertamanya saya ingin mengucapkan tahniah kepada semua barisan hadapan yang terlibat dengan bersungguh-sungguh bagi memerangi wabak COVID-19. Saya fokuskan perbincangan ucapan ini kepada beberapa tajuk penting. Pertamanya, isu pendidikan iaitu membaca satu proses menambah maklumat ilmu. Apakah langkah kementerian selain Program Nilam yang diadakan di sekolah-sekolah untuk menarik lebih ramai kalangan murid dan pelajar menjadi budaya hidup membaca? Apakah kekangan yang ada di perpustakaan sekolah-sekolah daripada segi bekalan buku-buku bacaan tambahan untuk merangsang minda pelajar untuk mengekalkan budaya membaca?

Seterusnya Tuan Yang di-Pertua, guru-guru ada yang dilibatkan sebagai warden asrama. Sebenarnya sedikit sebanyak pengorbanan guru dalam menjaga pelajar-pelajar berasrama sangat dihargai. Apa yang saya ingin menarik perhatian pihak Kementerian Pendidikan Malaysia bahawa dengan pengorbanan guru sebagai warden saban hari siang malam memikirkan hal-hal pelajar di asrama yang diamanahkan, adakah memadai dengan elaun sebanyak RM240 sebulan yang tidak pernah dikaji kenaikannya sekian lama apatah lagi berlaku pemetongan elaun yang lain. Apakah KPM memberi faedah tertentu bagi mengelakkan keadaan guru yang terlibat tidak selesa dan tidak tertekan dengan beban tugas yang bukan hakiki?

Seterusnya, isu dalam pendidikan juga. Di seluruh Malaysia, sekolah menengah kebangsaan agama 160 buah manakala SABK lebih 100 buah. Masalahnya dan menjadi rungutan guru yang berjawatan Guru Kanan Pendidikan Islam dan Bahasa Arab di SMKA terlalu terbeban dengan tugas. Oleh itu, saya ingin menarik perhatian Kementerian Pendidikan agar memberi semula elaun yang pernah diberikan kepada Guru Kanan Pendidikan Islam dan Bahasa Arab (Guru Kanan PIBA). Semoga dengan pemberian semula elaun kepada mereka menjadi satu rangsangan yang hebat dan mampu menghargai nikmat tersebut dengan tugas yang lebih berdedikasi.

Seterusnya Tuan Yang di-Pertua, berkenaan dengan tulisan jawi. Saya sekali lagi mengucapkan tahniah dan syabas seperti mana yang disebut oleh Yang Berhormat Parit tadi.

Datuk Dr. Hasan bin Bahrom [Tampin]: Minta laluan. Tampin, Tampin.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Sila, sila.

Datuk Dr. Hasan bin Bahrom [Tampin]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Tampin ingin bertanya kepada Yang Berhormat Jerai, apakah Yang Berhormat bersetuju untuk mengadakan guru ataupun pembantu guru untuk meringankan beban guru-guru di sekolah? Terima kasih.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Ya, masukkan dalam ucapan saya. Terima kasih. Seterusnya bagi tulisan jawi, saya mengucapkan tahniah dan syabas kepada Yang Berhormat Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama) kerana mengumumkan hari Jumaat sebagai Hari Jawi.

Saya amat berharap pihak Yang Berhormat Menteri mampu bertabahkan hati, kuat istiqamahnya dan lebih hebat daya juang untuk memperkasa dan mengukuhkan lagi tulisan jawi di persada negara kita. Walaupun ada kritikan dan perlekehan daripada pihak tertentu, namun usaha memartabatkan tulisan jawi perlu diperjuangkan agar anak bangsa kita tidak lupa sejarah tanah air ini sendiri.

Tulisan jawi seperti termaktub dalam seksyen 9, Akta Bahasa Kebangsaan, menyebut tulisan bagi bahasa kebangsaan ialah tulisan rumi dengan syarat bahawa ini tidak melarang penggunaan tulisan Melayu yang lebih dikenali dengan tulisan jawi bagi bahasa kebangsaan. Oleh sebab itu, pelajar-pelajar yang menduduki peperiksaan SPM boleh menulis jawi dalam jawapan untuk subjek Bahasa Melayu.

Tuan Yang di-Pertua, tulisan jawi juga merupakan nadi utama tulisan pengantara di negara kita suatu waktu dulu. Sejarahinya, tulisan jawi sangat sinonim dengan masyarakat berbilang kaum sehingga iklan dan papan tanda di gedung-gedung perniagaan semua kaum dapat dilihat dengan tulisan jawi. Ini menandakan bahawa tulisan jawi hanyalah sekadar tulisan yang mampu dipelajari seperti tulisan Cina dan Tamil. Pengisytiharan oleh Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Hal Ehwal Agama) amat dialu-alukan dan perlu diikuti oleh Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya.

Saya mencadangkan pihak kementerian mengisytiharkan agar semua tempat tumpuan pelancong dipasang papan tanda bertulisan jawi. Cadangan ini bertepatan dengan bentuk kaligrafi atau khat jawi yang mempunyai unsur seni yang tinggi. Maka sudah tentu mampu menggamit pelancong-pelancong bukan sahaja dari Timur Tengah, malah seluruh pelosok dunia.

Dahulu pihak Kementerian Komunikasi dan Multimedia pernah menyiarkan program berkaitan dengan tulis dan baca jawi. Saya juga ingin mengucapkan tahniah dan syabas kepada kerajaan-kerajaan negeri yang meletakkan syarat utama pengiklanan dengan disertakan tulisan jawi. Kepekaan kerajaan negeri terhadap pemartabatan tulisan jawi sebagai satu momentum agar generasi baharu akan meneruskan kesinambungan warisan negara. Saya berharap tulisan jawi bukan tulisan yang menakutkan sesiapa tetapi sebagai satu bentuk tulisan yang mengharmonikan negara, malah mampu menjadikan kayu ukur semangat patriotik negara.

Dalam kesempatan ini juga, dalam usaha memperkasakan tulisan jawi, apabila j-QAF tidak dapat diteruskan ke sekolah menengah, hingga saat ini tulisan jawi masih diperakukan keberadaannya dalam mata pelajaran Pendidikan Islam. Diteruskan lagi dengan diuji kemampuan menulis jawi dalam PT3 dan Sijil Pelajaran Malaysia. Saya ingin mohon penjelasan Yang Berhormat Menteri Pendidikan, adakah pihak panel yang dilantik oleh KPM dalam menggubal Kurikulum Standard Sekolah Menengah (KSSM) sejak 2017 mengekalkan tulisan jawi dalam PT3 dan SPM selaras dengan menjadikan kurikulum kebangsaan lebih holistik dan relevan selaras juga dengan keperluan abad 21.

Saya juga ingin mengucapkan tahniah kepada pihak Dewan Bahasa dan Pustaka kerana berjaya menerbitkan buku rujukan tulisan jawi sebagai rujukan jawi yang standard iaitu buku Pedoman Jawi. Saya difahamkan cetakan pertama telah habis di pasaran dan sekarang menunggu cetakan yang kedua. Ini membuktikan peranan DBP bagi memartabatkan tulisan jawi sentiasa mendapat tempat utama untuk rujukan generasi hari ini. Semoga dengan munculnya buku Pedoman Jawi ini, hendaknya pemakaian dan penggunaan tulisan jawi yang standard dapat diguna pakai untuk negeri-negeri di seluruh Malaysia. Untuk makluman semua, di KPM juga penggunaan jawi berasaskan panduan yang diterbitkan oleh Dewan Bahasa dan Pustaka.

Tuan Yang di-Pertua, seterusnya bila timbul isu liputan internet yang banyak dibincangkan dalam Dewan yang mulia ini, saya ingin membangkitkan isu tersebut yang sangat lemah terutama di kawasan luar bandar. Apabila wabak COVID-19 melanda, seluruh negara berada di bawah perintah PKP, internetlah menjadi satu-satunya medium komunikasi yang amat diperlukan ketika PKP ini bagi meneruskan tugas bekerja, belajar, berniaga, bermesyuarat bahkan berhubung dengan ahli keluarga yang terpisah jauh.

Ketika masyarakat di bandar rancak menyebut internet 5G, IR 4.0, *big data* tetapi kami yang di kawasan kampung pedalaman, bagaimana pula nasibnya. Liputan internet di luar bandar masih jauh ketinggalan sedang tahap keperluan penggunaannya sama sahaja bagi pelajar di bandar dan di luar bandar yang kini perlu melalui proses pendidikan secara digital di alam maya. Jika berlaku kelembapan capaian internet yang tidak berkesudahan ini, saya percaya Tuan Yang di-Pertua sudah pasti kita tidak akan mampu merapatkan jurang pendidikan yang sama di antara bandar dengan luar bandar.

Justeru saya menggesa Menteri Komunikasi dan Multimedia menyatakan apakah pelan penyelesaian jangka panjang ataupun jangka pendek terhadap permasalahan ini. Adakah peruntukan PENJANA turut merangkumi usaha meningkatkan liputan dan capaian internet selaju yang boleh?

Seterusnya, dalam isu modal insan. Tuan Yang di-Pertua, penagihan dadah yang melibatkan belia pada dua tahun lepas, tahun 2018 berjumlah 85,575 orang.

■1510

Majoriti mereka ini umurnya antara 19 hingga 39 tahun. Persoalan saya Tuan Yang di-Pertua ialah apakah gejala penagihan dadah melibatkan belia ini tidak ada program pencegahan pemulihan yang betul-betul berkesan di peringkat kementerian-kementerian terlibat? Umpamanya agensi pemulihan di bawah KDN. Sejauh manakah belia-belia yang dipulihkan mampu sembuh dan menjalani kehidupan yang seperti biasa?

Agensi di bawah Hal Ehwal Agama Jabatan Perdana Menteri, apakah ada modul yang melibatkan pemulihan belia berasaskan konsep kerohanian? Saya mencadangkan satu modul alternatif berasaskan modul kerohanian dan saya percaya...

Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman [Muar]: Yang Berhormat.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Perwujudan modul khusus di peringkat kebangsaan mampu untuk mengubah angka penagihan dadah yang kian meningkat dari tahun ke setahun. Selain itu juga, dalam membentuk insan berjati diri sebagai warganegara yang baik, jauh daripada perkara yang membawa kerugian kepada negara kita. Seterusnya, isu pengilang-pengilang padi bumiputera.

Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman [Muar]: Yang Berhormat.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Ya?

Tuan Syed Saddiq bin Syed Abdul Rahman [Muar]: Mohon mencelah? Majoriti penagih dadah atau mereka yang dihukum datang daripada golongan anak muda bangsa kita juga. Adakah Yang Berhormat bersetuju dengan jalan penyelesaian baharu di mana kita tidak cepat menghukum tetapi untuk kita menyalahkan isu penagihan dadah dan menggunakan alternatif baharu iaitu fokus kepada pemulihan.

Supaya jika anak muda itu pernah melakukan kesilapan dahulu, mereka tidak dihukum selama-lamanya apabila mereka ada rekod jenayah, tidak dapat kerja, stigma yang begitu jelas kekal pada 20, 30 tahun selepas dilakukan kesilapan tersebut. Adakah Yang Berhormat bersetuju daripada kita mengguna taktik untuk menghukum, kita guna taktik pemulihan iaitu dengan menyalahkan isu penagihan dadah? Terima kasih.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Ya, masukkan ke dalam ucapan saya, terima kasih dan saya memang setuju. Kita memberi peluang berkali-kali kepada generasi muda untuk meneruskan kehidupan mereka kerana mereka cukup berpotensi untuk memberi khidmat yang terbaik kepada negara kita *insya-Allah*.

Seterusnya isu pengilang padi bumiputera. Di seluruh negara, terdapat lebih 203 pengusaha kilang padi bumiputera. Kini hanya boleh di bilang dengan jari di seluruh negara yang beroperasi. Persoalan saya ialah kenapakah keadaan sebegini berlaku dan adakah kerana dominasi BERNAS yang tidak mampu mengambil tanggungjawab sosial sehingga banyak syarikat pengilang bumiputera terperangkap dengan tuntutan keberhutangan serius hingga membawa kepada kebangkrutan atau pemberhentian terus kilang padi tersebut.

Seterusnya, isu Tabung Haji Tuan Yang di-Pertua. Isu Tabung Haji ini sangat hangat diperkatakan oleh rakyat khususnya umat Islam. Wujud pandangan yang berbeza antara Perikatan Nasional dan Pakatan Harapan dalam bab ini, dalam soal ini. Saya juga merujuk jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri Hal Ehwal Agama di JPM untuk menilai semula kewajaran penjualan aset milik Tabung Haji Plantations yang membabitkan ladang seluas 77 ribu hektar.

Selaras dengan usaha menjaga amanah dan melindungi kepentingan pendeposit serta aset Tabung Haji dan umat Islam di negara ini. Saya bersependapat dengan rakan-rakan pembahas *backbencher* Perikatan Nasional bahawa betapa pentingnya pihak kerajaan menubuhkan Suruhanjaya Siasatan Diraja (RCI) untuk menyelesaikan kemelut dan bualan rakyat yang sememangnya ingin tahu apakah sebenarnya berlaku dalam Tabung Haji? Selain itu, selain penubuhan RCI, saya juga bersependapat dengan Yang Berhormat Rompin agar tindakan...

Tuan Nik Nazmi bin Nik Ahmad [Setiawangsa]: Minta laluan.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Ya, silakan.

Tuan Nik Nazmi bin Nik Ahmad [Setiawangsa]: Setiawangsa, terima kasih Yang Berhormat.

Setiawangsa ingin bertanya kepada Yang Berhormat, apakah pandangan Yang Berhormat terhadap amalan perakaunan yang tidak standard yang dipakai dalam penilaian aset Tabung Haji yang menimbulkan masalah ketika kira-kira hibah dan juga dalam isu penjualan aset seperti Tabung Haji Plantations dan sebagainya kerana aset-aset ini bermasalah dan Tabung Haji memerlukan pelupusan aset ini untuk pergerakan depan?

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Boleh saya tambah sedikit lagi? Terima kasih- Yang Berhormat Arau, tengok apa Yang Berhormat Arau?... *[Disampuk]* Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Saya ingin minta penjelasan tentang isu yang melibatkan penjualan aset Tabung Haji Plantations. Saya ingin menjelaskan di sini- Yang Berhormat Arau duduklah, orang hendak celah dia berdiri pasal apa? *[Ketawa]* Saya ingin jelaskan di sini bahawa...

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Masa saya tak cukup.

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Sat, saya hendak minta penjelasanlah, kalau boleh masukkan sekali. Apakah penjualan itu Yang Berhormat sedar bahawa ia bukan sebab menjual tetapi kerana hutang yang ditinggalkan oleh- sebelum ini daripada kami yang mewarisinya. Jadi maknanya kita kena ingat tahun 2015 Yang Berhormat...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Jadi saya minta Yang Berhormat jawab masa penubuhan RCI nanti.

Beberapa Ahli: *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Tabung Haji Plantations telah pun...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Yang Berhormat jawab masa tubuh RCI nanti.

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Tanah ladang...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Parit Buntar, soalan, soalan... *[Dewan riuh]*

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Estet Tabung Haji. Maknanya pada waktu itu pun telah berlaku...

Beberapa Ahli: *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Yang Berhormat Parit Buntar, saya...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ini bukan masa ini, saya minta...

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Jadi, saya ingin minta penjelasan.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya minta bekas Yang Berhormat Menteri...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Soalan Yang Berhormat.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Dipanggil dalam perbicaraan nanti.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Apa pun Tuan Yang di-Pertua, saya minta RCI...

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Supaya sebelum membuat apa-apa kenyataan...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Parit Buntar.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Ditubuhkan RCI menyiasat semua dana...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Parit Buntar.

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Supaya biarkan benda itu, saya...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Parit Buntar.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Sebelum RCI ditubuhkan...

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Saya amat bersetuju RCI...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Parit Buntar.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Kita minta supaya... *[Perkataan kurang jelas]* Pergantungan...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Parit Buntar sila...

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Pergantungan pengurusan tertinggi.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya minta...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Tidak boleh, Yang Berhormat Parit Buntar.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya...

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Agar kita dapat menyiasat dengan telus tanpa gangguan.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Yang Berhormat Jerai.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Minta penjelasan sedikit ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Ya, Yang Berhormat.

Dato' Haji Salim Sharif [Jempol]: Gantung penjualan, sebelum RCI...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat...

Dato' Haji Salim Sharif [Jempol]: Gantung penjualan...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Ya, Yang Berhormat.

Dato' Haji Salim Sharif [Jempol]: Terus buat RCI... *[Perkataan kurang jelas]*

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua, isu peraturan...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Terdapat aset Tabung Haji...

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Jadi Yang Berhormat Arau boleh duduk bukan... *[Pembesar suara dimatikan] [Dewan riuh]*

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sekejap.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua.

Beberapa Ahli: *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Nanti dahulu. Yang Berhormat kejap, tidak boleh. Yang Berhormat Jerai silakan. Yang Berhormat hendak jawab atau Yang Berhormat hendak sambung perbahasan, sekejap?... *[Dewan riuh]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Penjelasan.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Okey.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Penjelasan Yang Berhormat.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sila.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Iaitu perabot Tabung Haji...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jerai masa pun sudah tamat.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Yang dibeli... *[Pembesar suara dimatikan]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Arau, tidak boleh Yang Berhormat Arau. Duduk Yang Berhormat Arau.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Arau, tolong Yang Berhormat Arau.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara] [Dewan riuh]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Ini masalah, semua tidak ikut peraturan mesyuarat, macam mana ini Yang Berhormat Arau?

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Tidak boleh Yang Berhormat Arau. Yang Berhormat Jerai tidak bagi, tidak boleh Yang Berhormat Arau... *[Dewan riuh]*

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: *[Bangun]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jerai, sila duduk Yang Berhormat Jerai, sudah habis masa. Terima kasih, sekarang saya...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya minta penjelasan.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: *[Ketawa]* Macam mana ini, gangguan banyak sangat Tuan Yang di-Pertua?

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order.*

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Saya tidak dapat habiskan ini.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order.*

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order.*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sekarang saya jemput...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order.*

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Peraturan.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: *[Perkataan kurang jelas]* ...Yang Berhormat Padang Serai sebut, "macam Israel." Saya hendak jawab ini.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Peraturan.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order.*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Tidak boleh.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *Point of order* Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat-Yang Berhormat semua... *[Pembesar suara dimatikan]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order.*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat semua. Yang Berhormat, saya betul-betul berdoa dan berharap Yang Berhormat semua fahamlah Peraturan Mesyuarat 35 dengan 37, okey? Saya tahu 35 dengan 37 dipakai, 37 Yang Berhormat semua pakai peraturan iaitu Yang Berhormat hendak minta penjelasan. Penjelasan ikut prosedur...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Minta kebenaran pembahas. Pembahas tidak bagi, Yang Berhormat semua *hijack*. Tadi *last* saya bagi Yang Berhormat Parit Buntar, Yang Berhormat Parit Buntar cakap tanya soalan. Saya tanya Yang Berhormat Jerai, Yang Berhormat Jerai kata dia tak hendak, dia hendak sambung perbahasan.

Tuan Sabri bin Azit [Jerai]: Kalau boleh tambah bagi lima minit lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Tidak boleh Yang Berhormat. Itu saya kata siapa terlepas masa, saya minta maaf.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Jadi...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Selepas itu Yang Berhormat Arau, tidak boleh Yang Berhormat.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order*.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order*.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order*.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Satu-satu Yang Berhormat. Yang Berhormat Arau, saya sudah buat keputusan.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Terhadap isu Yang Berhormat Parit Buntar dengan Yang Berhormat Jerai. Sekarang, sebelum *point of order* Yang Berhormat, saya kena tanya Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Oleh sebab tadi Yang Berhormat Jelutong dia dahulu, sekejap Yang Berhormat. Apa dia Yang Berhormat Jelutong?

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua, kelmarin ketika saya bangun membangkitkan isu *point of order* dan membangkitkan satu perkara Tuan Yang di-Pertua tidak membenarkan saya untuk mencelah dan Tuan Yang di-Pertua telah pun memberi *countdown* macam *referee* dalam satu perlawanan gusti, *five, four, three, two, one*, minta saya duduk. Saya menghormati Tuan Yang di-Pertua dan telah duduk. Pada hari ini, saya perhatikan ketika Yang Berhormat Arau bangun...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ini *point of order* berapa ini?

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Saya belum habis lagi Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ini *point of order* berapa?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sekejap Yang Berhormat Arau.

Beberapa Ahli: *[Berucap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ya tetapi *point of order* berapa? Kita bercakap kena ada peraturan Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Hari ini...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sekejap.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ini *point of order* berapa?...
[Dewan riuh]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat semua... *[Pembesar suara dimatikan]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ini *point of order* berapa?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat semua...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ini *point of order* berapa?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat semua, apa pun Yang Berhormat cakap *point of order*, yang lebih penting 35. Kalau tidak saya baca 35, 35 biar saya jemput. Sekarang Yang Berhormat Jelutong, *to the point* Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Pada hari ini, saya kepada semua, Tuan Yang di-Pertua saya lihat pada hari ini- Tuan Yang di-Pertua, saya minta maaf, telah membenarkan Yang Berhormat Arau terus bangun dan mencelah ketika Yang Berhormat Parit Buntar mengajukan soalan. Ketika diberi peluang untuk mencelah dalam perbahasan Yang Berhormat Jerai tadi.

So, saya minta supaya Yang Berhormat dengan segala hormatnya bertindak adil. Kalau peraturan tersebut diamalkan terhadap saya maklumlah saya ini Ahli Pembangkang. Saya minta supaya Tuan Yang di-Pertua juga bertindak begitu, bertindak adil terhadap yang Arau. Tidak membenarkan beliau untuk mencelah tanpa memberi apa-apa alasan terus bangun dan cakap.

■1520

Jadi, saya minta kalau boleh Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua tolonglah adil kepada semua yang hadir di Dewan semasa persidangan. Itu permintaan saya. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Terima kasih Yang Berhormat Jelutong, tetapi saya hendak jawablah, keputusan saya semalam adalah muktamad. Semalam lain, hari ini lain. Saya pakai Peraturan Mesyuarat 43, saya sudah buat keputusan muktamad.

Sekarang Yang Berhormat Arau. *Point of order* yang mana Yang Berhormat?

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: P.M. 36(12)

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang mana?

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: P.M. 36(12).

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Iaitu?

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Iaitu kenyataan yang dikeluarkan oleh Yang Berhormat Parit Buntar tadi mengelirukan Dewan. Padahal sebenarnya dia sendiri tandatangan satu surat yang menyebut tentang kebenaran penjualan perabot dengan harga RM10 ribu pada hal perabot ini dibeli dengan harga RM22 juta daripada hotel-hotel Tabung Haji...

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Mana ada saya yang mencelah boleh mengelirukan Dewan. Saya minta penjelasan...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Tidak perlu jawab sekarang. Bagi saya, dia telah mengelirukan Dewan. Dengan ini, kita akan jawab dalam masa...

Datuk Seri Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Ini Yang Berhormat Arau cukup pelik betul dia ini... *[Pembesar suara dimatikan]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sekejap. Macam inilah, Yang Berhormat Arau. Kalau Yang Berhormat Arau merasakan sesiapa di dalam Dewan ini yang melanggar Jawatankuasa Hak dan Kebebasan ataupun telah mengelirukan Dewan- saya pakai peraturan yang ada, Yang Berhormat Arau- Yang Berhormat Arau boleh bawa di bawah P.M. 36(12) itu yang kalau kita baca secara penuhnya menyatakan; "*Mana-mana Ahli yang mengeluarkan kenyataan mengelirukan Dewan adalah disifatkan menghina Majlis dan Ahli boleh dirujuk kepada Jawatankuasa Hak dan Kebebasan bagi kesalahan itu*". Jadi, terpulanglah kepada Yang Berhormat.

Sekarang ini saya jemput Yang Berhormat Batu Sapi.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya patuh arahan Tuan Yang di-Pertua.

Datuk Seri Dr Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya patuh arahan Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Terima kasih Yang Berhormat.

Datuk Seri Dr Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Tuan Yang di-Pertua, saya hendak jelaskan saya...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat tidak payah, Yang Berhormat.

Datuk Seri Dr Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat, sekarang ini, Yang Berhormat, kita hendak selesaikan perbincangan. Isu-isu Yang Berhormat tidak berpuas hati bukan dalam perbincangan boleh gunakan forum di luar. Saya hendak jemput Yang Berhormat Batu Sapi, ada? Silakan Yang Berhormat, 15 minit.

3.22 ptg.

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua atas peluang yang diberikan ke Batu Sapi untuk membahaskan Usul Menjunjung Kasih Titah Diraja, Ke Bawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang diPertuan Agong.

Tuan Yang di-Pertua, bagi pihak warga Batu Sapi, saya mengucapkan jutaan terima kasih dan penghargaan kepada para pejuang barisan hadapan kita dalam memerangi wabak COVID-19. *You are our heroes, and you are our heroines... [Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua, diwujudkan pada Pilihanraya Umum 2004, Batu Sapi merupakan salah satu daripada 25 Kerusi Parlimen di negeri Sabah yang mempunyai dua Kerusi Dewan Undangan Negeri iaitu Sekong dan juga Karamunting. Ia mempunyai lebih kurang 33 buah kawasan perkampungan yang tidak termasuk 11 perkampungan yang terletak di tujuh buah pulau.

Dari Kampung Bukar sampailah Kampung Pulau Shanghai, Batu Sapi mempunyai daya tarikannya yang tersendiri terutamanya batu dengan tiga kaki menyerupai seekor sapi. Ia dijadikan simbolik yang membawa identiti tulen Parlimen Batu Sapi yang telah diwartakan sebagai tapak warisan.

Tuan Yang di-Pertua, antara perkara-perkara yang menjadi masalah besar ialah kekurangan pembinaan rumah mampu milik kepada penduduk di Batu Sapi. Ini secara terus telah mengakibatkan masalah perumahan yang terdapat di Kampung Bahagia, Kampung Gas, Kampung Sundang, Kampung Istimewa, Kampung Cenderamata, Kampung Lupak Meluas, Kampung Gelam-Kombo dan banyak lagi kampung yang saya tidak dapat sebut satu persatu.

Selain daripada itu, masalah terbesar yang rakyat Batu Sapi hadapi hari ini ialah masalah yang paling asas sekali, Tuan Yang di-Pertua, iaitu bekalan elektrik dan air bersih yang saban tahun menghantui kehidupan penduduk-penduduk di kampung. Bukan sahaja di Kampung Bambangan tetapi juga di Kampung Bakau yang kini dikenali sebagai Kampung Bongaya Baru, Kampung Sundang Laut dan juga Kampung Batu Sapi dan banyak lagi.

Bertahun-tahun rejim Barisan Nasional memerintah negeri Sabah, namun masalah rakyat tersebut tidak dapat diselesaikan oleh Kerajaan Barisan Nasional terdahulu. Indah khabar daripada rupa, Tuan Yang di-Pertua. Di Kampung Bambangan misalnya, saya lihat paip-paip besar sudah siap disambung serta dengan tangki-tangki berwarna biru dengan logo 1Malaysia, tetapi malangnya tidak ada air sampai di kawasan itu.

Selain daripada itu, kesemua 11 buah perkampungan yang terdapat di tujuh buah pulau yang saya sebutkan tadi iaitu Kampung Api-api/Trongliman, Kampung Asam-Asam Manis, Kampung Baru, Kampung Jerman, Kampung Pulau Shanghai, Kampung Simagun, Kampung Simurah, Kampung Pulau Sirabut, Kampung Terusan Baru, Kampung Tronglit dan juga Kampung Upak di mana penduduk-penduduk kampung di sini tidak mempunyai pilihan lain selain daripada air hujan dan air perigi sebagai sumber air utama untuk mereka minum dan mandi.

Ini membuktikan bahawa Barisan Nasional Sabah telah gagal dalam menyelesaikan masalah bekalan asas kepada rakyat di Batu Sapi.

Masalah-masalah berkaitan pembinaan serta penambah baik sekolah, jalan raya dan juga jambatan kayu, penubuhan dewan serba guna dan infrastruktur berkenaan juga wujud di Kampung Tabah Baru, Teck Hing Long, Kampung Melayu, Kampung Siguntur, Kampung Bokara, Kampung Karamunting, Kampung Shing Kee-Tanah Merah dan juga di PPR Batu Sapi, PPR Lintas Sibuga, Flat MPS, Taman Mawar, Taman Sri Bandar Leila dan juga Bandar Ramai-Ramai yang telah berhadapan banyak isu sejak berpuluh-puluh tahun yang lalu. Sehubungan dengan itu, saya minta Yang Berhormat Menteri Pembangunan Luar Bandar dan juga kementerian berkenaan untuk memberi perhatian kepada isu-isu tersebut.

Berkenaan dengan bekalan elektrik, Tuan Yang di-Pertua, banyak perkampungan yang saya sebutkan tadi di Batu Sapi belum ada diwartakan sepenuhnya dan ramai penduduk berhadapan dengan kepayahan untuk mendapatkan bekalan elektrik yang disambung secara terus ke rumah mereka. Berpuluh-puluh tahun sudah penduduk di Kampung Bakau yang telah pun dikenali sebagai Kampung Bongaya Baru, Kampung Sundang Laut dan Kampung Batu Sapi mendapatkan bekalan elektrik melalui *Independent Power Distributor* di bawah Suruhanjaya Tenaga dan juga Sabah Electricity Sdn. Bhd. (SESB).

IPD yang telah dilantik terdahulu mengalami masalah kewangan di mana hutang telah pun meningkat sampai berjuta-juta dan telah menyebabkan bekalan elektrik diberhentikan dan kutipan pembayaran elektrik diambil oleh pejabat wakil rakyat terdahulu. Apabila kerajaan negeri pimpinan Warisan ditubuhkan pada bulan Mei tahun 2018, pengutipan bil elektrik telah dilakukan oleh Pejabat Dewan Undangan Negeri Sabah dan juga Pejabat Ahli Parlimen Batu Sapi sehinggalah satu IPD baharu yang dilantik oleh Suruhanjaya Tenaga pada kurang lebih bulan Ogos tahun lalu. Walau bagaimanapun, pelantikan IPD ini yang dikenali sebagai Village Support Services Sdn Bhd ini tidak disambut baik oleh penduduk dan ini menyebabkan pihak IPD ini tidak dapat meneruskan kerja mereka.

Permintaan orang kampung ialah mereka ingin melakukan pembayaran terus kepada pihak SESB dan mereka minta pihak SESB memasang *standardized electricity meter* seperti di semua perumahan yang ada. Akan tetapi, pihak SESB tidak dapat membuat demikian dengan alasan bahawa kedua-dua kampung tersebut pada masa itu belum lagi diwartakan sebagai satu perkampungan.

Maka, pada tahun lalu- sebelum itu, saya telah pun mengadakan beberapa perbincangan dengan MESTECC, pada masa itu, Suruhanjaya Tenaga (ST), SESB dan juga pejabat saya di mana persetujuan agar pihak suruhanjaya pada masa itu memasang *Pay-As-You-Used Meter*, dengan izin, selain daripada *standardized electricity meter* dalam kampung tersebut. Jadi, dengan itu, saya ingin tahu kesudahan perkara ini daripada pihak Suruhanjaya Tenaga dan juga Kementerian Tenaga dan Sumber Asli yang telah mengambil alih MESTECC.

Isu pemotongan bekalan elektrik di kedua-dua kampung ini telah menarik perhatian umum dan telah mendapat liputan begitu meluas sekali di media sosial, Tuan Yang di-Pertua, di mana anak muda kita termasuk juga seorang anak muda yang berasal daripada Kampung Bongaya Baru yang menuntut di London, UK telah berhubung dengan saya dalam perkara ini. Jadi, kalaulah, Tuan Yang di-Pertua, di Kuala Lumpur tidak ada bekalan selama 10 minit sahaja, sudah tentu warga Kuala Lumpur akan mengamuk. Apalagi orang kampung di kawasan saya yang mengalami ketiadaan bekalan elektrik selama dua minggu.

■1530

Jadi dengan itu, saya harap pihak Suruhanjaya Tenaga dapat mengambil maklum mengenai perkara ini. Selain daripada itu, saya juga memaklumkan di sini bahawa Kampung Bongaya Baru telah pun diwartakan oleh Kerajaan Negeri Sabah yang dipimpin oleh Yang Berhormat Semporna.

Tahniah kepada Kerajaan Negeri Sabah di mana bukan sahaja dalam tempoh 22 bulan sahaja tetapi Kerajaan Warisan Sabah telah berjaya dalam usaha iniewartakan Kampung Bongaya sebagai satu perkampungan.

Saya difahamkan juga ada lagi kampung-kampung bukan sahaja di Batu Sapi tetapi daerah lain akan diwartakan.

Dengan itu Tuan Yang di-Pertua, kebakaran di perkampungan Batu Sapi sering berlaku dan saya telah pun mohon kepada pihak Kementerian Perumahan untuk membina stesen bomba di Batu Sapi dan sejak dua tahun dahulu lagi pihak KPKT belum lagi memberikan maklumat. Saya minta Yang Berhormat Menteri memberikan perkembangan terkini terhadap status pembangunan tersebut.

Mengenai teknologi alatan tangkapan ikan untuk nelayan. Tidak dinafikan nasib para nelayan laut semakin malang berikutan Perintah Kawalan Pergerakan pada 18 Mac. Kekurangan alatan-alatan untuk menangkap ikan yang mempunyai teknologi terkini merupakan antara penyebab terjejasnya tangkapan ikan oleh para nelayan di Batu Sapi.

Selain daripada itu, ketiadaan jeti yang sesuai di kawasan perairan Batu Sapi untuk para nelayan dari kawasan pulau-pulau di Batu Sapi menunggu hasil tangkapan ikan mereka. Dengan terlantiknya Yang Berhormat Beluran sebagai Menteri Pertanian dan Industri Asas Tani, saya minta perhatian Yang Berhormat Menteri untuk menyediakan peruntukan khas kepada para nelayan di Parlimen Batu Sapi untuk mereka mendapatkan kelengkapan-kelengkapan seperti enjin bot dan juga pukut tunda untuk membolehkan mereka melakukan lebih banyak jumlah tangkapan laut.

Saya juga berharap pihak Yang Berhormat Menteri dari Sabah ini dapat mencari formula terbaik bagi memudahkan para nelayan untuk mendapatkan lesen untuk turun ke laut. Lebih-lebih lagi lesen yang dikeluarkan oleh Jabatan Perikanan Malaysia. Saya difahamkan Tuan Yang di-Pertua, terdapat sejumlah 13 jenis lesen yang perlu dipohon hanya untuk nelayan keluar ke laut untuk menangkap ikan.

Bantuan PRIHATIN yang telah diumumkan oleh Kerajaan Perikatan Nasional ini Tuan Yang di-Pertua, saya dapat lihat bahawa di Parlimen Batu Sapi khususnya, di Sabah amnya, masih ramai lagi yang mengadu kepada saya berkenaan dengan sistem pemberian Bantuan Prihatin Nasional yang tidak sistematik.

Mengikut syarat, ramai orang yang layak menerima BPN sebanyak RM1,600 bagi isi rumah yang berpendapatan RM4,000 dan ke bawah namun ada yang mengeluh pendapatan suami isteri tidak sampai RM3,000 tetapi apabila periksa dalam sistem atas talian status permohonan mereka tidak lulus.

Datuk Mohamad bin Alamin [Kimanis]: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Batu Sapi boleh bagi peluang?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Batu Sapi minta lulus.

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Minta maaf Yang Berhormat Kimanis.

Datuk Mohamad bin Alamin [Kimanis]: Sedikit sahaja. Kita kawan *bah*, kawan. Boleh?

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Nampak manis tetapi tidak- saya tahu kawan tetapi memandangkan saya ada tiga minit setengah sahaja dan saya ada isu-isu yang lain. Saya kena bawalah isu ini. Amat penting. Jadi bagi saya Tuan Yang di-Pertua, saya di sini juga hendak membangkitkan isu ini. Bukan satu Tuan Yang di-Pertua, bukan dua tetapi sebanyak 46 pertuduhan yang melibatkan bekas Ketua Menteri Sabah telah digugurkan begitu sahaja tanpa sebarang justifikasi yang rasional daripada pihak Jabatan Peguam Negara.

Saya menuntut dengan tegas agar Pejabat Peguam Negara sekali lagi menjelaskan secara terbuka dengan sebab-sebab yang berasas dan fakta mengapa kes rasuah dan pengubahan wang haram ADUN Sungai Sibuga ini digugurkan tanpa sebarang pendakwaan bersambung. Hanya selepas menerima affidavit sokongan daripada bekas Peguam Negara Ghani Patail empat hari sebelum pendengaran kes pada 9 hari bulan Jun 2020.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Penjelasan. Penjelasan Yang Berhormat. Adakah Yang Berhormat hendak maksudkan...

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Yang Berhormat Arau tidak payahlah. Yang Berhormat Arau tunggu sekejap. Jadi, saya sebenarnya...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Arau, duduk Yang Berhormat Arau.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Yang Berhormat hendak masukkan kes banglo semua kah? Banglo dengan terowong mahu masuk sekali kah?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Batu Sapi tidak bagi Yang Berhormat Arau.

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Tuan Yang di-Pertua, saya telah menerima jawapan lisan kepada soalan saya dan pihak pendakwa telah pun menjawab bahawa alasan-alasan yang diberikan antara yang lain ialah saksi utama bagi pihak pendakwaan sudah meninggal dunia... *[Disampuk]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Tidak Yang Berhormat. Yang Berhormat, adakah Yang Berhormat hendak masukkan kes terowong dan kes banglo? Adakah Yang Berhormat hendak masukkan kes itu?

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Mengalami masalah kesihatan yang serius atau tidak lagi berada di Malaysia. Saksi tidak dapat dikesan. Jadi persoalan saya kepada kerajaan, siapakah saksi yang telah meninggal dunia? Siapakah saksi yang mengalami masalah kesihatan yang serius atau tidak lagi berada di Malaysia. Hidup atau mati saksi itu atau hilang atau tidak berada di negara ini, rakyat perlu tahu siapakah saksi itu dan apakah bukti-bukti saksi tersebut telah mati dan mengalami masalah kesihatan yang serius.

Tuan Yang di-Pertua, sejak Kerajaan Perikatan Nasional, GPS menjadi Kerajaan Persekutuan pada bulan Mac yang lalu... *[Disampuk]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Yang Berhormat penjelasan. Yang Berhormat, minta penjelasan. Dahulu Yang Berhormat jadi Menteri, soalan saya tidak dijawab.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Arau, Yang Berhormat Arau. Yang Berhormat Batu Sapi tidak bagi Yang Berhormat. Tidak boleh, tidak boleh Yang Berhormat Arau.

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Tunggulah saya habis. Tunggulah saya jawab.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Semasa Yang Berhormat Batu Sapi jadi menteri, dia tidak menjawab soalan saya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Arau, Yang Berhormat tidak boleh paksa dia menjawab. Peraturan Mesyuarat bawah Perkara 37 tidak boleh Yang Berhormat Arau, duduk Yang Berhormat Arau. Yang Berhormat Arau, Yang Berhormat Arau...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Peraturan Mesyuarat. Yang Berhormat semasa jadi menteri tidak jawab soalan saya. Yang Berhormat perlu bertanggungjawab. Saya akan tanya kenapa Yang Berhormat... *[Pembesar suara dimatikan]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Tidak mengapalah, Yang Berhormat Arau dan Yang Berhormat Batu Sapi pergi minumlah selepas ini.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: ...sebab Yang Berhormat...

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Saya bukan bertaraf menteri lagi. Nanti you tanya Menteri lah.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat... *[Pembesar suara dimatikan]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Batu Sapi, sila gulung ya.

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Ya, okey saya ulung.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Terima kasih.

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Jadi sejak Kerajaan Perikatan Nasional... *[Disampuk]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Tuan Yang di-Pertua, saya bukan ganas sangat. Janganlah ini.

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: ...Menjadi Kerajaan Persekutuan, *last*. Pada bulan Mac yang lalu bukan sahaja penyakit wabak COVID-19 berleluasa tetapi penyakit lompat parti juga menjadi norma baharu dalam era PN, GPS ini.

Pemimpin-pemimpin daripada puak pemerintah sanggup membelanjakan jutaan Ringgit demi memujuk wakil-wakil rakyat dari blok seteru untuk menyertai mereka membentuk kerajaan haram tanpa mandat rakyat yang sah.

Jadi di negeri Sabah Tuan Yang di-Pertua, ramai Ahli Dewan Undangan Negeri telah pun membuat laporan dan salah seorangnya telah pun mengatakan dalam laporan itu bahawa terlibat ejen-ejen yang dikatakan anak kepada bekas Ahli Parlimen Kimanis.

Jadi, di sini saya ingin menegaskan kepada pihak polis dan juga SPRM untuk mengambil tindakan seterusnya terhadap perkara itu.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Apakah Yang Berhormat hendak suruh tindakan diambil untuk kes terowong dengan kes banglo?

Datuk Liew Vui Keong [Batu Sapi]: Dengan itu, saya akhikan satu pantun kepada Yang Berhormat Arau di sini dan juga kepada ejen-ejen yang cuba membeli Ahli-ahli Yang Berhormat daripada parti Warisan.

*Negeri Sabah negeri yang nyaman;
Kerajaan teguh pemimpinnya setia;
Parti Warisan kami pertahankan;
Demi maruah negeri Sabah tercinta.*

Sekian ucapan saya. Saya mohon menyokong Titah Diraja Tuanku Yang di-Pertuan Agong. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Terima kasih. Sekarang saya jemput Yang Berhormat Tenom. Yang Berhormat Tenom... *[Disampuk]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Tuan Yang di-Pertua, *point of order* kes semalam 36(12).

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: *Point of order* yang mana Yang Berhormat Arau?

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of Order* 36(12).

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Berkenaan dengan?

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Fasal kes yang dibawa oleh Yang Berhormat Padang Serai semalam.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Padang Serai?

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ya, Yang Berhormat Padang Serai. Sebab kes ini melibatkan 36(9)C yang melibatkan kes...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat, sekarang bukan Yang Berhormat Padang Serai Yang Berhormat. Yang Berhormat, tidak boleh Yang Berhormat.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Tidak, saya minta...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat, tidak boleh. Dia *standing order* Yang Berhormat apabila yang tengah bahas Perkara 37 hanya apabila pembahas itu tengah bahas dan Yang Berhormat bangun sebab Yang Berhormat hendak tegur ataupun tanya tentang Peraturan Mesyuarat ataupun Yang Berhormat tegur sebab Yang Berhormat hendak minta penjelasan.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ya, saya minta penjelasan kementerian daripada Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Penjelasan kepada saya, penjelasan. Yang Berhormat... *[Disampuk]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ya, semalam Yang Berhormat...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat, Yang Berhormat masukkan usul persendirianlah kalau Yang Berhormat hendak penjelasan.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Tuan Yang di-Pertua bagi saya cakap sedikit Yang Berhormat. Semalam...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat, tidak boleh Yang Berhormat. Yang Berhormat, jangan macam ini.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Perkara 36(12) Peraturan Mesyuarat...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Untuk apa?

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Untuk Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Mana Yang Berhormat boleh guna peraturan mesyuarat atas saya.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ya, sebab ini supaya Tuan Yang di-Pertua keluarkan peraturan kepada Yang Berhormat Padang Serai kerana telah mengeluarkan perkataan yang mengelirukan iaitu dia tuduh Kerajaan Negeri Kedah bertaraf Kerajaan Israel, malah lebih teruk daripada Israel.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat, ini Yang Berhormat... *[Disampuk]*

Tuan Karupaiya a/l Mutusami [Padang Serai]: Saya tidak pernah cakap Kerajaan Israel. Baca, baca fakta. Baca fakta!

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat, Yang Berhormat, tolong Yang Berhormat ...

Tuan Karupaiya a/l Mutusami [Padang Serai]: Saya tidak pernah cakap Kerajaan Israel. Baca fakta, baca fakta.

■1540

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Tak boleh. Yang Berhormat duduk Yang Berhormat. Siapa lagi, yang mana Yang Berhormat Jelutong?

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]* Tuan Yang di-Pertua, tadi pagi tadi berkenaan dengan isu COVID-19 dan keselamatan Ahli-ahli yang hadir dalam Dewan.

Yang Berhormat Menteri Pertahanan, Dato' Sri Ismail Sabri bin Yaakob juga ada di sini. Berkenaan dengan kesihatan, SOP- SOP tiap-tiap hari Yang Berhormat Bera telah memberi peringatan dan nasihat. Pagi tadi ada Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Dewan yang mulia ini telah pun hadir di perkarangan mahkamah tanpa memakai *mask* dan gambar-gambar itu telah tular dalam laman sosial. Di antaranya adalah Yang Berhormat Baling dan beliau telah kembali ke Dewan ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong.

Datuk Seri Panglima Abdul Azeez bin Abdul Rahim [Baling]: Eh, saya pakai *mask* lah. Saya pakai *mask*, jangan hendak menipu. Jangan hendak menipu Dewan. Saya pakai *mask*.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *I'm just asking you. I'm just asking you whether... saya hendak tanya sama ada SOP itu harus dipatuhi. That's all I'm asking.*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong. Yang Berhormat bawa pada Tuan Yang di-Pertua ya, sebab sekarang ini kita dalam perbincangan.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ya.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Akan tetapi ini melibatkan kesihatan, keselamatan kami semua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Bawa kepada Tuan Yang di-Pertua. Tuan Yang di-Pertua boleh bawa ke Ketua Pengarah. Sekarang ini saya dalam forum perbincangan.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: No, Yang Berhormat Baling telah hadir ke sana tanpa memakai *face mask*.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *And he is here. Isn't it important to look after our health?... [Dewan riuh]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Saya Yang Berhormat, saya tidak dapat beri *guidance* sekarang sebab Yang Berhormat tanya tentang Peraturan Mesyuarat. Saya hendak tanya Peraturan Mesyuarat yang mana.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Yang mana? Peraturan Mesyuarat yang mana?

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *No*, ini adalah Peraturan yang telah diberikan berkenaan dengan...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong hendak bawa Peraturan Mesyuarat bawah mana Yang Berhormat?

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Wabak COVID-19. Nasihat SOP yang diberikan oleh Yang Berhormat Menteri.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Okey, di bawah Peraturan mana Yang Berhormat Jelutong cakap ini?

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Peraturan yang mana? Kalau *lawyer* pun tidak tahu undang-undang, rosak sekarang ni.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: SOP yang diberikan kepada kami.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: *Ya right*, Yang Berhormat Jelutong tunjuk saya Yang Berhormat, peraturan yang mana?

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: SOP berkenaan kesihatan.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Yang Berhormat Beruas hendak tolong di bahagian ini Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sekejap. Yang Berhormat Jelutong, kita ini dalam mesyuarat. So, jadi sekarang Peraturan Mesyuarat mana Yang Berhormat Jelutong, yang mana Yang Berhormat rujuk untuk Yang Berhormat berdiri ni Yang Berhormat kata Peraturan Mesyuarat 37.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Boleh saya tolong?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sekejap. Biar Yang Berhormat Jelutong dulu dengan saya, Yang Berhormat Beruas.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Ini kerana keputusan...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Beruas, Yang Berhormat pula bekas Tuan Yang di-Pertua Negeri, biarlah satu persatu.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Saya hendak tolong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Hendak tolong nanti bila saya minta tolonglah, ini saya tak mintak.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *No*, Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Apa dia Yang Berhormat Jelutong?

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *Can I answer you now?*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Ya, silakan.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Ya.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Ini bukan sahaja melibatkan Peraturan Dewan, akan tetapi nasihat yang diberikan terhadap semua Ahli Dewan berkenaan SOP.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong, itu saya tanya Yang Berhormat.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Kalau kita hadir di luar, kita hadir...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong, macam ni lah Yang Berhormat.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Kalau Yang Berhormat Jelutong, saya tanya Yang Berhormat peraturan mana Yang Berhormat berdiri, saya tanya peraturan mana. *Can you enlighten me* Yang Berhormat Jelutong? Peraturan mana Ahli Yang Berhormat? Oleh sebab kita ini ada perbahasan, banyak lagi pembahas.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya boleh tolong dia menyatakan peraturan yang mana.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: No.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya boleh tolong dia.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: No.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Tidak boleh Yang Berhormat Arau. Saya bercakap dengan Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: No, Tuan Yang di-Pertua...

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya hendak tolong dia. Sebab dia *lawyer* yang tak faham undang-undang. Saya boleh tolong dia.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong, peraturan mana Yang Berhormat?

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Peraturan yang telah diberikan kepada semua Ahli Dewan menurut SOP untuk kita lawan COVID-19.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Saya tanya dalam Dewan ini. Peraturan mesyuarat ini dalam Dewan, bukan luar Dewan. Dalam Dewan.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *It need not neccesarily be here* Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Ia tak ada dalam ini?... *[Menunjukkan buku Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat]*

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Ini adalah melibatkan nyawa, keselamatan kami semua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong, Yang Berhormat bererti Yang Berhormat. Kalau Yang Berhormat berdiri untuk 37...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Ya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Berkenaan dengan perbahasan. Sekarang Yang Berhormat Jelutong bercakap, tentang?

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua, kalau begitu. Kalau kita ikut peraturan ini, kita diminta duduk di belakang. Ini adalah untuk kita mengamalkan SOP COVID-19.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *No, why we are asked to sit at the back?*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Tuan Yang di-Pertua... *[Dewan riuh]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Kalau kita ikut SOP ini...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong, saya...

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Macam ini lah Yang Berhormat Jelutong, kalau Yang Berhormat tanya tentang- sekejap.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua, maafkan saya Tuan Yang di-Pertua. *Can I address you* Tuan Yang di-Pertua?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong, macam ini Yang Berhormat. Saya mempengerusikan mesyuarat.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Saya tahu.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Saya tanya dalam prosedur Peraturan Mesyuarat, Yang Berhormat Jelutong kata tak ada. Yang Berhormat sebut tentang SOP.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: ...Baiklah, kita menggunakan peraturan untuk tempat-tempat untuk yang dikhaskan untuk duduk, Peraturan Mesyuarat 2. Yang Berhormat Baling telah datang kembali, duduk di situ di mana beliau didedahkan kepada kami. Pagi tadi beliau telah hadir di perkarangan Mahkamah Jalan Duta, tidak memakai *mask*.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Macam ni lah Yang Berhormat Jelutong. Saya hendak jawab senang sahaja.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Sila. Silakan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Kalau Yang Berhormat Jelutong hendak rujuk kepada kedudukan, itu yang dibuat oleh Tuan Yang di-Pertua. Kalau Yang Berhormat Jelutong hendak tanya tentang sesiapa yang keluar masuk Dewan yang menjaga adalah Bentara dan juga sekuriti di luar Dewan. Itu tertakluk, sekejap Yang Berhormat Jelutong.. tertakluk pada Ketua Pengarah Parlimen di luar daripada Dewan.

Jadi kalau Yang Berhormat Jelutong ada isu tentang siapa-siapa di dalam Dewan Yang Berhormat Jelutong rasa tidak rasa sesuai, Yang Berhormat Jelutong bawa kepada Ketua Pengarah di luar Dewan. Saya mempengerusikan mesyuarat sekarang Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Saya risau akan keselamatan Yang Berhormat sendiri.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Saya ucapkan ribuan terima kasih Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: *I even worry about your health and your safety.*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Tidak apa Yang Berhormat Jelutong. Yang Berhormat Jelutong bawa kepada Ketua Pengarah di luar.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Adakah Tuan Yang di-Pertua membenarkan Yang Berhormat Baling untuk terus masuk?

Tuan Abdul Latiff bin Abdul Rahman [Kuala Krai]: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, tidak payah layanlah.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong, tolong Yang Berhormat Jelutong. Saya hendak sambung perbincangan.

Tuan Abdul Latiff bin Abdul Rahman [Kuala Krai]: Tidak payah layan, tidak payah layan. Buang masa sahaja.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Sekarang saya jemput Yang Berhormat Tenom.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Tuan Yang di-Pertua, *this is SOP of COVID-19.*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Jelutong, keputusan saya Peraturan Mesyuarat 43. Muktamad. Saya tidak hendak pakai peraturan mesyuarat 44. Sila duduk, Yang Berhormat Tenom.

Tuan Sanisvara Nethaji Rayer a/l Rajaji [Jelutong]: Saya risau akan keselamatan kami semua, tentang Tuan Yang di-Pertua juga.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Tenom. Silakan Yang Berhormat Tenom, silakan.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua layan Yang Berhormat Jelutong tentang SOP dan Peraturan COVID-19. Saya bawa Peraturan Mesyuarat Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua pun tidak layan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Arau. Yang Berhormat keputusan saya muktamad.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua lebih suka Yang Berhormat Jelutong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Saya buat keputusan Yang Berhormat Tenom yang akan berbahas.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Akan tetapi saya bawa Peraturan Mesyuarat untuk dibahaskan namun dilayan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Yang Berhormat Arau, duduk! Yang Berhormat Arau duduk Yang Berhormat, Yang Berhormat duduk.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Double standard* ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Sri Azalina Othman Said]: Silakan Yang Berhormat Tenom.

3.47 ptg.

Puan Noorita binti Sual [Tenom]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan Salam sejahtera Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kerana memberi saya ruang dalam membahaskan Titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong pada 18 Mei 2020 yang lalu.

Sebelum melanjutkan perbahasan saya juga ingin mengambil kesempatan ini untuk merakamkan jutaan terima kasih kepada petugas barisan hadapan negara terutamanya perkhidmatan kesihatan, Polis Diraja Malaysia, Angkatan Tentera Malaysia, Agensi Pengurusan Bencana Negara, Angkatan Pertahanan Awam, Jabatan Bomba, Jabatan Sukarelawan dan semua agensi serta NGO yang terlibat yang berkorban masa dan tenaga, bertungkus-lumus dan penuh berdedikasi dalam memastikan rakyat dan negara kita kekal menang dalam menghadapi serangan wabak COVID-19.

Terima kasih dan tahniah juga saya ucapkan kepada petugas barisan hadapan di daerah Tenom khususnya, kerana mengekalkan daerah Tenom sebagai daerah bebas COVID-19 atau *green zone* dan diharap ia akan berkekalan.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin membawa perhatian kepada Dewan yang mulia ini dan Yang Berhormat Menteri yang terlibat dalam beberapa isu yang saya ingin bawakan dalam perbahasan saya pada hari ini yang juga berkait dengan Titah Duli Yang Maha Mulia pada bulan Mei yang lalu. Pertama, kesan ekonomi akibat COVID-19 kepada negara kita. Kita tahu dan kita dimaklumkan unjuran pengangguran seperti yang dimaklumkan oleh Jabatan Perangkaan di mana dianggarkan meningkat 35 hingga 55 peratus dengan anggaran menghampiri dua juta rakyat Malaysia akan kehilangan pekerjaan menjelang bulan Oktober 2020 sekiranya keadaan tidak bertambah baik.

Angka ini sangat menggerunkan. Jadi saya di sini ingin menyokong saranan Yang Berhormat Bagan dan beberapa Ahli-ahli Yang Berhormat lain agar moratorium pembayaran semula pinjaman bank yang berakhir pada bulan September 2020 ini akan dilanjutkan selama enam bulan lagi, walaupun Yang Berhormat Menteri Kewangan telah memberi jawapan bahawa tidak ada lanjutan. Namun saya mohon agar kementerian melihat semula keputusan tersebut dan membuat pertimbangan.

Tuan Yang di-Pertua, saya datang ke Dewan menaiki *Grab* dan minggu lalu sahaja ada dua orang pemandu *Grab* yang mengadu dengan saya tentang ketakutan dan ketidaksediaan mereka tentang pembayaran semula pinjaman bank sekitar bulan Oktober ini. Keadaan ini kita sangat fahami, kerana banyak sektor yang terjejas terutamanya yang melibatkan sektor pelancongan, pengangkutan, perkhidmatan dan makanan yang masih belum pulih sepenuhnya. Mereka kongsi dengan saya pendapatan mereka baru pulih 50 hingga 60 peratus.

Jadi, kita boleh nampak kesan kepada mereka ini sekiranya keadaan masih tidak bertambah baik setelah bulan September ini berakhir. Jadi saya harap Kementerian Kewangan sekali lagi memberi pertimbangan terhadap perkara ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin membangkitkan di dalam Dewan ini berkenaan dengan isu perlunya penggubalan undang-undang anti lompat parti. Saya juga tahu dan maklum bahawa jawapan yang sama dari kerajaan dahulu dan sekarang adalah sama berkenaan dengan isu ini yang mana kita tidak mempunyai penyelesaian kerana terikat dengan keputusan Mahkamah Persekutuan pada tahun 1992 dalam kes Dewan Undangan Negeri Kelantan melawan Nordin Salleh.

■1550

Walau bagaimanapun Tuan Yang di-Pertua, sebagai orang baru dalam politik saya ingin turut memberi pandangan kepada Dewan yang mulia ini akan keperluan untuk kita sebagai Ahli-ahli Parlimen menggubal Undang-undang Anti Lompat Parti ini. Saya kira apa yang berlaku di negara kita apabila sebahagian daripada kita wakil rakyat memilih untuk mengkhianati mandat yang telah diberikan rakyat, ia adalah suatu perbuatan yang tidak bermoral yang tidak sepatutnya berlaku.

Saya tidak bersetuju dan tidak nampak alasan menggubal Undang-undang Anti Lompat Parti itu sebagai bertentangan dengan hak kebebasan untuk berpersatuan tetapi apa yang pasti akibat kegagalan daripada kita Ahli-ahli Parlimen daripada dahulu untuk menggubal Undang-undang Anti Lompat Parti itu menyebabkan kita sebagai ahli politik di negara kita tidak dihormati. Tanyalah kepada kebanyakan rakyat di luar sana, apa pendapat mereka tentang ahli politik Malaysia. Jawapan mereka hampir sama, semua pentingkan diri.

Tuan Yang di-Pertua, walaupun saya menerima baik pendapat yang diutarakan oleh Yang Berhormat Padang Rengas semasa perbahasan beliau bahawa jikalau sekiranya susah bagi kita untuk menggubal Perlembagaan di atas sebab undi keperluan dua pertiga 2/3 daripada Ahli Dewan Rakyat maka kita mungkin boleh meminda Akta Kesalahan Pilihan Raya dengan memasukkan lompat parti ini sebagai salah satu kesalahan pilihan raya. Namun ia masih boleh dipersoalkan sekiranya perkara dalam Perlembagaan itu sendiri tidak digubal.

Jadi, saya membangkitkan perkara ini hari ini dengan hanya satu tujuan bukan untuk mengungkit perkara hal-hal yang sudah berlaku tetapi untuk menjamin masa depan negara dan generasi akan datang dan menjaga keluhuran kerajaan demokrasi berparlimen dan raja berperlembagaan di negara kita ini.

Seterusnya Tuan Yang di-Pertua, berkenaan dengan isu pembatalan jemputan menghadiri Majlis Hari Guru Peringkat Negeri Sabah di atas Ketua Menteri Sabah sehari sebelum berlangsungnya acara perasmian tersebut. Bukan sahaja Ketua Menteri Sabah malahan Menteri Belia dan Sukan Negeri Sabah juga turut dilarang memasuki kawasan sekolah dan terpaksa mengadakan program memberi bantuan cecair pembasmi kuman hampir di luar pagar sekolah.

Soalnya adakah ini tindakan yang diambil oleh pihak sekolah itu sendiri atau adanya arahan daripada Kementerian. Perkara ini tidak sepatutnya berlaku, Tuan Yang di-Pertua kenapa Kerajaan Perikatan Nasional ini berpolitik sehingga sanggup memperkotak-katikan hak dan kebajikan pelajar-pelajar sekolah. Kita semua tahu bahawa kekurangan yang dihadapi sekolah-sekolah terutamanya sekolah-sekolah di Sabah dan Sarawak. Takkanlah kita wakil rakyat walaupun pembangkang tidak dibenarkan memasuki kawasan sekolah. Bukannya kita hendak berkempen pun.

Jadi saya ingin bertanya apa rasionalnya Kementerian Pendidikan menghalang dan meniadakan hak wakil rakyat yang telah dipilih secara demokrasi untuk memasuki kawasan sekolah. Apa akan jadi sekiranya ada isu sekolah yang memerlukan tindakan daripada Kerajaan Negeri dan Kerajaan Negeri juga tidak memberi kerjasama kepada Kementerian Pendidikan Persekutuan. Adakah hanya kerana perbezaan politik kita sanggup membiarkan kebajikan pelajar dan sekolah kita. Siapa yang menang dalam hal ini? Saya rasa tidak ada tetapi yang rugi adalah pelajar dan sekolah.

Jadi saya ingin bertanya kepada menteri berkenaan apa sebenarnya yang berlaku dan saya juga ingin bertanya kepada Kementerian Pendidikan, setakat ini berapakah peruntukan yang telah disalurkan kepada pihak Kementerian, kepada sekolah-sekolah khususnya di Sabah bagi pembelian cecair pembasmi kuman, *mask* dan alat pengimbas suhu memandangkan masih terdapat pihak pengurusan sekolah yang membuat permohonan dana pembelian alat-alat tersebut kepada Ahli-ahli Yang Berhormat termasuk di kawasan saya.

Seterusnya Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menyentuh isu-isu kawasan saya. Pertama berkenaan dengan pertanian. Saya pernah suarakan isu ini semasa lawatan Menteri Pertanian Kerajaan Pakatan Harapan membuat lawatan ke Daerah Tenom pada tahun lalu iaitu berkenaan dengan keperluan pembinaan kilang memproses dan *packaging* untuk hasil-hasil pertanian, buah-buahan dan sayuran yang dihasilkan oleh petani-petani di kawasan saya.

Perkara ini perlu ada dan disegerakan kerana saya boleh lihat kesannya apabila semua pergerakan dan sistem pengangkutan dihentikan semasa PKP, banyak hasil pertanian, sayur dan buah-buahan terbuang begitu sahaja walaupun ada usaha dari kami sebagai wakil rakyat untuk membantu pengusaha dan petani seperti membeli dan mengagihkan hasil-hasil tersebut kepada rakyat yang memerlukan tetapi ia bukanlah suatu penyelesaian kepada masalah ini.

Untuk pengetahuan Dewan yang mulia ini, di Tenom kita ada agensi yang membantu seperti FAMA dan Peladang namun ianya tidak mencukupi dan ada kelemahan. Contohnya... [*Rakaman suara kurang jelas*] FAMA di kawasan- Tenom, ada rungutan daripada petani yang FAMA ini tidak menerima buah pisang mereka kerana ketidakseragaman saiz buah pisang itu sendiri dan ada juga yang merungut tentang pembayaran pisang mereka ia bukan dilakukan secara *cash on delivery*, ada yang hutang. Jadi, ini pun sebenarnya menyusahkan pengusaha dan petani-petani di Tenom. Akhirnya mereka kembali menjual hasil mereka kepada peraih atau orang tengah sehingga menyebabkan harga ikut suka orang tengah.

Jadi pertanyaan saya kepada Menteri Pertanian yang baru, yang juga berasal dari Sabah, apakah cadangan dan langkah-langkah yang telah diambil oleh kementerian untuk mengatasi masalah ini.

Saya juga ingin bertanya sama ada cadangan saya kepada Menteri Pertanian yang lalu untuk membina mini kilang memproses dan *packaging* sayur-sayur, buah-buahan yang akan diuruskan oleh Persatuan Peladang masih diteruskan? Apakah usaha-usaha yang diambil oleh pihak Kementerian Pertanian Persekutuan untuk membantu merealisasikan *blueprint* Kementerian Pertanian Negeri Sabah dalam usahanya menaik taraf infra-infra pertanian khususnya untuk membantu memasarkan hasil-hasil pertanian di Negeri Sabah.

Tuan Yang di-Pertua, berkenaan dengan Kompleks Sukan Daerah Tenom yang banyak kali saya suarakan di dalam Dewan ini. Saya dimaklumkan pada awalnya projek ini akan dimulakan pada April 2020 dan siap Oktober 2021, namun saya dimaklumkan kemudiannya bahawa kementerian telah menjadualkan semula tarikh tender yang baru kerana terdapat beberapa pindaan yang perlu dibuat oleh perunding. Jadi apakah status terkini projek Kompleks Sukan Daerah Tenom? Saya mohon jawapan daripada Kementerian Belia dan Sukan.

Saya juga ingin bertanyakan kepada Kementerian Pembangunan Luar Bandar berkenaan dengan Projek Penaiktarafan Loji Air Senagang. Mengikut jawapan daripada kementerian bertarikh 4 Disember 2019, projek ini diteruskan dan dijangka akan ditender pada Disember 2020 dan dijangka siap pada 2022. Saya mohon agar kementerian mengambil berat tentang permasalahan air bersih di Daerah Tenom yang sudah bertahun lama. Contohnya air loji air- Kemabong dan juga Loji Air Kampung Bahagia yang tidak dinaik taraf sehingga menyebabkan banyak kawasan dan kampung di Daerah Tenom mengalami masalah 'biskut *chipsmore*' sekejap ada, sekejap tiada, sekejap ada air, sekejap tiada air.

Seterusnya saya juga ingin bertanya kepada Kementerian Pembangunan Luar Bandar tentang status projek Jalan Raya Ulu Temani. Yang ini Tuan Yang di-Pertua, ceritanya agak menarik kerana projek ini sudah diluluskan oleh Kementerian Kewangan melalui tender terbuka dan telah pada 6 Februari 2020 melalui saranan daripada Kementerian Pembangunan Luar Bandar sendiri memilih daripada hampir 200 syarikat yang memasuki tender, satu syarikat yang pada hemah kementerian mematuhi segala kriteria yang diperlukan.

Namun apa yang berlaku, pada 14 Mei 2020, baru tiga bulan kerajaan baru ini memegang, *viral* pula Menteri 'KPLB-PN' atas memo KSU-KPLB dengan tulisan jawi dengan maksud, Datuk KSU dicadang ditender semula, runding terus atau tender terhad. Terima kasih.

Pertanyaan pertama saya, apa status projek ini? Apakah ia masih diteruskan? Jika ya bila projek ini akan dilaksanakan dan adakah ianya masih diberikan kepada kontraktor yang telah dipilih oleh kerajaan lalu melalui tender terbuka?

Sekiranya projek diteruskan namun diberikan kepada kontraktor baru apakah alasan munasabah terhadap perkara tersebut?

Untuk pengetahuan Dewan yang mulia ini, projek Jalan Raya Ulu Temani dahulu pun ditender terhad dengan harga RM178 juta pada zaman Kerajaan UMNO-BN dan selepas dibuat penilaian semula dan dibuat secara tender terbuka oleh Kerajaan Pakatan Harapan kosnya telah dikurangkan menjadi RM154 juta, penjimatan hampir RM30 juta.

Jadi, adakah dengan tender terhad ini lebih banyak lagi kewangan negara akan dapat dijimatkan dan sekiranya projek ini tidak diteruskan, orang Tenom khususnya lebih 5,000 orang penduduk yang tinggal di sepanjang jalan raya *gravel* ini yang telah lama diabaikan oleh pihak kerajaan terdahulu menuntut jawapan daripada Kementerian Pembangunan Luar Bandar, kenapa ianya tidak dapat diteruskan.

Akhir sekali saya ingin tanya apa status laporan SPRM yang dibuat oleh Pemuda PH Sabah tentang perkara ini pada 13 Jun 2020?

Seterusnya saya juga ingin bertanya kepada Kementerian Kewangan sama ada RM50 juta seperti mana yang telah diumumkan dalam pembentangan Belanjawan Tahun 2020 pada Oktober tahun lalu bagi menaik taraf landasan kereta api di kawasan George Line antara Stesen Halogilat ke Stesen Tenom telah disalurkan kepada Jabatan Kereta Api Negeri Sabah.

*[Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon] **mempengerusikan Mesyuarat]***

■1600

Adakah Kerajaan Perikatan Nasional bercadang untuk menambah belanjawan tersebut memandangkan peruntukan sebanyak RM50 juta itu sebenarnya masih tidak mencukupi? Di mana saya difahamkan JKNS memerlukan peruntukan tambahan untuk penggantian landas kayu kepada landas konkrit daripada Stesen Beaufort ke Stesen Halogilat dan projek menaik taraf stesen rel kereta api dari Tenom Lama ke Stesen Tenom dengan jarak 1.8 kilometer. Saya mohon pencerahan untuk perkara ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Yang Berhormat, sila rumuskan. Tinggal seminit lagi, Yang Berhormat.

Puan Noorita binti Sual [Tenom]: Akhir sekali, saya ingin bertanya kepada Kementerian Pembangunan Luar Bandar, apa status terkini projek menaik taraf Jalan Tuman Talik, Tenom sejauh lapan kilometer dan projek naik taraf Jalan Kemabong-Rundum sepanjang 28.5 kilometer?

Sebagai penutup, Tuan Yang di-Pertua, saya ingin *in advance* mengucapkan selamat menyambut Hari Raya Aidiladha pada semua rakyat Malaysia, rakan-rakan, sahabat handai yang menyambut perayaan ini pada hari Khamis, 30 Julai. Semoga erti pengorbanan itu benar-benar dihayati, difahami dan diamalkan oleh rakyat Malaysia di dalam kehidupan sekalian.

Sekian, Tuan Yang di-Pertua. Tenom mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat Tenom. Seterusnya saya ingin menjemput Yang Berhormat Tangga Batu khasnya kemudian diikuti dengan Yang Berhormat Kampar. Sila Yang Berhormat Tangga Batu, 15 minit.

4.01 ptg.

Puan Rusnah binti Aluai [Tangga Batu]: *Bismillahi Rahmani Rahim. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh* dan salam sejahtera kepada Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Ahli-ahli Parlimen, rakyat Malaysia, amnya rakyat Tangga Batu. Terima kasih di atas kesempatan dan ruang yang diberikan untuk membahaskan Titah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong.

*Setelah roboh Kota Melaka;
Kitol dan Mendeliar memang dipersalahkan;
Kita bahas Titah Diraja;
Teguran Baginda jadikan pengajaran.*

Horse Trading nama permainan;
Jawatan GLC kami ditawarkan;
Kami istiqamah teruskan perjuangan;
Mandat rakyat kami pertahankan... [Tepuk]

Tahniah kepada hakim dapat membuktikan kebebasan kehakiman pada hari ini untuk kes berprofil tinggi. Diharap lebih ramai hakim yang berintegriti seperti ini dan akan mengharumkan nama negara di mata dunia.

Tuan Yang di-Pertua, 16 Ogos akan genaplah dua tahun perwujudan enam jawatankuasa pilihan pertama di Parlimen. Diikuti dengan empat lagi jawatankuasa yang menjadikan 10 jawatankuasa pilihan Parlimen. Kewujudan jawatankuasa pilihan ini merupakan salah satu agenda reformasi Parlimen di bawah janji Manifesto Pakatan Harapan untuk mewujudkan mekanisme semak dan imbang kepada badan eksekutif di Malaysia. Ini adalah usaha yang diperkenalkan oleh Yang Berhormat Tan Sri Dato' Mohd Ariff Yusof, Tuan Yang di-Pertua Dewan Rakyat yang telah diminta dikosongkan jawatannya.

Antara usaha itu ialah membenarkan Ketua Pembangkang ataupun Ahli Parlimen Pembangkang menjadi Pengerusi Jawatankuasa Kira-kira Wang Negara (PAC), menyediakan dana RM100 ribu kepada Ahli Parlimen pembangkang, mewujudkan *friendship group* dan *all parties Parliamentary Group* di Parlimen, dengan izin, mendekatkan masyarakat sivil dengan institusi Parlimen dengan menjemput mereka menghadiri program seperti *Speakers Lectures Series*, dengan izin, dan program-program pendidikan, mengkaji penubuhan Suruhanjaya Parlimen Malaysia, menaik taraf Portal Parlimen dengan melancarkan aplikasi Parlimen Malaysia *Mobile Apps*, dengan izin, di telefon pintar dan sebagainya.

Persoalannya, Yang Berhormat Menteri yang menjaga hal ehwal Parlimen, adakah usaha-usaha reformasi ini akan diteruskan?

Kedua, adakah agenda reformasi Parlimen yang bakal dilaksanakan oleh kerajaan masa ini untuk semak dan imbang? Memandangkan kerajaan ini tidak mempunyai manifesto sebagai janji yang ingin ditunaikan kepada rakyat.

Ketiga, adakah peruntukan RM100 ribu kepada Ahli Parlimen pembangkang diteruskan seperti yang dilaksanakan oleh Kerajaan Pakatan Harapan? Ini kerana ada yang menyatakan ianya ditarik semula.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin menegur mana-mana pemimpin- bukan bermakna saya yang sempurna- agar menunjukkan contoh yang baik terutamanya apabila kita mendapat kuasa. Contoh mudah yang berlaku di Tangga Batu.

Apabila kerajaan bertukar tangan, papan iklan *billboard*, dengan izin, gambar saya sebagai Ahli Parlimen Tangga Batu dengan ucapan perayaan telah dirampas dan digantikan dengan gambar Ketua Bahagian UMNO mengucapkan tahniah kepada Ketua Menteri baharu. Bukan harga papan iklan itu yang menjadi persoalannya.

Perkara yang perlu kita teliti, apakah nilai yang ingin kita tunjukkan kepada masyarakat? Apakah kita mahu tunjukkan apabila ada kuasa, kita boleh membuat apa sahaja? Apakah apabila dipasang *banner* ataupun sepanduk ucapan Selamat Hari Raya, maka ianya dipotong dan dibuang? Sedangkan semasa 22 bulan kami memerintah, tidak pernah berbuat seperti itu walaupun sepanduk mereka digantung di bawah papan iklan kami.

Seorang Ahli: Betul.

Puan Rusnah binti Aluai [Tangga Batu]: Saya memohon kepada Presiden UMNO ataupun Perikatan Nasional, sila nasihatkan ketua-ketua bahagian agar janganlah mengamalkan budaya samseng seperti itu.

Beberapa Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Puan Rusnah binti Aluai [Tangga Batu]: Kita berlawan secara dasar dan bukan berlawan secara kasar.

Seperkara lagi saya ingin tahu siapakah penyelaras Parlimen bagi Tangga Batu di pihak Perikatan Nasional yang mengambil alih peruntukan Ahli Parlimen kawasan? Rakyat perlu tahu kerana masih ramai yang memohon peruntukan projek-projek dan program dari saya dan beranggapan bahawa saya tidak mahu memberi dan menyembunyikan peruntukan. Ini mungkin disebabkan pada masa yang lepas saya mudah meluluskan peruntukan untuk kawasan.

Maka ini antaranya yang selalu mendapat peruntukan program dan mereka perlu tahu dari siapa peruntukan boleh diperolehi. Ramai yang masih tidak faham apabila menjadi pembangkang, peruntukan juga bertukar tangan.

Tuan Yang di-Pertua, pandemik virus Corona telah memberi kesan ekonomi yang teruk kepada negeri yang pendapatan ataupun hasil ekonominya bergantung kepada pelancongan seperti Melaka. Banyak hotel utama di Melaka contohnya Ramada, Emperor, Continental dan sebagainya telah ditutup. Apabila pelancongan rancak semula, pengunjung bertumpu kepada hotel-hotel tertentu. Pekerja-pekerja hotel yang ada terbeban dan terpaksa bekerja 12 jam hingga 14 jam sehari. Ada staf, dengan izin, *front desk* terpaksa membuat kerja-kerja mencuci tandas dan mengemas bilik. Adakah pekerja-pekerja ini dibayar lebih masa untuk kerja-kerja ini? Ada yang memberitahu mereka tidak dibayar seperti sepatutnya.

Tuan Yang di-Pertua, saya beralih kepada isu-isu pendidikan. Pertama, kadar ponteng sekolah. Bagi kawasan Tangga Batu, kadar ponteng sekolah bagi tahun-tahun sebelum pandemik COVID-19 adalah 10 hingga 13 peratus dan ada sekolah sehingga 18 peratus. Saya ingin tahu, apakah usaha memperbaiki keadaan ini? Seperti Program Ziarah Kasih oleh pihak sekolah, adakah ianya telah menghasilkan impak positif? Bolehkah kementerian memberikan bukti keberkesanan program tersebut semenjak ianya dilaksanakan?

Seterusnya isu kriteria kenaikan pangkat pensyarah. Semasa saya meninggalkan perkhidmatan pada tahun 2013, kriteria kenaikan pangkat pensyarah adalah berdasarkan- pertama, penyelidikan; kedua, pengajaran; ketiga, kepimpinan; dan keempat, khidmat masyarakat. Pensyarah dikatakan boleh memilih kriteria mana mereka ingin dinilai, namun akhirnya mereka akan dinilai lebih kepada penyelidikan saja.

Persoalan saya adalah adakah pemilihan kenaikan pangkat telah diperbaiki dan dilaksanakan mengikut apa yang dinyatakan? Adakah kementerian mempunyai data berapa ramai pensyarah yang dinaikkan pangkat atas kriteria penyelidikan dan dinaikkan pangkat atas kriteria yang lain? Data ini adalah untuk menunjukkan kepada pensyarah bahawa usaha-usaha mereka mendidik sahaja pelajar dan juga urusan pentadbiran selain dari membuat penyelidikan dihargai oleh kerajaan.

Tuan Yang di-Pertua, Pelan Tindakan Perpaduan Negara. Umum mengetahui isu perkauman masih menjadi isu perpaduan di negara ini malahan semakin menjadi-jadi. Jika kementerian dapat mendidik generasi muda dengan tuntas, mereka tidak mudah dipengaruhi dengan isu perkauman. Apakah Pelan Tindakan Perpaduan Negara di sekolah dijalankan dengan baik dan dikaji dari semasa ke semasa? Saya berharap Program Tatanegara yang modulnya seperti yang saya lalui pada tahun 1980 dapat diulangi dengan semangat muhibah yang tertanam semenjak itu dapat ditanam kepada anak-anak kita sekarang.

■1610

Seterusnya mengenai masalah penyalahgunaan dadah. Ini masalah yang tidak berkesudahan apabila ibu bapa ditangkap dan dimasukkan ke penjara atau pusat-pusat pemulihan, anak-anak terbiar dalam kehidupan dan pelajaran. Bagaimana keadaan anak-anak ini yang dijaga oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat apabila ibu bapa dimasukkan di pusat tahanan tersebut. Adakah kementerian mempunyai data khusus bagi kawasan Tangga Batu tentang perkembangan kanak-kanak ini sekurang-kurangnya dalam tempoh lima tahun kebelakangan.

Tuan Yang di-Pertua, saya beralih kepada masa depan doktor muda. Baru-baru ini Menteri Kesihatan menjawab bahawa doktor-doktor muda perlu menggunakan perbelanjaan sendiri untuk meningkatkan kepakaran. Dalam masa yang sama, mereka juga diikat secara kontrak. Tidakkah kementerian merasa rugi jika berlakunya, dengan izin, *brain drain* kepada doktor-doktor muda ini, apakah kesan kepada pelajar-pelajar untuk ke bidang ini kerana masa depan yang tidak terjamin setelah bertungkus-lumus belajar.

Adakah mereka akan mengalih tumpuan kepada kerjaya di bidang seni seperti menjadi penyanyi di media sosial ataupun di bidang perniagaan atas talian? Tidak bolehkah kerajaan mendirikan lebih banyak hospital untuk mewujudkan lebih banyak jawatan dan rakyat tidak perlu menunggu berjam-jam untuk mendapatkan rawatan.

Seterusnya isu bahasa kebangsaan. Parlimen menjadi contoh kepada rakyat tentang penggunaan bahasa kebangsaan. Ini perlu dibuktikan oleh Ahli-ahli Parlimen semasa sidang dan juga perbahasan di Parlimen. Taklimat-taklimat oleh agensi kerajaan di Parlimen perlu diadakan dalam bahasa kebangsaan kerana terlalu banyak dan sewenang-wenangnya dibuat dalam bahasa Inggeris.

Perkara ini sudah saya bangkitkan beberapa kali dalam perbahasan-perbahasan yang lalu. Diharapkan Menteri di Jabatan Perdana Menteri dapat memantau dan membuktikan hasil pemantauan ini.

Seterusnya anak-anak yang tiada warganegara. Pihak Kementerian Dalam Negeri diharap dapat menyelesaikan masalah ini dengan kadar segera. Simpati kita terhadap anak-anak yang menghadapi masalah ini demi masa depan mereka. Ada pelajar berjumpa saya dan pelajar ini adalah pelajar 10A dalam SPM dan ingin melanjutkan pelajaran ke luar negara dalam bidang perubatan. Namun sebagai pelajar yang tiada kewarganegaraan, permohonan mereka ditolak. Letakkan diri kita dalam keadaan anak-anak ini. Jika tidak diselesaikan, masalah ini boleh menjejaskan kesetiaan mereka kepada negara.

Seterusnya saya beralih kepada isu-isu kawasan Tangga Batu. Dari segi infrastruktur, saya berharap jalan raya dari Pekan Tangga Batu ke Klebang dapat diturap semula dan bukan ditampal-tampal menjadikan perjalanan seperti menaiki bot di lautan, berombak-ombak dan melantun-lantun. Saya percaya Pengarah JKR Negeri Melaka yang sentiasa positif dalam tindakan boleh mengusahakannya.

Kedua, usaha kami sebelum ini mengurangkan impak negatif kesan hakisan pantai di Pantai Puteri dan Pantai Kundur telah menampakkan hasil. Terima kasih kepada jabatan yang berkenaan. Namun, "*sekali air bah, sekali pasir berubah*". Masalah ini berulang disebabkan gangguan sistem ekologi penambakan laut. Saya juga berterusan menerima aduan dari penghuni Kondominium *Ocean Palm* akibat kesan penambakan laut. Kerja-kerja penambakan dijalankan hingga pada waktu malam dan hujung minggu menjadikan penduduk sangat tidak selesa. Diharap pemantauan dilakukan.

Seterusnya, saya difahamkan masalah yang saya utarakan sebelum ini seperti projek-projek kecil membaiki rumah rakyat di kalangan B40 telah mula dijalankan. Saya telah membawa isu ini di Parlimen. Terdapat 36 buah rumah yang saya luluskan untuk penambahbaikan tetapi tidak diluluskan di peringkat ICU kerana dikatakan tiada eKasih atau yang eKasih tetapi tidak tegar.

Saya mendapat maklum, rumah-rumah ini sudah mula dibaiki. Dato' SUK Melaka telah berjanji akan membawa dan meluluskan projek-projek ini dengan izin *focus group* yang mana tidak diusahakan semasa saya menjadi Ahli Parlimen kerajaan. Terima kasih kerana bertindak memperbaiki rumah-rumah penduduk yang kami perjuangkan dahulu. Tidak mengapalah pihak lain yang mendapat kredit hasil perjuangan saya dan mantan-mantan MPKK asalkan rakyat dibantu, kami bersyukur.

Seterusnya, terima kasih kepada Jabatan Pengaliran dan Sungai yang telah membuat projek penebatan banjir untuk aliran mengurangkan masalah banjir kilat di kawasan Kerubung. Tahun lalu, saya telah meluluskan RM300 ribu untuk masalah ini. Namun, diberitahu projek itu tidak dapat dilaksanakan kerana kesuntukan masa. Saya harap rakyat Krubong tidak lagi cemas apabila hujan lebat di kawasan itu. Nampaknya ia telah mendapat masa untuk melakukannya dengan segera.

Seterusnya saya juga meminta Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan meninjau Pangsapuri Langkawi di Klebang yang menghadapi masalah tekanan air rendah, selalu tiada air di waktu petang dan malam. Seterusnya, saya juga ingin mendapat penjelasan Menteri, bilakah gaji Pegawai Bomba Bantuan boleh diselaraskan? Bilakah Pegawai Bomba Bantuan dapat merasai kemudahan seperti pinjaman perumahan contohnya yang diperoleh oleh pegawai bomba sepenuh masa?

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Minta rumuskan Yang Berhormat, satu minit lagi.

Puan Rusnah binti Aluai [Tangga Batu]: Akhirnya, saya berharap Kementerian Alam Sekitar dan Air dan KPKT dapat menyelesaikan masalah pembuangan sisa pepejal di Taman Indah, Sungai Udang yang sudah lama mengganggu penduduk dengan bau yang sangat busuk. Air limpahan dari pusat ini juga mengalir masuk ke kawasan pertanian di Paya Rumput, Sungai Udang yang menjejaskan pendapatan petani secara serius. Sekian sahaja perbahasan saya. Tangga Batu menjunjung Titah Baginda Yang di-Pertuan Agong. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat Tangga Batu. Sekarang saya menjemput Yang Berhormat Kampar. Selama 15 minit.

4.16 ptg.

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Salam sejahtera kepada semua Ahli Yang Berhormat. Saya berterima kasih atas peluang untuk turut serta menjunjung kasih ke atas Titah Ucapan Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong sempena Pembukaan Parlimen Keempat Belas, Penggal Ketiga ini.

Tuan Yang di-Pertua, pada hari ini negara kita sedang menghadapi pandemik COVID-19 yang melanda negara bermula awal Februari yang lalu. Majlis Keselamatan Negara telah ditubuhkan untuk menangani pandemik wabak COVID-19 ini dan negara kita sedang dalam tahap Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan dengan izin, *Recovery Movement Control Order*. Kerajaan telah menetapkan SOP baru untuk membendung penularan ataupun peningkatan COVID-19 dan semua rakyat adalah tertakluk kepada undang-undang dan prosedur operasi standard (SOP) yang ditetapkan oleh Majlis Keselamatan Negara tersebut.

Akan tetapi terdapat isu penguatkuasaan SOP baru ini yang telah menimbulkan kekeliruan di antara kalangan peniaga-peniaga terutamanya sektor makanan ataupun kedai-kedai kopitiam kerana ketiadaan garis panduan yang jelas seperti bilangan pengunjung yang dibenarkan untuk duduk di sebuah meja.

Pada 17 Jun 2020, Yang Berhormat Menteri Kanan keselamatan telah mengumumkan bahawa sejumlah 178,083 buah restoran dan kedai makan di seluruh negara kini boleh dibenarkan menjalankan operasi masing-masing dengan tiada had bilangan orang yang boleh duduk bagi setiap meja tetapi perlu diadakan penjarakan sosial yang ditetapkan. Sebagai contoh, adakah ini bermakna untuk hanya tiga orang yang dibenarkan untuk duduk di meja berukuran tiga meter untuk mematuhi penjarakan sosial tersebut.

Selanjutnya, premis perlu menyatakan dengan jelas bilangan pelanggan-pelanggan yang dibenarkan pada satu-satu masa untuk memenuhi keperluan penjarakan sosial. Kekeliruan ini menyebabkan sebilangan pengunjung, pemilik restoran ataupun kedai kopitiam ini dikenakan kompaun atas kegagalan mematuhi SOP baru-baru ini.

Tuan Yang di-Pertua, hanya semalam gambar-gambar yang menunjukkan Yang Berhormat Menteri Pertahanan sedang makan santai di sebuah restoran tanpa sebarang penjarakan sosial yang telah ditularkan di media sosial. Gambar-gambar ini telah menimbulkan kekeliruan dan persoalan sama ada Yang Berhormat Menteri juga perlu mematuhi SOP yang telah ditetapkan walhal banyak rakyat dan pemilik sektor makanan telah dikenakan kompaun RM1,000 setiap orang kerana kegagalan mematuhi SOP tersebut.

Persoalan di sini sekarang adalah ramai rakyat bertanya, adakah sama ada kita mempunyai standard berlainan ataupun undang-undang yang berlainan untuk rakyat Malaysia dan para Menteri. Saya berharap Majlis Keselamatan Negara adalah lebih proaktif dalam memastikan pemahaman dan pematuhan SOP seperti menganjurkan taklimat-taklimat kepada operator sektor makanan, pemilik restoran dan kopitiam.

Selanjutnya Majlis Keselamatan Negara harus memperhalus SOP sedia ada yang telah ditetapkan agar tidak timbul kekeliruan ini di kalangan operator-operator sektor makanan dan kopitiam.

■1620

Tuan Yang di-Pertua, dalam hal wabak pandemik COVID-19 ia adalah tidak dapat dinafikan bahawa ia telah memberi kesan ataupun impak negatif terhadap ekonomi negara dan ramai pekerja-pekerja yang telah dan atau akan kehilangan pekerjaan mereka. Oleh itu, saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri Sumber Manusia untuk menyatakan angka pengangguran yang terkini dan apakah yang sedang dilakukan mengenai bilangan yang semakin meningkat ini.

Selanjutnya, pertikaian di antara majikan dan pekerja semestinya akan meningkat akibat impak daripada wabak pandemik COVID-19 ini. Oleh itu saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri Sumber Manusia, berapakah kes Akta Perhubungan Perusahaan 1967 telah difailkan dan telah dirujuk oleh Menteri setakat Jun 2020 ini. Adakah kementerian telah mengambil langkah-langkah persiapan untuk mengendalikan kes-kes rujukan ke Mahkamah Perusahaan agar tidak terdapat kes-kes *backlog*, dengan izin, dan kelewatan menyelesaikan kes-kes yang telah dirujuk ke Mahkamah Perusahaan ini?

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin mengambil kesempatan ini untuk bertanya Yang Berhormat Menteri Sumber Manusia sama ada Pembangunan Sumber Manusia Berhad (PSMB) akan menjual bangunan mereka di Bukit Damansara dan membeli bangunan baharu di tempat lain. Apakah rasionalnya untuk membuat demikian apabila negara kita sedang menghadapi ataupun dalam usaha menangani impak pandemik COVID-19 ini dan prestasi ekonomi negara akan menurun dalam jangka masa yang terdekat ini? Saya rasa ia bukan masa yang tepat untuk membuat keputusan seperti ini. Apakah kajian yang telah dilakukan untuk memastikan keputusan ini adalah tepat dan wajar?

Tuan Yang di-Pertua, semasa pembentangan Bajet 2020, mantan Menteri Kewangan, Yang Berhormat Bagan telah mengumumkan peruntukan sebanyak RM1.6 bilion untuk membina hospital baharu di Kampar dan juga menaik taraf serta membesarkan hospital sedia ada di Klang, Labuan dan Pusat Kardiologi Hospital Queen Elizabeth II di Sabah. Penduduk Kampar yang telah menunggu sekian lama menyambut baik pengumuman tersebut dan amat bersyukur atas kelulusan Kerajaan Pakatan Harapan untuk membina hospital baharu di Kampar kerana ia akan merupakan satu-satunya hospital kerajaan di daerah Kampar dan kawasan-kawasan sekitar.

Hospital Kerajaan Kampar yang sedia ada tidak lagi dapat menampung atau merawat jumlah pesakit yang kini semakin ramai sehingga rawatan lambat diterima. Kadang-kadang perlu tunggu lama terutamanya Unit Kecemasan. Hospital Kampar sedia ada adalah amat uzur, penuh dan pesakit sering kali perlu mendapat perkhidmatan rawatan di Hospital Ipoh yang agak jauh daripada Kampar terutamanya kes-kes kemalangan jalan raya yang melibatkan kecederaan diri.

Setelah beberapa janji Kerajaan Barisan Nasional untuk membina Hospital Kampar tersebut tidak ditunaikan, akhirnya warga Kampar akan dapat penyelesaian dengan adanya peruntukan yang diumumkan oleh Kerajaan Pakatan Harapan untuk merealisasikan hasrat penduduk Kampar untuk mendapatkan sebuah hospital kerajaan yang dapat memberi perkhidmatan rawatan kesihatan yang efisien dan wajar. Saya difahamkan, pada masa kini sebagai perancangan pembinaan hospital berkenaan, pihak Kementerian Kesihatan Malaysia sedang giat dalam proses mengenal pasti lokasi yang sesuai untuk tapak pembangunan hospital baharu Kampar tersebut. Terdapat beberapa lokasi yang sedang dipertimbangkan.

Saya bagi pihak penduduk Kampar amat berharap Kementerian Kesihatan Malaysia akan menyegerakan proses dan perancangan pembinaan hospital baharu Kampar tersebut. Saya berharap Menteri Kesihatan dapat memberitahu kepada Dewan yang mulia ini bilakah cadangan tapak hospital baharu ini dapat dimuktamadkan agar pembinaan Hospital Kampar baharu ini dapat dimulakan secepat mungkin dan tidak lagi dilengah-lengahkan.

Tuan Yang di-Pertua, pada sesi Parlimen penggal yang lalu, saya telah membangkitkan isu masalah yang sedang dihadapi oleh pembeli awal rumah PR1MA sebelum pelancaran kempen *Home Ownership Campaign* (HOC), dengan izin. Dalam kempen HOC, rumah PR1MA tersebut kerajaan telah membuat tawaran memberikan diskaun sebanyak 20 peratus hingga 30 peratus kepada harga rumah-rumah yang telah belum dijual di bawah PR1MA untuk menggalakkan pemilikan rumah mampu milik.

Saya menyambut baik kempen kerajaan untuk menggalakkan pemilikan rumah mampu milik seperti rumah PR1MA ini. Namun begitu, kempen HOC ini telah menimbulkan pelbagai masalah kepada pembeli-pembeli awal rumah PR1MA yang ditawarkan oleh kerajaan. Kebanyakan mereka adalah terdiri daripada golongan muda dan pembeli rumah pertama. Jadi, ia adalah idaman mereka untuk membeli sebuah rumah mampu milik hasil titik peluh mereka.

Apabila kerajaan memberikan tawaran 20 peratus hingga 30 peratus kepada pembeli awal rumah PR1MA tersebut, ia telah menyebabkan ramai pemilik rumah PR1MA yang telah membeli rumah PR1MA yang telah membeli rumah lebih awal telah mengalami kerugian dari segi kejatuhan harga rumah dan pembeli-pembeli asal yang kini perlu menanggung pembayaran pinjaman dan kadar faedah yang lebih tinggi daripada kos rumah PR1MA yang mereka beli.

Terdapat ramai yang tidak berpuas hati kerana mereka telah membeli rumah PR1MA yang sepatutnya membantu mereka untuk memiliki rumah sendiri dan dibayar dengan hasil titik peluh mereka. Akan tetapi kini mereka rasa tertipu oleh kerajaan apabila harga rumah diturunkan secara mendadak.

Ia memang tidak adil kerana ia menjejaskan kedudukan kewangan pembeli-pembeli asal yang kebanyakannya terdiri daripada golongan muda seperti yang saya telah nyatakan tadi. Mereka amat berharap kerajaan dapat menyelesaikan masalah yang sedang dihadapi oleh mereka. Walaupun ada di antara mereka yang telah mengambil tindakan mahkamah, kerajaan tidak harus menunggu sehingga proses mahkamah selesai. Ini kerana para pembeli asal ini adalah mangsa akibat kempen HOC yang tidak diperhalusi dengan lebih teliti oleh kerajaan sebelum melancarkan kempen HOC tersebut. Sehingga hari ini tiada penyelesaian yang telah diberikan oleh pihak KPKT dan saya berharap Menteri dapat memberi satu jawapan yang munasabah untuk pembeli-pembeli asal rumah PR1MA ini.

Seterusnya saya juga ingin menegaskan bahawa terdapat projek-projek PR1MA ini yang kini yang terbengkalai akibat kelewatan pembayaran kepada kontraktor. Di Ipoh terdapat satu projek di mana pembinaan rumah Residensi Fair Park di Ipoh hanya setakat lebih kurang 70 peratus lebih sahaja dan telah terbengkalai selama lebih kurang satu tahun. Jadi, apakah langkah kerajaan untuk menyelesaikan masalah ini? Memang kami tahu kerajaan akan melantik kontraktor penyelamat untuk menyambung pembinaan rumah tersebut sehingga siap. Akan tetapi apakah pampasan dapat diberikan kepada pembeli-pembeli yang kini perlu membayar faedah kepada bank ataupun institusi-institusi kewangan yang telah memberi pinjaman kepada pembeli-pembeli tersebut?

Oleh yang demikian, saya berharap Yang Berhormat Menteri KPKT akan menyatakan jumlah projek-projek rumah PR1MA yang sedang menghadapi masalah dari segi persiapan pembinaan rumah PR1MA di dalam tempoh yang ditetapkan kerana kita hendak tahu apakah langkah kerajaan untuk memastikan bahawa perkara sebegini tidak akan berlaku.

Tuan Yang di-Pertua, ada tiga minit lagi.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Ada tiga minit lagi.

Tuan Su Keong Siong [Kampar]: Saya pada sesi Parlimen yang lalu, Kerajaan Pakatan Harapan telah menubuhkan Jawatankuasa Pilihan Khas seperti yang mana telah pun dibentangkan oleh Yang Berhormat Tangga Batu dan salah satunya Jawatankuasa Pilihan Khas telah- iaitu *Consideration of Bill* telah menimbang dan membuat syor-syor untuk Rang Undang-undang Suruhanjaya Bebas Aduan Salah Laku Polis dibentangkan dan ditubuhkan.

Saya berharap kerajaan sekarang akan terus untuk meneliti syor-syor dan rekomendasi yang telah dibuat oleh Jawatankuasa Pilihan Khas ini. Oleh sebab kami telah pun dalam tempoh yang terdekat mungkin tiga minggu tersebut telah membuat satu rekomendasi untuk penambah baik Rang Undang-undang Suruhanjaya Bebas Aduan Salah Laku Polis 2019 tersebut.

Oleh itu, saya berharap kalau Kerajaan Perikatan Nasional ini turut membentangkan undang-undang ini agar diluluskan dalam Dewan yang mulia ini dan saya lihat ia adalah terkandung dalam aturan nombor tujuh di dalam Aturan Mesyuarat Parlimen kali ini. Saya berharap sebelum rang undang-undang ini dibahaskan, rekomendasi ataupun syor-syor yang telah dibuat oleh Jawatankuasa Pilihan Khas tersebut dibentangkan juga di Dewan ini agar kami dapat berbahas dan mempertimbangkan secara terperinci isu-isu ataupun masalah-masalah yang dibangkitkan oleh kesemua *stakeholders* yang telah memberikan pandangan kepada Jawatankuasa Pilihan Khas tersebut.

■1630

Saya rasa kalau undang-undang itu dibentangkan di Dewan yang mulia ini, ia akan dapat satu perbahasan yang efektif dan juga konstruktif di mana kami telah pun mempertimbangkan kesemua isu-isu yang dibangkitkan oleh *stakeholders* tentang kelemahan rang undang-undang sedia ada. Jadi, saya amat berharap Kerajaan Perikatan Nasional sekarang akan terus membentangkan undang-undang ini untuk kelulusan dalam Dewan yang mulia ini dalam sesi Parlimen ini. Sekian, terima kasih. Inilah ucapan saya.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih, Yang Berhormat Kampar. Sekarang saya menjemput Yang Berhormat Sekijang. Kemudian diikuti oleh Yang Berhormat Beruas dan selepas itu Yang Berhormat Julau. Dipersilakan Yang Berhormat Sekijang, 15 minit.

4.30 ptg.

Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang]: *Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*, Tuan Yang di-Pertua, saya ambil peluang untuk mengucapkan ribuan terima kasih kerana memberi saya peluang ini untuk berbahas Titah Diraja Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong bersempena dengan pembukaan sidang Parlimen yang telah berlangsung pada 18 Mei 2020 yang lepas.

Tuan Yang di-Pertua, sedar akan hakikat negara kita masih dalam tempoh mengharungi wabak COVID-19. Sesungguhnya kesan daripada ekonomi negara dan masyarakat terutama rakyat Malaysia sangat besar menyebabkan kita perlu menyesuaikan diri menjalani kehidupan seharian dalam norma baharu. Namun perlu diingatkan supaya kita tidak mudah alpa kerana wabak ini masih belum lagi menunjukkan titik penghujungnya. Usaha berterusan daripada pihak berkuasa dan rakyat negara ini perlu sentiasa digembleng agar rantai wabak ini berjaya untuk kita putus demi kemaslahatan sejagat.

Tuan Yang di-Pertua, atas kesempatan yang diberikan, saya ingin menarik perhatian seisi Dewan akan beberapa isu yang saya kira perlu untuk diberikan perhatian dan penekanan, khususnya oleh pihak kementerian-kementerian yang terlibat.

Pertama, isu yang berkaitan dengan penubuhan sebuah Maktab Rendah Sains MARA (MRSM) di kawasan Parlimen Sekijang yang pernah saya utarakan sebelum ini semasa sesi perbahasan yang lepas. Untuk makluman, cadangan penubuhan MRSM ini telah dirangka dan dipersetujui untuk ditubuhkan di kawasan Parlimen Sekijang oleh Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah di atas sebidang tanah yang lebih kurang 70 hektar. Tanah tersebut telah pun digazet untuk tujuan penubuhan MRSM ini. Namun jawapan yang diterima oleh Yang Berhormat Menteri telah menyatakan bahawa peruntukan bagi projek ini akan dimasukkan ke dalam Rancangan Malaysia Kedua Belas.

Pada hemat saya, penubuhan sebuah MRSM ini adalah sangat penting dan perlu untuk dipercepatkan. Untuk makluman semua, pada tahun 2019 buah negeri Johor, khususnya di Daerah Segamat telah mencatatkan pencapaian yang sangat cemerlang, yang mana rekod bilangan pelajar yang mendapat keputusan A ataupun keputusan cemerlang dalam peperiksaan UPSR, PT3 dan juga SPM adalah antara *Top 3* buah daerah negeri Johor.

Jadi pada saya, tiba masanya sebuah MRSM di Daerah Segamat terutama yang terletak dalam Parlimen Sekijang secara tidak langsung akan dapat meningkatkan lagi pencapaian anak didik untuk terus mendapat pencapaian yang cemerlang bagi peperiksaan PT3 dan juga SPM.

Saya teruskan perbahasan saya yang masih bertemakan pendidikan. Berkenaan dengan Pusat PERMATA Negara. Dulu dikenali sebagai PERMATA tapi sekarang sudah ditukar kepada Pusat GENIUS. Pada tahun 2019 nama itu telah pun ditukarkan. Saya rasakan institusi ini sangat perlu untuk diberikan penekanan selepas hilang seketika cerita perkembangannya di halwa telinga.

Dalam kita sibuk mencari dan kerap menukar pelbagai rangka, struktur dan sistem yang terbaik buat anak-anak kita daripada aspek pendidikan sejak mereka bertatih, terkadang kita terlepas pandang akan mereka yang mempunyai tahap kecerdasan yang sedikit berbeza kelajuannya berbanding tahap kecerdasan kanak-kanak biasa. Hari berganti hari, mereka sudah pun meningkat dewasa dan kini mencari platform baru dan tingkat pembelajaran yang sesuai dengan mereka.

Sejarahanya Pusat PERMATA Negara ini diasaskan oleh Datin Sri Rosmah Mansor dan juga beberapa orang cendekiawan di Malaysia. Maka ditubuhkan ini dan khasnya untuk kanak-kanak daripada keluarga miskin atau apa yang kita kenali sekarang sebagai golongan B40. Jadi soalnya, kelebihan mereka ini saya kira hanya digembar-gemburkan sewaktu kecil sahaja namun hilang beritanya di peringkat dewasa.

Maka apakah sebenarnya jalan, platform dan perancangan sesuai untuk kanak-kanak ini apabila mereka meningkat dewasa? Adakah persijilan di peringkat pengajian tinggi perlu diambil seperti pelajar yang lain atau sebaliknya? Rugi yang tidak terkiranya rasanya apabila permata-permata ataupun genius-genius ini tidak disuluh jalan yang betul kerana besar harapan kita, sumbangan yang akan diberikan kelak mampu memberikan impak yang cukup besar kepada pembangunan negara tercinta ini.

Jadi persoalannya sejak 2006 sehingga sekarang 2020 hampir 14 tahun, ke manakah anak-anak ini? Sedangkan perbelanjaan telah dikeluarkan oleh Kementerian Pendidikan berjuta-juta ringgit setiap tahun.

Jadi saya hendak tahu, apakah hasilnya? Siapakah anak-anak ini? Adakah mereka masih meneruskan pelajaran? Di manakah sekolah mereka diletakkan? Jadi, di sini tidak dapat satu keputusan yang begitu objektif sekali, perbelanjaan dari awal sehingga sekarang dan setelah ditukar nama kepada kanak-kanak genius, saya tidak nampak apa-apa berita. Jadi, saya harap Kementerian Pendidikan yang baru ini akan mengambil berat terhadap perkara ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya teruskan lagi dengan isu sekolah pendidikan khas yang sudah tidak asing lagi. Saya amat tertarik untuk selitkan isu sekolah pendidikan khas ini dalam perbahasan saya. Hal ini kerana kerap kali saya melawat ke sekolah-sekolah dalam Parlimen Sekijang yang ada menawarkan pendidikan khas. Satu perkara yang dapat saya kenal pasti ialah kanak-kanak istimewa ini semuanya ditempatkan di kelas yang hampir sama. Sepatutnya lain permasalahan, lain kelasnya dan lain gurunya.

Contohnya kalau anak-anak autisme, mereka hanya boleh diajar oleh guru-guru yang ada pakar dalam autisme ataupun yang lembap, lembam ataupun dipanggil *slow learner*, sepatutnya guru lain. Satu lagi mungkin disleksia lain pula ataupun yang *hyperactive* lain tetapi kebanyakan sekolah sekarang seolah-olah dicampur dan guru ini pun *in general*, tidak ada pengkhususan.

Jadi, saya mohon agar kementerian ambil berat tentang guru-guru pendidikan khas ini. Pastikan mereka mendapat pengkhususan dalam satu-satu masalah daripada muridnya. Kalau autisme, maknanya guru autisme yang akan mengajar dan juga alat yang berbeza. Dalam kanak-kanak yang menghadapi autisme ini mereka perlukan banyak *gadget*, banyak peralatan supaya dapat mengembangkan potensi yang ada dalam diri mereka. Ini tidak, saya telah pergi ke sebuah sekolah yang besar di Segamat iaitu Sekolah Menengah Paduka Tuan, saya melihat sendiri dua kelas tetapi dibahagikan kepada empat bahagian.

Satu kelas itu bahagi dua, satu kelas lagi bahagi dua. Ini untuk kanak-kanak cacat fizikal. Sebelahnya itu hanya *cardboard*, dipisahkan dengan yang autisme. Sebelah lagi lain masalah. Sebelahnya lagi lain. Walaupun diasingkan tetapi keadaannya tidak begitu kondusif sekali.

■1640

Saya dapat menghayati dan memahami betapa tertekannya guru-guru di sana walaupun mereka ini adalah guru-guru yang betul-betul dedikasi. Ada guru itu dia pandai urut-urut, dia telah mengurutkan muridnya yang cacat dari segi fizikal. Mereka juga mengadakan bilik khas dan mengeluarkan duit sendiri untuk membekalkan banyak perkara serta benda yang diperlukan oleh setiap kanak-kanak daripada berbagai-bagai kebolehan ini. Kebolehan yang tidak seperti kanak-kanak normal lah.

Jadi, saya harap kementerian pada masa yang akan datang, lebihkanlah peruntukan dalam pendidikan, terutama sekali dalam pendidikan khas untuk kanak-kanak istimewa. Hal ini supaya, mereka ini boleh hidup nanti sebagai manusia normal dan mereka tidaklah bergantung pada orang lain. Sekurang-kurangnya potensi yang ada di dalam diri mereka itu boleh mereka gunakan.

Seterusnya, masih mengenai sekolah juga iaitu- sebuah sekolah yang saya dapat tahu sekolah ini sekolah bantuan modal iaitu Sekolah Menengah Agama Al-Khairiah di Jalan Hussein dalam Daerah Segamat, dalam Parlimen Sekijang. Sekolah ini memang ada potensi untuk pelajar-pelajarnya maju. Akan tetapi, oleh sebab terletak di tanah wakaf dan untuk perkembangan dari segi fizikal memang dah tak boleh.

Jadi, saya telah membawa perkara ini pada perbahasan tahun lepas, tetapi nampaknya tidak ada apa kemajuan walaupun telah dikenal pasti ada tempat untuk mendirikan sekolah ini. Dengan tidak ada padangnya- asramanya hanya boleh menampung seramai 120 orang pelajar. Akan tetapi, sekarang lebih daripada seramai itu.

Guru yang begitu dedikasi, macam biasa lah- guru-guru sekolah ini seperti pendidikan khas tadi, mereka banyak membantu daripada segi kewangan dan sebagainya. Ibu bapa juga banyak menaruh harapan pada sekolah ini sebab ada- mata pelajaran Bahasa Arab yang dijadikan pelajaran wajib. Ini menarik ramai ibu bapa untuk menghantar anak-anak mereka ke situ. Akan tetapi, dengan kekangan dari segi fizikalnya, maka ia memberikan masalah kepada pengetua dan juga guru. Saya harap pada tahun hadapan sesuatu pembaharuan akan dilakukan di tempat ini.

Saya kira banyak sebenarnya telah saya rancang terutama pembangunan pendidikan di dalam Daerah Segamat, khususnya di Parlimen Sekijang, tetapi apakan daya. Ku sangka kan panas hingga ke petang, rupanya hujan di tengah hari. Inilah apa yang berlaku pada diri saya dan juga pada kawasan saya itu.

Saya juga ingin meneruskan tentang... *[Disampuk]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Tiga minit lagi Yang Berhormat.

Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang]: ...Perkara yang patut kita bangkitkan juga iaitu tentang penempatan. Menyedari hakikat bahawa perumahan begitu penting sebagai keperluan asas oleh setiap keluarga. Setiap keluarga mengimpikan sebuah rumah yang baik dan selesa demi kelangsungan hidup yang lebih sejahtera.

Saya menyambut baik usaha kerajaan untuk terus mewujudkan rumah mampu milik di kawasan bandar mahupun di kawasan luar bandar. Kerajaan juga telah mempermudah golongan muda untuk membuat pinjaman perumahan, manakala peminjam yang telah tersenarai hitam oleh PTPTN juga boleh membuat pinjaman perumahan. Namun, isu rumah yang terbengkalai masih menghantui setiap pembeli rumah.

Saya ingin menarik perhatian kerajaan khususnya pihak Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan akan isu projek perumahan swasta terbengkalai di Taman Tunku Abdul Rahman, Segamat, Johor. Kerja-kerja pembinaan projek perumahan ini telah dilakukan pada tahun 2003 dan sepatutnya siap pada Oktober tahun 2005. Namun, projek perumahan ini tergendala dan telah diisytiharkan sebagai projek perumahan terbengkalai pada 16 hari bulan Mac 2012.

Apa yang dikesali ialah terdapat pembeli rumah masih lagi membayar ansuran pinjaman sehingga kini. Masa mereka membeli rumah itu, mereka masih bekerja. Sekarang sudah bersara dan gaji pun dah separuh. Jadi, bayangkan betapa masalah beratnya tanggungan kewangan mereka itu... *[Disampuk]*

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Penjelasan. Yang Berhormat, minta penjelasan sedikit. Minta penjelasan sedikit, boleh tak?

Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang]: Hal ini telah menghampakan harapan pembeli rumah yang sentiasa menanti hari demi hari untuk memiliki rumah idaman.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Masa hanya tinggal satu minit sahaja lagi.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Tak, cuma nak sentuh tadi. Yang Berhormat sebut...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Satu minit sahaja lagi.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: ...Ku sangka panas hingga ke petang, rupanya hujan di tengah hari...

Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang]: Ikan kurau pucuk senduduk, Yang Berhormat Arau tolong duduk.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Saya nak tanya Yang Berhormat, apakah hujan itu Yang Berhormat tahu, itu adalah rahmat daripada Allah SWT? Kenapa menyesalkan hujan? Jadi, itu maksud saya. Peribahasa itu kadang-kadang sesuai untuk bercinta, tetapi untuk manusia ini, hujan itu rahmat.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Yang Berhormat Arau. Teruskan Yang Berhormat Sekijang.

Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang]: Izinkan saya teruskan, sebab saya banyak lagi...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Hanya tinggal 30 saat sahaja lagi.

Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang]: Masa pun sikit. Tentang perumahan itu—Namun, sehingga kini tiada lagi sebarang maklumat dan tindakan yang akan diambil baik daripada pihak kerajaan negeri mahupun Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan di atas isu ini. Saya mohon agar pihak kementerian meneliti kembali isu projek perumahan terbengkalai ini dan mengambil tindakan yang perlu bagi menyelesaikan masalah pembeli hartanah ini yang telah berlarutan selama hampir selama 15 tahun.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Masa dah tamat.

Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang]: Oleh sebab masa tidak mengizinkan. Sebenarnya banyak hendak saya nyatakan di sini. Oleh itu, dengan ini saya mencadangkan untuk menyokong Titah Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong. Sekian, *wabillahi taufik wal hidayah, assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh*.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: *Point of order*. Bukan untuk dia... [Merujuk kepada Yang Berhormat Sekijang] tetapi untuk Tuan Yang di-Pertua. *Point of order*. Sebab dia ini... [Merujuk kepada Yang Berhormat Kota Raja] menyentuh, pertama 36(12) iaitu mengelirukan. Keduanya, 36(9)(c) yang melibatkan agama iaitu '*bersakit-sakit hati*'. Yang Berhormat Kota Raja semalam telah menimbulkan perkataan Nabi SAW itu '*pelarian*'.

Jadi, sebenarnya saya hendak beritahu bahawa umat Islam kecewa dengan kenyataan tersebut, kerana kita tahu bahawa Nabi bergerak kerana Nabi menerima wahyu daripada Allah SWT dan perintah daripada Allah. Nabi bukan pergi – bukan lari pergi ke Madinah tetapi berhijrah. Nabi dijemput pergi sana, dilantik menjadi pemimpin utama, ditubuhkan Piagam Madinah di mana rujukannya kepada al-Quran dan hadis- Al-Quran dan juga Rasulullah SAW. Nabi juga bukan juga pergi ke negara lain, tetapi dalam negara Hijaz. Negara Hijaz itu adalah Makkah dan Madinah, cuma daripada bandar ke bandar.

Jadi, perkataan “pelarian” yang disamakan dengan manusia, bila pelarian itu pergi ke sebuah negeri, mereka belum tentu lagi status sesebuah negara, tempat tidur dan sebagainya. Nabi berhijrah ke Madinah, orang berebut untuk...

Puan Hajah Natrah Ismail [Sekijang]: Ini rasa saya masa saya sudah habis. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Yang Berhormat Arau. Terima kasih Yang Berhormat Sekijang.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: ...Mengambil Nabi- bukan untuk dia ini... [Merujuk kepada Yang Berhormat Sekijang] Berebut untuk menerima Nabi menjadi tetamu sehingga lah Abu AyYub al-Ansari...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Yang Berhormat Arau, perkara ini telah disebutkan kelmarin. Daripada Yang Berhormat Pasir Mas dan juga Yang Berhormat Arau. Saya minta Yang Berhormat untuk menulis.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Kalau Yang Berhormat Kota Raja melintas masuk ke dalam Dewan, dia kena tarik secara terbuka perkataan Nabi itu ialah '*pelarian*'. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Baik, terima kasih Yang Berhormat Arau.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Apa *ruling* Tuan Yang di-Pertua tentang perkara ini? Minta maaf.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: *Ruling* sekarang ini, Yang Berhormat Kota Raja tidak ada. Jadi, semalam telah disebutkan bersama dengan Yang Berhormat Pasir Mas mesej yang sama. *Ruling* saya ialah minta Yang Berhormat untuk menulis kepada Tuan Yang di-Pertua untuk kita buat keputusan.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Akan tetapi, 36(9)(c) ini menyebabkan agama dan Akta Hasutan 1948. Kita tak boleh tunggu untuk kita buat surat. Ia melibatkan Akta Hasutan 1948. Tuan Yang di-Pertua...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: *Ruling* saya kena buat bertulis kepada kami. Terima kasih.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Ya, saya minta- bukan hendak melawan, saya orang yang tak pernah melawan dengan orang. Saya ikut dengan peraturan dan undang-undang.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Baik. Sila ikut keputusan Tuan Yang di-Pertua.

Dato' Seri Dr. Shahidan bin Kassim [Arau]: Sehingga orang tuduh. Kerajaan PN ini ditubuhkan untuk menyelamatkan Najib, tetapi hari ini didapati PN bukan ditubuhkan untuk menyelamatkan sesiapa, tetapi ialah untuk menegakkan keadilan. Akan tetapi, PH ditubuhkan untuk tak tarik kes-kes mahkamah... *[Pembesar suara dimatikan]*

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih. Cukup Yang Berhormat Arau. Terima kasih Yang Berhormat Arau. Sila duduk. Saya sudah buat *ruling* tadi. Yang Berhormat, sekarang saya jemput Yang Berhormat Beruas untuk berbahas. Selama 15 minit, Yang Berhormat Beruas.

4.49 ptg.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Terima kasih Timbalan Tuan Yang di-Pertua. Saya bangun untuk membahas Titah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong. Saya juga ingin mengambil kesempatan ini berterima kasih kepada Timbalan Tuan Yang di-Pertua kerana memberikan saya peluang ini.

Saya amat gembira apabila Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong menunjukkan keprihatinan baginda tentang polarisasi kaum dan ingin melihat kesepaduan sosial dan integrasi nasional.

■1650

Duli Yang Maha Mulia Yang di-Pertuan Agong juga telah mengingatkan Ahli-ahli Yang Berhormat dalam Dewan yang mulia ini untuk menyemai nilai-nilai positif dan membawa idea-idea untuk membangun dan menyatupadukan negara. Secara amnya, rakyat Malaysia tanpa mengira kaum dan agama ingin hidup secara harmoni membina sebuah negara yang gembira, maju dan makmur. Mereka hendak keluarga mereka hidup dalam kebahagiaan, keselesaan, aman dan tenteram.

Malangnya, antara sebab utama kadang-kadang terdapat ketegangan dan polarisasi agama dan kaum dalam negara ini adalah kerana ahli-ahli politik yang menyalahgunakan isu agama, kaum, bahasa dan budaya demi kepentingan politik. Saya ingin pihak kerajaan menyiasat satu mesej *WhatsApp* ataupun mesej yang menular di sosial media yang dikatakan datang dari UMNO meminta media pro, Muafakat Nasional untuk berhenti memainkan isu agama dan kaum kerana mereka telah sudah mencapai matlamat asal meruntuhkan Kerajaan Pakatan Harapan dengan memainkan isu agama dan kaum.

Dalam mesej ini dikatakan sudah sampai masanya untuk cuba mendapat balik sokongan orang bukan Melayu Islam selepas agenda mereka memecahbelahkan rakyat itu tercapai dengan runtuhnya Kerajaan Pakatan Harapan. Agenda yang menjijikkan ini memecahbelahkan rakyat demi kepentingan politik hendaklah dikecam dan ditolak dengan sekeras-kerasnya oleh semua rakyat, sama ada orang Melayu Muslim atau yang bukan Melayu Muslim.

Baru-baru ini ada ahli politik yang memberi gambaran bahawa orang Cina, kaya dan orang bukan Cina, miskin. Naratif ini telah digunakan begitu lama oleh orang-orang politik untuk memecahbelahkan rakyat Malaysia berlandaskan kaum dan menimbulkan perasaan kecurigaan di antara mereka.

Tuan Yang di-Pertua, selama ini, boleh dikatakan rakyat Malaysia secara amnya, memang miskin tanpa mengira kaum atau agama kerana ekonomi kita sebelum tahun 1980-an merupakan ekonomi yang sangat kecil dan boleh dikatakan ramai antara kita tanpa mengira kaum atau agama, hidup dalam kesusahan.

Orang-orang Cina boleh dikatakan sebahagian besar daripada mereka merupakan buruh kasar atau kuli, penoreh getah, buruh di lombong bijih timah, mendulang untuk bijih timah, kedai runcit, kedai kopi, menggunting rambut dan buruh kasar di kawasan konsesi balak. Jika, beberapa orang menjadi tauke ladang getah, lombong bijih timah, konsesi balak, ini tidak bermaksud orang Cina secara amnya adalah kaya. Sebenarnya, selama ini setahu saya, saya sudah hampir 60 tahun, saya nampak, orang Cina memang terpaksa mengatasi berbagai-bagai cabaran dan ramai mereka hidup dalam kesusahan.

Untuk dua generasi yang lepas, ramai orang Cina ini begitu miskin, hinggakan terpaksa memberikan anak-anak mereka untuk di angkat. Melainkan kita terdesak, kita tidak akan memberikan anak-anak kita untuk dianakangkatkan. Dalam kalangan kita, Ahli-ahli Yang Berhormat saya pun tahu bahawa ada beberapa orang ibu Ahli Yang Berhormat di sini merupakan orang Cina yang telah dianakangkatkan oleh orang-orang Melayu.

Saya pun tahu bahawa di Dewan-dewan Negeri pun ada beberapa orang Ahli Yang Berhormat dalam keadaan yang sama, di mana ibu mereka adalah orang Cina yang dianakangkatkan semasa mereka masih bayi lagi.

Tuan Yang di-Pertua, saya membangkitkan isu-isu ini supaya orang dan rakyat dapat gambaran yang betul bahawa bukan semua orang Cina itu kaya. Sebenarnya, kebanyakan mereka sangat susah dan saya membesar di Kampung Baru Cina. Sebenarnya rakyat Malaysia mesti tahu hampir semua orang Cina di kampung baru itu miskin kerana kampung baru itu bukannya satu kampung. Ia merupakan satu kawasan tahanan dan kurungan *British* yang memaksa orang-orang Cina dikurung di tempat-tempat tertentu di bawah *Briggs' Plan* dalam tahun 1950 semasa darurat menandingi komunis masa itu.

Kita tahu kalau dalam satu tempat kurungan dan tahanan, bagaimana orang-orang itu boleh dikatakan kaya. Kawasan-kawasan ini bukannya macam kampung tersusun sekarang. Memang tidak ada jalan berturap, tidak longkang, tidak ada air dan tandas semasa itu dipanggil jamban pun adalah tempat yang dikongsi oleh orang ramai.

Tidak ada jamban ataupun tandas di setiap rumah. Kita tahu lagi satu contoh di mana orang Cina dianak angkat ialah contoh yang terkenal sekarang iaitu kes Dato' Seri Dr. Noor Hisham bin Abdullah yang nama asalnya ialah Yew Ming Seong iaitu Ketua Pengarah Kementerian Kesihatan Malaysia yang dianakangkatkan oleh orang Melayu.

Saya ingin merakamkan setinggi-tinggi terima kasih kepada orang-orang Melayu yang lebih kaya pada masa itu yang sudi menganak angkatkan orang-orang Cina yang begitu miskin agar mereka dapat satu masa depan yang lebih cerah. Jadi, bahawa gambaran orang Cina itu kaya ini memang tidak benar sama sekali. Satu lagi anggapan yang salah yang telah Yang Berhormat Pasir Salak nyatakan ialah orang-orang Cina ini duduk di pekan-pekan dan di bandar-bandar.

Mereka kaya kerana mereka duduk di pekan-pekan dan bandar-bandar. Ingin juga saya membuat penjelasan bahawa memang tidak ada pekan-pekan dan tidak ada bandar-bandar sebelum orang-orang Cina berkumpul. Semasa 100 tahun yang lepas, tidak ada Pekan Air Tawar, dari mana saya datang. Begitulah ratusan pekan-pekan tidak wujud sama sekali. Orang-orang Cina tidak ada tanah dan mereka sangat miskin. Mereka terpaksa berkumpul bersama untuk berkongsi sedikit tanah yang ada. Ini kerana dengan pengumpulan itulah, ramai orang berkumpul-kumpul, jadi ia jadi satu pekan ataupun kemudian mengembang menjadi satu bandar.

Jadi, konsep ataupun persepsi orang pekan atau orang bandar itu kaya adalah satu persepsi yang salah. Ia merupakan satu keadaan terdesak di mana tidak ada cara lain melainkan berkumpul bersama untuk berkongsi sedikit yang ada. Oleh sebab tanah tidak ada dan permintaan banyak, ini orang kata *we call economic rules*. Kalau barang kurang, ramai permintaan maka tanah tersebut naik kerana ramai orang Cina berkumpul tetapi tidak ada tanah, harganya naik.

Tuan Yang di-Pertua, harapan saya ialah semua bangsa, kita jangan cemburu antara satu sama lain tetapi bersama-sama memajukan Malaysia dan memajukan setiap bangsa. Kelebihan kita, marilah kita berkongsi dan memang kelebihan orang-orang Melayu, mereka ada banyak tanah. Marilah kita majukan tanah ini dan membawa kekayaan kepada orang-orang yang ada tanah. Mereka yang tidak ada tanah, kerja kuat dan menjana kekayaan. Itulah satu cara bagaimana semua orang rakyat Malaysia boleh menjadi kaya.

■1700

Tuan Yang di-Pertua, cabaran kita ialah cabaran untuk maju ke arena antarabangsa. Marilah kita menjana kekayaan dengan mengeluarkan barangan. Semua barangan Malaysia boleh dikatakan amat *special*. Kita punya rambutan, manggis dan durian ini kalau di pasaran dunia memang berharga. Di Australia, rambutan boleh dijual AUD22 sana atau lebih kurang RM75 satu kilo. Di Amerika Syarikat saya baru-baru melawat di sana, satu kilo rambutan pun USD20, maksudnya lebih kurang RM100. Marilah kita bersama membolehkan Malaysia maju dan semua rakyat dapat menikmati kekayaan Malaysia yang telah Tuhan kurniakan begitu kekayaan. Tak cukup masa.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Ada tiga minit setengah lagi.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Okay, saya cuba. Perkara kedua yang ingin saya bangkitkan ialah "*Kedaulatan Undang-undang dan Keluhuran Perlembagaan*". Malaysia sebuah negara yang bertamadun dan percaya kepada "*Kedaulatan Undang-undang dan Keluhuran Perlembagaan*".

Atas sebab itu, undang-undang telah digubal untuk melindungi kemuliaan mahkamah, Dewan Undangan Negeri dan juga Parlimen Malaysia daripada serangan pihak kerajaan yang memiliki polis, senjata dan kuasa ketenteraan. Kita sedar bahawa di seluruh dunia, negara yang diperintah dengan kuasa senjata api akan kekal mundur dan kasar. Akan tetapi negara yang percaya kepada kedaulatan undang-undang dan akan mempunyai masyarakat yang sivik dan bertamadun.

Tuan Yang di-Pertua, ingin saya nyatakan bahawa saya telah membuat satu laporan polis pusat 00252/20 di Perak dan ia berkenaan dengan apa yang berlaku pada 12 Mei 2020. Pada 12 Mei 2020, hari Selasa semasa saya sebagai Yang di-Pertua mempengerusikan persidangan Dewan Negeri Perak Darul Ridzuan, saya telah mendapati Kerajaan Negeri Perak yang diterajui oleh Menteri Besar Datuk Seri Ahmad Faizal yang juga merupakan Ahli Parlimen Tambun telah membuat serangan yang menyeluruh terhadap Dewan Negeri Perak Darul Ridzuan.

Saya mendapati lima perkara berikut yang telah dilakukan oleh kerajaan negeri Perak:

- (i) Kerajaan Negeri Perak telah secara senyap-senyap mencerobohi Dewan Negeri Perak dengan mengusik sistem mikrofon Dewan Negeri sehingga pihak kerajaan negeri menguasai sistem mikrofon tersebut dan bukan lagi saya sebagai Yang di-Pertua Dewan Negeri;
- (ii) pihak kerajaan telah membawa masuk lebih kurang 20 orang berpakaian hitam dengan niat untuk mengusir saya keluar daripada Dewan Negeri secara paksa;
- (iii) saya telah menjemput lebih daripada 20 media untuk meliputi persidangan Dewan Negeri tetapi kerajaan negeri tidak membenarkan mereka masuk ke Dewan Negeri untuk meliputi persidangan Dewan Negeri dan hanya membenarkan media rasmi yang ditentukan oleh kerajaan negeri;
- (iv) saya telah mengarahkan siaran langsung atau *live stream* persidangan Dewan Negeri dibuat dengan sepenuhnya seperti biasa tetapi pihak kerajaan negeri telah memberhentikan siaran langsung tersebut selepas Titah Ucapan Diraja Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Sultan Perak;
- (v) Bentara Dewan Negeri Perak merupakan pengawal yang menjaga ketenteraman dan keselamatan Dewan Negeri. Beliau adalah pegawai saya yang bertindak mengikut arahan saya tetapi Kerajaan Negeri Perak telah memaksa beliau memberontak terhadap saya dan beliau diarahkan mengeluarkan saya dari Dewan secara paksa kerana gaji bentara dibayar oleh kerajaan negeri.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Minta rumuskan.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Saya, saya akan habiskan.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Silakan.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Saya sesungguhnya percaya kesalahan-kesalahan jenayah telah berlaku dan saya meminta pihak polis untuk menyiasat kes ini di bawah seksyen 124, seksyen 124B, seksyen 14C dan seksyen 50 Kanun Keseksaan atau mana-mana undang-undang yang berkenaan. Tindakan undang-undang mestilah diambil terhadap pihak yang bertanggungjawab, terutamanya Menteri Besar Perak dan Setiausaha Kerajaan Negeri mesti disiasat dan tindakan undang-undang diambil untuk menegakkan sistem Demokrasi Berparlimen Malaysia yang dipelihara.

Sampai hari ini pihak polis belum lagi mengambil *statement* daripada saya atau menyiasat kes ini. Adakah pihak Kerajaan Perikatan Nasional ini tidak mengambil tindakan kerana Kerajaan Negeri Perak sekarang ini adalah memihak kepada Perikatan Nasional. Kita mesti tegakkan undang-undang. Itulah permintaan saya agar Ketua Polis Negara dapat dan Menteri Dalam Negeri mengambil berat tentang hal ini.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Baik, jadi memang kalau boleh *give me* tiga minit untuk dua *point summary*. Ketiga yang saya ingin utarakan ialah tentang jumlah wang yang telah kerajaan gunakan semasa COVID-19. Sebelum Dewan bersidang pada 13 Julai ini, Menteri Kewangan telah umumkan kerajaan telah meminjam RM35 bilion. Akan tetapi dalam persidangan ini hari ini saya dengar Menteri Kewangan kata pinjaman ialah RM45 bilion tetapi sampai hari ini saya tak nampak ia dibentangkan di Parlimen untuk diluluskan.

Kita tidak mahu penyelewengan berlaku. Orang yang mengambil kesempatan COVID-19 ini untuk menyeleweng wang negara seperti kita tahu dalam kes 1MDB puluh bilion sudah hilang dan janganlah wang ini hilang juga kerana orang mengambil kesempatan kerana COVID-19. Akhir sekali...

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih, terima kasih.

Dato' Ngeh Koo Ham [Beruas]: Akhir sekali, akhir sekali. Akhir sekali saya hendak tanya apakah sudah berlaku kepada wang pembangunan JKR di kawasan Manjong? Kenapa projek menaik taraf Jalan Damar Laut-Changkat Jering FT060 yang senantiasanya bermula dan berhenti beberapa kali? Projek ini telah berlarutan bertahun-tahun. Adakah jalan ini akan terus dinaik taraf kepada jalan empat lorong, dua lorong sehalu seperti rancangan asal? Ke manakah duit ini?

Akhir sekali lampu *traffic* di Pekan Beruas sudah rosak satu bulan. Apabila ditanya JKR dia kata, dia kata tak ada duit, tak ada wang minta Ahli Parlimen Beruas untuk bagi duit RM30,000. Kalau saya sebagai Ahli Parlimen pembangkang tidak ada peruntukan takkanlah kerajaan hendak mentadbir, minta Ahli Parlimen pula mengeluarkan duit untuk kerja-kerja membaiki lampu *traffic* di pekan Beruas. Sekianlah perbincangan saya, terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat Beruas. Ada usul. Sila.

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBASKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

5.08 ptg.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Parlimen dan Undang-undang) [Dato' Takiyuddin bin Hassan]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan:

"Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1), Majlis Mesyuarat pada hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga jam 6.30 petang dan selepas itu Majlis Mesyuarat akan ditangguhkan sehingga jam 10 pagi, hari Rabu, 29 Julai 2020".

Menteri Pembangunan Luar Bandar [Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah usul seperti yang dikemukakan tadi hendaklah disetujui.

[Usul dikemukakan bagi diputuskan; dan disetujui]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Satu jam lagi, sekarang saya jemput Yang Berhormat Julau untuk membuat perbincangan. 15 minit Yang Berhormat.

5.09 ptg.

Tuan Larry Soon @ Larry Sng Wei Shien [Julau]: Okey, terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya berdiri untuk turut sama menyokong usul menjunjung kasih di atas Titah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong.

Sebagai pendahuluan, saya ingin mengambil kesempatan ini bagi pihak penduduk kawasan Julau untuk merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada barisan hadapan negara yang bertungkus-lumus membendung pandemik COVID-19.

Kesan dahsyat pandemik COVID-19 ini dirasakan dan menjejaskan kehidupan segenap lapisan masyarakat.

■1710

Golongan yang paling terjejas adalah masyarakat luar bandar dan pedalaman. Ini kerana pandemik COVID-19 ini telah menguatkan lagi kesenjangan pendapatan dan juga jurang antara kawasan bandar dan luar bandar serta pedalaman di negara kita. Kekurangan kemudahan dan infrastruktur asas di kawasan luar bandar dan pedalaman menyukarkan lagi kehidupan seharian menghadapi norma baharu.

Tuan Yang di-Pertua, seperti yang kita sedia maklum, sepanjang tempoh Perintah Kawalan Pergerakan (PKP), sekolah-sekolah ditutup dan para pelajar mengikuti pembelajaran melalui kaedah dengan izin, *home-based learning*. Umumnya, pelajar di kawasan bandar mengikuti pembelajaran secara dalam talian. Tentunya lebih sukar buat pelajar di kawasan luar bandar dan pedalaman.

Ada dua isu di sini, pertama, jurang digital. Kedua, kebolehcapaian internet yang amat rendah terutama sekali di kawasan luar bandar dan pedalaman. Kajian kesediaan murid dalam pembelajaran secara dalam talian yang dijalankan oleh pihak Kementerian Pendidikan sendiri menunjukkan masih terdapat 36.9 peratus pelajar yang tidak mempunyai sebarang peranti bagi membolehkan mereka mengikuti pembelajaran secara dalam talian.

Kita juga sedia maklum dan ianya *viral* di dalam media sosial tentang kejadian dua orang pelajar, seorang dari Sabah dan seorang dari Pakan di Sarawak yang terpaksa memanjat pokok dan berkelambu di dalam hutan untuk mendapatkan talian internet bagi mengikuti pembelajaran dalam talian. Kejadian ini adalah bukti wujudnya jurang digital yang teramat luas dengan kebolehcapaian internet yang lebih rendah di antara kawasan bandar, luar bandar dan pedalaman.

Usaha merapatkan jurang digital di seluruh negara terutama sekali di kawasan luar bandar dan pedalaman, harus diberikan keutamaan. Tambahan pula, infrastruktur digital dan internet memainkan peranan yang teramat penting dalam kehidupan rakyat menghadapi norma baharu.

Saya mengambil maklum, kerajaan meneruskan usaha pentadbiran terdahulu menaiki taraf infrastruktur komunikasi dan internet terutama sekali di kawasan luar bandar dan pedalaman. Saya mohon supaya kerajaan memberikan keutamaan dan menyalurkan dana khas dalam keadaan yang segera supaya projek ini dapat disiapkan secepat mungkin.

Tuan Yang di-Pertua, isu kesukaran pembelajaran dalam talian kerana jurang digital dan kebolehcapaian internet yang rendah di kawasan luar bandar dan pedalaman adalah isu yang hangat diperkatakan baik di dalam Dewan yang mulia ini, mahupun di luar sana. Namun, janganlah pula kita lupa dua isu yang masih belum selesai iaitu isu sekolah-sekolah daif di Sabah dan Sarawak serta isu penyambungan bekalan elektrik ke sekolah-sekolah pedalaman Sarawak. Kita sedia maklum usaha pentadbiran terdahulu membaiki pulih sekolah-sekolah daif ini dan menyambungkan bekalan elektrik sekolah-sekolah pedalaman Sarawak ke grid utama. Usaha ini harus diteruskan oleh kerajaan.

Namun begitu, sehingga ke hari ini, masih terdapat bilangan besar sekolah-sekolah yang masih menggunakan *genset* untuk bekalan elektrik mereka walaupun ada sekolah yang berada kurang 10 meter daripada grid utama. Di kawasan saya sahaja terdapat 21 buah sekolah. Penggunaan *genset* ini pula berisiko tinggi dan boleh menyebabkan kebakaran seperti mana yang berlaku kepada Sekolah Kebangsaan Nanga Serau di Julau pada 3 Oktober 2019.

Isu ini telah saya bangkitkan di Dewan yang mulia ini pada sidang yang lepas. Kebakaran di kawasan pedalaman merupakan isu yang amat serius. Ini kerana jarak kawasan pedalaman yang jauh daripada balai bomba menyukarkan lagi usaha memadamkan kebakaran sekiranya ia berlaku.

Tuan Yang di-Pertua, isu pembinaan balai bomba dan penyelamat di kawasan pedalaman merupakan isu yang kerap saya bangkitkan. Saya difahamkan keperluan balai bomba kategori E di negeri Sarawak adalah sebanyak 108 buah, manakala di Sabah adalah sebanyak 81 buah.

Pada 14 Julai 2020, pihak kementerian telah memberi jawapan secara bertulis kepada pertanyaan lisan saya tentang pembinaan 108 balai bomba kategori E di negeri Sarawak seperti yang dinyatakan oleh kajian tersebut. Jawapan yang diberikan amatlah mengecewakan. Walaupun keperluan balai bomba kategori E di Sarawak adalah 108 buah, namun, tiada sebarang pembinaan pada tahun ini.

Saya ambil maklum kelulusan projek sebegini bergantung pada peruntukan kewangan. Namun, keutamaan harus diberikan untuk projek ini kerana ianya melibatkan keselamatan rakyat. Sebanyak lapan kes kebakaran melibatkan 38 buah pintu rumah panjang di Sarawak direkodkan sepanjang tempoh Januari hingga Mei 2020. Kerugian dicatatkan sepanjang tempoh tersebut adalah sebanyak RM2 juta.

Dalam tempoh yang sama pada tahun 2019, tujuh kes kebakaran rumah panjang direkodkan. Ada kes kebakaran yang boleh dielakkan. Sebagai contoh, rumah Andrew Jagoi di kawasan saya yang terbakar pada September 2019, pasukan Bomba dan Penyelamat hanya tiba sejam selepas menerima panggilan kecemasan. Ini kerana balai bomba terletak 42 kilometer daripada tempat kejadian. Seramai 20 orang termasuk dua kanak-kanak sehelai sepinggang. Tentunya kes kebakaran seperti ini dapat dielakkan jika terdapat balai bomba yang berdekatan. Saya minta penjelasan dan penyelesaian kerajaan mengenai isu ini.

Tuan Yang di-Pertua, isu penyediaan kemudahan asas merupakan isu yang sering dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat di kawasan luar bandar dan pedalaman terutama sekali dari Sarawak dan Sabah. Adalah menjadi tanggungjawab kerajaan untuk menyediakan kemudahan asas untuk digunakan oleh rakyat. Seperti kita sedia maklum, kemudahan dan infrastruktur asas di Sabah dan Sarawak agak ketinggalan berbanding Semenanjung.

Isu ini turut sama ditangani oleh Pakatan Harapan semasa menjadi kerajaan. Pakatan Harapan juga sedar bahawa taraf Sabah dan Sarawak bukanlah hanya negeri di dalam Persekutuan. Maka, pada 9 April tahun 2019 kerajaan yang ketika itu dipimpin Pakatan Harapan mengusulkan pindaan Perlembagaan dalam kerangka untuk menjadikan Sabah dan Sarawak rakan setara dengan Semenanjung.

Seperti kita yang sedia maklum, usul tersebut gagal mendapat dua pertiga sokongan Ahli-ahli Dewan yang mulia ini. Ahli-ahli yang tidak menyokong usul tersebut menghujahkan bahawa pindaan itu dibuat secara terburu-buru dan tidak memenuhi tuntutan sebenar Sarawak. Ahli-ahli tersebut juga menuntut hak-hak dan keistimewaan Sarawak dikembalikan. Pindaan Perkara 1(2) ini dibawa untuk perbincangan lanjut di peringkat Jawatankuasa Khas dan turut dibahaskan di Dewan Undangan Negeri Sarawak. Kini, Ahli-ahli yang paling lantang berhujah mengenai tuntutan-tuntutan ini sudah menjadi anggota pentadbiran. Tentu sahaja sekarang ini lebih mudah untuk dilaksanakan.

Maka, saya ingin tahu, adakah kerajaan akan meneruskan usaha pentadbiran terdahulu? Adakah kerajaan bercadang untuk meminda Perkara 1(2), Perlembagaan Persekutuan untuk mengembalikan status Sabah dan Sarawak sebagai rakan setara dengan Semenanjung dalam Persekutuan Malaysia dengan mengambil kira tuntutan-tuntutan tersebut? Sejauh manakah ia dibincangkan di dalam Mesyuarat Jawatankuasa Khas Kabinet untuk menyemak pelaksanaan Perjanjian Malaysia?

Kerangka besar pindaan Perlembagaan ini adalah supaya perhatian yang sewajarnya diberikan kepada Sabah dan Sarawak bagi menjamin pembangunan dan kedudukan sosioekonomi yang setara dengan Semenanjung agar jurang antara wilayah dapat dikecilkan serta yang paling penting, kemiskinan dapat dihapuskan.

■1720

Tuan Yang di-Pertua, menyentuh mengenai isu kemiskinan, saya bersetuju dengan pandangan Ketua Pembangkang, Yang Berhormat Port Dickson iaitu norma baharu ini bukan mengesahkan pendekatan lama. Selagi tidak ada anjakan *systemic* atau dengan berkesannya adalah penerusan satu sistem yang tidak akan memberikan pembelaan kepada rakyat kebanyakan terutama golongan miskin.

Menurut jawapan kerajaan bertarikh 27 Mac 2019, kementerian telah mengenal pasti 28 buah daerah di seluruh negara dengan pendapatan purata bulanan isi rumah di bawah RM4,000. Daripada 28 buah daerah tersebut, lima buah daerah dari Sabah dan 13 daripada Sarawak. Daerah Pakan yang berada di dalam kawasan Parlimen saya merupakan daerah termiskin.

Maka saya ingin tahu perkembangan terkini usaha untuk boleh meningkatkan kesejahteraan penduduk dan seterusnya meningkatkan pendapatan purata bulanan isi rumah yang akan mengurangkan jurang 28 buah daerah tersebut dengan daerah-daerah yang lain di negara ini. Sejauh manakah keberkesanan 94 program yang telah digariskan dalam Pelan Harapan Pembangunan Luar Bandar kerajaan? Saya juga ingin tahu bilangan peserta daripada Sabah dan Sarawak terutama sekali daripada Daerah Pakan yang menyertai program keusahawanan, modal insan dan pemerkasaan wanita luar bandar di bawah Pelan Harapan Pembangunan Luar Bandar tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, menyentuh kembali mengenai pendekatan menghadapi norma baharu, kesedaran bahawa kita tidak boleh lagi mengulang cara dahulu teramatlah penting. Norma baharu merupakan peluang untuk sebuah pelarasan semula. Pandangan saya, inilah sebabnya wabak COVID-19 ini disifatkan sebagai, dengan izin, *the great reset*. Cara lama iaitu membangunkan kota raya harus dikaji semula. Ini kerana pandemik COVID-19 telah menyedarkan kita bertapa rapuhnya model ekonomi dan pembangunan ini bukan sahaja di Malaysia, malah di dunia.

Menurut statistik Jabatan Perangkaan Malaysia, 76.2 peratus rakyat Malaysia tinggal di kawasan bandar, manakala 23.8 peratus tinggal di kawasan luar bandar. Jika kawasan luar bandar dibangunkan dengan kemudahan asas yang sewajarnya, ketidakseimbangan ini dapat diperbetulkan. Kemudahan asas dan infrastruktur yang sewajarnya akan menerbitkan peluang-peluang ekonomi, perniagaan dan industri. Maka migrasi luar bandar ke bandar akan dapat dikurangkan. Ini juga akan mengakibatkan pengurangan kepadatan penduduk di kawasan bandar, lantas meningkatkan taraf kualiti kehidupan penduduk baik di kawasan bandar mahupun luar bandar.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Minta Yang Berhormat rumuskan Yang Berhormat. Seminit setengah lagi.

Tuan Larry Soon @ Larry Sng Wei Shien [Julau]: Ya, sekejap.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Baik.

Tuan Larry Soon @ Larry Sng Wei Shien [Julau]: Kita harus menggunakan peluang yang muncul akibat *the great reset*, dengan izin, ini untuk merapatkan jurang antara kawasan bandar, luar bandar dan pedalaman dengan membangunkan sebuah model ekonomi dan pembangunan baharu. Sebuah model ekonomi dan pembangunan yang lebih lestari, lebih pintar, lebih penting dan lebih saksama. Dunia telah mula membincangkan model ekonomi dan pembangunan baharu ini. Maka kita juga harus memulakan wacana ini. Pembentangan Belanjawan 2021 dan pembentangan Rancangan Malaysia Kedua Belas pada Mesyuarat Ketiga penggal ini akan datang harus mengambil kira pembangunan baharu ini.

Tuan Yang di-Pertua, terima kasih diucapkan kerana memberikan saya peluang untuk turut serta di dalam perbahasan pada hari ini. Saya berharap perkara-perkara yang saya bangkitkan akan mendapat perhatian dan tindakan yang sewajarnya. Sekian, saya dengan ini mohon menyokong. Terima kasih.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Mohd Rashid Hasnon]: Terima kasih Yang Berhormat Julau. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya jemput Yang Berhormat Batu Kawan. Kemudian diikuti oleh Yang Berhormat Gopeng, kemudian diikuti oleh Yang Berhormat Seputeh dan kemudian diikuti oleh Yang Berhormat Sungai Siput. Silakan Yang Berhormat Batu Kawan, 15 minit.

5.25 ptg.

Puan Kasthuriraani a/p Patto [Batu Kawan]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua atas peluang yang diberikan kepada Batu Kawan untuk menyertai perbahasan Menjunjung Titah Diraja Yang di-Pertuan Agong di Dewan yang mulia ini.

Tuan Yang di-Pertua, insiden pahit yang berlaku di dalam Dewan yang mulia ini tanggal 13 Julai yang lalu di mana saya telah dihina oleh seorang Ahli Parlimen di sini yang sasaran warna kulit saya dan disuruh untuk memakai bedak merupakan satu insiden yang tidak dapat saya dan masyarakat umum di luar sana terima sama sekali. Ini kerana ia bukanlah kata-kata yang patut dikeluarkan oleh seorang wakil rakyat di antara 222 dan di kalangan 32 juta penduduk Malaysia.

Namun, ini bukan merupakan perkara baharu. Ahli Parlimen tersebut yang sama telah memanggil saya pondan di Dewan yang mulia ini lima tahun yang lepas. Semuanya ditarik balik dan maaf dipohon.

Itu pun selepas diarahkan oleh Tuan Yang di-Pertua. Kata-kata ini jelas melambangkan budi bahasa seseorang itu serta melambangkan prinsip partinya. Mungkin Yang Berhormat ini lupa akan tangan-tangan petani, pesawah, nelayan, pekerja buruh yang bekerja di bawah panas matahari terik yang mengakibatkan kulit mereka kelihatan gelap juga. Pendekar-pendekar askar Wataniah kita yang berlatih di bawah panas dan hujan, adakah Yang Berhormat ini akan meminta mereka juga untuk memakai bedak?

Seorang pemimpin perlu melihat seseorang sebagai seorang insan, seorang anak bangsa Malaysia dan bukanlah melalui kaca mata lensa rasis, *chauvinist* dan seksis. Sudahlah dengan kata-kata pendatang, balik India, balik China dan sebagainya. Kata-kata ini mungkin sebagai gurauan di kedai kopi atau warung makcik Kiah, namun tidak boleh sekalipun diterima di Dewan yang mulia ini.

Pada minggu lepas, saya telah menyampaikan dua cadangan pindaan kepada peraturan mesyuarat kepada Tuan Yang di-Pertua dan beberapa Ahli Parlimen yang lain di mana, mana-mana Ahli Dewan yang mengingkari Perkara 36(4) dan 36(10) akan dirujuk secara automatik ke Jawatankuasa Hak dan Kebebasan untuk disiasat daripada hanya melepaskan batuk yang tidak ikhlas di tangga, tarik balik dan mohon maaf. Saya juga telah mencadangkan satu kos denda tidak kurang RM500 untuk dipertimbangkan oleh Jawatankuasa Hak dan Kebebasan untuk dikenakan kerana ia elau kita sehari. Biarlah kita ingat akan kewajipan dan tanggungjawab kita di sini untuk meletakkan kepentingan rakyat di atas kepentingan peribadi dan nafsu politik rakus.

Maka saya berharap kepada Yang Berhormat yang menganggotai Jawatankuasa Hak dan Kebebasan serta Jawatankuasa Peraturan Mesyuarat akan menyokong dan memperhalus serta menguatkan cadangan saya ini supaya Ahli Parlimen generasi akan datang terutama sekali kepada anak-anak muda, wanita dan lelaki yang akan menduduki tempat kita ini satu hari nanti diberikan perlindungan yang sewajarnya di Dewan yang mulia ini. Dengan izin, *a world class Parliament begins with world class reforms*.

Saya juga ingin mengucapkan syabas kepada CHALLENGER Malaysia, Undi18, Liga Rakyat Demokratik, *United Nations Association Malaysia* (UNAM) Youth dan Parlimen Digital di atas usaha untuk menganjurkan sidang Parlimen *online* dengan perwakilan dari 222 kawasan Parlimen.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

Cukup mengagumkan melihat cara perbahasan yang berkhidmat muda dari umur 15 tahun sehingga 35 tahun yang mewakili suara dari semua negeri dan juga semua lapisan masyarakat dan juga telah mencapai kuota minimum 30 peratus suara wanita di Parlimen Digital itu. Apakah usaha Perdana Menteri dan kerajaan untuk menggalakkan lebih lagi penglibatan wanita dalam arena politik supaya Dewan yang mulia ini juga dapat mencapai minimum 30 peratus kuota suara wanita di Dewan Rakyat?

Tuan Yang di-Pertua, dalam nafas yang sama, saya juga ingin bertanya kepada Perdana Menteri, apakah status Rang Undang-undang Suruhanjaya Keharmonian dan Rekonsiliasi Nasional, *Race Relation Act* atau Akta Kebencian Agama dan Kaum dan bilakah kerajaan akan menjenayahkan *hate speech*? Saya berharap kerajaan akan mengambil langkah progresif untuk menghidupkan akta-akta ini supaya akan wujud undang-undang yang khas untuk mendakwa mana-mana pihak yang telah menggunakan perkataan yang rasis terhadap mana-mana penduduk di Malaysia.

Tuan Yang di-Pertua, Malaysia kini menduduki tempat kedua di Asia di kalangan 28 negara sebagai negara yang mempunyai kes buli siber atau *cyberbullying* yang tinggi. Walaupun wujud Akta SKMM, seksyen 233(1) yang boleh digunakan untuk menjenayahkan mana-mana aktiviti yang berunsur lucah dan sebagainya, namun ia jelas tidak memadai untuk membendung *hate speech* di atas talian.

■1730

Dalam kes seorang gadis muda yang berumur 20 tahun dari kawasan saya di DUN Bukit Tengah telah membunuh diri hanya kerana rakannya seorang pekerja migran telah *upload* sebuah video pendek *TikTok* dalam akaun peribadinya.

Dalam 48 jam seterusnya, seorang yang bernama Joker Oruvan telah memuat naik video tersebut dalam laman *Facebook* nya dan telah menggalakkan semua yang *follow* akaunnya lebih kurang 70 ribu *followers* untuk memberikan restu dan menghasut mereka terhadap tindakan budak perempuan ini yang mengambil- bersama-sama dengan rakan sekerjanya, seorang pekerja migran dalam video *TikTok*.

Si gadis telah membuat laporan polis dan disuruh merujuk kepada SKMM. Pada masa yang sama ahli keluarga telah menghubungi Joker Oruvan untuk memadam *posting* tersebut. Dia berdegil tidak akan memadam *posting* dan menyuruh ibu bapa si gadis untuk membesarkannya dengan lebih baik, dengan izin, *to raise your daughter properly* daripada merakam video *TikTok* dengan warga asing. Pada tanggal 19 Mei 2020, gadis berumur 20 tahun ini telah membunuh diri. Seorang lagi mangsa *cyber bullying*.

Pihak polis hanya bertindak mengikut lunas undang-undang yang sedia ada. Jika undang-undang yang ada itu *outdated* atau perlu penambahbaikan atau pindaan atau satu akta yang baharu, apakah alasan kita untuk masih menunggu? Menunggu kematian seorang anak muda lagi selepas satu tindakan konkrit diambil? Saya mohon jawapan dari Yang Amat Berhormat Perdana Menteri untuk menyatakan usaha negara untuk melindungi anak-anak kita daripada menjadi mangsa buli siber. Selain daripada apa yang terkandung dalam Kanun Keseksaan atau akta SKMM. Keselamatan anak-anak kita di dalam tangan yang digelar "Abah".

Ingin saya tanya juga berapa laporan polis di seluruh negara yang telah dibuat oleh mangsa buli siber sejak tahun 2018 sehingga kini, bilangan kes yang didakwa, bilangan kes yang disabit dan yang sedang menjalani hukuman serta denda yang dikenakan?

Tuan Yang di-Pertua, pada 15 Julai yang lalu seorang wanita berusia 27 tahun ditetak bekas suaminya. Ini bukan perkara baru dan tidak akan berakhir selagi usaha-usaha pencegahan untuk menjenayahkan *stalking* atau menghendap diambil serius oleh kerajaan. Saya telah membangkitkan isu ini dari zaman saya Ahli Parlimen pembangkang, lima tahun di bawah Kerajaan Barisan Nasional, sehinggalah menjadi kerajaan 22 bulan dan sehinggalah hari ini. Jenayah *stalking* masih belum lagi masuk dalam Akta Kanun Keseksaan ataupun Kanun Tatacara Jenayah.

Walaupun Kerajaan Pakatan Harapan mengambil alih dan selepas banyak rundingan, konsultasi, perbincangan taklimat yang diterajui oleh KPWK bersama Pejabat Peguam Negara, PDRM, NGO-NGO wanita seperti WAO, JAK, WCC, SIS dan sebagainya. Keputusan yang telah dipersetujui oleh semua pihak, Yang Berhormat Menteri hari ini masih menyatakan bahawa pindaan tersebut akan dibentangkan dalam sidang yang akan datang.

Saya ingin bertanya di sini, memandangkan semua agensi kerajaan sudah menyatakan pendirian mereka, mereka bersetuju dan tidak ada bantahan. Mengapa perlu melewati pembentangan pindaan ini? Saya terpanggil untuk mengingatkan Yang Berhormat Menteri Pembangunan Wanita bahawa tugas seorang Menteri bukanlah terbatas kepada cadangan meniru aksi Doraemon, cara-cara membasuh bilik air mahupun memangsakan bakul makanan.

Dalam percaturan politik kolot tetapi untuk menegakkan keadilan dan memberi perlindungan kepada wanita mahupun lelaki yang merana dalam kitaran keganasan rumah tangga. Maka saya berharap dalam empat minggu ini, pindaan kepada Akta Kanun Keseksaan dan Kanun Tatacara Jenayah supaya tiada lagi kes pasangan yang menjadi mangsa hendap atau *stalking* akan dibentangkan.

Tuan Yang di-Pertua, soalan seterusnya adalah kepada Yang Berhormat Menteri Dalam Negeri. Apakah status pembaharuan yang dimulakan oleh Kerajaan Pakatan Harapan untuk menambah baik SOP serta menyatakan dengan jelas kandungan ataupun ada atau tidak surat penolakan sebab-sebab mengapa permohonan ditolak. Ini merupakan salah satu pembaharuan daripada Kerajaan Pakatan Harapan.

Saya juga dapat tahu bahawa banyak permohonan kewarganegaraan yang memenuhi semua syarat dari peringkat Jabatan Pendaftaran Negara tetapi masih lagi terletak di atas meja Yang Berhormat Menteri Dalam Negeri untuk tindakan lanjut iaitu penganugerahan status kewarganegaraan.

Saya juga ingin merujuk kepada kenyataan Yang Berhormat Menteri KDN pada 14 Julai yang berbunyi, "*Malaysia does not give citizenships easily*" serta jawapan yang saya terima berhubung permohonan kewarganegaraan oleh KDN iaitu sejumlah 12,384 pemohon, Perkara 15A, 7,701 di bawah Perkara 19 dan 1,108 di bawah Perkara 16.

Tuan Yang di-Pertua, jawapan KDN juga menyatakan bahawa pemain bola sepak Liridon Krasniqi dari Kosovo telah memperoleh kewarganegaraan Malaysia awal tahun ini walaupun telah masuk negara Malaysia pada April 2015, lima tahun di Malaysia.

Mohamadou Sumareh, seorang pemain bola sepak kelahiran Gambia telah datang ke Malaysia pada umur 12 bersama ayahnya pada tahun 2006. Umur beliau pada masa itu adalah 12 dan pada bulan April 2018 beliau diberikan status kewarganegaraan Malaysia melalui Perkara 19 iaitu naturalisasi, 12 tahun di Malaysia.

Mat Dan umur 20 masuk Malaysia tahun 2009, berkahwin Mac 2017, mohon untuk status PR selepas berkahwin dan dianugerahkan status PR pada Februari 2018, kurang daripada setahun tawaran oleh mantan Timbalan Perdana Menteri Yang Berhormat Bagan Datuk pada masa itu. Kurang setahun untuk mendapat status PR, di mana ramai ibu-ibu dan bapa-bapa di luar sana yang masih menunggu selepas bertahun mahupun berdekad.

Ragad Waleed Alkurdi, seorang kelahiran Syria berkahwin dengan mantan Ketua Menteri Sarawak pada tahun 2010 telah mengundi dalam Pilihan Raya Negeri Sarawak Mei 2016. Dalam enam tahun telah menjadi warganegara dan membuang undi di negeri Sarawak.

Tahun yang sama, bulan Mei 2016, warga emas Puan Teo Kim Len, berumur 107 tahun telah memperoleh MyKad biru selepas memohon berkali-kali. Masuk ke Malaysia pada tahun 1955 dan selepas menunggu 61 tahun mendapat MyKad.

Tahu kah Yang Berhormat Menteri, ada ramai di luar sana yang masih menunggu berdekad untuk memperoleh MyKad dan pengiktirafan sebagai anak bangsa Malaysia. Jadi Yang Berhormat Menteri, apakah penjelasan dan justifikasi terhadap penganugerahan MyKad ini kepada golongan VIP dan bagi warga marhaen, mereka perlu tunggu berdekad.

Saya mohon Yang Berhormat Menteri memberikan jawapan kerana ramai lelaki dan wanita, tua dan muda, dewasa, remaja dan kanak-kanak dan bayi menunggu untuk berita baik dari Yang Berhormat Menteri untuk meluluskan permohonan mereka untuk mereka dianugerahkan status kewarganegaraan Malaysia selagi mereka memenuhi semua syarat.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin bertanya kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri iaitu Yang Berhormat Pagoh, senaraikan semua bantuan kewangan dalam bentuk geran, pinjaman dan insentif untuk kaum wanita terutama sekali yang terputus bekalan dalam tempoh COVID-19 ini dan juga yang telah hilang pekerjaan. Hari ini kita lihat dalam *WhatsApp* banyak bantuan diberikan tetapi pada masa yang sama secara *ad hoc*.

Jadi saya menyeru kepada kerajaan juga agar berunding dengan pihak bank agar moratorium pembayaran balik dilanjutkan lagi daripada September tahun ini kerana kita belum dengar lagi *exit plan* kerajaan untuk membantu keluarga-keluarga serta SME yang perlu mula membayar kembali pinjaman bank bermula Oktober sekiranya ia tidak dilanjutkan. Apakah pula bantuan bagi pemandu bas sekolah, pemandu Grab dan teksi sekiranya moratorium tidak dilanjutkan?

Bagaimana pula dengan bantuan bagi ibu tunggal, ibu-ibu yang ditinggalkan oleh suami mereka, yang berpisah, pasangan yang hilang atau putus hubungan? Secara sah mereka ini masih lagi berstatus kahwin tetapi bukan lagi bersama dengan pasangan. Tanggungan mereka, tanggungjawab mereka seperti ibu tunggal tetapi *title* mereka adalah ibu tunggal yang tidak termasuk dalam bantuan-bantuan kerajaan. Maka saya cadangkan agar kerajaan berusaha untuk mendaftar nama-nama ibu-ibu tunggal ini dan mengagihkan bantuan kepada mereka juga mengikut keperluan masing-masing.

Tuan Yang di-Pertua, saya menyentuh isu kawasan iaitu pelebaran jalan P.149 dan P.150 di Parlimen Batu Kawan. Projek pelebaran ini bermula dalam Rancangan Malaysia Kesembilan namun sehingga kini sudah masuk ke Rancangan Malaysia Kedua Belas masih belum dilaksanakan dengan sepenuhnya. Permohonan JKR untuk peruntukan daripada Putrajaya banyak yang masih tidak dibalas dan yang dibalas dikatakan tidak cukup peruntukan.

Saya pernah bangkitkan isu pelebaran dan penambahbaikan jalan di kawasan Parlimen Batu Kawan semenjak Yang Berhormat Menteri hari ini menjadi- dahulu mantan Menteri Kerja Raya, hari ini menjadi menteri kembali. Dalam nadi yang sama, saya juga ingin merakamkan di Dewan yang mulia ini keperluan mendesak pembinaan sebuah hospital kerajaan di Batu Kawan.

Hospital Daerah Sungai Bakap tidak lagi mampu untuk menampung bilangan pesakit yang tinggi maka saya harap kerajaan mempertimbangkan rayuan saya agar pembinaan hospital baharu di Batu Kawan dimasukkan di dalam Rancangan Malaysia Kedua Belas juga.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin membangkitkan dalam Dewan ini nama-nama yang semakin dilupakan, yang jelas perlu satu jawapan dari pihak kerajaan, apakah nasib mereka semua ini?

■1740

- (i) Amri Che Mat yang diculik pada bulan November 2016;
- (ii) Joshua Hilmy dan isteri yang hilang pada bulan November 2016;
- (iii) Pastor Raymond Koh yang diculik pada Februari 2017; dan
- (iv) Puan Anisah binti Ali seorang Pegawai Kastam Kanan Cawangan Penguatkuasaan Rantau Panjang yang maut dirempuh tonto di Pasir Mas tahun 2016. Suspek utama dibebaskan dengan jaminan walaupun serah diri.

Saya ingin mendapatkan penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri KDN, apakah status kes ini? Nombor Kes Pasir Mas 4927/16. Adakah kes Arwah Puan Anisah akan ditanam dan dilupakan begitu sahaja seperti kes-kes *enforced disappearances* yang lain?

Saya mohon Yang Berhormat Perdana Menteri, Yang Berhormat Pagoh merangkap mantan Yang Berhormat Menteri Dalam Negeri memberi jawapan di Dewan yang mulia ini mengenai semua kes ini yang berlaku di tanah air kita sendiri. Keluarga mereka menunggu jawapan daripada pihak kerajaan, dari pihak KDN, dari pihak PDRM. *This is the least you can do for them. Give them the answers they deserve.*

Tuan Yang di-Pertua, saya juga ingin menegaskan bahawa tindakan Kerajaan Negeri Kedah dalam merobohkan kuil Hindu yang berusia lebih 100 tahun dan kini kemungkinan perobohan tokong-tokong Cina yang menjadi mangsa keadaan. Walaupun isu tanah di bawah bidang kuasa kerajaan negeri, namun apa yang berlaku di negeri Kedah mungkin akan berlaku di negeri yang lain juga. Ini jelas mengingkari semangat dan hak kebebasan untuk beragama atau, dengan izin, *the right to profess your faith* seperti yang termaktub dalam Perkara 11 Perlembagaan Persekutuan. Golongan pula yang terasa tergugat dengan kuil Hindu di sana sehingga perubahan ini berlaku di tengah malam buta?

Saya ingin mendengar pandangan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mengenai isu ini yang jika tidak diselesaikan secara baik akan mengakibatkan hak dan kebebasan beragama di Malaysia akan tergugat dan diingkari. Adakah ini yang melambangkan Kerajaan Perikatan Nasional?

Tuan Yang di-Pertua, isu-isu *racism* dan *sexism* kian berleluasa dalam masyarakat majmuk Malaysia. Kita tidak boleh bertolak ansur terhadap golongan-golongan yang ingin mencetuskan perbalahan di antara kita dan rakan-rakan kita dari latar belakang yang berlainan. Cara kita berdoa, sembahyang, bernazar memang jelas berbeza di antara satu sama lain. Namun, nilai-nilai murni yang terkandung dalam semua ajaran agama adalah sama. Sikap hormat-menghormati ibu bapa, suami, isteri dan ahli keluarga, saling bermaaf-maafan, jangan aniaya orang lain, jangan menipu, jangan mencuri, jangan merompak, jangan mengaibkan orang lain dan jangan khianati kepercayaan yang telah diberikan kepada anda.

Malaysia ini milik kita bersama. Tanggungjawab kita adalah untuk melindunginya daripada terus tercemar dengan politikus rakus yang tidak berprinsip dan yang asyik memainkan sentimen perkauman.

Sebelum saya mengakhiri ucapan saya ini, saya mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan kepada kepimpinan Dato' Nor Hisham yang cemerlang melawan wabak COVID-19, kepada semua anggota PDRM, anggota Pertahanan Awam, Bomba, RELA, Angkatan Tentera Malaysia, barisan hadapan di hospital, doktor, jururawat, penyapu lantai, kakak-kakak dan abang-abang *cleaner* yang bertungkus-lumus mengemop lantai setiap masa, MPKK dan Ahli Majlis, semua staf Jabatan Kebajikan Masyarakat, semua agensi kerajaan seluruh negara terutama yang berkhidmat di kawasan Parlimen Batu Kawan. Kami terhutang nyawa dengan anda semua, hero-hero Malaysia.

Saya juga ingin mengucapkan Selamat Hari Raya Aidiladha kepada semua umat Islam di DUN Perai, DUN Bukit Tengah, DUN Bukit Tambun, Sungai Bakap dan Pulau Aman dan seluruh umat Islam di Malaysia. Pastikan penjarakan sosial dan jangan lupa pelitup muka. Tuan Yang di-Pertua,

*Nasi berkerak terlebih masak;
Perut lapar makanan tiada;
Jaga jarak jangan bersesak-sesak;
Usah ketegaq mengada-ngada.*

*Kita belum menang;
Jangan jadi bangang;
Kena bawa bertenang;
SOP jangan bangkang.*

Penang lawan COVID-19. Malaysia lawan COVID-19. Kita jaga kita. Dengan ini Tuan Yang di-Pertua, Batu Kawan Menjunjung Titah Diraja Yang Dipertuan Agong dan menyokong. Sekian, terima kasih... *[Tepuk]*

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Batu Kawan. Seterusnya saya ingin mempersilakan Yang Berhormat Gopeng, dipersilakan.

5.44 ptg.

Dr. Lee Boon Chye [Gopeng]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebelum saya mulakan ucapan saya, memang saya tertarik dengan perbincangan oleh Yang Berhormat Batu Kawan.

Saya juga ingin rakamkan simpati kerana mereka terpaksa gunakan pentas dan juga *mike* yang sama- berkongsi. Saya harap pihak Parlimen boleh menepati sanitasi antara Ahli Parlimen selepas ucapan mereka. Terima kasih sekali lagi kepada Tuan Yang di-Pertua kerana Gopeng diberi peluang untuk turut bersama dalam perbincangan Usul Menjunjung Kasih Titah Diraja Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong.

Tuan Yang di-Pertua, walaupun ramai Ahli Parlimen telah bahas isu COVID-19. Akan tetapi, ini merupakan isu yang paling signifikan di negara kita dan di dunia sekarang untuk masa setahun dua yang akan datang, sama ada vaksin dapat ditemui ataupun tidak. Pandemik COVID-19 memberi impak kepada segala aspek kehidupan rakyat. Ini bukan setakat krisis kesihatan tetapi merupakan satu krisis ekonomi dan sosial.

Di Malaysia, setakat ini kita telah berjaya membendung gelombang pertama yang merupakan kes-kes import daripada Wuhan, China dan juga gelombang kedua yang berpunca dari kluster Sri Petaling. Tahniah dan terima kasih saya ucapkan kepada kakitangan Kementerian Kesihatan Malaysia, Angkatan Tentera Malaysia, PDRM dan barisan hadapan yang lain atas kejayaan tersebut. Penghargaan juga harus diberikan kepada kesemua rakyat Malaysia yang sanggup berkorban sepanjang Perintah Kawalan Pergerakan.

Sebagai Ahli Parlimen walaupun di sebelah Pakatan Harapan, kita bersedia membantu menyebarkan maklumat yang sahih agar rakyat memahami dasar dan tindakan yang diambil. Kefahaman serta kepercayaan dan keyakinan rakyat terhadap Dasar Kesihatan Awam merupakan asas kejayaan kawalan pandemik COVID-19. Saya juga berharap kerajaan terus mengamalkan ketelusan sepanjang pandemik COVID-19 ini.

Beberapa perkara berkenaan peningkatan kes-kes baharu kebelakangan ini memang membimbangkan. Jumlah kes baharu setiap hari melebihi dua angka. Walaupun semalam tujuh kes tetapi, hari ini sejumlah 39 kes untuk hari ini dengan kadar kebolehhajangan ataupun 'R naught' melebihi satu iaitu 1.36. Sekiranya 'R naught' ini tidak dapat diturunkan ke bawah 1.0, jumlah kes harian akan terus meningkat.

Kedua, terdapat kluster-kluster yang melibatkan beberapa buah negeri yang berlainan seperti Sarawak, Johor, Selangor, Wilayah Persekutuan, Perak, Pahang dan juga Sabah. Semalam ada tiga kes baharu dari Sabah yang merupakan saringan pra pembedahan. Ini bermakna, masih terdapat virus SARS COVID-2 di kalangan komuniti di negeri-negeri berkenaan. Kita harus bimbang kerana terdapat juga beberapa kluster berpunca daripada kes import di kalangan warga asing dari negara di mana wabak COVID-19 masih serius seperti Rusia, *Saudi Arabia*, Pakistan dan India.

Kenapakah kita membenarkan mereka memasuki negara kita? Kenapa pematuhan perintah kuarantin gagal dikuatkuasakan sehingga penularan tempatan berlaku?

Tuan Yang di-Pertua, mengikut kenyataan media Yang Berhormat Timbalan Menteri Kesihatan, sebanyak 24 peratus daripada mereka yang diperintah kuarantin gagal mematuhi perintah tersebut. Ini juga menunjukkan kegagalan dari segi penguatkuasaan dan kenapa *tracking device* tidak diguna pakai untuk membantu perintah kuarantin. Secara realistik, kemungkinan besar COVID-19 ini akan menjadi penyakit endemik yang kekal di kalangan komuniti seperti penyakit-penyakit jangkitan yang lain seperti TB, HIV, campak, denggi dan sebagainya.

Jadi, kita mesti menerima hakikat bahawa kluster-kluster jangkitan akan terus berlaku dan sekiranya kita bersedia, kluster-kluster akan terkawal dan tidak menjadi wabak yang terlalu besar. Untuk mengelakkan gelombang ketiga dan gelombang seterusnya, rakyat mesti bersedia untuk menerima norma baharu dengan cara hidup yang berbeza untuk mengelakkan penularan virus secara besar-besaran.

■1750

Selain dari itu, faktor yang paling penting yang boleh mencegah gelombang jangkitan seterusnya adalah keupayaan Kementerian Kesihatan khususnya kesihatan awam untuk mengawal wabak apabila kes baharu muncul. Keupayaan ini termasuk:

- (i) Ujian yang mencukupi dan tepat dengan keputusan yang pantas;
- (ii) kakitangan kesihatan awam yang mencukupi untuk pengesanan *contact*;
- (iii) penggunaan IT seperti SELangkah dan MySejahtera juga membantu memantau pergerakan rakyat serta mengesan *contact*.

Soalan saya, setakat manakah penerimaan MySejahtera sehingga sekarang? Untuk kapasiti kesihatan awam khususnya, peruntukan dan perjawatan untuk kesihatan awam di bawah Kementerian Kesihatan harus ditambah serta-merta untuk menangani COVID-19 dan seterusnya. Saya merujuk kepada Bajet 2020 di mana dari sejumlah RM27.9 bilion peruntukan pengurusan Kementerian Kesihatan, sejumlah RM5.66 bilion adalah untuk kesihatan awam. Manakala untuk program perubatan iaitu rawatan adalah jauh lebih besar iaitu 2.5 kali ganda iaitu sejumlah RM14.2 bilion.

Dari segi jawatan pula, seramai 78,266 di kesihatan awam berbanding dengan program perubatan yang hampir dua kali ganda iaitu seramai 153,412. Ini menunjukkan bahawa peruntukan Kementerian Kesihatan lebih kepada rawatan daripada pencegahan dan trend sedemikian harus berubah. Tanggungjawab sedia ada untuk pengangkutan awam termasuklah memberi perkhidmatan jagaan *primary* kesihatan keluarga, pemakanan, pendidikan kesihatan serta kawalan penyakit seperti denggi, TB, campak, polio, HIV dan sebagainya dengan beban tambahan COVID-19. Peruntukan tambahan dan jawatan baharu harus diperuntukkan untuk kesihatan awam.

Tuan Yang di-Pertua, di Malaysia jumlah kes kumulatif sehingga hari ini adalah sejumlah 8,943 dengan jumlah kematian 124. Angka sedemikian tidak memberi gambaran impak sepenuhnya COVID-19 terhadap sektor kesihatan rakyat. Ini adalah kerana pandemik tersebut telah mengakibatkan tekanan terhadap kemudahan perkhidmatan kesihatan yang sedia ada. Impak tidak langsung termasuk rawatan penyakit lain seperti kanser dan penyakit jantung terpaksa dibatalkan atau ditangguhkan sepanjang dan selepas PKP. Kesan tidak langsung pandemik COVID-19 terhadap kesihatan boleh diukur dengan mengambil kira lebihan kes kematian akses *mortality*, dengan izin yang bukan penyakit COVID-19 sepanjang pandemik.

Sebagai contoh, mengikut kajian *BBC research* anggaran lebihan kematian yang berlaku di United Kingdom adalah satu perempat daripada kesemua kematian akibat COVID-19. Ini bermakna walaupun COVID-19 menyebabkan kematian seramai 46,000 orang setakat ini, kematian yang berlaku akibat penyakit lain telah bertambah sebanyak 11,500.

Jadi, adakah perkhidmatan Kementerian Kesihatan selain COVID-19 telah pulih berfungsi sebanyak 100 peratus dan sama ada kadar kematian keseluruhan ataupun *all cost mortality* dengan izin meningkat sepanjang enam bulan pertama tahun 2020 iaitu sepanjang pandemik COVID-19?

Bagaimanakah pula dengan masalah stres dan penyakit mental akibat pandemik COVID-19? Sama ada insiden penyakit mental telah meningkat.

Tuan Yang di-Pertua, saya mengalu-alukan keputusan Majlis Keselamatan Negara untuk dasar pelitup muka yang mandatori di tempat awam. Akan tetapi, dasar tersebut mesti jelas dan mudah dipatuhi. Tempat di mana pengunjung perlu pakai pelitup muka mesti jelas dan spesifik. Pelaksanaan untuk peneroka di tempat awam walaupun menggunakan jenis fabrik boleh dibasuh terbukti berkesan untuk mengurangkan penularan virus. Oleh sebab itu, sebagai permulaan, saya telah mencadangkan supaya kerajaan memberi pelitup muka boleh basuh secara percuma kepada seramai 5.4 juta murid prasekolah, sekolah rendah dan sekolah menengah menjelang 1 hari bulan Ogos ini.

Sebelum saya mengakhiri perbincangan saya, ingin saya mendapat penjelasan daripada Kementerian Kesihatan berkenaan beberapa isu yang lain selain daripada COVID-19.

Pertama, setakat manakah penyelarasan pelaksanaan gred pegawai perubatan lantikan kontrak daripada UD41 ke UD43 yang diputuskan pada November 2019? Sama ada Kementerian Kesihatan meneliti kesukaran mereka untuk meneruskan latihan sebagai pakar perubatan melalui Hadiah Latihan Persekutuan apabila mereka menjawat lantikan kontrak.

Kedua, setakat manakah pelaksanaan penswastaan tempat letak kereta di HTAR Klang.

Ketiga, apakah status *pneumococcal vaccination*, di mana sejumlah RM60 juta telah diperuntukkan dan dalam perancangan awal sepatutnya program *vaccination* ini telah bermula bulan Julai dan setakat ini kita masih tidak melihat ada sebarang perancangan untuk program vaksin ini.

Keempat, apakah status terkini berkenaan dengan wabak polio di Sabah di mana empat kes telah dilaporkan sehingga bulan Mac yang lalu iaitu satu kes dari Tuaran, dua kes daripada Sandakan dan satu kes dari Kinabatangan dan saya harap perkara ini diberi perhatian yang khusus. Sekian perbincangan Gopeng dan Gopeng menyokong usul. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Gopeng. Seterusnya saya ingin mempersilakan Yang Berhormat Seputeh untuk menyampaikan perbincangan beliau. Silakan.

5.58 ptg.

Puan Teresa Kok Suh Sim [Seputeh]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Ucapan saya akan menyentuh Kementerian Wilayah Persekutuan, Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi, Kementerian Komunikasi, Kementerian Dalam Negeri dan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan.

Tuan Yang di-Pertua, sebagai seorang Ahli Parlimen di Kuala Lumpur, saya agak prihatin dan agak saya rasa kurang senang tentang satu kelulusan yang dibuat oleh Yang Berhormat Menteri Wilayah Persekutuan yang membubarkan Lembaga Eksais di DBKL yang dipertanggungjawabkan untuk mengkaji dan meluluskan permohonan lesen penjualan arak pada 2 Jun 2020 secara tiba-tiba.

Kita faham arak adalah minuman yang haram dalam Islam tetapi ia bukan isu yang begitu sensitif bagi penganut agama lain. Selagi seseorang minum secara sederhana dan tidak melakukan perkara yang kurang baik seperti memandu selepas minum, ia tidak dipandang begitu serius berbanding dengan penganut agama Islam.

Jadi saya pernah bertanya soalan ini soalan Parlimen dan saya dapat jawapan secara bertulis Parlimen daripada Kementerian Wilayah Persekutuan tentang isu ini. Menteri Wilayah Persekutuan memberi alasan sebab kementerannya membubarkan Lembaga Eksais ini adalah kerana DBKL ingin menjalankan kajian dan penanda aras dengan modul pengurusan pengeluaran lesen minuman keras oleh negara lain, contohnya Singapura yang mengehadkan waktu penjualan minuman keras secara runcit adalah dilarang dari jam 10.30 malam sehingga 7 pagi.

Selain itu kajian itu akan dilakukan bersama dengan kementerian dan agensi kerajaan yang lain. Saya rasa hairan kerana saya difahamkan mengikut peraturan yang diberikan oleh kerajaan kepada pasar raya dan kedai runcit, orang ramai memang tidak boleh membeli arak selepas pukul sembilan malam.

■1800

Maksudnya di Singapura adalah selepas pukul 10.30 malam tetapi di Malaysia adalah selepas 9 malam semua *supermarket*, kedai runcit tidak dibenarkan untuk jual arak kepada sesiapa pun.

Pasar raya yang bahagian penjualan arak memang akan tutup pada pukul 9 malam. Kita sudah mempunyai peraturan yang lebih ketat berbanding dengan Singapura dari segi penjualan arak secara runcit. Jadi, apakah lagi yang perlu dikaji oleh Kementerian Wilayah Persekutuan? Kuala Lumpur adalah ibu kota negara kita dan Kuala Lumpur adalah bandar terbesar di Malaysia yang mempunyai ramai pelancong asing dan peniaga asing.

Kementerian Wilayah Persekutuan tidak boleh membubarkan satu lembaga yang mengkaji dan memproses permohonan penjualan arak secara tiba-tiba tanpa beri alasan yang munasabah kerana tindakan ini akan menjejaskan *business* hiburan dan juga restoran di negara kita dan juga di hotel juga dan ia akan memberi satu gambaran yang salah kepada pelawat asing dan pelancong asing.

Saya terbaca Kementerian Wilayah Persekutuan pada tiga hari yang lepas telah melantik beberapa orang untuk menjadi anggota baharu dalam Lembaga Eksais DBKL tetapi saya difahamkan pelantikan anggota lembaga baharu ini akan makan masa yang panjang sebelum mereka boleh buat apa-apa jenis keputusan iaitu nama yang dilantik ini perlu diluluskan oleh Kementerian Kewangan dan selepas itu perlu diwartakan. Selepas itu baru mereka boleh menjalankan tugas untuk mengkaji kesemua permohonan berkaitan dengan penjualan arak.

Saya juga difahamkan lesen penjualan arak di banyak pub dan restoran di Malaysia akan tamat dalam beberapa minggu yang akan datang. Jadi, pengusaha restoran dan juga pub memang rasa sangat risau tentang keadaan ini kerana mereka tidak pasti sama ada mereka boleh terus melayan minuman keras kepada pelanggan mereka kerana mereka mungkin akan dituduh menjual arak secara haram kerana tanpa lesen atau kerana lesen mereka akan tamat.

Jadi, saya pada hari Ahad yang lepas, ada lapan persatuan perniagaan telah mengadakan satu sidang akhbar bersama. Mereka merayu pihak Menteri Wilayah Persekutuan untuk mengadakan perjumpaan dengan mereka berkenaan dengan isu ini. Sekiranya Kementerian Wilayah Persekutuan ingin mengadakan *consultation* dan rundingan untuk mengeluarkan garis panduan baharu, maka Kementerian Wilayah Persekutuan mestilah mengadakan perjumpaan dengan pemegang taruh- *stakeholders*, iaitu golongan *business* yang berkaitan. Akan tetapi sampai sekarang yang kesemua kelapan-lapan persatuan ini tidak pernah dijemput oleh kementerian untuk mengadakan dialog berkenaan dengan isu ini.

Tuan Yang di-Pertua, bila saya berjumpa dengan para pengusaha dalam lapan persatuan *business* ini mereka juga berkata DBKL haruslah memaparkan sistem permohonan penjualan arak dengan cara yang lebih terbuka dan telus dan DBKL haruslah memudahkan proses pembaharuan lesen penjualan arak secara automatik setiap tahun sebagai langkah yang memudahkan *business* di Kuala Lumpur dengan cara yang telus supaya mereka boleh elak memberi wang rasuah kepada pegawai penguat kuasa.

DBKL boleh membatalkan lesen mereka sekiranya didapati mereka melanggar peraturan yang termaktub dalam pelesenan DBKL tersebut. Saya menyeru Menteri Wilayah Persekutuan mengadakan perjumpaan dengan mereka dalam masa terdekat untuk faham yang masalah yang dihadapi oleh industri hiburan ini dan restoran ini, dan juga perhotelan ini supaya garis panduan baharu yang akan dirangka itu akan menjadikan lebih tepat dengan masalah yang dihadapi.

Tuan Yang di-Pertua, saya ingin alih ke Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi. Saya tidak pasti kenapakah hanya kerana berlakunya pertukaran kerajaan, nama kementerian ditukar daripada Kementerian Industri Utama kepada Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi. Sebenarnya yang pertukaran nama kementerian memang ada akan mewujudkan masalah dan kekeliruan. Misalnya *host email* yang kementerian dan juga nama ringkasan kementerian perlu ditukar.

Bila saya pegang jawatan Menteri Industri Utama, nama singkat kementerian itu adalah *Ministry of Primary Industry* (MPI) tapi sekarang dijadikan *Ministry of Plantation Industries and Commodities* (MPIC). Semua ini saya hendak menyeru pihak Kerajaan Pusat ini bukan salah kementerian, haruslah pandang serius.

Jangan selalu tukar-tukar nama. Kita mesti terima fakta bahawa Malaysia adalah negara pertanian dan produk pertanian kita yang utama sebenarnya adalah produk minyak sawit dan juga produk sawit.

Hal ini kerana di Malaysia 74 peratus daripada jumlah kawasan penanaman ataupun pertanian di Malaysia sebenarnya ditanam dengan pokok kelapa sawit dan dari segi hasil eksport minyak sawit dan produk sawit sebenarnya ia adalah eksport Malaysia yang ketiga besar di negara kita. Pada tahun 2019 ia telah mencecah RM64.8 bilion, ia merupakan 3.5 peratus sumbangan KDNK kita.

Jadi memang tidak salah bagi kementerian yang menjaga komoditi perladangan ini dinamakan Kementerian Industri Utama- *Primary Industry*. Ini memang *primary industry* untuk negara kita. Jadi saya masih rasa yang Kementerian Industri Utama sebenarnya nama yang lebih tepat dan lebih cantik juga berbanding dengan nama sekarang.

Saya ingin tanya Yang Berhormat Menteri Perusahaan Perladangan dan Komoditi sama ada yang beliau masih mengikuti empat dasar baharu penanaman sawit yang telah diluluskan oleh Kabinet dan Majlis Tanah Negara pada tahun lepas iaitu mengehadkan kawasan penanaman sawit kepada 6.5 juta hektar dan kawasan penanaman sawit yang didaftarkan oleh MPOB sekarang ialah 5.9 juta hektar setakat akhir tahun lepas.

Jadi saya ingin tahu sama ada ini masih diikuti dan saya hendak tahu kita sudah bercadang ingin membuka peta penanaman sawit untuk semakan umum sama ada ini sudah pun dijalankan dan juga pengusaha sawit dilarang menjalankan penanaman sawit di kawasan simpanan hutan dan larangan menanam pokok kelapa sawit di tanah gambut.

Jadi, kita wujudkan semua dasar ini pada tahun lepas adalah untuk menambahbaikkan imej pengeluaran sawit negara dan juga melawan segala tohmahan terhadap pengeluaran sawit di Malaysia. Jadi saya hendak tanya apakah kementerian masih ikut dan bagi Malaysia *Sustainable Palm Oil* (MSPO) pula persijilan ini, berapa peratus pekebun kecil sawit telah dipersijilkan MSPO dan apakah Yang Berhormat Menteri akan terus memperjuangkan kos pensijilan MSPO. Pekebun sawit akan terus ditanggung oleh kerajaan.

Saya juga terbaca bahawa Yang Berhormat Menteri kata dia telah menukar slogan kempen, '*Sayangi Sawit ku*' (*Love MY Palm Oil*) kepada '*Sawit Anugerah Tuhan*'. Saya hendak puji Yang Berhormat Menteri teruskan kempen mempromosikan sawit di kalangan warga Malaysia. Walau bagaimanapun bila kami tetapkan slogan kempen, '*Love MY Palm Oil*' ataupun '*Sayangi Sawit Ku*' sebenarnya M dan Y adalah bermaksudnya Malaysia, *Love Malaysia Palm Oil*.

Jadi, kita pada asalnya hendak jalankan kempen ini bersama dengan Tahun Melawat Malaysia pada tahun ini. Jadi, kita hendak tunjukkan di banyak tempat yang mana pelancong asing ada. Mereka akan lihat dan dapat penerangan tentang minyak sawit kita. Akan tetapi bila slogan ini ditukar kepada Sawit Anugerah Tuhan, memang sawit adalah anugerah Tuhan kepada dunia, kepada manusia tapi ia tidak membawa mesej dari *from Malaysia we speak to the world*. Dari Malaysia kita hendak terangkan yang isu penanaman sawit itu kepada dunia.

■1810

Jadi saya memuji dan menghargai Menteri baharu teruskan kempen ini tapi tidak perlu tukar sloganlah. Macam Tahun Melawat Malaysia, takkan kita tukar ke nama lain. Memang Tahun Melawat Malaysia, *Visit Malaysia Year*. Berkenaan dengan isu pekerja asing di sektor perladangan, saya menghargai dan memuji kenyataan Yang Berhormat Menteri bahawa menggalakkan lebih *Malaysians*, warga Malaysia untuk bekerja di ladang sawit. Malah, beliau berkata, mereka akan dapat RM3,000 untuk kerja di ladang sawit.

Kita perlu terima juga satu fakta bahawa warga Malaysia, orang muda kita ini tidak suka bekerja di ladang ataupun di kawasan pertanian. Jadi kita memang perlu pekerja asing untuk melakukan kerja di ladang. Mengikut kenyataan dikeluarkan oleh Persatuan Pemilik Ladang Malaysia (MEOA) yang bertarikh 26 Jun, ketidakcukupan tenaga kerja di ladang sawit akan menyebabkan industri sawit mengalami kekurangan sebanyak 12.5 peratus pengeluaran sawit setahun yang bernilai RM12 bilion pada tahun ini.

Jadi, saya rasa ini adalah satu kerugian yang amat besar dari segi eksport dan pendapatan negara. Saya hendak minta pihak kementerian dan juga Kementerian Dalam Negeri dan Kementerian Sumber Manusia haruslah faham tentang apa yang berlaku, *the facts in the plantation*.

Tuan Yang di-Pertua, saya juga hendak tanya tentang Dasar Media Perikatan Nasional. Apakah Kerajaan Perikatan Nasional menuju ke arah penyekatan kebebasan media seperti apa yang berlaku dalam tempoh Barisan Nasional? Saya merasa kesal semakin ramai orang termasuk Ahli Yang Berhormat Dewan Rakyat dan juga aktivis, mereka disoal siasat oleh polis atas tulisan mereka dalam media sosial dan juga akhbar.

Saya juga kecewa atas tindakan diambil oleh kerajaan terhadap wartawan dan penerbit dokumentari *Locked Up In Malaysia's Lockdown* dokumentari yang disiarkan di stesen televisyen *Al-Jazeera* dan juga para wartawan dan juga penerbit disoal siasat di bawah Akta FINAS dan juga Akta Hasutan. Selain itu stesen televisyen ASTRO juga mereka didenda kerana menyiarkan satu klip berkenaan dengan pembunuhan Altantuya.

Jadi, saya rasa hairan kenapa semua ini berlaku. Sekarang Yang Berhormat Menteri kata kita perlu dapat kelulusan daripada pihak kementerian, FINAS baru boleh keluaran *documentary video*. Saya rasa kesemua Ahli Yang Berhormat Dewan ini semua ada klip video kita sendiri. Kita sendiri yang jadi jurucakap dalam banyak isu dan keluar dalam *Facebook*. Kenapakah ini berlaku?

Saya juga bimbang yang mana pekerja asing Bangladesh Mohd Rayhan Kabir yang muncul di filem dokumentari *Locked Up In Malaysia's Lockdown* yang mendakwa layanan buruk oleh pegawai kerajaan, visa pekerjaannya telah pun dibatalkan. Saya rasa kalau Kerajaan Perikatan Nasional telah tetapkan '*Malaysia Prihatin*' dipilih sebagai tema Hari Kebangsaan pada tahun ini, kerajaan juga haruslah prihatin terhadap pekerja asing kalau mereka didakwa mereka dianiyai oleh pegawai kerajaan, kita haruslah jalankan siasatan. Kenapakah ini berlaku? Akan tetapi kita hentikan visanya dan selepas itu kita ambil tindakan terhadap para wartawan dan penerbit?

Akhirnya, saya tahu masa saya sudah cukup. Saya hendak tanya sedikit tentang SOP COVID-19 ini. Saya pergi ke kawasan saya. Restoran yang kecil, mereka rasa serba salah sama ada masih terus buat *business* atau tidak. Ini kerana SOP COVID-19 itu bertukar-tukar, yang mana mereka tidak pasti sama ada masih boleh ada lagi 10 orang duduk dalam meja yang sama dan perlu pakai *mask* untuk masuk atau tidak.

Saya difahamkan bahawa SOP COVID-19 yang baru ini apabila kita berada di kawasan awam, baru kita perlu pakai *mask*. Okay, sekarang macam mana? Kita dapat mesej yang tidak sama. Apabila kita tengok televisyen, mereka kata kita pergi bersenam tidak perlu pakai *mask*. Sekarang kita kata di kawasan awam kita perlu pakai *mask*. Jadi, kalau saya pergi bersenam di *Lake Gardens*, perlu kah saya pakai *mask* ataupun tidak? Ini kerana *that is the public place also*, tempat awam juga.

Jadi, saya rasa ramai tidak pasti. Pagi ini di hadapan Kompleks Mahkamah di Jalan Duta, semua penyokong Yang Berhormat Pekan itu mereka tidak pakai *mask* juga dan mereka melaung-laung dan tidak ada *social distancing*. Kenapa tidak ada tindakan diambil terhadap mereka?

Kita juga lihat di media sosial Yang Berhormat Menteri sendiri makan di satu meja yang begitu rapat, memang tidak ada *social distancing*. So, you are giving a very confusing message to the ground. Ini membuka pintu kepada rasuah pelaku kepada pihak penguat kuasa. Saya berharap walaupun saya tidak tahu kementerian yang jaga ini harus bagi satu mesej yang *clear-cut*, yang jelas kepada semua. Kalau tidak, saya rasa ini adalah tidak adil.

Saya juga hendak tanya, kenapa kerajaan- kalau kerajaan adalah kerajaan yang prihatin dan kita memang mahu mengawal COVID-19 tetapi hendak buat satu COVID-19 test, ujian makmal itu kita harus bayar RM400 dan lebih. Begitu mahal. Kerajaan harus subsidize, kerajaan sepatutnya menggalakkan lebih orang untuk menjalankan ujian COVID-19 untuk mengawal penyebaran COVID-19 ini tetapi saya rasa yang ini tidak dilakukan oleh kerajaan kita yang dikatakan prihatin ini.

Akhirnya, Yang Berhormat Menteri KPKT ada di sini. Saya rasa di bawah ini apabila kerajaan mengumumkan yang *public swimming pool*, kolam renang itu telah boleh dibuka dan orang ramai boleh pergi ke *gym* dan sebagainya, kondominium yang saya duduk itu masih tutup, semua tutup. *Gym* tutup, yang tempat permainan kanak-kanak semua tutup. Saya tanya *management*, kenapakah ini berlaku? Saya kata *the public pool, everything people can use already*. Mereka kata, mereka masih tunggu arahan, SOP daripada KPKT.

Jadi saya hendak beritahu Yang Berhormat Menteri, saya berharap arahan ini harus diberi. Saya difahamkan yang SOP ini mesti ada seorang pegawai pergi jaga, pergi jaga mereka yang masuk *gym* dan sebagainya.

Sebenarnya di kondominium di Kuala Lumpur atau rumah pangsa, mereka memang tidak cukup kakitangan untuk jalankan ini. Jadi saya rasa SOP ini haruslah kita laksanakan secara *reasonable*. Sekian, ucapan saya. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Seputeh. Saya mempersilakan Yang Berhormat Sungai Siput.

6.17 ptg.

Tuan Kesavan a/l Subramaniam [Sungai Siput]:Terima kasih Tuan Yang di-Pertua mengizinkan Sungai Siput mengambil bahagian perbahasan Usul Menjunjung Kasih Titah Duli Yang Maha Mulia Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong sempena perasmian Mesyuarat Pertama, Penggal Ketiga, Parlimen Ke-14 pada 18 Mei 2020. Terlebih dahulu saya merakamkan terima kasih dan tahniah kepada seluruh petugas barisan hadapan menangani dan mengawal penularan wabak pandemik COVID-19.

Tuan Yang di-Pertua, mulai 1 Ogos depan diwajibkan untuk orang ramai memakai pelitup muka di tempat awam dan pengangkutan awam yang sesak. Tindakan itu diambil berikutan terdapat penambahan kluster baru yang membimbangkan selari mendapat nasihat dari Kementerian Kesihatan Malaysia. Sekiranya gagal mematuhi peraturan baru ini, mereka akan didenda RM1,000 di bawah Akta 342.

Dengan penetapan ini, kerajaan juga perlu mengambil kira mengenai mereka yang kurang berkemampuan dan mempunyai bilangan ahli keluarga yang ramai. Justeru itu, saya menyeru kerajaan menyediakan sama ada menurunkan harga pelitup muka atau menyediakan pelitup muka yang boleh dibasuh dan dipakai berulang kali khususnya kepada pelajar-pelajar sekolah yang sangat memerlukan pada masa ini.

Tuan Yang di-Pertua, saya merujuk pesanan Titah Tuanku, Perkara 35 di mana pesanan Tuanku, perbezaan pendapat seharusnya menjadi landasan kepada pencetus idea-idea baru untuk membangunkan dan menyatupadukan rakyat dan bukan caci mencaci yang akan berakhir dengan permusuhan.

■1820

Perpaduan dan keharmonian seharusnya bermula di dalam Dewan yang mulia ini. Tuan Yang di-Pertua, kepimpinan melalui teladan, harmoninya kita melalui kepelbagaian agama, budaya, bahasa dan adat resam. Kini ketidaktentuan dan kestabilan politik turut menyumbang kepada potensi untuk berlakunya keretakan dalam hubungan antara kaum yang dibina selama ini. Malah semakin meruncing oleh sikap individu yang tidak bertanggungjawab yang cenderung melakukan provokasi dengan menyentuh sensitiviti kaum dan agama melalui media sosial yang mengundang perbalahan yang menggugat keselamatan dan ketenteraman awam.

Bagi menjamin keharmonian, masa depan negara, kerajaan perlu menambah baik dasar-dasar yang sedia ada termasuk penerapan dan pemahaman mengenai perpaduan menerusi pendidikan. Kini tiba masa, kerajaan memberikan penekanan kepentingan Rukun Negara dalam memperkukuhkan perpaduan rakyat berbilang kaum. Negara menyambut ulang tahun yang ke-50 Rukun Negara sempena pengisytiharan pada 31 Ogos 1970. Lima prinsip rukun negara:

- (i) Kepercayaan kepada Tuhan;
- (ii) Kesetiaan kepada Raja dan negara;
- (iii) Keluhuran Perlembagaan;
- (iv) Kedaulatan undang-undang; dan
- (v) Kesopanan dan kesusilaan.

Prinsip ini gagal dihayati dan difahami. Pengabaian Rukun Negara sebagai pedoman masyarakat majmuk mewujudkan tindakan radikal dan ekstrem dalam kehidupan seharian dan media sosial. Prinsip Rukun Negara sebenarnya berkait rapat di antara satu sama lain. Kepercayaan kepada Tuhan antara lain menerapkan bahawa kepercayaan beragama boleh mengukuhkan ikatan semua bangsa seterusnya memantapkan institusi negara kerana rakyatnya mempunyai pegangan hidup.

Prinsip yang kedua, kesetiaan kepada Raja dan negara yang tinggi diberikan kepada Raja dan negara pula amat bersesuaian kerana Raja ialah lambang perpaduan negara. Keluhuran Perlembagaan pula ialah sumber perundangan yang tertinggi dan harus diterima dipatuhi serta dipertahankan oleh rakyat.

'Kedaulatan Undang-undang' pula memberi keadilan pada setiap rakyat negara ini kerana dijamin oleh institusi kehakiman yang bebas dan berwibawa. Manakala prinsip 'Kesopanan dan Kesusilaan' mementingkan perlakuan yang sopan dalam kalangan rakyat untuk menjaga hubungan baik masyarakat pelbagai kaum di negara ini.

Tuan Yang di-Pertua, agak menyedihkan ada di kalangan kita terutamanya generasi muda tidak lagi menghafal Rukun Negara apatah lagi menghayati dan menjadikan sebagai rujukan untuk amalan seharian. Tuan Yang di-Pertua, begitu juga dengan Ahli-ahli Parlimen yang menghayati Rukun Negara tidak akan menggunakan perkataan kurang sopan di Dewan yang mulia ini. Setuju Tuan Yang di-Pertua?

Tuan Yang di-Pertua, kini tiba masanya ideologi ini digilap semula dan diberikan wajah baru menjadikan ianya sebagai satu akta dan boleh dikenali sebagai Akta Rukun Negara agar ia menjadi satu mekanisme perundangan penting bagi membendung konflik perpaduan yang dilihat semakin meruncingkan negara. Tuan Yang di-Pertua, Sungai Siput dengan penuh tawaduk merayu memohon kepada Kerajaan Persekutuan mengkaji cadangan mewujudkan Akta Rukun Negara.

Tuan Yang di-Pertua, seterusnya saya ingin menyentuh isu yang berkenaan dengan pendapatan garis kemiskinan. Berdasarkan pada pendapatan garis kemiskinan baharu iaitu RM2,208 pada tahun 2019 berbanding dengan RM980 pada tahun 2016. Saya mohon penjelasan Yang Berhormat Menteri yang menjaga Jabatan Kebajikan Masyarakat khususnya Yang Berhormat Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat. Apakah kementerian akan selaraskan pendapatan garis kemiskinan purata miskin per kapita semasa bagi pemohon-pemohon bantuan kebajikan masyarakat?

Saya juga mohon penjelasan, apakah langkah-langkah yang diambil oleh kerajaan bagi golongan garis pendapatan kemiskinan terbaharu iaitu yang jumlahnya seramai 405,441 rakyat Malaysia. Saya amat menyokong cadangan Yang Amat Berhormat Pontian yang dalam perbahasannya telah mencadangkan agar mereka yang tergolong dalam kategori garis pendapatan kemiskinan yang terbaharu ini diberi lima ekar tanah kepada golongan ini tanpa batasan kaum.

Tuan Yang di-Pertua, seterusnya saya ingin menyentuh beberapa isu di kawasan Parlimen Sungai Siput. Pertama, berkenaan dengan isu Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil Heawood di mana sekolah ini binaannya bermula bulan Jun 2013 dan mengikut jadual ia sepatutnya tamat siap pada bulan Disember 2018. Namun, hingga kini apabila saya melihat cuma 50 peratus sahaja disiapkan dan saya difahamkan oleh kerana masalah kontraktor, kerja-kerja pembangunan itu tidak diteruskan. Jadi saya mohon penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri Pendidikan, status terkini berkenaan dengan Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil Heawood.

Kedua, isu berkenaan dengan Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil Ladang Sungai Reyla. Tuan Yang di-Pertua, mengikut jadual kerja projek tersebut siap pada bulan September 2017 yang mana saya difahamkan dan saya sendiri telah melihat bangunan sekolah tersebut yang terletak di Ladang Sungai Krudda, Sungai Siput hanya siap 95 peratus sahaja. Hingga kini hampir tiga tahun kerja baiki lima peratus belum disiapkan oleh kerana kontraktor berkenaan tidak mendapat EOT dan perkara ini saya telah berulang kali bawa ke Dewan yang mulia ini termasuk Kamar Khas.

Namun sehingga hari ini, belum ada satu penyelesaian dan saya menggesa Yang Berhormat Menteri Pendidikan segera melihat perkara ini kerana sekolah Tamil yang sedia ada, iaitu Sekolah Jenis Kebangsaan Tamil Ladang Sungai Reyla itu bangunannya agak usang dan dimakan anai-anai yang boleh menggugat keselamatan murid-murid dan guru. Ibu bapa telah meluahkan kebimbangan mereka dan keresahan mereka kepada saya supaya perkara ini perlu diselesaikan dengan kadar yang segera kerana ia melibatkan nyawa pelajar-pelajar berkenaan dan juga guru-guru.

■1830

Saya harap Menteri Pendidikan akan memberikan penumpuan untuk mencari jalan penyelesaian menyiapkan kerja 5 peratus yang sudah tangguh tiga tahun ini yang mengundang kerosakan kepada bangunan tersebut yang boleh menambahkan, melipat kali gandakan kos pembaikan bangunan tersebut.

Tuan Yang di-Pertua, akhir sekali saya ingin menyentuh masalah-masalah masyarakat Orang Asal atau Orang Asli Sungai Siput. Di Sungai Siput ada 61 buah kampung yang dipimpin oleh 41 Tok Batin yang mempunyai penduduk seramai 11 ribu orang. Sepanjang saya menjadi wakil rakyat selama dua tahun ini saya sudah menjelajah seluruh kampung tersebut dan saya terpenggil untuk menyelesaikan beberapa isu yang belum diselesaikan.

Tuan Yang di-Pertua, di Sungai Siput ada kampung yang jauh dari pekan, jaraknya 160 kilometer pergi-balik, mengambil masa empat jam dan beberapa minggu yang lalu saya jelajah Kampung Pos Poi dan juga Kampung Piah yang jauh dari pekan Sungai Siput. Sepanjang perjalanan, saya jejak beberapa buah kampung termasuk Kampung Sanom, berinteraksi dengan penduduk-penduduk di situ dan mereka telah meluahkan perasaan mereka yang memerlukan perhatian daripada JAKOA dan juga Kerajaan Pusat.

Antara isu yang dibangkitkan adalah infra jalan yang agak teruk khususnya dari Baung ke Pos Poi dan juga dari Pos Piah ke Kampung Gentes iaitu kampung yang paling jauh dari Pekan Sungai Siput yang perjalanannya sejauh 160 kilometer. Jadi saya minta Kementerian KKR memberikan perhatian untuk menaik taraf jalan itu sebaik yang mungkin.

Tuan Yang di-Pertua, bukan itu sahaja, mereka juga meluahkan yang mereka tidak mendapat air yang bersih pada musim kemarau khususnya dan mohon penyelenggaraan dengan sebaik yang mungkin. Begitu juga mereka telah meluahkan tentang masalah tanah adat mereka. Saya mohon kerajaan supaya memberikan jawapan hasil daripada dapatan suara melalui Suruhanjaya Hak Asasi Manusia (SUHAKAM) pada tahun 2013 yang lalu yang telah membentuk jawatankuasa dan telah menyampaikan dapatan itu kepada Kerajaan Persekutuan khususnya berkenaan dengan pengiktirafan tanah adat Orang Asli di Parlimen Sungai Siput.

Dengan ini sekali lagi saya mengucapkan terima kasih kepada Tuan Yang di-Pertua yang memberi ruang kepada saya untuk mewakili Sungai Siput menyuarakan masalah-masalah di kawasan Parlimen Sungai Siput. Dengan ini saya menjunjung kasih Titah Diraja. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih, Yang Berhormat Sungai Siput. Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat Dewan hari ini ditangguhkan sehingga jam 10 pagi, hari Rabu, 29 Julai 2020. Terima kasih.

[Dewan ditangguhkan pada pukul 6.34 petang]